

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

2/2025. (V. 8.) AB határozat	a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet 5. § (5) bekezdés a) és b) pontjainak „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrészei, az (5c) bekezdés a) pontja, továbbá az (5c) bekezdés b) és c) pontjainak „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott” szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	749
3142/2025. (V. 15.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	756
3143/2025. (V. 15.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	771
3144/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	780
3145/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	783
3146/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	788
3147/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	793
3148/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	797
3149/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	800
3150/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	806
3151/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	811
3152/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	816
3153/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	819
3154/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	822
3155/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	825
3156/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	828
3157/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	834
3158/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	840
3159/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	844
3160/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	847
3161/2025. (V. 15.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	852
3162/2025. (V. 15.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	859
3163/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	861

3164/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	865
3165/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	870
3166/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	875
3167/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	879
3168/2025. (V. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	882
Helyesbítés		886

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 2/2025. (V. 8.) AB HATÁROZATA

a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet 5. § (5) bekezdés *a* és *b*) pontjainak „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrészei, az (5c) bekezdés *a*) pontja, továbbá az (5c) bekezdés *b*) és *c*) pontjainak „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott” szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet 5. § (5) bekezdés *a*) és *b*) pontjainak „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrészei, az (5c) bekezdés *a*) pontja, továbbá az (5c) bekezdés *b*) és *c*) pontjainak „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott” szövegrészei alaptörvény-ellenesek, ezért azokat 2025. május 31. napjával megsemmisíti.

A megsemmisítést követően a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet 5. § (5) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban:

„A csatlakozási ponton a közcélú hálózatba villamos energiát betápláló háztartási méretű kiserőmű üzemeltetőjével mint felhasználóval jogviszonyban álló villamosenergia-kereskedő a háztartási méretű kiserőmű üzembe helyezésének időpontját – bővített háztartási méretű kiserőmű esetén a háztartási kiserőmű egésze tekintetében, a háztartási méretű kiserőmű névleges hatásos teljesítményének bővítése időpontját – követő 10 éves időszak végével érintett naptári hónap utolsó napjáig a hálózatba összesen betáplált és vételezett villamos energia vonatkozásában éves szaldó elszámolást alkalmaz

a) a háztartási méretű kiserőmű esetén, amely legkésőbb 2026. január 1. napjáig üzembe helyezésre kerül, valamint

b) a bővített háztartási méretű kiserőmű esetén a háztartási méretű kiserőmű egésze tekintetében, amelynek névleges hatásos teljesítményének bővítése legkésőbb 2026. január 1. napjáig megtörténik.”

A megsemmisítést követően a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet 5. § (5c) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban:

„Ha a háztartási méretű kiserőmű a csatlakozási ponton a közcélú hálózatba villamos energiát betáplál, a háztartási méretű kiserőmű üzemeltetőjével mint felhasználóval jogviszonyban álló villamosenergia-kereskedő olyan elszámolást alkalmaz, amelyben az alkalmazott elszámolási időszaktól függetlenül a hálózatba betáplált és vételezett villamos energia mennyisége irányonként külön-külön kerül megállapításra,

a)

b) ha a csatlakozási igénybejelentés alapján a háztartási méretű kiserőmű csak 2026. január 1. napját követően kerül üzembe helyezésre, az üzembe helyezés időpontjától,

c) üzembe helyezett háztartási méretű kiserőmű esetén bővítés céljából benyújtott igénybejelentés alapján a bővített rész csak 2026. január 1. napját követően kerül üzembe helyezésre, a teljes háztartási méretű kiserőmű vonatkozásában legkésőbb a bővített rész üzembe helyezésének időpontjától,

[...]

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Indokolás

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (Dr. Puskás Zoltán Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Puskás Zoltán) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vet. Vhr.) 5. § (5) bekezdés a) pontja „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panasa mellékleteként becsatolt dokumentumokkal hitelt érdemlően igazolható módon 2023. szeptember 11. napján új napelemes háztartási méretű kiserőmű (a továbbiakban: HMKE) üzembe helyezése céljából igénybejelentést nyújtott be a vele jogviszonyban álló elosztó Kft. (a továbbiakban: Kft.) felé, a Vet. Vhr. 5. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően. A Vet. Vhr. igénybejelentés napján hatályos 5. § (5) bekezdése értelmében az indítványozó (a felek megállapodása szerint havi, féléves vagy éves elszámolású) szaldó elszámolásra volt jogosult.
- [3] 1.2. A Kormány a 427/2023. (IX. 13.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Korm. rendelet) módosította a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdését, mely rendelet 2023. szeptember 13. napján 23 órakor lépett hatályba. A Vet. Vhr. módosított 5. § (5) bekezdés a) pontja értelmében a szaldó elszámolás alkalmazására kizárólag a 2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentések esetén kerülhet sor akkor, ha a HMKE üzembe helyezésére legkésőbb 2026. január 1. napjáig sor kerül. A Korm. rendelet végső előterjesztői indokolása szerint „[a] hatályos szabályozás nem szab végső határidőt az éves szaldó elszámolásra vonatkozó jog megszerzésére. A kormányrendelet ezt a határidőt kívánja egyértelműsíteni a háztartási méretű kiserőművi beruházásukat a korábbiakban megvalósító vagy új beruházás, illetve teljesítménybővítés céljából már erre vonatkozó igényt megfogalmazók számára.”
- [4] 1.3. A Kft. 2023. december 18. napján kelt műszaki gazdasági tájékoztatójában lehetővé tette az indítványozó számára a 2023. szeptember 11. napján bejelentett HMKE üzembe helyezését, az „Egyéb feltételek” között azzal a megjegyzéssel, hogy „2023. 09. 07. után érkezett igénybejelentés, a 427/2023. (IX. 13.) Korm. rendelet értelmében szaldó elszámolásra nem jogosult.”
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt, melyben a Vet. Vhr. 2023. szeptember 13. napjától hatályos 5. § (5) bekezdés a) pontja „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsértését állította, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelme miatt. Az alkotmányjogi panasz szerint a Vet. Vhr. módosított rendelkezése a 2023. szeptember 8. és szeptember 12. napja között benyújtott igénybejelentések tekintetében (így az indítványozó esetében is) visszamenőlegesen megszüntette a szaldó elszámolás választásának lehetőségét. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is bemutatta, hogy a szaldó elszámolás választásának megszüntetése az esetében milyen anyagi következményekkel jár (ti. a HMKE gazdaságos, észszerű időn belüli megtérülésének lehetőségét ellehetetlenítette), azaz a megváltozott szabályozás az indítványozót közvetlenül hátrányosan érintette.
- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróság Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos irányadó gyakorlata alapján kiemelte, hogy a visszaható hatályú jogalkotás tilalma akkor is sérül, ha egy jogszabály rendelkezéseit erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}, ami az alkotmányjogi panaszra okot adó esetben kétséget kizáróan megvalósult. Az alkotmányjogi panasz arra is utal, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből közvetlenül fakadóan maga is azt írja elő, hogy jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.
- [7] Jelen esetben az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint az igénybejelentésének napján hatályos jogszabályok alapján azzal a várománnyal számolhatott, hogy amennyiben az igénybejelentése megfelelő lesz, az általa üzemeltetett HMKE szaldó elszámolásra lesz jogosult. Az indítványozó igénybejelentése (a Kft. visszaigazolása szerint) megfelelő volt, azonban a szaldó elszámolás választásának lehetőségétől mégis elesett, a Vet. Vhr.

vonatkozó rendelkezésének az igénybejelentés megtörténtét követő visszamenőleges, az igénybejelentés napját megelőző időszakra is kiterjedő hatályú megváltoztatása miatt.

II.

- [8] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

- [9] 2. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet alkotmányjogi panasz elbírálásakor hatályos, az indítvány elbírálása szempontjából releváns rendelkezései:

„5. § (5) A csatlakozási ponton a közcélú hálózatba villamos energiát betápláló háztartási méretű kiserőmű üzemeltetőjével mint felhasználóval jogviszonyban álló villamosenergia-kereskedő a háztartási méretű kiserőmű üzembe helyezésének időpontját – bővített háztartási méretű kiserőmű esetén a háztartási kiserőmű egésze tekintetében, a háztartási méretű kiserőmű névleges hatásos teljesítményének bővítése időpontját – követő 10 éves időszak végével érintett naptári hónap utolsó napjáig a hálózatba összesen betáplált és vételezett villamos energia vonatkozásában éves szaldó elszámolást alkalmaz

a) a háztartási méretű kiserőmű esetén, amely 2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján legkésőbb 2026. január 1. napjáig üzembe helyezésre kerül, valamint

b) a bővített háztartási méretű kiserőmű esetén a háztartási méretű kiserőmű egésze tekintetében, amelynek névleges hatásos teljesítményének bővítése 2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján legkésőbb 2026. január 1. napjáig megtörténik.”

„5. § (5c) Ha a háztartási méretű kiserőmű a csatlakozási ponton a közcélú hálózatba villamos energiát betáplál, a háztartási méretű kiserőmű üzemeltetőjével mint felhasználóval jogviszonyban álló villamosenergia-kereskedő olyan elszámolást alkalmaz, amelyben az alkalmazott elszámolási időszaktól függetlenül a hálózatba betáplált és vételezett villamos energia mennyisége iránymódonként külön-külön kerül megállapításra,

a) ha a háztartási méretű kiserőmű 2023. szeptember 7. napját követően benyújtott csatlakozási igénybejelentés alapján kerül üzembe helyezésre, az üzembe helyezés időpontjától,

b) ha a 2023. szeptember 7. napjáig benyújtott csatlakozási igénybejelentés alapján a háztartási méretű kiserőmű csak 2026. január 1. napját követően kerül üzembe helyezésre, az üzembe helyezés időpontjától,

c) üzembe helyezett háztartási méretű kiserőmű esetén bővítés céljából 2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján a bővített rész csak 2026. január 1. napját követően kerül üzembe helyezésre, a teljes háztartási méretű kiserőmű vonatkozásában legkésőbb a bővített rész üzembe helyezésének időpontjától, [...]”

III.

- [10] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt.

- [11] 2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Vet. Vhr. alkotmányjogi panasszal támadott rendelkezése 2023. szeptember 13. napján lépett hatályba, mely időponthoz képest az indítvány határidőben, 2024. február 1. napján került előterjesztésre. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.

- [12] 3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.

- [13] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz alapján az indítványozó érintettségének személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie {lásd például: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az Alkotmánybíróság jelen esetben megállapította, hogy az indítványozó alkot-

mányjogi panaszának mellékleteként hitelt érdemlően igazolta, hogy a Korm. rendelet 2023. szeptember 13. napján történt hatálybalépését megelőzően, 2023. szeptember 11. napján már benyújtotta az igénybejelentését a Kft.-hez, mely alapján a Vet. Vhr. igénybejelentés benyújtásának időpontjában hatályos rendelkezése alapján szaldó elszámolásra vált volna jogosulttá, a Korm. rendelet azonban a szaldó elszámolás választásának lehetőségét kizárólag a 2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentések esetében tartotta fenn. A Vet. Vhr. módosított rendelkezése alapján a Kft. az indítványozó HMKE-je üzembe helyezését azzal a megjegyzéssel tette lehetővé, hogy az indítványozó a Korm. rendelet 5. § (5) bekezdés a) pontja alapján szaldó elszámolás választására nem jogosult. A Kft. számára az indítványozó igénybejelentésének elbírálása során a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdés a) pontja semmilyen mérlegelési lehetőséget nem biztosított a szaldó elszámolásra való jogosultság megítélése tekintetében. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettségét elfogadta. Az indítványozó számára a Vet. Vhr. 2023. szeptember 13. napján hatályba lépett 5. § (5) bekezdés a) pontja közvetlenül hatályosuló rendelkezésével szemben jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésre.

- [14] 4. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdésének nyitó szövegrészét a 680/2023. (XII. 29.) Korm. rendelet 17. § a) pontja módosította. A módosítás a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdés a) pontját nem érintette.
- [15] 5. Az Alkotmánybíróság azt is rögzíti, hogy a Vet. Vhr. 5. §-át a 460/2023. (X. 5.) Korm. rendelet 1. §-a utóbb egy új (5c) bekezdéssel egészítette ki, melynek a) és b) pontja egyértelművé tette, hogy a 2023. szeptember 7. napját követően megtett csatlakozási igénybejelentések esetén a korábbi, ún. szaldó elszámolás helyett (melynek alkalmazását a Korm. rendelet indítványozó által támadott rendelkezése zárta ki) a hálózatba betáplált és vételezett villamos energia irányonként külön-külön kerül elszámolásra (a továbbiakban: bruttó elszámolás).
- [16] 6. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a kellő felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3387/2024. (XI. 8.) AB határozat, Indokolás [18]}. Tekintettel arra, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben állította, ezért az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszokra is alkalmazandó követelményt az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatának megfelelően teljesíti.
- [17] 7. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem követelményét ugyancsak teljesíti.
- [18] 8. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz (megelőző bírósági eljárás hiányában) az Abtv. 29. §-a alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint kizárólag érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdés a) pontjának 2023. szeptember 13. napjától hatályos „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrésze sérti-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalmát. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti visszaható hatályú jogalkotás tilalmával kapcsolatos gyakorlatának a jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemeire utal.
- [21] A jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely egyebek között azt is megköveteli, hogy a jogalanyoknak tényleges lehetőségük legyen arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében pedig a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek {lásd például: 3021/2020. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [22] Egy jogszabályi rendelkezés nem kizárólag akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem bizonyos esetekben akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály a jogalanyra nézve a korábbi szabá-

lyozásnál hátrányosabb helyzetet okozó rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell [lásd például: 3265/2021. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [38]]. Ez utóbbi esetben a szabály a hatálybalépését megelőző eseményhez, tényhez fűz új, a korábban hatályos szabályhoz képest eltérő jogkövetkezményt, aminek következtében felmerülhet a visszaható hatály sérelme. Visszaható hatályról beszélünk továbbá akkor is, ha az új szabály a hatálybalépését megelőzően keletkezett, annak időpontjában fennálló tényállás jogkövetkezményét a régitől eltérően határozza meg [lásd például: 3069/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [39]]. A visszaható hatályú jogalkotás ennek megfelelően csak akkor ellentétes az Alaptörvénnyel, ha a megalkotott, visszaható hatállyal bíró jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés a jogalanyok számára terheesebb: a tilalom kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő (*ad malam partem*) jogalkotásra irányadó [lásd például: 3043/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [34]].

- [23] 2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelmét azért állította, mert a Korm. rendelet 2023. szeptember 13. napján hatályba lépett rendelkezése akként módosította a Vet. Vhr.-t, hogy az kizárta a szaldó elszámolás választásának lehetőségét a 2023. szeptember 8. és szeptember 12. napja között megtett igénybejelentések (így az indítványozó által 2023. szeptember 11. napján benyújtott igénybejelentés) esetén is, jóllehet arra a Vet. Vhr. 2023. szeptember 13. napjáig nem egyszerűen csak lehetőséget biztosított, hanem egyetlen lehetséges elszámolási módként kötelezővé tette a szaldó elszámolás alkalmazását, a HMKE-k üzemeltetői pedig ennek az elszámolási módnak az ismeretében döntöttek arról, hogy kívának-e HMKE-t létesíteni (vagy esetleg bővíteni). A szaldó elszámolás helyébe lépő (és a Korm. rendelet visszaható hatálya miatt az indítványozó Korm. rendelet hatálybalépését megelőzően tett igénybejelentésére is kiterjedő) új, bruttó elszámolási mód pedig az indítványozóra nézve számottevően terheesebb, az a helyzetét (a HMKE jövedelmezőségét és megtérülését) jelentősen elnehezítette.
- [24] 3. A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 13. § (9) bekezdése értelmében a HMKE üzemeltetői által termelt villamos energiát az adott csatlakozási ponton értékesítő villamosenergia-kereskedő a Vet. Vhr. szerint köteles átvenni. A Vet. Vhr. igénybejelentés megtételekor hatályos 5. § (3) bekezdése értelmében az igénybejelentésben meg kell adni a HMKE alapvető műszaki adatait, az 5. § (4) bekezdése értelmében a felhasználónak az igénybejelentésben nyilatkoznia kell arról, hogy kíván-e villamos energiát betáplálni a hálózatba, és a hálózati csatlakozás műszaki jellemzőit ennek a nyilatkozatnak megfelelően kell kialakítani. A Vet. Vhr. igénybejelentés napján hatályos 5. § (5) bekezdése pedig azt rögzítette, hogy a HMKE üzemeltetői (a felek megállapodása szerint havi, féléves vagy éves) szaldó elszámolásra jogosultak. Ennek megfelelően az igénybejelentés tartalma alapvetően határozza meg a HMKE műszaki és gazdasági jellemzőit, attól sem a HMKE üzemeltetője, sem pedig a villamosenergia-kereskedő egyoldalúan nem térhet el. A Vet. Vhr. idézett rendelkezései közül a Korm. rendelet a szaldó elszámolásra vonatkozó rendelkezéseket oly módon változtatta meg 2023. szeptember 13-i hatállyal, hogy a szaldó elszámolás választásának lehetőségét a 2023. szeptember 7. napjáig megtett igénybejelentésekre tette csak lehetővé.
- [25] 4. Mindez egyben azt is jelenti, hogy miközben a HMKE üzembe helyezésére mind műszaki, mind pedig gazdasági értelemben kifejezetten az igénybejelentésben foglaltak szerint kell sort keríteni, a 2023. szeptember 13. napján hatályba lépett Korm. rendelet nem csupán a jövőben megvalósuló igénybejelentések vonatkozásában zárta ki a szaldó elszámolás választásának (mint a HMKE alapvető gazdasági jellemzőjének) a lehetőségét, hanem visszamenőlegesen, a 2023. szeptember 8–12. napja között megtett igénybejelentések vonatkozásában is, miközben azok műszaki tartalmához a felek már kötve vannak. A Korm. rendelet is kifejezetten akként rendelkezik, hogy a szaldó elszámolás választásának joga az igénybejelentés napjához kapcsolódik, és ekként fogalmaz a Korm. rendelet végső előterjesztői indokolása is, összhangban egyébként a Vet. Vhr. idézett rendelkezéseivel is. A Korm. rendelet végső előterjesztői indokolása ugyanakkor semmilyen magyarázatot nem ad arra, hogy a jogalkotó miért vonta el a szaldó elszámolás választásának jogát visszamenőlegesen, a 2023. szeptember 8. és 12. napja között megtett igénybejelentések (és ekként gyakorolt jogok) esetében.
- [26] 5. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy a Korm. rendelet rendelkezéseit a Korm. rendelet 2023. szeptember 13. napján történő hatálybalépését megelőzően, 2023. szeptember 8. és szeptember 12. napja között benyújtott igénybejelentésekre is alkalmazni kellett (visszaható hatályú jogalkotás); az ily módon alkalmazandó rendelkezés pedig az érintett jogalanyok helyzetét elnehezítő (*ad malam partem*) jellegű, ekként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sértő, a visszaható hatályú jogalkotás tilalma sérelmének megállapíthatóságához szükséges konjunktív feltételek teljesültek. Jelen esetben az indítványozó a 2023. szeptember 11. napján megtett igény-

- bejelentésével az akkor hatályos szabályoknak megfelelően jogot szerzett a szaldó elszámolás választására, mely jogot a Korm. rendelet utóbb, 2023. szeptember 13. napján visszamenőlegesen elvonta az indítványozótól.
- [27] Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a Vet. Vhr. 2023. 5. § (5) bekezdés a) pontjának „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrésze alaptörvény-ellenes.
- [28] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (1) bekezdéséből következően főszabály szerint *ex nunc* hatállyal rendelkezik az alaptörvény-ellenes jogszabály megsemmisítéséről. Az Abtv. 45. § (4) bekezdése ugyanakkor lehetőséget ad az Alkotmánybíróság számára arra, hogy a 45. § (1) bekezdésétől eltérően határozza meg az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja.
- [29] Jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés *ex nunc* hatályú megsemmisítése valamennyi, a megsemmisítés időpontját megelőzően megtett csatlakozási igénybejelentésre kihatna, miközben a szabályozás alaptörvény-ellenessége az Alaptörvény B cikk (1) bekezdéséből fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelme miatt kizárólag a 2023. szeptember 8. és szeptember 12. napja között megtett igénybejelentések esetében állapítható meg, ekként az *ex nunc* megsemmisítés jogkövetkezménye olyan személyi körre is közvetlenül kihatna, akik vonatkozásában a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelme nem állapítható meg. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jogalkotónak kell azt eldöntenie, hogy a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelmével érintett alanyi kört (melyek esetében a szabályozás alaptörvény-ellenességének orvoslása nem kerülhető meg) meghaladóan is lehetővé kívánja-e tenni a szaldó elszámolás választását. Az Alkotmánybíróság ezért a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdés a) pontjának „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott igénybejelentés alapján” szövegrészt *pro futuro*, 2025. május 31-i hatállyal semmisítette meg, kellő időt biztosítva a jogalkotó (a Kormány) számára arra, hogy a szabályozás felülvizsgálatával orvosolja az alaptörvény-ellenes helyzetet.
- [30] 6. Az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a jogszabály felülvizsgálni nem kért rendelkezését csak abban az esetben vizsgálhatja, illetve semmisítheti meg, ha az a felülvizsgálni kért jogszabályi rendelkezéssel szoros tartalmi összefüggésben áll. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a Vet. Vhr. 5. § (5c) bekezdés a) pontja, illetőleg b) pontjának „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott csatlakozási igénybejelentés alapján” fordulata ugyanabban az alkotmányossági hibában szenved, mint a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdés a) pontja, és azok együttesen eredményezik a 2023. szeptember 8. és 12. napja közötti csatlakozási igénybejelentések esetében a szaldó elszámolás kizárását, és az ún. bruttó elszámolás alkalmazásának kötelezettségét, az alábbiak szerint. Egyfelől, a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdés a) pontja kizárja a szaldó elszámolás választásának lehetőségét a 2023. szeptember 7. napját követően megtett igénybejelentések vonatkozásában, másfelől pedig a Vet. Vhr. 5. § (5c) bekezdés a) és b) pontja kifejezetten és mérlegelést nem tűrően előírja az ún. bruttó elszámolás alkalmazásának kötelezettségét ezekre az igénybejelentésekre. Az Alkotmánybíróság ezért az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése alkalmazásával a Vet. Vhr. 5. § (5c) bekezdés a) pontja, valamint b) pontja „2023. szeptember 7. napjáig benyújtott” szövegrésze alaptörvény-ellenességét is megállapította a fentiekkel egyező indokok alapján, és a rendelkező részben foglaltak szerint *pro futuro*, 2025. május 31-i hatállyal azokat is megsemmisítette.
- [31] 7. Az Alkotmánybíróság a fentiekén túl azt is észlelte, hogy a Korm. rendelet a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdésének nem csupán az a) pontját (a HMKE üzembe helyezésére vonatkozóan), hanem annak b) pontját (a már meglévő HMKE bővítésére vonatkozóan) is akként módosította, hogy kizárólag a 2023. szeptember 7. napjáig megtett igénybejelentések esetén van lehetőség az éves szaldó elszámolás választására, a Vet. Vhr. 5. § (5c) bekezdés c) pontja pedig kifejezetten előírja a bruttó elszámolás alkalmazásának kötelezettségét ezekre az igénybejelentésekre, a HMKE üzembe helyezésére vonatkozó szabályozással teljesen azonos módon. Az Alkotmánybíróság ezért az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése alkalmazásával a Vet. Vhr. 5. § (5) bekezdés b) pontjának és (5c) bekezdés c) pontjának „2023. szeptember 7. napjáig” szövegrészei alaptörvény-ellenességét is megállapította a fentiekkel egyező indokok alapján, és azokat a rendelkező részben foglaltak szerint *pro futuro*, 2025. május 31-i hatállyal ugyancsak megsemmisítette.
- [32] 8. A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Horváth Attila s. k.,
az Alkotmánybíróság elnökhelyettese

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/334/2024.
Megjelent a Magyar Közlöny 2025. évi 53. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3142/2025. (V. 15.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Juhász Imre, dr. Lomnici Zoltán, és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók párhuzamos indoklásával, valamint *dr. Horváth Attila és dr. Patyi András* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 24. § (4) bekezdése, valamint a nevelési-oktatási intézményekben a tiltott és a használatában korlátozott tárgyak köréről, valamint a tárgyakra vonatkozó eljárásrend részletes szabályairól szóló 245/2024. (VIII. 8.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A kiskorú (a továbbiakban: kk.) indítványozó szülői hozzájáruló nyilatkozat birtokában, személyesen eljárva az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett (és az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására kiegészített) alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 24. § (4) bekezdésének, továbbá a nevelési-oktatási intézményekben a tiltott és a használatában korlátozott tárgyak köréről, valamint a tárgyakra vonatkozó eljárásrend részletes szabályairól szóló 245/2024. (VIII. 8.) Korm. rendeletnek (a továbbiakban: Rendelet) az alaptörvény-ellenességét, mivel azok az indítvány szerint sértik az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XI. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XV. cikk (2) bekezdését.
- [2] 1.1. A kk. indítványozó 2024. szeptember 2-án alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyet 2024. szeptember 30-án – főtítkári hiánypótlási felhívást követően – kiegészített. A kiegészített alkotmányjogi panaszához szülői hozzájáruló nyilatkozatot is csatolt. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az általa támadott Rendelet és ezáltal a Nkt. – 2024. szeptember 1-jétől hatályos – 24. § (4) bekezdése számos Alaptörvényben deklarált alapjogát (hatósági vagy bírósági döntés nélkül) közvetlenül sérti (tekintettel arra, hogy rá diákként, az oktatási intézményben közvetlenül kihatnak a Rendelet szabályai).
- [3] Alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy a Rendelet (1. §-a, 2. §-a valamint 3. § (1) és (2) bekezdései) sérti(k) az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdését. Álláspontja szerint azáltal, hogy a Rendelet szerinti tilalom csak a diákokra (az oktatási intézmény más tagjára, így pl. a tanárookra azonban nem) vonatkozik, ezáltal a tanárok olyan tárgyakat is birtokolhatnak, amelyek potenciálisan veszélyt jelenthetnek a diákok biztonságára, csökkentve ezzel az intézményen belüli biztonságos környezetet. Ezzel összefüggésben azt is kiemelte, hogy a szabályozás azért is sérti az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdését, mivel az nem biztosítja az oktatási intézmény minden tagja számára egyenlő mértékben a testi és személyi biztonságot. A kk. indítványozó álláspontja szerint a telekommunikációs eszközök (különösen a telefonok) használatának szigorú korlátozása is sérti a diákok személyi biztonságához való jogát. Ezen eszközök ugyanis fontosak lehetnek sürgős helyzetekben is, amikor pl. gyors segítségkérés vagy információátadás szükséges. A jelenlegi szabályozás azonban ezt ellehetetleníti.
- [4] A kk. indítványozó álláspontja szerint a Rendelet 4. § (2) bekezdése sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését is, mivel lehetőséget ad a pedagógus számára, hogy amennyiben „arra utaló információ” merül fel, hogy a tanulónál a Rendelet szerinti tiltott vagy korlátozott tárgy van, akkor felszólítsa a tanulót, hogy igazolja, hogy nincs nála ilyen tárgy. Ez a szabályozás a kk. indítványozó szerint sérti a magánélethez való jogot, mivel lehe-

tőséget ad a tanároknak arra, hogy csupán feltételezések (és nem bizonyítékok) alapján ellenőrzést végezzenek a diákok személyes tárgyiban.

- [5] Az alkotmányjogi panasz a Rendelet 2. §-át, valamint 3. § (1) és (2) bekezdéseit, továbbá az 5. §-át az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdésével is ellentétesnek tartja. Álláspontja szerint az Nkt. 24. § (4) bekezdése valamint a Rendelet említett részei sértik a diákok művelődéshez való jogát. Az okoseszközök nélkül ugyanis nem tudnak hozzáférni pl. a KRÉTA rendszerhez, vagy épp nem tudnak olyan oktatási célú információhoz hozzáférni, azokra rákeresni, amelyek szükségesek lennének számukra az oktatáshoz. A tilalom azt is eredményezi, hogy a diákok nem tudják naprakészen követni az órák közötti változásokat. A fentiek mellett úgy véli, hogy a tiltott és korlátozott eszközök leadása és visszaadása túlzott adminisztrációs terhet ró az oktatási intézményekre, amelyek jelentős idővesztést okoznak, és ami által csökken az oktatás minősége és folytonossága.
- [6] A kk. indítványozó a fentiekben túl az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését is sérülni véli. Álláspontja szerint az Nkt. 24. § (4) bekezdése valamint a Rendelet 2. §-a és 3. § (1) és (2) bekezdései aránytalanul korlátozzák a diákok jogait a mobiltelefonok birtoklására és használatára vonatkozóan. Ezen eszközök jelentős értéket képviselnek, azok átadása (a kk. indítványozó szerint elkobzása) és elzárása során azonban ezen eszközök megsérülhetnek vagy elveszhetnek. Az aránytalanság véleménye szerint azáltal valósul meg, hogy az elérni kívánt cél enyhébb eszközzel (pl. a telefonok kötelező kikapcsolása) is megvalósítható lenne.
- [7] Az alkotmányjogi panasz szerint az Nkt. 24. § (4) bekezdése, valamint a Rendelet 1. §-a az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését is sérti, mivel a szabályozás indokolatlan különbséget teremt a diákok és tanárok között a tiltott és korlátozott tárgyak tekintetében – utóbbi személyi körre nem terjed ki a szabályozás hatálya. Álláspontja szerint a diákok és a tanárok összehasonlítható csoportba tartoznak, és a szabályozásban megjelenő különbségtétel alkotmányos indok nélküli.
- [8] 2. Az alkotmányjogi panasz beérkezését követően a belügyminiszter, mint a Rendelet megalkotásáért felelős miniszter, *amicus curiae* beadványt küldött az Alkotmánybíróság részére.

II.

- [9] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„XI. cikk (1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

- [10] 2. Az Nkt. érintett rendelkezése:

„24. § (4) A Kormány rendeletben meghatározza azon – a tanulói jogviszonyból, kollégiumi tagsági viszonyból származó kötelezettségek teljesítéséhez, jogok gyakorlásához nem szükséges – tárgyak körét, amelyet a tanuló a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez való jogra, az egészséghez való jogra, az oktatás zavartalan-ságának biztosítására, valamint a köz érdekére, közbiztonságra tekintettel a 7. § (1) bekezdés *b)–j)* pontja szerinti nevelési-oktatási intézménybe [a (4) és (5) bekezdés alkalmazásában a továbbiakban: nevelési-oktatási intézmény]

- a) nem vihet be (a továbbiakban: tiltott tárgy), vagy
 b) bevihet, azonban azt a tanítási nap folyamán csak akkor birtokolhatja és használhatja, ha azt a nevelési-oktatási intézmény
 ba) igazgatója egészségügyi célból vagy
 bb) pedagógusa pedagógiai célból
 – a tanulmányi rendszerben a Kormány rendeletében foglaltak alapján rögzítettek szerint – az általa meghatározott időszakra engedélyezi (a továbbiakban: használatában korlátozott tárgy)."

[11] 3. A Rendelet:

„A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés *t*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Tiltott tárgyak köre

1. § A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 7. § (1) bekezdés *b*)–*j*) pontja szerinti nevelési-oktatási intézménybe a tanuló által nem vihető be
 a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet szerinti közbiztonságra különösen veszélyes eszköz,
 azon tárgy, amelynek birtoklása
 ba) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényben vagy
 bb) a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben foglaltak szerint büntetendő, vagy
 a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy részére nem értékesíthető termék.

2. Használatában korlátozott tárgyak köre

2. § Használatában korlátozott tárgynak minősül
 a tanítási nap folyamán
 aa) az általános iskola 1–8. évfolyamán,
 ab) a gimnázium 5–12. évfolyamán,
 ac) a szakgimnázium 9–13. évfolyamán,
 a foglalkozások ideje alatt a kollégiumban,
 a foglalkozások, tanórák ideje alatt – ideértve az intézményben töltött időt is – az alapfokú művészeti iskola minden évfolyamán vagy
 a tanórák, a szakmai oktatás, illetve a szakképesítésre felkészítő szakmai képzés szerinti foglalkozások ideje alatt – ideértve az intézményben töltött időt is – a szakiskola minden évfolyamán
 a telekommunikációs eszközök – különösen a mobiltelefonok –, a kép- vagy hangrögzítésre alkalmas eszközök és az internetelérésre alkalmas okoseszközök.

3. A tiltott és használatában korlátozott tárgyak átvételének és visszaadásának szabályai

3. § (1) A használatában korlátozott tárgy a 2. § szerinti nevelési-oktatási intézménybe bevihető, azzal, hogy a tanuló a használatában korlátozott tárgyat a tanítási nap kezdetén, a tanítási órák megkezdése előtt – kollégiumban a foglalkozás megkezdése előtt – az intézmény házirendjében meghatározottak szerint leadja – a kollégium kivételével – a tanítási nap időtartamára, és azt a házirendben meghatározottak szerint visszakapja.
 (2) A használatában korlátozott tárgyat az átvételt követően a nevelési-oktatási intézmény által a házirendben meghatározott elzárt helyen kell tárolni.
 (3) Az 1. § a) és c) pontja szerinti tiltott tárgyat a házirendben meghatározott személy veszi át és tárolja visszaadásáig.
 (4) Az 1. § a) és c) pontja szerinti tiltott tárgyat – ha annak birtoklását jogszabály nem zárja ki – az a) és b) pontban foglaltak kivételével a tanuló szülőjének, ha a tanuló a 18. életévét betöltötte, a tanulónak, vagy

ha kétséget kizáróan megállapítható, hogy a tiltott tárgy tulajdonosa harmadik személy, a harmadik személynek kell visszaadni.

(5) Az átvett tárgyat az átvétel időpontja szerinti állapotban kell visszaadni az (1) és (4) bekezdés szerinti személy részére.

4. A tiltott és használatában korlátozott tárgyakra vonatkozó előírások betartásának ellenőrzése

4. § (1) Ha arra utaló információ merül fel, hogy a tanuló az Nkt. 7. § (1) bekezdés b)–j) pontja szerinti nevelési-oktatási intézmény területén az 1. § b) pontja szerinti tiltott tárgyat tart birtokában, akkor a szabályok betartását a pedagógus, valamint a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott alkalmazott (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: pedagógus) jogosult ellenőrizni, azzal, hogy felszólítja a tanulót annak igazolására, hogy a tiltott tárgy nincs a birtokában, és ezzel egyidejűleg értesíti

ba) a nevelési-oktatási intézmény rendjének fenntartásában közreműködő személyt,

bb) az általános rendőri szervet és

bc) a tanuló szülőjét.

(2) Ha arra utaló információ merül fel, hogy a tanuló az Nkt. 7. § (1) bekezdés b)–j) pontja szerinti nevelési-oktatási intézmény területén

az 1. § a) és c) pontja szerinti tiltott tárgyat vagy

használatában korlátozott tárgyat engedély nélkül tart birtokában, akkor a szabályok betartását a pedagógus jogosult ellenőrizni, azzal, hogy elsősorban felszólítja a tanulót a tárgy átadására, amennyiben felszólítás ellenére a tárgyat nem adja át, felszólítja a tanulót annak igazolására, hogy a tiltott vagy használatában korlátozott tárgy nincs a birtokában.

(3) Ha a tanuló

az 1. § a) és c) pontja szerinti tiltott tárgyat vagy

a használatában korlátozott tárgyat engedély nélkül

birtokában tartja a tanítás vagy a kollégiumi foglalkozás időtartama alatt, azt a tanulótól a pedagógus átveszi.

5. A tanuló részére a birtoklás és használat igazgató, valamint pedagógus általi engedélyezése

5. § Az Nkt. 24. § (4) bekezdés b) pontja szerinti esetben a birtoklásra és használatra vonatkozó engedélyezést az igazgató vagy a pedagógus végzi a tanulmányi rendszerben, azzal, hogy rögzíti a birtoklás és a használat célját,

az engedély érvényességének időtartamát (tanóra, foglalkozás, tanítási év), továbbá a birtokolható tárgyat.

6. Záró rendelkezések

6. § Ez a rendelet 2024. szeptember 1-jén lép hatályba.”

III.

[12] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (2) bekezdése tekintetében részben megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.

[13] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát (az indítvány önálló benyújtására irányuló és az adatkezelési kérdésekre kiterjedő szülői hozzájáruló nyilatkozat birtokában) az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapítottan terjesztette elő, mely szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

[14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcva napon belül lehet írásban benyújtani.

- [15] Az indítványozó kiskorú. Az Abtv. a 26. §-ában úgy fogalmaz, hogy a panasz benyújtásának feltétele valamely az Alaptörvényben biztosított jog sérelme. E tekintetben az indítványozói jogosultság előfeltétele kettős: egyfelől szükséges hozzá, hogy az indítványozó az adott ügyben felhívott, érvényesíteni kívánt Alaptörvényben biztosított jogvédelemre jogot formálhat (alapjogi jogképesség), és e jogok önálló érvényesítésére képes (alapjogi cselekvőképesség). Jelen ügyben vitán felül áll, hogy az indítványozó alapjogi jogképessége a hivatkozott alapjogok tekintetében fennáll. A kiskorú, korlátozottan cselekvőképes indítványozó törvényes képviselője utólagos hozzájárulásával nyújtotta be indítványát. Ekként, jelen ügyben az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi elbírálásáról döntött.
- [16] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította azt is, hogy az Nkt. 24. § (4) bekezdése, valamint a Rendelet 2024. szeptember 1-jén lépett hatályba, míg az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2024. szeptember 2-án, azaz a fenti törvényes határidőn belül nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]}. „[a] panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól.” {Lásd többek között: 3053/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [10]}. Ugyancsak a fenti határozatában mondta ki a testület azt is, hogy az érintettség akkor is megállapítható, ha a támadott jogszabály alkalmazására még nem került sor, de a panaszolt jogsérelem közvetlenül, belátható időn belül, kényszerítőleg bekövetkezik {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [66]}.
- [18] A kk. indítványozó érintettségének igazolása tekintetében arra hivatkozott, hogy ő tanköteles diák (ennek alátámasztására érvényes diákigazolványának másolatát is csatolta).
- [19] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó közvetlen érintettsége megállapítható, mivel a támadott Nkt. 24. § (4) bekezdése és a támadott Rendelet rá közvetlenül hatályosul, őt az alkotmányjogi panaszában állított alapjogsérelem közvetlenül, külön bírói döntés nélkül érinti, amellyel szemben nem áll rendelkezésére annak orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.
- [20] 4. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése, a VI. cikk (1) bekezdése, a XI. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XV. cikk (2) bekezdése vonatkozásában tartalmazza az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kötelező indítványi elemeket. Az indítványozó
- megjelölte az Abtv. 26. § (2) bekezdését, amely megalapozza az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá az alkotmányjogi panasz az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást is tartalmaz;
 - megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályhelyeket;
 - megjelölte az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét;
 - kifejtette az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét, e vonatkozásban előadta a támadott jogszabályhelyek alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtését;
 - előterjesztette kifejezett kérelmét a támadott jogszabályhelyek megsemmisítésére.
- [21] 5. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [22] 5.1. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése, a VI. cikk (1) bekezdése, a XI. cikk (1) bekezdése, valamint a XV. cikk (2) bekezdése tekintetében az alábbiak miatt nem felel meg az Abtv. 29. §-ának.
- [23] 5.1.1. A kk. indítványozó álláspontja szerint a támadott szabályozás sérti az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdését, mivel ezáltal az oktatási-nevelési intézményben nem biztosított egyenlő mértékben mindenki számára a testi és személyi biztonság (tekintettel arra, hogy a Rendelet a pedagógusokra nem vonatkozik), továbbá a telefonjuk nélkül a diákok nem tudják egy indokolt esetben szüleiket vagy a hatóságokat értesíteni, ezáltal azonban csökken a személyi biztonságuk.

- [24] E tekintetben fontos kiemelni, hogy a pedagógusokra más jogszabályok vonatkoznak, amelyek azonban a tiltott eszközök körét hasonló körben határozzák meg, mint a jelen ügyben támadott rendelkezések. Emellett azt is hangsúlyozni kell, hogy egy diák az iskolában töltött idő alatt a pedagógusokra van bízva, így az ő felelősségük lesz egy sürgős, adott esetben veszélyhelyzetben a szülők és a hatóságok értesítése. Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése a személyes szabadság és biztonság alapjogáról rendelkezik, amely elsődlegesen az állam személyes szabadságot érintő intézkedéseivel szemben nyújt védelmet. Az indítvánnyal támadott rendelkezések – az indítványban felvetettek összefüggésében – és az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése között nem állapítható meg érdemi alkotmányossági összefüggés. Mindezek alapján azonban megállapítható, hogy a támadott jogszabályok, az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése tekintetében nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, ezért e tekintetben az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ának.
- [25] 5.1.2. Az alkotmányjogi panasz szerint a Rendelet sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését is, mivel az a kk. indítványozó szerint pusztán feltételezés alapján lehetőséget ad a diákok személyes tárgyainak átvizsgálására, ez pedig sérti a magánszférájukat.
- [26] E tekintetben fontos kiemelni, hogy a jogszabály nem a diákok személyes tárgyainak átvizsgálására vagy átkutatására ad lehetőséget, hanem arra, hogy a pedagógus felszólítsa a diákot annak igazolására, hogy tiltott tárgy nincs a birtokában, vagy arra, hogy a pedagógus értesítse a tiltott tárgy birtoklásának tényéről a jogszabály szerinti kört (pl. a szülőket vagy a rendőrséget). Mindezek alapján az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése tekintetében sem állapítható meg az Abtv. 29. §-ának teljesülése.
- [27] 5.1.3. A kk. indítványozó a támadott jogszabályok tekintetében a művelődéshez való jogának a sérelmét is állította [Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdés]. Ebben a körben az indítvány a KRÉTA rendszerhez való hozzáférés és más oktatási célú információk egy meghatározott eszköz (kifejezetten a tanuló magáncélú használatában lévő mobiltelefon) útján történő megismerésének korlátozására hivatkozott. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kk. indítványozó által felhozott érvek csak távoli kapcsolatban állnak a művelődéshez való jog érvényesülésével, így az alkotmányjogi panaszban felhozott érvek e tekintetben sem vetnek fel alkotmányjogi jelentőségű kérdést. Ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben sem felel meg az Abtv. 29. §-ának.
- [28] 5.1.4. Az alkotmányjogi panasz szerint az Nkt. 24. § (4) bekezdése és a Rendelet sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését is, mivel a szabályozás indokolatlan különbséget teremt a diákok és tanárok között a tiltott és korlátozott tárgyak tekintetében – utóbbi személyi körre nem terjed ki a szabályozás hatálya.
- [29] E körben fontos kiemelni, hogy a diszkrimináció fennállásának vizsgálatakor előkérdésként határozható meg, hogy az eltérő szabályozás alá eső személyek homogén csoportba tartoznak-e, vagyis egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok-e. A hátrányos megkülönböztetés ugyanis csak homogén csoporton belül értelmezhető és vizsgálható. Ha az eltérő szabályozás alá eső személyek köre nem képez homogén csoportot, akkor a diszkrimináció vizsgálata sem értelmezhető.
- [30] A csoportképzés során azt kell vizsgálni, hogy a jogalanyok releváns tulajdonságuk tekintetében összehasonlítható helyzetben vannak-e. Jelen ügyben fontos kiemelni, hogy a nevelési-oktatási intézményben dolgozó tanárok munkavégzésre irányuló jogviszonyban állnak az intézménnyel, és ezáltal rájuk sokkal szigorúbb, a munkavégzés minden elemét érintő szabályozás vonatkozik. Ezzel szemben a tanulók jogviszonya egy nevelési-oktatási jogviszony, ahol ők minden szempontból védelem alatt állnak. Megállapítható tehát, hogy a diákok és a tanárok, a jogviszonyuk tartalma és jellege tekintetében nem képeznek homogén csoportot.
- [31] Tekintettel arra, hogy az indítvánnyal támadott összefüggésben a pedagógusok és a diákok nem alkotnak azonos szabályozási kört, e két szabályozási csoportra nézve alkotmányosan indokolt az eltérő szabályozás, így nem állapítható meg diszkrimináció. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése tekintetében sem vet fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, így az indítvány e tekintetben sem vizsgálható érdemben.
- [32] 5.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy a támadott jogszabályok aránytalanul korlátozzák a tulajdonhoz való jogát.
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügy vonatkozásában – tekintettel arra, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz esetében nincs bírói döntés – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinthető, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott Nkt. 24. § (4) bekezdése, valamint a Rendelet összhangban áll-e az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével.

[34] 6. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

[35] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[36] 1. A kk. indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében azt állította, hogy a Rendelet alapjogkorlátozást illetve sérelmet valósít meg. Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy rendeleti szinten lehet-e alapjog gyakorlását szabályozni illetve alapjogot korlátozni.

[37] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből következően, egy alapjogot törvényi szinten kell szabályozni. Az Alkotmánybíróság több döntésében is rögzítette már ezt a követelményt (lásd: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [58], továbbá 10/2024. (V. 10.) AB határozat, Indokolás [33]), amelynek a megsértése már önmagában egy alapjogot korlátozó alacsonyabb jogszabály megsemmisítését eredményezheti. Ugyanakkor fontos azt is kiemelni, hogy ez a formai előírás nem egy abszolút követelmény: nem azt jelenti, hogy az adott alapjog gyakorlásához kapcsolódó összes szabályt törvényben kell rendezni. Az adott alapjog alapvető gyakorlásához kapcsolódó alapvető és garanciális kérdéseket mindenképpen törvénynek kell tartalmaznia, ugyanakkor az egyes részletszabályokat rendeleti úton is szabályozni lehet (10/2024. (V. 10.) AB határozat, Indokolás [33]).

[38] Jelen esetben az Nkt. – jelen indítvány által is támadott – 24. § (4) bekezdése megteremti az esetleges alapjogkorlátozás törvényi lehetőségét, és a Rendelet már csak ezen Nkt. rendelkezéssel összhangban jelöli ki a részletszabályokat. Ezért megállapítható, hogy a támadott Nkt. rendelkezés és a Rendelet formai szempontból megfelel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével szemben elvárt követelményeknek.

[39] 2. A kk. indítványozó szerint a telefonoknak a tanítási idő alatti kötelező átadása aránytalanul korlátozza a tulajdonhoz való jogát, mivel az átadás ideje alatt a telefonok megsérülhetnek vagy elveszhetnek, az elérni kívánt cél pedig enyhébb eszközzel (pl. a telefonok kötelező kikapcsolása) is megvalósítható lenne.

[40] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján azt vizsgálta, hogy az Nkt. 24. § (4) bekezdése és a Rendelet szabályai megvalósítják-e az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tulajdonhoz való jog sérelmét, és amennyiben igen akkor az alapjogkorlátozás megfelel-e az alaptörvényi követelményeknek.

[41] 2.1. A Rendelet 1. §-a a tiltott tárgyak körét határozza meg, a 2. §-a pedig – az Nkt. 24. § (4) bekezdésével összhangban – kimondja, hogy használatában korlátozott tárgynak minősülnek a telekommunikációs eszközök – különösen a mobiltelefonok –, a kép- vagy hangrögzítésre alkalmas eszközök és az internetelésre alkalmas okoseszközök. A Rendelet 3. §-a ezen tiltott és használatában korlátozott tárgyak átvételének tárolásának és visszaadásának rendjét határozza meg.

[42] A Rendelet 1. §-a szerinti tiltott tárgyak között vannak olyanok, amelyek birtoklása büntetendő, tehát eleve nem lehetnek jogszerűen tulajdon tárgyai. Ezért ezen tárgyak esetében eleve nem beszélhetünk a tulajdonhoz való jog sérelméről sem.

[43] A Rendelet 1. §-ában meghatározott egyéb tárgyak, valamint a 2. §-ában szabályozott telekommunikációs és okoseszközök esetében – amelyek birtoklását a jogszabály vagy nem tiltja vagy feltételekhez köti – azonban a Rendelet egyértelműen korlátozó jellegűnek tekinthető, hiszen megtiltja azoknak a nevelési-oktatási intézménybe való bevitelét, illetve annak az ott történő, tanítási időben való használatát. Bár az alkotmányos tulajdonvédelem nem azonos a polgári jogi tulajdonvédelemmel, az mégis vitán felül áll, hogy egy, az adott személy tulajdonát képező, illetve használatában álló dolog használatának a megtiltása vagy korlátozása az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog korlátozása körébe tartozik. Mindezek alapján megállapítható, hogy az Nkt. és a Rendelet szabályai korlátozzák a tulajdonhoz való jogot.

[44] 2.2. A tulajdonhoz való jog korlátozásának vizsgálatakor az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a korlátozás alkotmányos mércéje – a jogkorlátozás alapját vizsgálva – enyhébb követelményt támaszt az alapjogok Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt szükségességi mércéjénél, mivel ez esetben elegendő a közérdek meglétét igazolni (lásd: 34/2015. (XII. 9.) AB határozat, Indokolás [46]). Jelen Rendeletben a korlátozás célja kettős: a tiltott tárgyak esetében egyértelműen a közbiztonság és a jogszabályok betartásának általános követelménye a szabályozás célja, a használatában korlátozott tárgyak (vagyis a telekommunikációs és okoseszközök) esetében pedig – a nemzetközi tendenciákhoz is igazodva – a diákok tanórán való figyelmének

erősítése, és a szociális kapcsolatok erősítésének szempontjai jelennek meg. Az Nkt. 24. § (4) bekezdése is megerősíti ezen szempontokat, amikor úgy fogalmaz, hogy a szabályozás célja a tanuló megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez való joga, az egészséghez való joga, az oktatás zavartalanságának biztosítása, valamint a közérdek és a közbiztonság. A tiltott tárgyak esetében a szabályozás célját tehát a közérdek mint szükségességi szempont egyértelműen igazolja. A használatában korlátozott tárgyak esetében pedig, a szakmai viták sokszínűségét elfogadva és azokat nem vitatva, szintén szükséges (de természetesen nem alternatíva nélküli) eszköznek tekinthető az Nkt.-ben meghatározott cél eléréséhez a telefonok és okoseszközök tanítási időben történő használatának kizárása illetve ezen eszközöknek az oktatási-nevelési intézmény részére történő kötelező átadása. Mindezek alapján megállapítható, hogy az Nkt. és a Rendelet szerinti korlátozás szükségessége alkotmányosan igazolható.

- [45] 2.3. Az alapjogkorlátozás megengedhetőségének utolsó vizsgálati eleme, a tulajdonhoz való jog korlátozása esetében is az arányosság kérdése.
- [46] 2.3.1. A kk. indítványozó a tulajdonhoz való jog korlátozásának arányossága (illetve aránytalansága) kapcsán ugyan arra külön nem hivatkozott, hogy a Rendelet szerint a nevelési-oktatási intézménynek az oktatási időben átadott tárgyak esetében a kötelező átadás következtében bekövetkezett használatban való korlátozás arányosnak tekinthető-e, az Alkotmánybíróság mégis fontosnak tartotta ennek vizsgálatát is, tekintettel arra, hogy a Rendelet szabályai a tulajdonhoz való jognak ezen elemét korlátozzák. A 2.2-es alpontban (Indokolás [44]) írtak szerint a Rendelet alapján átadott tárgyak esetében a közérdek mentén igazolható a korlátozás elrendelésének szükségessége, amely elsősorban a tanítás zavartalanságában, illetve a diákok figyelmének növelésében határozható meg. Az okoseszközöknek a napközbeni kötelező átadása azzal jár, hogy az oktatási-nevelési intézményben tanuló diákok napközben nem használhatják okoseszközüket. Ha ezt összevetjük a korlátozás céljával, akkor megállapítható, hogy az oktatási-nevelési intézmény rendjének, illetve a többi diák tanuláshoz való jogának a védelme olyan legitim célnak tekinthető, amellyel összevetve a Rendelet szerinti okoseszközök használatának tanítási időben való korlátozását, a korlátozás arányosnak lesz tekinthető. A Rendelet szerinti tulajdonhoz való jog korlátozása (a használat korlátozása) arányossága tekintetében az Alkotmánybíróság fontosnak tartja továbbá azt is kiemelni, hogy az Nkt. 24. § (4) bekezdése, valamint a Rendelet 5. §-a lehetőséget biztosít arra, hogy az igazgató vagy a pedagógus a használatában korlátozott tárgyak tekintetében mégis engedélyezze az adott tárgy birtoklását és használatát a nevelési-oktatási intézményben (egészségügyi vagy pedagógiai célból, a birtoklás és használat céljának, időtartamának és tárgyának meghatározásával). Ezen rendelkezések pedig ugyancsak garanciát teremtenek arra, hogy a tulajdonhoz való jog korlátozása megfeleljen az arányosság követelményének.
- [47] 2.3.2. A kk. indítványozó alkotmányjogi panaszában elsősorban azt kifogásolta, hogy aránytalan sérelmet okoz a telefonok kötelező átadása, mivel a tárolás során abban kár keletkezhet. E tekintetben ezért azt is vizsgálni kell, hogy a Rendelet megfelelően szabályozza-e a nevelési-oktatási intézménynek tanítási időben kötelezően átadott tárgyakban esetlegesen bekövetkező károk megtérítését. A Rendelet 3. § (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az átvett tárgyat az átvétel időpontja szerinti állapotban kell visszaadni az érintett személy részére. Ez az előírás tehát kötelezettséget teremt a nevelési-oktatási intézmény részére, hogy az átvett eszközt úgy tárolja, hogy abban kár ne essen, és arra is, hogy ha abban kár esik, akkor azt kompenzálni kell. Ennek tekintetében azt is hangsúlyozni kell, hogy egy esetlegesen bekövetkező kár esetében a kár viseléséért való felelősséget kizárni alkotmányos keretek között nem is lehetne, azt valakinek minden esetben viselnie kell. A kár viselésére vonatkozóan a Rendelet további szabályokat nem tartalmaz. Ugyanakkor amennyiben egy speciális kárfelelősségi helyzetben a konkrét jogszabály nem tartalmaz különleges anyagi és eljárási szabályokat, akkor az általános polgári jogi kárfelelősségi szabályok lesznek irányadók. E tekintetben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) általános kárfelelősségi szabálya (6:519. §) és a más személyek által okozott károkért való felelősség szabályai lesznek az irányadók (6:540. §). Utóbbi esetében a Ptk. úgy rendelkezik, hogy ha az alkalmazott a foglalkoztatására irányuló jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, a károsulttal szemben a munkáltató a felelős. Ha pedig a kárt szándékosan okozta, akkor egyetemlegesen fognak felelni. Ezek alapján megállapítható, hogy a Rendelet szerint átadott tárgyakban kár keletkezik, akkor azért a nevelési-oktatási intézmény fog felelni, ha pedig a tárgyat átvevő személy szándékosan okozta a kárt, akkor a nevelési-oktatási intézmény és a kárt okozó személy egyetemlegesen fognak felelni.

- [48] 2.3.3. Mindezek alapján megállapítható, hogy az Nkt. 24. § (4) bekezdése és a Rendelet szabályai szerinti tulajdonhoz való jog korlátozása – a fentiek tekintetében – megfelel az arányosság követelményének.
- [49] 3. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy a Rendelet szabályozása nem sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mivel nem tartalmaz olyan szabályozást, amely a tulajdonhoz való jog aránytalan sérelmét valósítaná meg, ezért az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [50] Egyetértek a rendelkező rész szerinti elutasítással, azonban álláspontom szerint a határozat indokolásának lényeges hiányossága, hogy nem végezte el kellő körültekintéssel az indítványozói jogosultság vizsgálatát.
- [51] Jelen ügy indítványozója egy 14. életévét betöltött kiskorú személy volt, aki törvényes képviselőjének hozzájárulásával kezdeményezte az alkotmányjogi panasz eljárást. Vitán felül áll, hogy az alapjogok minden embert megilletnek, sőt, az Alaptörvény a gyermekeket kiemelt védelemben részesíti. Itt azonban nem ez a kérdés, hanem az alapjog Alkotmánybíróság előtti eljárásban kiskorú általi érvényesítésének rendje. Az indítványozói jogosultságot illetően tehát abban kellett volna egyértelműen állást foglalni, hogy a 18. életév alatti személyek milyen módon tudják érvényesíteni az alapjogaikat, azaz milyen formai követelményeknek kell eleget tenniük, hogy az Alkotmánybíróság előtt indítványozóként eljárhassanak.
- [52] Az Alkotmánybíróság eljárása *sui generis* eljárás, amelyet az Abtv. részletesen szabályoz – egyebek mellett – a határidő, az érintettség, valamint az eljárás formai és tartalmi követelményeit illetően is, azonban a kiskorúak indítványozói jogosultságával összefüggésben semmilyen rendelkezést nem tartalmaz. Erre az esetre jelenleg az Alkotmánybíróságnak nincs kiforrott, határozataiban következetesen alkalmazott gyakorlata. Kizárólag ez utóbbi miatt osztottam azt a többségi álláspontot, hogy jelen ügyben a kiskorú indítványát be kell fogadnia az Alkotmánybíróságnak, hiszen maga az indítványozó, illetve törvényes képviselője sem lehetett tisztában azzal, hogy milyen formai követelményeknek kellett (volna) eleget tenni. A jövőre nézve ugyanakkor elkerülhetetlennek tartom a kiskorúak indítványozói jogosultságával kapcsolatos kérdés mielőbbi rendezését. Erre álláspontom szerint nem alkalmas eszköz az Ügyrend módosítása sem, mivel közjogi szervezetszabályzó eszköz lévén az Alkotmánybíróság szervezetén kívül álló személyek számára kötelező erővel nem bír, kötelezettségeket nem állapíthat meg. Célszerűnek tartanám ezért a kérdésben egy következetes Alkotmánybírósági gyakorlat kialakításának megkezdését, de mivel alapvető jog érvényesítésével kapcsolatos kérdés szabályozásáról van szó, alapvető feladat a jogalkotás szükségessége is.

- [53] A gyermekek Alkotmánybírósághoz fordulásának mikéntjével kapcsolatos álláspontom pedig az, hogy az Alkotmánybíróság nem „keresheti meg” azt a jogszabályt, amit ezekben az esetekben alkalmazni kíván. Akár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.), akár a Ptk., akár a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény egyes rendelkezéseinek felhatalmazás nélküli alkalmazása sértené az Abtv.-t, (ahol ugyanis az Abtv. háttérként a Pp.-t rendeli alkalmazni ott erre kifejezetten rámutat, mint például az 57. § (9) bekezdésében, vagy a 67. §-ában) ezért ez az út bizonyosan nem járható.
- [54] Nem tekintheti továbbá az Alkotmánybíróság a törvényes képviselő hozzájáruló nyilatkozatát egyfajta „biankó” felhatalmazásnak sem, hiszen ezzel nemcsak a saját eljárását és a szülői jogosítványokat gyengítené, hanem a gyermek legjobb érdekét sem szolgálná. A gyermek legjobb, mindenek felett álló érdeke és a törvényes képviselők nevelési kötelezettsége kizárólag úgy lenne biztosítható, ha a gyermek az indítványát a törvényes képviselője útján nyújthatná be.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [55] A határozat által javasolt elutasító döntéssel egyetértek, azt magam is megszavaztam. Ugyanakkor az indítvány kapcsán kibontakozott elméleti vita egy olyan valós problémára hívta fel a figyelmet, mely adott esetben nem központi kérdése az érdemi alkotmányossági vizsgálatnak: ez az indítványozói jogosultság kérdése olyan esetben, amikor az indítványozó cselekvőképessége valamely okból (adott esetben az életkor, de ez akár lehet gondnokság alá helyezés folytán is) nem teljes.
- [56] Az adott ügyben a kiskorú indítványozó – az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában – az iskolai mobilhasználat tiltására vonatkozó egyes rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, melyet a határozat elutasít, elfogadva egyébként az ügy előkérdésének tekinthető indítványozói jogosultság fennállását a néhány hónap híján 16 éves indítványozó esetében is.
- [57] Magam részéről az érdemi vizsgálatot mint megoldást több okból is szerencsésebbnek tartom, mert az alkotmányjogi panaszban felvetett iskolai mobilhasználat problémája nem vitásan széles körét érinti a társadalomnak. A KSH adatai szerint a 2023/2024-es tanévben Magyarországon 1 millió 899 ezer gyermek és fiatal vesz részt a köznevelés, a szakképzés és a felsőoktatás különböző szintű képzéseiben, ebből 1 millió 681 ezer gyermek és fiatal, a 3–22 éves korosztály 88%-a nappali rendszerben tanul. 324 ezer gyermek óvodai nevelésben, 712 ezer tanuló általános iskolai, közel 428 ezer diák középfokú oktatásban részesül. <https://ksh.hu/s/helyzetkep-2023/#/kiadvany/oktatas>
- [58] Az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint e törvény szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. A hatályos szabályozás és az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az indítványozói jogosultság kérdése túlnyomórészt egyes eljárások kezdeményezhetősége kapcsán merül fel, vagyis akként, hogy bizonyos hatásköreit az Alkotmánybíróság csak meghatározott személy(ek) indítványa alapján gyakorolhatja. Az alkotmányjogi panaszra vonatkozóan ilyen konkrétan nevesített személyi kör nincsen meghatározva az Abtv.-ben (sem az Ügyrendben). Az Abtv. 1. § a) pontjában meghatározza, hogy mit jelent az egyedi ügy, azonban egy általános indítványozó-fogalmat nem ad meg, a törvény főszabályként „csak” az (egyedi ügyben való) érintettséget követeli meg a panaszok benyújtása feltételeként, ilyen formán, aki érintett, alapértelmezetten alkotmányjogi panasz indítványozója lehet; az Abtv. nem tartalmaz életkori vagy akár belátási képességhez kötött szűkítő feltételt. [Megjegyzem: az, hogy valaki például gondnokság alatt áll, nem is feltétlenül állapítható meg az Alkotmánybíróság számára, különösen egy Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz esetében, hiszen ott még az alapul fekvő eljárás is hiányzik, melyből esetleg kiderülne az indítványozó cselekvőképességére vonatkozó bármely információ az Alkotmánybíróság számára.]
- [59] A határozat a kiskorú indítványozói jogosultságát vizsgálva az alapjogi jogképesség és alapjogi cselekvőképesség fogalmakat használja, melyeket megfelelő kiindulópontnak tartok az Alkotmánybíróság eljárásának *sui generis* jellegére tekintettel is. Azt gondolom, hogy számos olyan helyzet lehetséges, amikor a kiskorú maga kényszerül alapjogai érvényesítésére, legyen annak bármilyen oka is (érdekellentét a szülővel vagy a szülők hiánya, *ad absurdum* bűncselekmény elkövetése folytán a jogellenes fogvatartási körülmények miatt kártalanítási igény érvényesítése stb.). Ráadásul a 18 éven aluliaknak más (nemzetközi) fórumokon is lehetősége van arra, hogy

eljárást kezdeményezzenek, az életkor nem jelent *expressis verbis* kizáró okot. Ezzel együtt is nyilvánvalóvá vált számomra, hogy a jelenlegi szabályozás alapján egymásnak homlokegyenest ellentmondó álláspontok is kialakulhatnak, és így a jogkövető állampolgároktól is nehezen várható el, hogy eligazodjanak az alapjogi jog- és cselekvőképesség kategóriáiban. Számos ágazati jogszabály maga is meghatározza, hogy ki lehet például ügyfél az adott eljárásban (lásd például: Ákr. 10. §). Az Alkotmánybíróságra vonatkozó rendelkezések – a fentebb írtak szerint – azonban ilyen jellegű szabályokat nem tartalmaznak. Álláspontom szerint a kérdés tisztázása nem zárható ki, ezt valamilyen formában előbb-utóbb rendezni szükséges, különös tekintettel az érintettek nagy számára is.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [60] A határozat előadó alkotmánybírójaként a határozatban foglaltakkal egyetértek, ugyanakkor a kiskorú indítványozó indítványozói jogosultsága tekintetében indokoltnak tartottam volna az indokolást az alábbi megállapításokkal is kiegészíteni.
- [61] A határozat többségi indokolása megállapítja, hogy a hivatkozott alapjogok tekintetében fennáll az indítványozó alapjogi jogképessége. A többségi indokolás azt is rögzíti, hogy az alapjogi cselekvőképesség fogalma alatt az alapjogok önálló érvényesítésére való képességet érthetjük. Ezt követően azonban a határozat többségi indokolása nem tér ki ennek vizsgálatára. Álláspontom szerint az alapjogi cselekvőképesség nem azonos a polgári jogi cselekvőképesség fogalmával. Utóbbi esetében főszabály szerint a cselekvőképesség teljessége egy objektív életkori határ betöltésétől függ, illetve törvényileg meghatározott életkori határok betöltésével a cselekvőképesség mind teljesebbé válik. A polgári jogi cselekvőképesség függ a belátási képesség meglététől is, annak hiánya vagy korlátozott volta szintén a polgári jogi értelemben vett cselekvőképesség korlátozását eredményezheti. Ezzel szemben az alapjogi cselekvőképesség azt fejezi ki, hogy az érintettek (az alapjog alanyai) gyakorolhatják-e, illetve közvetlenül gyakorolhatják-e jogukat. Az alapjogi cselekvőképesség értelmében az alapjog jogosultja az Alaptörvény vagy törvény keretei között akár egyénileg, akár más útján gyakorolhatja (ha ez az adott alapjoggal összefér) és érvényesítheti az őt, alapjogi jogképessége alapján megillető jogokat. Az alapjogi cselekvőképesség teljességének határát főszabály szerint a 18. életév betöltéséhez köthetjük. Egyes esetekben azonban, az alapjogi cselekvőképesség meglétének vizsgálatakor nem csak az egyén életkorát, hanem az adott kérdés tárgyát is figyelembe kell venni. Ennek alapján adott esetben az alapjoggyakorlás lehetősége (vagyis az alapjogi cselekvőképesség) életkori határa a 18. életév betöltésénél alacsonyabb életkor is lehet. Jelen ügyben, az indítványozó által hivatkozott alapjogok mind olyan alapjogoknak tekinthetőek, amelyeket a kiskorú indítványozó egyénileg is gyakorolhat és érvényesíthet, ahogy az alkotmányjogi panaszban támadott Rendelet is eleve nagyrészt olyan személyeket érint, akik még nem töltötték be a 18. életévüket. Mindezek alapján megállapítható, hogy jelen esetben a kiskorú indítványozó rendelkezik alapjogi cselekvőképességgel, azaz az indítványozói jogosultsága ez alapján áll fenn.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila alkotmánybíró különvéleménye

- [62] Nem szavaztam meg a határozatot, mert álláspontom szerint az indítvány visszautasításának lett volna helye több okból is.
- [63] 1. Elsőként arra tekintettel kellett volna visszautasítani az alkotmányjogi panaszt, hogy az indítványozó 15 éves kiskorú nem a szülői felügyeletet gyakorló szülő mint törvényes képviselője útján járt el az Alkotmánybíróság

- előtti eljárásban. E tekintetben nem tartottam elegendőnek az alkotmányjogi panasz eljárásban utóbb csatolt szülői hozzájáruló nyilatkozatot, mivel az alapján – az érdemi azonosításhoz szükséges személyes adatok hiányában – egyrészt egyáltalán nem volt joghatályosan azonosítható a szülő, másrészt az sem, hogy az érintett személy valóban szülői felügyeleti jogot gyakorló szülőnek minősül az indítványozó kiskorú vonatkozásában.
- [64] Meglátásom szerint az alkotmányjogi panaszt nyilvánvalóan nem az a 15 éves kiskorú személy írta, akinek a nevében beadásra került. Álláspontom szerint erkölcsileg és egyébként jogilag is elítélhető az a gyakorlat, amikor felnőtt emberek gyerekeket használnak fel arra, hogy látszólag a gyermekek jogainak védelmében, azonban alapvetően politikai indíttatásból hatóságok, bíróságok és immáron az Alkotmánybíróság előtt is fellépjenek.
- [65] Egyetértek azzal, hogy a gyermeknek van alapjogi jogképessége, ugyanakkor az alapjogképesség és az alapjog gyakorlása nem azonos fogalmak. Felhívom a figyelmet, hogy a gyermekek alapjoggyakorlásával összefüggésben a Sólyom László vezette Alkotmánybíróság által a 21/1996. (V. 17.) AB határozatban rögzített zsinórmértékekre, amelyek alapján eseti mérlegelés tárgya kell legyen, hogy mely alapjogokat, milyen összefüggésben gyakorolhat a gyermek maga, illetve a nevében és érdekében ki gyakorolhatja, illetve mely alapjogok gyakorlásából zárható ki, amely mérlegelés során „az államnak a gyermeket a fejlődésére káros hatásokon kívül az olyan kockázatvállalásoktól is meg kell óvnia, amelyekkel kapcsolatban életkoránál (az ettől függően feltételezett testi, szellemi, erkölcsi és társadalmi érettségénél) fogva nem képes megismerni és értékelni sem a választható lehetőségeket, sem pedig választása következményeit saját személyiségére, illetve későbbi életére és társadalmi beilleszkedésére nézve.”
- [66] Álláspontom szerint a konkrét ügyben az Alkotmánybíróságnak nem lett volna szabad megengednie, hogy egy kiskorú neve alatt oly módon kerüljön benyújtásra egy alkotmányjogi panasz, hogy azt teljesen nyilvánvalóan nem a kiskorú írta. Véleményem szerint a konkrét ügy tárgyi súlya kapcsán tekintettel arra, hogy a kiskorú oktatását érintő kérdésben az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti normakontrollra irányuló alkotmányjogi panaszról van szó, kizárólag a szülői felügyeletet gyakorló szülő mint az indítványozó kiskorú törvényes képviselője útján élhetett volna indítványtételi jogával.
- [67] Megjegyzendő, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti, a bírói döntések ellen irányuló alkotmányjogi panaszok esetében a kiskorú indítványozó alapvető jogainak védelme érdekében kizárólag a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő fellépését ismeri el [Lásd 3440/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [7]; 3093/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [7]]. A jelen ügyben az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszok esetében is hasonlóan kellett volna eljárnia a testületnek.
- [68] 2. Másodsorban az indítványozó kiskorú az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joggal összefüggésben egyáltalán nem igazolta, hogy jogi értelemben olyan mobiltelefon tulajdonosának minősülne, amelyre az általa kifogásolt szabályozás vonatkozik. Köztudomású, hogy kiskorú személy nem vásárolhat mobiltelefon előfizetést, sőt feltöltő kártyát sem, ugyanakkor mobiltelefonnak elviekben lehet a tulajdonosa, azonban az esetek többségében a szülő a kiskorú által használt mobilkészülék tulajdonosa is, ezért a konkrét esetben szükséges lett volna az indítványozó kiskorú mobiltelefont érintő tulajdonjogának tisztázása, hiszen annak hiányában tartalmilag másként kellett volna elbírálni az indítványt annak függvényében, hogy tulajdonosi vagy esetleg használati jogosultsággal rendelkezik.
- [69] Mindezeket túlmenően a jövőre nézve is kifejezetten szükségét érzem annak, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz eljárások során a gyermekek alapjogvédelmét érintő ügyekben az önálló, személyes indítványtételi jogának ne engedjen teret, csak a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő mint törvényes képviselő útján történő indítványtételt tegye lehetővé annak érdekében, hogy a szülőt terhelje az alkotmányjogi panasz eljárással járó felelősség súlya. Álláspontom szerint csak egy szabályozott eljárásjogi keretrendszerben biztosítható érdemben, hogy az Alkotmánybíróság a gyermekek jogait az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése alapján az eljárási során érdemben biztosítani tudja.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András alkotmánybíró különvéleménye

- [70] 1. Egyetértek *dr. Horváth Attila* alkotmánybíró különvéleményében foglaltakkal, a határozatnak sem a rendelkező részét, sem az indokolását nem tudom elfogadni, ezért az Abtv. 66. § (2) bekezdése alapján a döntéshez az alábbi különvéleményt csatolom.

- [71] Mindenekelőtt szeretném hangsúlyozni, hogy az alkotmányjogi panasz egy olyan kérdést vetett fel, amelynek társadalmi jelentősége vitathatatlan. Ez azonban nem indokol(hat)ja, hogy egy, az Alaptörvény, az Abtv. és az ezek alapján kialakított és következetesen alkalmazott alkotmánybírói joggyakorlat szerinti befogadási feltételeknek meg nem felelő indítványt is befogadjon és érdemben elbíráljon az Alkotmánybíróság.
- [72] Álláspontom szerint ugyanis a panaszindítvány befogadásának és érdemi elbírálásának feltételei jelen ügyben több szempontból sem álltak fenn, ezért azt az Alkotmánybíróságnak – az alábbiakra tekintettel – vissza kellett volna utasítani.
- [73] A befogadási feltételek – különösen az érintettség – vizsgálatának az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti alkotmányjogi panasz esetében azért van különös jelentősége, mivel a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]; 3442/2023. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [21]; 3089/2024. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [12]} Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően még bárki, konkrét jogi érdekelt és bármiféle időkorlát nélkül kezdeményezhette az Alkotmánybíróság absztrakt utólagos normakontroll eljárását (*actio popularis*). Ez a lehetőség azonban az Alaptörvény hatálybalépésével megszűnt. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel hangsúlyozta, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem válhat *actio popularis* jellegűvé. Ezért nagy hangsúlyt kap a közvetlen panasz eljárásban az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettsége, amely hármas feltételnek egyszerre kell teljesülnie. A támadott, sérelemkötésre alkalmas szabályokat az Alkotmánybíróság az ilyen típusú eljárásban csak akkor bírálhatja felül, ha az indítványozó előadásaival igazolja ezeknek a sajátos követelményeknek az egyidejű teljesülését. {3031/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [20]}
- [74] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, így amennyiben az indítványozó – egyebek mellett – nem igazolja az érintettségét, úgy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti panasz elbírálására.
- [75] 2. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságával kapcsolatos egyik kulcskérdésnek magam is a kiskorú panaszos indítványozói jogosultságának megítélését tartom.
- [76] A határozat az indítványozói jogosultság fennállásának normatív alapjaként mindössze az Abtv. 26. §-át hívja fel, miszerint „a panasz benyújtásának feltétele valamely az Alaptörvényben biztosított jog sérelme.” A többségi döntés által ezt követően hivatkozott „alapjogi cselekvőképesség” fogalma viszont csupán egy elméleti konstrukció, amelynek normatív alapja nincs, így ennek alkalmazása (bevezetése) végső soron egy új jogi rendelkezés megalkotásának, vagyis jogalkotásnak tekinthető, amire azonban az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Ráadásul ez a fogalom ezidáig *expressis verbis* az Alkotmánybíróság egyetlen korábbi döntésében sem jelent meg.
- [77] Az alkotmányjogi panaszra vonatkozó eljárási szabályokat az Abtv. rögzíti, a természetes személyek cselekvőképességére vonatkozóan az Abtv. sem konkrét rendelkezést, sem utaló szabályt nem tartalmaz, így e tekintetben joghézag áll fenn, ezért a hasonló jogintézmények szabályaiból kell kiindulni.
- [78] A Ptk. mint anyagi jogi jogszabály szerinti polgári jogi cselekvőképességre vonatkozó rendelkezéseket az Abtv. szerinti eljárásokban meglátásom szerint analógia útján nem lehet közvetlenül alkalmazni, sokkal inkább a Pp. szerinti perbeli cselekvőképesség fogalmának alkalmazását tartom indokoltnak. Az alkotmánybírói indítvány ugyanis inkább hasonlítható a Pp. szerinti keresethez, mintsem a Ptk. szerinti jognyilatkozat, illetve jogügylet jogintézményeihez.
- [79] A többségi döntés végül általános érvennyel nem foglalt egyértelműen állást a kiskorú személyek indítványozói jogosultsága fennállásához szükséges feltételek kérdésében, hanem – mindenféle további indokolás nélkül – csupán a konkrét ügyre nézve, sommásan megállapította, hogy mivel a kiskorú, korlátozottan cselekvőképes indítványozó törvényes képviselője utólagos hozzájárulásával nyújtotta be indítványát, ezért „jelen ügyben az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi elbírálásáról döntött.”
- [80] A Pp. szerinti perbeli cselekvőképesség szabályainak a jelen ügyben való közvetlen alkalmazása viszont azt jelentette volna, hogy nem lett volna elegendő a törvényes képviselő hozzájárulása (ahogy arra a többségi határozat indokolása utal), hanem az indítványozó csak és kizárólag törvényes képviselője útján járhatott volna el.
- [81] A hatályos jogi szabályozási környezet alapján tehát nem lehetett volna arra a következtetésre jutni, hogy jelen ügyben a kiskorú indítványozó személyesen eljárva is kérhetne alapjogi jogvédelmet az Alkotmánybíróságtól.
- [82] Mindezekon túl maga a szülői hozzájáruló nyilatkozat is súlyos formai hiányosságban szenved, az ugyanis a törvényes képviselő nevének, telefonszámának és e-mail címének kívül a szülő személyazonosításra alkalmas adatait nem tartalmazza.

- [83] Ezek alapján úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak a panaszindítványt már eleve arra tekintettel vissza kellett volna utasítania, hogy az indítványozónak nem állt fenn az Abtv. szerinti indítványozói jogosultsága.
- [84] 3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján akkor terjeszthető elő kivételesen alkotmányjogi panasz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [85] A többségi döntés a kiskorú indítványozó érintettségét pusztán arra hivatkozással állapította meg, hogy ő tankezeles diák, és ennek alátámasztására érvényes diákigazolványának másolatát csatolta. Mindezek alapján a határozat III.3. pontja (Indokolás [17]–[19]) szerint jelen ügyben az indítványozó közvetlen érintettsége megállapítható volt.
- [86] Az Alkotmánybíróság következetes joggyakorlata alapján azonban az ún. kivételes vagy közvetlen panasz tekintetében különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, vagyis annak, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, és ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek.
- [87] Az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti személyes, közvetlen és aktuális érintettség megállapításához azonban a panaszosnak egyértelműen igazolnia kellett volna, hogy van-e/ volt-e a tulajdonában az adott korlátozás alá eső eszköz. A kiskorú személyek – így az iskolás korú gyermekek – közül ugyanis sokan nem tulajdonosai, csak használói a mobilkészülékeknek, a tulajdonosok általában a szülők maradnak és a használathoz szükséges előfizetői szerződésnek is ők az alanyai. Jelen ügy indítványozója nem igazolta, hogy mobiltelefonnak tulajdonosa-e egyáltalán vagy csak szívességi használója, akinek a használati jogát átmenetileg és időről időre korlátozza a támadott szabályozás. Ez utóbbi adott esetben a tulajdonos szülő tulajdonhoz való joga érintettségét vethetné fel (azt a személyt korlátozza a jogszabály a használatban, akinek a tulajdonos átengedte használatra az eszközt.). Mindezt a közvetlen panasz befogadásához, elbírálásához az indítványozónak – dokumentumokkal alátámasztva – tisztáznia kellett volna.
- [88] Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótló felhívásában külön felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy az érintettség megállapításának feltétele, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály az ő személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapítson meg, és ennek következtében a panaszos alapjogai sérüljenek. A főtítkár külön kihangsúlyozta, hogy az érintettség igazolására vonatkozó dokumentumokat, illetve azok másolatait hiánypótlás keretében mellékelni kell az indítványhoz.
- [89] Ezzel szemben az indítványozó az alapindítványhoz képest a főtítkári hiánypótló felhívás ellenére sem csatolt semmilyen további dokumentumot az érintettségének megfelelő igazolására, emiatt az Alkotmánybíróságnak az indítványozó érintettségét nem lett volna lehetősége megállapítani.
- [90] 4. Az alkotmányjogi panasz álláspontom szerint az Abtv. 29. § szerinti feltételeknek sem felel meg.
- [91] A többségi döntés ennek a feltételnek a fennállását csupán az indítványozó azon állítására alapozza, miszerint „a támadott jogszabályok aránytalanul korlátozzák a tulajdonhoz való jogát”. Erre tekintettel a határozat indokolásának III. rész 5.2. pontja (Indokolás [32]–[33]) szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinthető, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott rendelkezések összhangban állnak-e az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével.
- [92] Ehhez képest az Alkotmánybíróság 1990-es évektől kezdve kialakított – és azóta is követett – gyakorlata abból indul ki, hogy „az alkotmányos tulajdonvédelem nem azonos a polgári jogi tulajdonvédelemmel.” A tulajdonhoz való jog tartalmának legalaposabb kifejtését a 64/1993. (XII. 22.) AB határozat tartalmazza, melynek 2012 utáni alkalmazhatóságát az Alkotmánybíróság számos határozata megerősítette [lásd például: 18/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [26]; 25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [59]].
- [93] Eszerint a tulajdonhoz való jog fogalma „nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 369, 179.].
- [94] Ugyanakkor a tulajdonhoz való joggal összefüggő alkotmánybírói joggyakorlat kapcsán érdemes rámutatni arra is, hogy az Alkotmánybíróság még működése kezdetének legelső éveiben az alkotmányjogi értelemben vett tulajdon tartalmát azonosította a polgári jogi részjogosítványokkal: a birtoklás, használat és rendelkezés jo-

gával. E szerint az egyes részjogosítványok korlátozásánál is lehet vizsgálni a szükségességet illetve az arányosságot [lásd: a 7/1991. (II. 28.) AB határozatot]. Később azonban, a már idézett 64/1993. (XII. 22.) AB határozattal ezt a nézetet meghaladta, és egyúttal elválasztotta az alkotmányjogi értelemben vett tulajdont (tulajdonhoz való jogot) a polgári jogi tulajdon(jog)tól.

- [95] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Amennyiben ezt a „lényeges tartalmat” a polgári jogi értelemben vett részjogosítványokkal – azaz a birtoklás, használat és rendelkezés jogával – azonosítanánk, akkor a tulajdonhoz való jog lényegében korlátozhatatlan alapjoggá válna.
- [96] Jelen esetben ráadásul a szabad használat jogának csupán időszakos és meghatározott területre vonatkozó korlátozásáról (azaz relatív területi használati tilalomról) van szó, ami nem éri el az alkotmányos tulajdonvédelem szintjét.
- [97] A telefonok tárolása során esetlegesen bekövetkező károkozás kérdése pedig csupán indítványozói feltételezéseken alapul, mivel a panaszos nem igazolta – de még csak nem is állította –, hogy a saját tulajdonában következett-e be a kár, sőt egyáltalán ténylegesen történt-e az adott ügyben bármiféle káresemény. Erre utal, hogy az indítvány ezt eleve feltételes módban fogalmazta meg: „A mobiltelefonok [...] az [...] elzárás során sérülhetnek, elveszhetnek [...]” Márpedig az alkotmányjogi panasz benyújtása feltételekhez kötött, ugyanakkor nem alapulhat feltételezéseken.
- [98] A kárfelelősséggel kapcsolatosan amúgy is egyértelmű az Alkotmánybíróság gyakorlata, miszerint „[a] kötelmi igényből eredő kártérítéshez való jog, illetve kártérítési kötelezettség nem része az alkotmányos tulajdon fogalmának. A tulajdonhoz való jog alkotmányos szintű védelméből nem lehet levezetni a tulajdon polgári jogi sérelmének kártérítési értékgaranciáját, a polgári jogi kártérítés nem a tulajdon alkotmányos értékgaranciája és alkotmányosan nem is kell, hogy az legyen. A kártérítés feltételeinek, esettípusainak, általános és különös alakzatainak, formáinak és mértékének meghatározása a törvényhozó szabadságába tartozik, és önmagában nem alkotmányossági kérdés. A kárviselés kockázatának differenciált polgári jogi kezelését nem lehet az Alaptörvényre visszavezetni.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [99] A fentiekben kifejtettek alapján az indítvány érdemi elbírálásra *ab ovo* alkalmatlan, így csak az alkotmányjogi panasz visszautasítását tudtam volna támogatni.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3085/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3143/2025. (V. 15.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.264/2023/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd dr. Kollarics Flóra) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.264/2023/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzített, közérdekű adatok megismeréséhez való joggal, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, *contra constitutionem* jogalkalmazás tilalma) rendelkezésével.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a bírói döntésekben ismertetett tényállás szerint az indítványozó (felperes) 2022. november 10-én az Állami Számvevőszéktől (a továbbiakban: ÁSZ) a Nemzeti Média -és Hírközlési Hatóság 2020. évi egységes költségvetésének végrehajtásáról szóló 2021. évi CXLIX. törvény (a továbbiakban: NMHH tv.) 6. § (2) bekezdése alapján elvégzett ellenőrzés eredményeit, az összes ehhez kapcsolódó dokumentummal, a megállapítások alapjául szolgáló számításokkal és egyéb bizonyítékokkal együtt, valamint az eddig tett javaslatok teljes szövegének kiadását kérte. Az NMHH 6. § (2) bekezdése az ÁSZ feladatává tette, hogy a törvény hatályba lépését követően a tárgyévre, majd azt követően 4 évente, az érintett 4 éves időszakokra vonatkozóan a tárgyévet, illetve a tárgyidőszakot követő 8 hónapon belül ellenőrizze a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (a továbbiakban: Alap) számára közszolgálati feladatok ellátására nyújtott források felhasználását abból a szempontból, hogy az Alap közszolgálati feladatainak ellátására nyújtott finanszírozás meghaladja-e a közszolgálati feladatok nettó költségeit. A vizsgálat eredménye alapján az ÁSZ javaslatot tehet a következő költségvetési időszakokra vonatkozó finanszírozás mértékének a módosítására.
- [4] Az ÁSZ az adatok kiadását megtagadta. Az indítványozó ezután bírósághoz fordult és keresetében az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 31. § (7) bekezdése alapján kérte kötelezni az alperest arra, hogy elektronikus formában küldje meg részére a korábban kért adatokat.
- [5] Ellenkérelmében az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: ÁSZtv.) 27. § (5) bekezdésében foglalt, az általa kezelt adatok célhoz kötött felhasználásáról szóló rendelkezés olyan, az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontjában foglaltaknak megfelelő rendelkezés, amely központi pénzügyi érdekből történő korlátozásnak minősül a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog tekintetében; a speciális jogszabályi rendelkezés a közérdekű adat kiadását kizárja.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt küldje meg a felperesnek a 2020. évre vonatkozó, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap részére közszolgálati feladatok ellátására nyújtott források felhasználásának ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ellenőrzés eredményeit, az ehhez kapcsolódó

dokumentumokat, a megállapítások alapjául szolgáló számításokat és a 2022. november 10-éig tett javaslatok teljes szövegét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította (Fővárosi Törvényszék 66.P.23.091/2022/10.).

- [7] Az alperes fellebbezése alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta (2.Pf.20.412/2023/5/II.). A határozat elvi tartalma szerint a közfeladatot ellátó szerv ellenőrzési tevékenysége során az ellenőrzött szervezetről vagy annak dolgozójáról beszerzett adatok célhoz kötött felhasználására vonatkozó törvényi adatkezelési szabályok nem minősülnek olyan törvényi korlátnak, melyek a közérdekű adatok megismerésének megtagadási okaként szolgálhatnak.
- [8] A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a teljes keresetet elutasította. A döntés elvi tartalma szerint a közérdekű adatok kiadása iránti perben a közérdekű adat nyilvánossága a főszabály, de törvényben meghatározott okokból kivételesen lehetséges az adatok nyilvánosságának korlátozása. A Kúria felidézte az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdéséhez kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlatot. A korábbi bírósági döntésektől eltérően megállapította, hogy az ÁSZtv. 27. § (5) bekezdése az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontja szerinti (központi pénzügyi érdek) törvényi korlátozásnak minősül. Az ítélet foglalkozott az ÁSZ alkotmányos jogállásával, a jogszabályi környezetre is figyelemmel értelmezte az ÁSZtv. 27. § (5) bekezdését, amelynek a lényegét abban ragadta meg, hogy az ÁSZ adatbeszerzése, adatkezelése célhoz kötött. Ebből vezette le azt, hogy a konkrét ellenőrzés során beszerzett, kezelt és keletkezett adatok kiadását meg kell tagadni. Hivatkozott arra is, hogy a folyamatban lévő ellenőrzés adatainak a kiadása az ellenőrzés függetlenségét veszélyeztetné. Utalt arra is, hogy az ellenőrzés alapján készült jelentés nyilvánossága az ÁSZtv. 32. § (3) bekezdése alapján biztosított.
- [9] 3. A Kúria döntésével szemben az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Hivatkozása szerint a bírói döntés ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Alkotmányjogi jelentőségű kérdésként jelölte meg azt, hogy mennyiben egyeztethető össze az alapjogot korlátozó törvények megszorító értelmezésének követelményével az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontjának kiterjesztő értelmezése. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet abban jelölte meg, hogy olyan jogszabály alapján állapította meg az adatkiadás megtagadásának a jogosságát, amit az Infotv. nem tesz lehetővé. Olyan általános indokolással állapította meg a megtagadás jogosságát, amely az ÁSZ feladatellátására és a felülellenőrzés tilalmára hivatkozott, ami azonban nem törvényben rögzített korlát. Hivatkozása szerint a bírói döntés nem vette figyelembe és nem alkalmazta a közérdekű adatok kiadására vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatot: a korlátozás feltétlenül szükséges mértékben, célhoz kötötten és arányosan történhet.
- [10] Az indítvány az érvelésében hivatkozott az EJEK gyakorlatára, amelyek az információ szabadságával és a sajtószabadság összefüggéseivel foglalkoztak. Ezek után az Alaptörvény hatályba lépése előtti időszakban keletkezett alkotmánybírósági döntésekre hivatkozott: az információszabadság a közhatalom ellenőrzésével függ össze; az információszabadság nem abszolút jog, de kiemelkedő jelentőségű; ha a törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, akkor a megtagadást megszorítóan kell értelmezni; az információszabadság a véleménynyilvánítási szabadság előfeltétele; a véleményszabadsággal szemben elsősorban más alapjog védelme miatt lehet korlátozásnak helye; a korlátozás csak akkor fogadható el, ha a hatékony jogorvoslat lehetősége, a bírói mérlegelés biztosított. Utóbbi két tételmondat tekintetében 2012. január 1-jét követő időben meghozott alkotmánybírósági határozatokra hivatkozott. Végül – arra az esetre, ha az Alkotmánybíróság elfogadja, hogy az ÁSZtv. a korlátozás alapja lehet – azzal érvelt, hogy akkor az a bírói döntés hibája, hogy az alapjog korlátozás szükségessége és arányosság körében több releváns körülményt figyelmen kívül hagyott.
- [11] A tisztességes eljárás sérelmeként azt kifogásolta, hogy a Kúria az ellenőrzés felülellenőrzésének a tilalmára is hivatkozott, amelyre azonban az alperes nem hivatkozott a perben. Állítása szerint ez *contra legem* jogértelmezés, ez sérti a törvényeknek való alávetettség elvét és ezért alaptörvény-ellenesnek (*contra constitutionem*) is minősül.

II.

- [12] 1. Az Alaptörvény hivatkozott és más érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„43. cikk (1) Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve. Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladatkörében ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését. Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseit törvényességi, célszerűségi és eredményességi szempontok szerint végzi.

[...]

(3) Az Állami Számvevőszék elnöke az Állami Számvevőszék tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.

(4) Az Állami Számvevőszék szervezetének és működésének részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.”

2. Az Infotv. érintett szabálya:

„27. § (1) A közérdekű vagy közérdekből nyilvános adat nem ismerhető meg, ha az a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat.

(2) A közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot – az adatfajták meghatározásával – törvény [...]

e) központi pénzügyi vagy devizapolitikai érdekből; [...] korlátozhatja.”

3. Az ÁSZtv.-nek az adatkérelem idején hatályos, érintett szabálya:

„Adatbetekintés, adatkezelés [...]

27. § (5) Az ellenőrzés során az ellenőrzött szervezetről vagy annak dolgozójáról, tisztségviselőjéről megszerzett információk a jelentés, az e törvény 5. § (13) bekezdése szerinti elemzés és tanulmány készítésén kívül nem használhatók fel más célra. A számvevő a tudomására jutott minősített adatot vagy egyéb, törvény által védett titkot köteles megőrizni, azt külön felhatalmazás nélkül harmadik személynek nem adhatja át, és feladatkörén kívül nem használhatja fel.”

„32. § (3) Az Állami Számvevőszék jelentése nyilvános. Törvény a nyilvánosságot minősített adatok védelme érdekében korlátozhatja. A nyilvánosságra hozott jelentés nem tartalmazhat minősített adatot vagy a törvény által védett egyéb titkot.”

III.

- [13] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 1.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [15] Az indítványozó saját ügyében járt el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a támadott döntést 2024. április 3-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2024. június 3-án – határidőben – nyújtotta be.

- [16] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részeit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [17] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó részletes indokolást adott elő arra vonatkozóan, hogy a támadott döntés mennyiben érinti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében rögzített, közérdekű adat megismeréséhez való jogát.
- [18] A XXVIII. cikk (1) bekezdése körében a „felüellenőrzés tilalmával” kapcsolatos érvelést kifogásolta, azt állítva, hogy arra a perben az alperes nem hivatkozott. Valójában azonban az alperes erre a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott. Ebből következően – az indítványozó ellenkérelmének ismeretében – a Kúria helyesen foglalkozott ezzel az érveléssel az ellenőrzési tevékenység függetlenségének értelmezése keretében. Nem új tény, vagy jogszabályi rendelkezés beemelésére került sor az ítélet indokolásában. Ebből következően a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelme fel sem merülhet ezen ítéleti indokolási elemmel összefüggésben. Ezen túlmenően az indítványozó ebben a körben az Abtv. szerinti [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont] részletes indokolást nem tartalmazott. Az Alkotmánybíróság ezért az indítvány ezen elemével nem foglalkozhatott érdemben. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. E rendelkezéseknek megfelelően nem elegendő az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseire hivatkozni, hanem az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül kizárólag a VI. cikk (3) bekezdése tekintetében tartalmaz megfelelő indokolást az indítványt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó olyan önálló indokolást nem adott elő, amely az Abtv. 29. §-a szerinti érdemi vizsgálódást szükségessé tenné. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek egy adott rendelkezését, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [19] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további rendes jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [20] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Jelen ügy kapcsán a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányossági kérdés, hogy a bíróság a támadott döntésben az Alaptörvénnyel összhangban azonosította-e a közérdekű adatok megismeréséhez való jog és az ÁSZ jogállásának alkotmányos tartalmát, illetve, hogy a közérdekű adat megismeréséhez való jog korlátozása során az alkalmazott törvényi rendelkezéseket az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e.
- [22] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.
- IV.
- [23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [24] Az Alkotmánybíróság elsőként az ÁSZ alkotmányos jogállását, majd az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdés második fordulatának alkotmányos tartalmát vizsgálta. Ezek után az adott ügyben hozott bírói döntés vonatkozásában vizsgálta azt, hogy az összhangban áll-e az Alaptörvénnyel.

- [25] 1. Az Alkotmánybíróság áttekintette az ÁSZ alkotmányos helyzetére vonatkozó alaptörvényi rendelkezéseket, az alkotmánybírói gyakorlatot, és az ÁSZtv.-nek a függetlenségre, a feladatkörre és az ellenőrzések lefolytatására, a nyilvánosságra vonatkozó lényegi szabályait.
- [26] 1.1. Az Alaptörvény „AZ ÁLLAM”, illetve „A közpénzek” cím alatt, a 43. cikkben rendelkezik az ÁSZ-ről. Ez rendelkezik az alkotmányos jogállásáról, ezen belül az Országgyűléshez való kapcsolódásáról, feladatairól és hatásköréről, az elnöke megválasztásának szabályairól, a beszámolási kötelezettségéről, valamint arról, hogy szervezetének és működésének részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg. A 43. cikk (1) bekezdése kinyilvánítja, hogy az ÁSZ:
- az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve;
 - törvényben meghatározott feladatkörében ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését;
 - ellenőrzéseit törvényességi, célszerűségi és eredményességi szempontok szerint végzi.
- [27] Az ÁSZ alkotmányos jogállásának megértése végett tekintettel kell lenni az 1. cikk (1) bekezdésére, mely szerint MAGYARORSZÁG legfőbb népképviselői szerve az Országgyűlés. Eme rendelkezés az ALAPVETÉSEK cím alatt található B) és C) cikkel áll közvetlen összefüggésben. A B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független demokratikus jogállam. A (3) bekezdés szerint a közhatalom forrása nép, a (4) bekezdés szerint a nép a hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja. A C) cikk (1) bekezdése szerint a magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapul. Az Alaptörvény AZ ÁLLAM cím alatt rendelkezik azokról a hatalmi ágakról, illetve állami szervekről, amelyek a hatalommegosztás megjelenítői, és ilyen módon a közhatalom gyakorlására felhatalmazottak. Az ÁSZ a törvényhozói hatalmi ághoz kapcsolt állami szerv.
- [28] Az Alaptörvény hatályba lépése óta az ÁSZ alkotmányos helyzetével a 32/2019. (XI.15.) AB határozat foglalkozott. A határozat feltárta az ÁSZ történeti előzményeit is, Az Alkotmánybíróság itt megállapította, „hogy Magyarországon alkotmányos hagyományai vannak annak, hogy a mindenkori Állami Számvevőszék hatósági jogkör nélküli hivatali típusú intézményként működik [...] az 1870. évi XVIII. törvénycikk alapján megállapítja, hogy a mindenkori kormánytól függetlenített Állami Számvevőszék, amely az Országgyűlés felé jelentéstételi kötelezettséggel tartozik, valamint az ellenőrzött szervezetek azon kötelezettsége, hogy az Állami Számvevőszék pénzügyi-gazdasági ellenőrzései során a jelentéstételi kötelezettség teljesítése érdekében együttműködni és az ellenőrzéshez a törvény alapján szükséges dokumentumokat rendelkezésre bocsátani kötelesek, az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján a történeti alkotmány vívmánya” [32/2019. (XI. 15.) AB határozat, Indokolás [34]–[35]]. Az Alkotmánybíróság itt az ellenőrzött szerv adataihoz való hozzáférés, illetve a jelentésekkel szembeni bírói út kizártsága viszonylatában foglalkozott az ÁSZ alkotmányos helyzetével. Ugyanezen jogkérdéssel foglalkozott a 3304/2020. (VII. 24.) AB határozat is, amely a 32/2019. (XI. 15.) AB határozattal egyező megállapításokat tett.
- [29] 1.2. Az ÁSZtv. 1. § (1) bekezdése az Alaptörvénnyel egybevégezően rendelkezik: „Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve, amely az Országgyűlésnek alárendelve látja el feladatát. Az Állami Számvevőszék jogállását és hatáskörét az Alaptörvény és e törvény határozza meg.” A (3) bekezdés meghatározza az ÁSZ fő feladatát: „általános hatáskörrel végzi a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás ellenőrzését.” A (2) bekezdés az alkotmányos jogállás szempontjából lényegi rendelkezést tartalmaz: „Az Állami Számvevőszék ellenőrzési tevékenysége során minden más szervezettől független”. Ehhez közvetlenül kapcsolódik a második és a harmadik hatalmi ággal való viszonylatot rendező (6) bekezdés: „Az Állami Számvevőszék jelentései, az abban foglalt megállapításai és következtetései bíróság vagy más hatóság előtt nem támadhatók meg.”
- [30] Az ÁSZ függetlenségét – a külső befolyástól való mentességét – nemcsak a szervezeti felépítésére, a személyi összeférhetlenségre vonatkozó szabályok, hanem a feladataira, a hatáskörére, és az ellenőrzésre – azon belül az ellenőrzött szerv adataihoz való hozzáférésre, azok célhoz kötött felhasználására, valamint a jelentések nyilvánosságára – vonatkozó szabályok is biztosítják. Az ÁSZtv. felhatalmazza az ÁSZ-t, hogy „az általa végzett ellenőrzések szakmai szabályait, módszereit” maga alakítsa ki, ugyanakkor ezek nyilvánosságra hozatalát is elrendeli. Az ellenőrzés szabályai cím alatt az ÁSZtv. – többek között – rendelkezik az ellenőrzéssel szemben támasztott követelményekről, az ellenőrzést végző számvevő jogairól és kötelezettségeiről, az ellenőrzéssel kapcsolatos összeférhetlenségi szabályokról, az adatbetekintésről és adatfelhasználásról, a közreműködési kötelezettségről, az ellenőrzöttek észrevételezési jogáról, az ellenőrzési jelentésről és annak nyilvánosságáról. Ezek a szabályok biztosítják azt is, hogy az ellenőrzés a szakmai követelményeknek megfelelően vizsgálja és véleményezze az adott (államháztartási) szerv gazdálkodását.

- [31] Az ÁSZtv. „Adatbetekintés, adatkezelés” cím alatt, a 27. § (5) bekezdése szerint a következőket rendelte: „Az ellenőrzés során az ellenőrzött szervezetről vagy annak dolgozójáról, tisztségviselőjéről megszerzett információk a jelentés, az e törvény 5. § (13) bekezdése szerinti elemzés és tanulmány készítésén kívül nem használhatók fel más célra. A számvevő a tudomására jutott minősített adatot vagy egyéb törvény által védett titkot köteles megőrizni, azt külön felhatalmazás nélkül harmadik személynek nem adhatja át, és feladatkörén kívül nem használhatja fel.” Az ÁSZtv. „Az ellenőrzési jelentés és annak nyilvánossága” cím alatt, a 32. § (1) bekezdésében rendelkezik arról, hogy „Az Állami Számvevőszék az általa végzett ellenőrzésekről jelentést készít. A jelentés tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat, következtetéseket.” A (3) bekezdés szerint: „Az Állami Számvevőszék jelentése nyilvános. Törvény a nyilvánosságot minősített adatok védelme érdekében korlátozhatja. A nyilvánosságra hozott jelentés nem tartalmazhat minősített adatot vagy a törvény által védett egyéb titkot.”
- [32] 1.3. Az ÁSZ a végrehajtó hatalomtól függetlenül, az Országgyűlés és a nyilvánosság számára – a törvényben meghatározottak szerint látja el feladatait. Alkotmányos érték, és az Alaptörvényből eredő központi pénzügyi érdek az, hogy az ÁSZ mint az Országgyűlés ellenőrző szerve illetéktelen külső befolyástól mentesen lássa el tevékenységét és a jelentések elkészítése során szabadon fejthesse ki álláspontját.
- [33] Az ÁSZ ellenőrzését jelentés zárja le, a jelentése csupán a vizsgált szerv gazdálkodásáról kialakított vélemény. E véleménynek a címzettje kettős. Egyrészt az Országgyűlés mint törvényhozó hatalom, amely a jelentés „hasznosítására” hivatott. Másrészt azonban a nyilvánosság is.
- [34] 2. Az Alkotmánybíróság áttekintette az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésének második fordulatahoz kapcsolódó alaptörvényi rendelkezéseket, valamint az Info.tv. felhívott rendelkezéseihez kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlatát.
- [35] 2.1. Az Alaptörvény a SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG cím alatt, a VI. cikk (3) bekezdésének második fordulatában rögzíti, hogy „[m]indenkinek joga van [...] a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez”. Ennek az alapjognak a kinyilvánítása a magánszféra védelmének szabályai között került elhelyezésre, mintha ezzel a személyes adatok védelméhez való jog ellenpárjaként kerülne láttatásra. Mégis a közérdekű adatokhoz való jog tartalmi lényegét az alkotmánybírósági gyakorlat következetesen politikai szabadságjogként határozza meg.
- [36] A 21/2013. (VII. 19.) AB határozat megerősítette az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát, mely szerint „lényeges szerepe van az információszabadságnak a véleménynyilvánításhoz való jog biztosítását, valamint azon keresztül az állam demokratikus működésének kialakítását illetően. Ezt ismerte el az Alkotmánybíróság akkor, amikor megállapította, hogy a közérdekű adatok nyilvánossága és megismerhetősége »gyakran előkérdése és feltétele a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorolhatóságának.« [...] Leszögezte továbbá: »A közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalra, az ügyek intézésre gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat.« [...] Hangsúlyozta, hogy az alanyi jogon biztosított információszabadság joga azért kiemelkedően jelentős, mert »[a] nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélkül az állam polgáraitól 'elidegenedett gépezetté', működése kiszámíthatatlanná, előreláthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt jelent az alkotmányos szabadságjogokra« (Indokolás [31]). A fenti érvelés, valamint az, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot az alkotmánybírósági gyakorlat „információszabadság”-ként határozza meg, egyszerre utal az Alkotmányban való egykori és első megjelenítésére, valamint arra, hogy itt valójában egy olyan alapjogról van szó, amely közvetlenül visszavezethető két másik alapjogra. Ez a két alapjog a véleménynyilvánítás szabadsága és a sajtószabadság. Másrészt a közérdekű adatokhoz való hozzáférés az állami szervek működésének és a közpénzek felhasználásának átláthatóságához is kapcsolódik. Ezek a demokratikus jogállam alkotmányos értékéhez, illetve az ezt kibontó, és az állam működésére vonatkozó egyéb alaptörvényi rendelkezésekhez is kapcsolhatók.
- [37] A közérdekű adatok megismeréséhez való alapjog osztja az egyéb alapjogok sorsát abban, hogy ez az alapjog is korlátozható. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének második fordulata a következőket rendeli: „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával

korlátozható.” Ennek a mérlegelésnek elsődlegesen a jogalkotásban kell megjelennie. Az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdéséből következően a törvényhozó, a jogalkotó felelősége az alapjog érintettségének a felismerése, és annak korlátozása esetén az idézett mérlegelés elvégzése a jogszabályi rendelkezés megszövegezésekor. Másrészt a bíróság előtti jogvitákban a bírónak is szem előtt kell tartania az Alaptörvényt, s annak I. cikk (3) bekezdését is. Az Alaptörvény 28. cikke a következőket rendel: „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indoklását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.” A bírók ugyanakkor – az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdés szerint – a törvénynek alárendeltek, azaz a törvényt nem tehetik félre. Ugyanakkor lehetőségükben áll, hogy kétely esetén az Alkotmánybíróság előtt kezdeményezzék az éppen alkalmazott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének vizsgálatát. Az Alaptörvény 24. cikke szerint az Alkotmánybíróság felhatalmazott arra, hogy a jogszabály, illetve a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja.

- [38] 2.2. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése alapján került megalkotásra az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény, az Infotv. Az Infotv. 1. § második fordulata a törvény egyik célját abban határozza meg, hogy „az adatok szabad áramlás, illetve a közügyek átláthatósága a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon.” Az Infotv. meghatározza a közérdekű adat fogalmát, szabályozza az adatkérés és adatátadás módját, szabályozza a kiadás megtagadásának lehetőségét, valamint az adatkiadás megtagadásának esetére a bírói út igénybevétele lehetőségét.
- [39] Az Infotv. 27. § (2) bekezdés a)–h) pontokban nevesíti azokat az eseteket, amikor a közérdekű adat megismeréséhez való jog más törvény által korlátozható. Ezek egyike az e) pont szerint az, ha az adatkiadás „központi pénzügyi érdekből” más törvényben korlátozott. Ennél könnyebben azonosítható esetként jelöl meg a g) pont, amely a „bírói vagy közigazgatási eljárásra” tekintettel teszi korlátozhatóvá az adatok megismerését. Köztudott, hogy a különféle hatósági és bírói eljárásokra vonatkozó törvények részletesen szabályozzák azt, hogy az adott ügyben érdekeltek hogyan és miféle adatokat ismerhetnek meg (kell, hogy megismerhessenek), s hogy az eljáráson kívül álló személyek hozzáférése a peres stb. adatokhoz rendkívül korlátozott.
- [40] Az Infotv. 30. §-a rendelkezik az adatigénylésről, az igény teljesítés megtagadásának módjáról. Utóbbi esetre úgy rendelkezik az Infotv., hogy a megtagadásról és annak indokairól is tájékoztatni kell az adatkérőt. Az Infotv. 30. § (5) bekezdése rendelkezik arról az esetről, ha a megismerés iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében „a törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé”. Ilyen esetben „a megtagadás alapját szűken kell értelmezni, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél.” Kiemelésre érdemes, hogy a szöveg magában rejti azt az értelmezést, hogy az Infotv.-en kívüli törvény is lehetővé teheti az adatkezelő mérlegelését, illetve azt is, hogy ez a más törvény nem teszi lehetővé a mérlegelést. Az Infotv. egyes rendelkezései is biztosítanak mérlegelési lehetőséget az adatkiadásnál, ha üzleti titokról, vagy döntés megalapozását szolgáló adatokról van szó [Infotv. 27. § (3), (5) bekezdés]. Az Infotv. 31. § (2) bekezdése szerint a közérdekű adat megismerésére irányuló igénnyel összefüggésben indított perben a „megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait [...] az adatkezelőnek kell bizonyítania”.
- [41] A Kúria az Infotv. 27. § (2) bekezdésének értelmezése körében olyan joggyakorlatot (Pfv.IV.21.217/2021/5., Pfv.IV.20.234/2023/2023/3.) alakított ki, amely szerint a közérdekű adat kiadása iránti perben a közérdekű adat nyilvánossága a főszabály, de törvényben meghatározott okból kivételesen lehetséges az adatok nyilvánosságának korlátozása. Amennyiben a korlátozás törvényben rögzített feltételei megvalósulnak, a közérdekű adat kiadását további mérlegelés nélkül meg kell tagadni.
- [42] 3. A jelen esetben az Alkotmánybíróságnak nem jogszabály alaptörvény-ellenességéről kell döntenie, hanem bírói döntést kell vizsgálnia. Vagyis azt, hogy az Alaptörvénnyel összeegyeztethető tartományon belül maradt-e az indítványra okot adó konkrét ügyben a bíróság jogértelmezése. A jelen ügyben az alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a bíróság a döntésben az Alaptörvénnyel összhangban azonosította-e a közérdekű adatok megismeréséhez való jog és az ÁSZ jogállásának alkotmányos tartamát, illetve, hogy a közérdekű adat megismeréséhez való jog korlátozása során az alkalmazott törvényi rendelkezéseket az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e.

- [43] Az Alkotmánybíróság – a bírósági döntések és a peres felek egybevágó ténymegállapításai, tényállításai alapján – azt vitán felül álló jogi tényként fogadta el, hogy itt olyan közérdekű adatokról van szó, amelyek az ÁSZ pénzügyi ellenőrzési tevékenysége során keletkeztek és kerültek felhasználásra.
- [44] A Kúria – a felek érvelését is figyelembe véve – felismerte a jogvita alaptörvényi vonatkozásait. A döntésében részletesen foglalkozott a közérdekű adatok megismeréséhez való alapjoggal, valamint azzal, hogy az ÁSZ az Alaptörvényben is nevesített alkotmányos intézmény. Felidézte az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, valamint a releváns alkotmánybírósági határozatokat. Megerősítette a közérdekű adatok megismeréséhez való jog jelentőségét, másrészt felismerte azt is, hogy az ÁSZ az Országgyűléshez – azaz a törvényhozói hatalomhoz – közvetlenül kapcsolódó, de független alkotmányos intézmény. E tekintetben felidézte a 32/2019. (XI. 15.) AB határozaton alapuló 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatot.
- [45] A Kúria az előbbieken alapján – valamint a felek érvelésére tekintettel – mérlegelte azt, hogy az adott jogvitában mely törvények, mely rendelkezéseit kell alkalmazni. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdés második fordulata is figyelemmel, az Infotv.-t tekintette az ítélezése alapjának. Az Infotv. 1. §-át is megidézve alkalmazandónak ítélte az Infotv. 27. § (2) bekezdésének e) pontját, mert az ÁSZtv. 27. § (5) bekezdését olyan törvényi rendelkezésként azonosította, mint amely központi pénzügyi érdekből korlátozza a közérdekű adatokhoz való hozzáférést.
- [46] Amikor az ÁSZ mint közhatalmi szerv alkotmányos jogállását kell vizsgálni, akkor az Alaptörvény C) és B) cikkétől helyes elindulni. A B) cikk (3) bekezdése szerint a közhatalom forrása a nép, és a (4) bekezdés szerint a nép a hatalmát a választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja. Ehhez kapcsolódik a C) cikk (1) bekezdése, mely szerint a magyar állam működése a hatalommegosztás elvén alapul. Az Alaptörvény 1. cikk (1) bekezdése szerint „MAGYARORSZÁG legfőbb népképviselői szerve az Országgyűlés.” Az Alaptörvény 43. cikkének (1) bekezdése szerint „Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve.” Ebből következően az ÁSZ a törvényhozói hatalmi ághoz kapcsolt szervezet. Ez meghatározó jellemzője az ÁSZnek, amikor azt kell vizsgálni, hogy más hatalmi ágak, és a nép közvetlenül gyakorolhatnak-e hatalmat felette, illetve, hogy előbbieknél milyen közvetett vagy közvetlen ellenőrzési jogosultságuk van felette.
- [47] Az Alkotmánybíróság a 32/2019. (XI. 15.) AB határozatban, majd a 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatban az Alaptörvény 43. cikkéből levezetve, valamint – az R) cikk (3) bekezdését alkalmazva – a történeti alkotmány vívmányaként azonosította azt, hogy az ÁSZ hozzáférhet az ellenőrzött szervek adataihoz, és az ellenőrzése alapján készült jelentése a bíróság előtt nem támadható meg. Ez által az ÁSZtv. 1. § (2) bekezdésében nevesített függetlenségének mibenléte az Alaptörvény viszonylatában is azonosításra került. A függetlenségének egyik azonosított szempontja a feladatkörében a bírói hatalmi ágtól való függetlenségének a szempontja.
- [48] A jelen ügyben az ÁSZ függetlensége abban a tekintetben vált kérdéssé, hogy az ellenőrzéseinek az adatai nyilvánosságra kerülhetnek-e, és hogyan. A Kúria a nyilvánosság biztosítékaként azonosította az ÁSZtv. 32. § (3) bekezdését, amely az ÁSZ jelentésének nyilvánosságra hozatalát rendeli el. Ugyanakkor a nyilvánosság korlátjaként azonosította az ÁSZtv. 27. § (5) bekezdését, amely szerint: „Az ellenőrzés során az ellenőrzött szervezetről vagy annak dolgozójáról, tisztségviselőjéről megszerzett információk a jelentés [...] készítésén kívül nem használhatók fel más célra.” A Kúria ezt a rendelkezést az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontja szerinti „központi pénzügyi érdek”-et megjelenítő törvényi rendelkezésként értelmezte. Értelmezése szerint a közérdekű adatokat korlátozó rendelkezésekben megszabott feltételek megvalósultak, így a közérdekű adatok kiadását további mérlegelés nélkül meg kellett tagadni. A Kúria – a korábban leírtak szerint – az alaptörvényi rendelkezésekre, az alkotmánybírósági határozatokra is hivatkozva értelmezte a törvények rendelkezéseit. Indokolásában azzal is érvelt, hogy az ellenőrzés függetlenségét is biztosítja az adatmegismerés korlátozása, illetve ezáltal annak is a kizárása, hogy kívülálló harmadik személy mintegy felüellenőrizze az ÁSZ ellenőrzését.
- [49] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően azonosította az alkalmazandó jogszabályokat és ennek megfelelően értelmezte a jogszabályok szövegét, azonosította azok célját és ezeket az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte. A jelen ügyben alkalmazott jogszabályi szövegek megfogalmazásakor a törvényhozó maga végezte el az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti mérlegelést. Az Infotv. 27. § (2) bekezdés e) pontjában jelzett „központi pénzügyi érdek” az ÁSZ jogállásnak függetlenségében, valamint ennek részeként az ellenőrzési tevékenységének a függetlenségében, és a külső befolyástól való mentességének biztosításában azonosítható. Ebben végső soron a hatalommegosztás elve jelenik meg, valamint annak a jelentősége, hogy a legfőbb népképviselői szerv az Országgyűlés. A közérdekű adatok megismeréséhez való alapjog az ügyben alkalmazandó törvényi rendelkezések által korlátozást szenved el, ugyanakkor az ellenőrzés eredményének tekinthető jelentés nyilvánosságra hozatala mégis biztosítja a közvélemény tájékoztatását és tájékozottságát, valamint az ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítás szabadságát.

- [50] A Kúria az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdésének megfelelően alkalmazta a vonatkozó törvényeket, és azokat az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően értelmezte. A Kúria az ÁSZ alaptörvényi jogállásának, az Infotv. és az ÁSZtv. szabályainak, az adatigénylési kérelem tárgyának értelmezésével és egymásra vonatkoztatásával jutott arra a következtetésre, hogy az ÁSZtv. kógens szabályozása nem engedi meg azt, hogy a bíróság a közérdekű adatok megismerésével összefüggő okból, a törvényi rendelkezésektől eltérően mérlegelje az adatok kiadását a jelen esetben.
- [51] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria támadott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2025. március 24.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2510/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3144/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.389/2024/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Pető Márk ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben a Kúria Pfv. IV.20.389/2024/4. számú ítélete megsemmisítését kérték az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) és (4) bekezdése, valamint VI. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek a panasz szempontjából releváns lényege a következő.
- [3] Miután a korábban bipoláris affektív zavarral diagnosztizált indítványozó1.-et 2019. augusztus 30-án felvették a sürgősségi osztályra, a kórház javaslatára a bíróság szeptember 3-án elrendelte a kötelező intézeti (pszichiátriai) gyógykezelését is, amely október 1-ig tartott. Ezalatt az indítványozó1.-et elválasztották 16 hónapos gyermekétől (indítványozó2.), mindösszesen egyszer találkozhattak, továbbá az indítványozó1. szoptatást kizáró gyógyszereket is kapott. 2019. október 16-án hozott végzésével a másodfokú bíróság az elsőfokú döntést megváltoztatta, és a sürgősségi gyógykezelés indokoltságának megállapítása, valamint a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelése iránti kérelmeket elutasította, megállapítva, hogy az intézetbe történő felvétel indokoltságát és a kötelező intézeti gyógykezelés megkezdését a tények nem alapozták meg, és arra a szakértői vélemény sem nyújtott kellő alapot.
- [4] Az indítványozó1. ezt követően személyiségi jogi pert indított a kórház, illetve az első fokon eljáró bíróság ellen, és sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni őket. A Budapest Környéki Törvényszék 22.P.20.350/2020/43. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Ítéletábrla 17.Pf.20.835/2021/5. számú ítéletével megállapította a személyiségi jogi jogsértést, és a kórházat 100 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte. A Kúria Pfv. IV.20.389/2024/4. számú ítéletével hatályon kívül helyezte a másodfokú döntést, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Kúria indokolása szerint a sürgősségi gyógykezelésről és a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelésről való döntés esetében a bizonyítékok mérlegelésének a hibája nem minősíthető önkényes jogalkalmazásnak, ezért nincs olyan – a 2/2024. Jogegységi határozat szerinti – többlet-tényállási elem, ami a személyiségi jogi jogsértés megállapítását a bírósággal szemben indokolná. A kórház tekintetében pedig a Kúria azt tartotta döntőnek, hogy 2019. augusztus 30. és szeptember 3. között az indítványozó hozzájárulása, ezt követően pedig a bíróság előzetesen végrehajtható végzése alapján végezte a gyógykezelést.
- [5] Alkotmányjogi panaszát az indítványozó1. arra alapítja, hogy – amint az a 23/2023. (X. 25.) AB határozatból (a továbbiakban: Abh.) is következik – a sürgősségi és a kötelező gyógykezeléssel személyi szabadságától alaptalanul megfosztott állampolgárnak az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján joga van a kártalanításhoz. Mivel az Országgyűlés nem orvosolta az Abh. által megállapított jogalkotói mulasztást, az indítványozó nem tehetett mást, mint hogy személyiségi jogi pert indított. Ahelyett azonban, hogy a bíróság az Abh. figyelembevételével felismerte volna az ügy alapjogi relevanciáját, többlet-tényállási elem – a bíróság eljárásának önkényessége – fennállását követelte meg a személyiségi jogi jogsértés megállapításához. Az ügyben az indítványozó1. és gyermeke, indítványozó2. magán- és családi élethez való joga [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés] is sérült az indítvány szerint azért, hogy őket indokolatlanul elválasztották egymástól a gyógykezelés idejére.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [7] 2.1. A támadott ítéletet 2024. szeptember 19-én kézbesítették az indítványozók jogi képviselőjének elektronikus úton, az alkotmányjogi panaszt pedig november 7-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be. A támadott bírósági ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, a rendel-

kezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, az indítványozók alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek (az indítványozó1. kiskorú gyermeke, indítványozó2. törvényes képviselőjeként is eljár, így jogosult arra, hogy a gyermek képviseletében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve jogi képviselő útján alkotmányjogi panaszt nyújtson be, lásd: 3526/2023. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [10]), és az eljárásban felperesként való részvételükre tekintettel érintettnek minősülnek. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták. A kérelem a határozottság követelményét teljesíti.

- [8] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által biztosított jog tartalmát érintően [a legutóbbi gyakorlathoz lásd például: 3003/2021. (I. 14.) AB határozat], és az Abh.-ban, valamint egyéb döntéseiben az Alaptörvény IV. cikkének a tartalmát is kifejtette már [például: 18/2023. (VIII. 3.) AB határozat]. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést ezért az ügy nem vet fel.
- [10] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét illeti, az Alkotmánybíróság elsődlegesen az Abh.-ban írtakra utal: „[a]z indítványozó a fentiek szerint részben azt sérelmezte, hogy a kifogásolt bírósági döntés az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglaltakba ütközik. [...] Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz, míg a (2) bekezdés értelmében senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A rendelkezésre álló iratokból, és az alkotmányjogi panasz beadványból megállapíthatóan azonban a szabadság korlátozása nem a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ügynek, hanem azt megelőzően, attól elkülönülten zajlott, jogerős bírósági végzéssel zárult nemperes eljárásnak volt a tárgya. Ebből következően az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdésének sérelme a bírósági jogkörben okozott kárért fennálló felelősség szabályainak alkalmazása során közvetlenül nem merülhetett fel. E tekintetben az indítványozó azon állítása, miszerint az eljáró bíróságok nem ismerték fel az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdése vonatkozásában az alapjogi relevanciát, ezért érdemben nem volt vizsgálható” (Indokolás [39]). Erre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem juthatott más következtetésre, minthogy az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdései, valamint a VI. cikk (1) bekezdése sérelme ebben az ügyben – mivel annak tárgya személyiségi jogi jogsértés megállapítására és sérelemdíj megállapítására irányuló perben hozott bírói döntés – nem vizsgálható {vesd össze még: 3318/2022. (VI. 30.) AB végzés, Indokolás [22]–[23]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá, hogy más kontextusban, de foglalkozott már az indítványozók által felvetett, a jogalkotói mulasztásra – és a teljesítetlen mulasztás következményeire – vonatkozó elvi kérdésekkel is {lásd például: 3160/2024. (V. 3.) AB végzés, Indokolás [11]}. Kimondta, hogy a jogalkotói mulasztás megállapítására akkor kerül sor, ha az alaptörvény-ellenes helyzet kizárólag jogalkotással orvosolható, tehát, ha a jogalkotó tevőleges közreműködésére van szükség a jogsérelem orvoslásához. Amennyiben van olyan jogalkalmazói megoldás, amely kiküszöbölheti az alapjogi jogsérelmet, jogalkotói mulasztás megállapítására nincs szükség {3115/2017. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [20]}. Egy másik ügyben megállapításra került, hogy önmagában az a körülmény, hogy a jogalkotó a mulasztást az előírt határidőig nem pótolta, valamint az, hogy az indítványokban foglaltak szerint a bírói gyakorlat nem egységes, nem minősül a körülmények (tény- és jogkérdések) alapvető megváltozásának, ezért ismételt alkotmányossági vizsgálat lefolytatása nem indokolt {3352/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az Alkotmánybíróság – az egymástól elválasztott alkotmányos szervek együttműködési kötelezettségét hangsúlyozva – kiemelte azt is, hogy „nincs hatásköre arra, hogy törvényt alkosson. Ez az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Országgyűlés hatásköre {vö. 3118/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [9]}. [...] a jogalkotónak címzett mulasztás *lex imperfecta*, vagyis olyan jogkövetkezmény nélküli kötelező rendelkezés, amelynek megsértését nem követi szankció [...]” {3352/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ezen a jogalkotói mulasztás orvoslására előírt határidő eredménytelen eltelte sem változtat. A jelen ügyre vonatkoztatva ezt – összhangban a 3160/2024. (V. 3.) AB végzéssel és a 3115/2024. (III. 22.) AB végzéssel – a következőket lehetett megállapítani. Az Abh. konklúziója szerint a hatályos jogszabályi környezetben az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésében szereplő „garanciális elvárásnak a hatályos szabályozás nem biztosít hatékony igényérvényesítési eljárási keretet” (Indokolás [66]). Ez a helyzet mindazonáltal jogértelmezés és jogalkalmazás útján nem változtatható meg: az Alkotmánybíróság az Abh.-ban a bírói döntés elleni panaszt elutasította, mert arra jutott, hogy „a hatályos kártérítési és a kártalanítási szabályok áttekintése után megállapítható, hogy azok nem teszik lehetővé a panasz szerint elvárt értelmezést. Az ügyben irányadó jogszabályokat a Kúria az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte” (Indokolás [63]). A feltárt probléma az Abh. értelmében kizárólag jogalkotással orvosolható, ezért az Alkotmánybíróság az Abh. rendelkező részének első pontjában mulasztással előidézett

alaptörvény-ellenességet állapított meg. Ennek megismétlésére nincs szükség vagy lehetőség. A mulasztás orvoslásához szükséges jogszabályi rendelkezések megalkotása a jogalkotó kötelezettsége.

- [12] Mindezek alapján a támadott bírósági ítélettel összefüggésben az Alaptörvény felhívott előírásait illetően [IV. cikk (1)–(2) és (4) bekezdés, VI. cikk (1) bekezdés] nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétsége sem, amely az Abh. fényében jelen ügyben a panasz befogadását és érdemi vizsgálatát megalapozná.
- [13] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3585/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3145/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VII.37.176/2024/2. számú végzése, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 42. § (1) bekezdés c) pontja, 57. § (2) bekezdése, 58. §-a, valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben a Kúria Kfv.VII.37.176/2024/2. számú végzése, a Szegedi Törvényszék 9.K.701.096/2022/16-II. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.750.653/2023/2. számú végzése, valamint a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatal (a továbbiakban: Hatóság) BK-014/NEO-13435-10/2020 számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, II. cikke, III. cikk (2) bekezdése, VII. cikk (1) bekezdése, X. cikk (1) és (2) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az indítványozók továbbá az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. tv. (a továbbiakban: Eütv.) 42. § (1) bekezdés c) pontja; 57. § (2) bekezdése; 58. §-a; valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontja Alaptörvénnyel való összhangjának a vizsgálatát is indítványozták az Alaptörvény II. cikke sérelmére hivatkozva.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következő.
- [4] A Hatóságot a területileg illetékes iskolavédőnő arról tájékoztatta, hogy indítványozó2. az életkorához kötött kötelező, 12 éves korban esedékes hepatitis B elleni védőoltásban nem részesült. Ezt követően a Hatóság BK-04/NEO/13435-2/2022. iktatószámú levelében tájékoztatta indítványozó1.-et a szóban forgó védőoltási kötelezettségről és felszólította a pótlásra. Indítványozó1. válaszlevelében előadta, hogy a gyermek az oltás napján beteg volt, ezen kívül a hepatitis B oltást már megkapta egy osztrák orvostól, az újabb oltás törvénysértő lenne.
- [5] A Hatóság BK-014/NEO-13435-10/2020 számú határozatával ezután arra kötelezte indítványozó1.-et mint az ügyben érintett kiskorú indítványozó2. törvényes képviselőjét, hogy meghatározott időpontban (indítványozó2.-vel) jelenjen meg az iskolaorvosnál az elmaradt iskolai kampányoltás pótlása céljából. Döntésének indokolásában kitért arra, hogy az Eütv. 110. § (2) bekezdése értelmében az egészségügyi kiskönyvben szereplő oltóorvos Magyarországon nem jogosult önálló orvosi tevékenység végzésére, továbbá a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § (9) bekezdése szerint oltóorvosnak sem tekinthető, így nem jogosult ezen tevékenység végzésére. A Hatóság ezek alapján megállapította, hogy indítványozó1. megsértette a Rendelet 5. § (5) bekezdésében, valamint 5. § (9) bekezdésében foglaltakat, ezért a Hatóság a figyelmeztetés szankciót alkalmazta és felszólította az indítványozó1.-et, hogy a jövőben tartózkodjon a közigazgatási szabályszegéstől.
- [6] E végleges határozattal szemben indítványozó1. keresetet terjesztett elő és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 38. § (1) bekezdés b) pontja alapján kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a Hatóság törvénysértően nem fogadja el a gyermeke által felvett kötelező védőoltások igazolását és törvénysértően igyekszik a már felvett oltások ismételt felvételére. A Kp. 38. § (1) bekezdés d) pontja alapján kérte, hogy a bíróság kötelezze a Hatóságot gyermeke oltásai igazolásának az elfogadására. Ezen kívül kiemeltendő, hogy az indítványozó1. keresetlevelében kérte, hogy a bíróság tartson tárgyalást az ügyben. Az ügyben eljáró Szegedi Törvényszék 2023. január 10. napjára tárgyalást tűzött ki, ezt megelőzően 2023. január 9-én indítványozó1. beadványában kérte annak elhalasztását. Az indítványozó1. a következő tárgyaláson sem jelent meg, ám idézése nem volt szabályszerű. Az újlag kitűzött tárgyalást megelőzően indítványozó1. ismételten megbetegedésére hivatkozva kérte annak elhalasztását. A Szegedi Törvényszék ezt követően elutasította indítványozó1. igazolási kérelmét, majd pedig a pert a Kp. 82. §-a alapján megszüntette, figyelemmel arra, hogy az

- indítványozó1. a tárgyalást elmulasztotta, a Hatóság pedig nem kérte annak megtartását. Az indítványozó1. felbuzdulása folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a Szegedi Törvényszék végzését helyben hagyta.
- [7] Végül a Kúria Kfv.VII.37.176/2024/2. számú végzésével indítványozó1. által benyújtott felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontja alapján.
- [8] A Kúria döntésének indokolásában kiemelte, hogy az ügyben eljáró bíróságok lefolytatták mind a Kp. 82. §-a szerinti megszüntetési feltétel, mind pedig az objektív jogvédelmi szempont meglétének vizsgálatát. Utóbbi nem tudták az eljárt bíróságok azonosítani.
- [9] 2. Az indítványozók ezt követően fordultak alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.
- [10] 2.1. Kérelmükben az összes, ügyben született döntés alaptörvény-ellenességét állították az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján. Az alaptörvény-ellenesség indokát indítványozó1. mind a saját nevében, mind pedig az ügyben érintett kiskorú (indítványozó2.) nevében állította.
- [11] 2.1.1. A szülő, vagyis indítványozó1. az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, II. cikke, III. cikk (2) bekezdése, VII. cikk (1) bekezdése, X. cikk (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott.
- [12] Meglátása szerint a Kúria nem tett eleget a Kp. 85. § (3) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségének azzal, hogy az eljárás törvényes megszüntetése mellett döntött. Az indítványozó a Kúria Kfv.VII.37.176/2024/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességével összefüggésben arra hivatkozott még, hogy a felülvizsgálati kérelmében foglaltakra a Kúria nem reagált, ezáltal sértette a tisztességes eljárás követelményét. Indítványozó szerint „a Kúrai ítélet szerint a hatóságoknak, a bíróságoknak nem feladata, az csak a szülő feladata, ha a szülő bármely okból – anyagi, vagy egyéb meggyőződésből – nem rendelt ki szakértőt, a gyermeke jogszerűen belehalhat egy oltásba! Nem kell vizsgálni azt, hogy az oltásra kötelezett érdekében áll-e az oltás felvétele, osztársadalmi érdekből és hatósági hanyagságból a gyermekek élete veszélyeztethető!” Emiatt az indítvány szerint a Kúria döntése sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot és az „emberi élethez és egészséghez való jogot”.
- [13] A Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.750.653/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességével összefüggésben arra hivatkozott, hogy „nem tett eleget a Kp. 85. §. (3) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségének, miszerint a bíróság hivatalból veszi figyelembe a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni, s ennek megfelelően az elsőfokú hatóságot új eljárás keretében nem hívja fel az alperesi döntés megsemmisítésére”. Az indítvány fikciónak minősíti a közelebbről meg nem jelölt bíróság azon megállapítását, hogy a Hatóság döntése végrehajthatatlan, ez ellentétes az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 132. §-ával. Az indítvány szerint „[a] bíróság feladata, hogy jogvédelmet nyújtson törvényt sértő intézkedésekkel szemben, fikcióra alapozva nem tagadhatja meg kötelezettségét, ellenben jelen esetben a bíróság nem tett eleget kötelezettségének, amellyel súlyos jogszabálysértést követett el”. Az indítványból nem azonosítható szintű bíróság egyértelműen túllépte hatáskörét, mert az oltás megismételhetősége kérdésében kizárólag orvos jogosult dönteni. „A bíróság vélelme törvényt sértő és életszerűtlen. Életszerűtlen, hogy egy oltóorvos egy hatósági határozatban megfogalmazott kötelezést majd hivatalból felül mer bírálni, s az is, hogy az oltóorvos döntése alapján majd az alperesi határozat végrehajtását nem fogja követelni a végrehajtó.”
- [14] 2.1.2. Az indítvány az indítványozó2., vagyis a kiskorú gyermek tekintetében az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, II. cikke, III. cikk (2) bekezdése, VII. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XX. cikk (1) bekezdése sérelmét jelölte meg.
- [15] Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét abban látja az indítvány, hogy az „alperes és a bíróság” az emberi élet védelme érdekében köteles vizsgálni, hogy az elrendelt oltás végrehajtása „nem kerül-e az oltásra kötelezett életébe, vagy az egészsége nem károsodik-e tőle, amennyiben felmerül az egészségkárosító hatás, akkor az oltás elrendelésének nincs helye!” Az indítvány szerint lényeges kérdés, hogy az oltás elrendelése a gyermek érdekében áll-e. A „bíróság” a Kp. 78. § (5) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettség alól mentesítette magát, továbbá az „Alaptörvény II. cikk (1) bekezdése” alóli kötelezettségét sem tartotta be, hiszen vizsgálnia kellett volna, hogy „a beleegyezési képességgel nem rendelkező felperes gyermekének az oltása csak saját közvetlen javát szolgáló beavatkozásnak minősül-e”. Ezen alaptörvényi rendelkezés sérelmére vezetett az is, hogy az „alperes határozatát nem semmisítette meg”. Ezzel összefüggésben az indítvány számos, interneten fellelhető statisztikai adatra is hivatkozott, arra vonatkozóan, hogy melyik évben, hány ember vesztette életét az oltások következtében. Ebből arra következtet, hogy a kötelező oltások jelenlegi rendszere alaptörvényt sértő, „így II. r. panaszos oltásra kötele-

zése is és az emberölés előkészületét követi el mindenki, aki megpróbál egy emberi élet kioltására alkalmas beavatkozásra kötelezni valakit!". Azzal, hogy a törvényszéki és ítélőtáblai végzés meghatározott oltások felvételére kötelezése elleni keresetet vizsgálat nélkül elutasította, indítványozó2. önrendelkezési jogát sértette és emberi méltóságától megfosztotta. Az indítványozó2.-ben az a lelkiismereti meggyőződés alakult ki, hogy nem kíván semmilyen oltást felvenni, ezt a meggyőződését a „Törvényszék, az Ítélőtábla és a Kúria semmibe vette, lényegében az oltások felvételére kötelezte, amellyel súlyosan sértette az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése szerinti lelkiismereti és vallásszabadságát, „annak megsértése útján pedig emberi méltóságát is”.

- [16] Azzal, hogy indítványozó2.-t „azon állítólagos tudományos álláspont alapján, miszerint az ő oltása járványokat előzhet meg, oltásra kötelezik, az oltásra kötelező hatóságok orvostudományi kérdésben foglalnak állást, jogellenes, amellyel sértik az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdését”.
- [17] 2.2. Az indítványozók fentiekén túl az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Eütv. 42. § (1) bekezdés c) pontja; 57. § (2) bekezdése; 58. §-a; valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérték az Alaptörvény II. cikkének sérelmére hivatkozással. Az indítvány szerint senki nem kötelezhető arra, hogy potenciálisan halált okozó orvosi beavatkozásnak vesse alá magát, mivel nem létezik olyan közérdek, amely érdekében az élet elvétele szükséges és arányos lenne.
- [18] Végül az indítvány több nemzetközi egyezmény sérelmére is hivatkozott, így megjelölte az Európa Tanácsnak az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló, Oviedóban, 1997. április 4-én kelt Egyezményét; Az emberi jogokról és a biomedicináról szóló Egyezményt, valamint az Egyezménynek az emberi lény klónozásának tilalmáról szóló, Párizsban, 1998. január 12-én kelt Kiegészítő Jegyzőkönyve kihirdetéséről szóló 2002. évi VI. törvény (a továbbiakban együtt: Oviedoi Egyezmény) 6. cikk 1. pontjának sérelmét, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban együtt: EJEE) 3. és 4. cikkének sérelmét, valamint a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: New Yorki Egyezmény) 3. cikk 1. pontjának, 6. cikkének, 24. cikk 3. pontjának sérelmét.
- [19] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [20] 3.1. Az indítványozók jogi képviselője a Kúria végzését 2024. május 6-án vette kézhez, alkotmányjogi panaszát pedig 2024. május 7-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó1. alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban felperesként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Indítványozó2. kiskorú pedig az ügyben érintettnek tekinthető, mivel az őt érintő védőoltás beadására való kötelezés tárgyában indult az eljárás.
- [21] Az indítványozók panaszukban a Kúria felülvizsgálat befogadását megtagadó végzését és a Szegedi Törvényszék, valamint a Fővárosi Ítélőtábla végzéseit is támadták.
- [22] Az Alkotmánybíróság korábban már állást foglalt a tekintetben, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így a Kúria döntése megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ezért alkotmányjogi panasszal támadható {lásd például: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [23] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata alkotmányjogi panasszal az általános szabályok szerint önállóan is támadható. Ilyen esetben az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg. Az indítványozók a Szegedi Törvényszék 9.K.701.096/2022/16-II. számú végzését, és a Fővárosi Ítélőtábla 2.Kpkf.750.653/2023/2. számú végzését külön alkotmányjogi panasszal nem támadták meg, ugyanakkor a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdésére alapított döntése mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül. Minderre tekintettel a Kúria végzése és azon keresztül a Szegedi Törvényszék 9.K.701.096/2022/16-II. számú végzésének, valamint a Fővárosi Ítélőtábla 2.Kpkf.750.653/2023/2 számú végzésének állított alaptörvény-ellenessége is vizsgálható jelen eljárásban {lásd például: 3032/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [29]–[31]}.
- [24] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Erre figyelemmel az indítvány e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.

- [25] Az indítványozók zömében Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkoztak, de állították az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése sérelmét is.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével kapcsolatban jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint e rendelkezés nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot [lásd például: 3401/2022. (X. 12.) AB végzés, Indokolás [8]], így érdemi vizsgálatra e tekintetben nincs lehetőség.
- [27] 3.2. Az indítványozók hivatkoztak az Oviedo-i Egyezmény, az EJE, valamint a New York-i Egyezmény rendelkezései megsértésére. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény 24. cikk *f*) pontja, valamint az Abtv. 32. §-a alapján a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálatára terjed ki a hatásköre, és arra is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör indítványára.
- [28] Tekintettel arra, hogy az indítványozók az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatának indítványozására nem rendelkeznek jogosultsággal, valamint figyelemmel arra is, hogy bírói döntések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára nincs az Alkotmánybíróságnak hatásköre, ezen indítványi elem érdemi vizsgálatára sem volt lehetőség.
- [29] 3.3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit nem teljesíti.
- [30] A határozott kérelem követelménye az Alkotmánybíróság gyakorlatában magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya [lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadálya” [lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]]. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak [lásd például: 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]; 3022/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [18]–[19]].
- [31] Az indítványozók mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind a 27. § (1) bekezdése szerinti panaszukban valójában a hazai oltási rendszer, valamint az indítványozókat oltásra kötelező hatósági döntés kritikáját fogalmazták meg, javarészt az interneten elérhető statisztikai adatok alapján, valamint az Alkotmánybíróság releváns gyakorlatának kritikai bemutatásán keresztül.
- [32] Mindazonáltal a Szegedi Törvényszék 9.K.701.096/2022/16-II. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.750.653/2023/2. számú végzése, valamint a Kúria Kfv.VII.37.176/2024/2. számú végzése sem érinti az indítványozók oltásra való kötelezését, hanem az eljárási szabályokból következő, alaki feltételeknek nem megfelelő indítványozói magatartás jogkövetkezményét állapították meg: megszüntették az eljárást. Az indítvány nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy a bíróságok eljárást megszüntető végzése miatt és mennyiben érintik az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezéseket, egészen pontosan mivel okozzák azok sérelmét.
- [33] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése megjelölésével az indítványozók több, Eütv.-beli rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, ugyanakkor nem fejtették ki, hogy az Eütv. rendelkezései miért okozzák a megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelmét. Ezzel összefüggésben arra is utal az Alkotmánybíróság, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán bekövetkező Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet hivatkozni. Megállapítható, hogy az Eütv. indítványban megjelölt rendelkezéseit az alapügyben eljárt, egyik jogalkalmazó szerv sem alkalmazta döntésében. Mindezek alapján az Eütv. 42. § (1) bekezdés *c*) pontja; 57. § (2) bekezdése; 58. §-a; valamint 142. § (2) bekezdés *aa*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti feltételnek sem [lásd hasonlóan: 3331/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [38]].
- [34] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók sérelmének lényege az életkorhoz kötött védőoltások kötelező jellege. Az Alkotmánybíróság a kötelező védőoltások alkotmányjogi vetületével részletesen foglalkozott 3080/2019. (IV. 17.) AB határozatában. A határozat rögzítette, hogy „[t]ekintettel a természettudományos előfeltevésekre, az [...] előírt, életkorhoz kötött védőoltások alkalmas és szükséges eszköznek minősülnek egyfelől a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosításához, másfelől az egész társadalom fertőző betegségekkel, járványokkal szembeni védelméhez”. Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy „az alkotmánybírósági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének

fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől az egész társadalmat a járványok megjelenésétől”. Kimondta továbbá, hogy „az államnak akár a szülőkkkel szemben is védelmeznie kell a gyermekek önálló érdekeit. Mivel a védőoltások az érintett egyén és a társadalom többi tagjának egészségét védik, a gyermekeknek érdekük fűződik ahhoz, hogy megkapják az életkorhoz kötött védőoltásokat. Továbbá a gyermekközösségek tagjainak érdekük fűződik ahhoz, hogy a közösség tagjai minél nagyobb számban legyenek immunizáltak” (lásd különösen az Indokolás [41]–[43] bekezdéseit).

- [35] Az Alkotmánybíróság továbbá a védőoltási és oltóorvosi rendszerrel foglalkozott 3114/2022. (III. 23.) AB határozatában. Az Alkotmánybíróság e döntésében hangsúlyozta továbbá, hogy az „életkorhoz kötött kötelező védőoltás oltóhelyen végezhető. A gyermekeket 6 éves korukig tehát házi gyermekorvosuk oltja, a 6 éves oltás idején ugyanis a gyermekek egy része még óvodás, más részük pedig már általános iskolai tanulmányait folytatja. 11 éves korban azonban már (és még) valamennyi gyermek tanköteles, így az iskolában könnyen utolérhető, az oltások elvégzése rendkívül hatékony, gyors és könnyen visszakövethető. Ebben az életkorban jellemzően a gyermekek sem ragaszkodnak már oly nagy mértékben szüleik jelenlétéhez az oltás idején, és az oltóorvos személye sem bír különösebb jelentőséggel számukra” (lásd: Indokolás [80]).
- [36] Az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz alapján nem látott okot a korábban tett elvi jellegű megállapításainak felülvizsgálatára; ellenkezőleg, kifejezetten megerősíti, hogy az alkotmánybírósági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől a gyermeket körülvevő kisebb közösséget, valamint az egész társadalmat a járványok megjelenésétől [3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [43]].
- [37] Összefoglalva: jelen esetben az indítványozók nem fejtették ki, hogy a megjelölt Alaptörvényben biztosított jogok sérelme miben áll. Ezért az indítvány kapcsán azt kellett megállapítani, hogy az indítványozók nem hivatkoztak olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tehetett volna. A felhívott alaptörvényi rendelkezések alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában nem támasztották alá a Kúria Kfv.VII.37.176/2024/2. számú végzésének, a Szegedi Törvényszék 9.K.701.096/2022/16-II. számú végzésének, a Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.750.653/2023/2. számú végzésének, valamint az Eütv. 42. § (1) bekezdés c) pontjának; 57. § (2) bekezdésének; 58. §-ának; valamint 142. § (2) bekezdés aa) pontjának aggályosságát. Az indítvány ezért nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának.
- [38] 4. A fentiek szerint az Alkotmánybíróság nem talált olyan okot, amely indokolta volna az indítvány befogadását és annak érdemi elbírálását, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja szerint visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2401/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3146/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.159/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az ATTACK-TRANS Kft. (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, E) cikk (3) bekezdése, Q) cikk (1)–(3) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdésének, és XXVIII. cikk (1) és (6) bekezdésének sérelmére való hivatkozással.
- [2] Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.I.35.159/2024/2. számú végzése és a Miskolci Törvényszék 5.K.700.278/2024/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt semmisítse meg.
- [3] Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügy lényege a következő.
- [4] 1.1. A NAV Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) a 2021. január 1. és 2021. december 31. közötti időszakra vonatkozóan az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 89. § (1) bekezdés a) pontja alapján általános forgalmi adó adónemet érintően bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le az indítványozónál. Az elsőfokú adóhatóság az ellenőrzés eredményeként 14 396 000 forint adókülönbötet állapított meg az indítványozó terhére, amelyből az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 217. § (1) bekezdése alapján 14 128 000 forintot adóhiánynak minősített, ezen adóhiány összege után az adóbírság összegét 7 064 000 forintban állapította meg.
- [5] Az indítványozó fellebbezése alapján, másodfokon eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatóság (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 6447454744. számú határozatával (a továbbiakban: másodfokú határozat) az elsőfokú adóhatóság határozatát megváltoztatta és az indítványozó terhére 27 798 000 forint adóbírságot szabott ki. A másodfokú határozat indokolásában rámutatott arra, hogy az elsőfokú adóhatóság eljárása során nem volt megállapítható olyan, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés, amely a felülvizsgált határozat megsemmisítését indokolta volna. Az indítványozót megillető tisztességes ügyintézéshez való jog részjogosítványainak megsértését (a bizonyítékok adózóval való ismertetésének hiánya, a bizonyítékok csatolásának elmaradása, fegyveregyenlőség elvének sérelme) nem találta megalapozottnak.
- [6] Az indítványozó ezt követően kérte a másodfokú határozat bírói felülvizsgálatát. A Miskolci Törvényszék 5.K.700.278/2024/7. számú ítéletében mindenekelőtt az indítványozó által állított eljárási szabálysértéseket és az esetlegesen megállapítható szabálysértéseknek az ügy érdemére gyakorolt hatását vizsgálta. Az elsőfokú adóhatóság által lefolytatott bizonyítási eljárás felülvizsgálatával összefüggésben a Miskolci Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú adóhatóság a bizonyítási kötelezettségének a szükséges és elégséges mértékben eleget tett (lásd: Miskolci Törvényszék 5.K.700.278/2024/7. számú ítélete indokolásának [109]–[114] bekezdéseit). Az elsőfokú adóhatóság indokolási kötelezettségével összefüggésben előadott indítványozói érvekre vonatkozóan a Miskolci Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú adóhatóság indokolása teljesítette az Air. 73. § (1) bekezdés c) pontja szerinti követelményeket, mivel az abban megállapított tényállás tartalmazza mindazon releváns megállapításokat, amelyek összevethetőek az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekkel, továbbá megjelölte a tényállás alapját képező bizonyítékok ismertetését is (lásd: a Miskolci Törvényszék 5.K.700.278/2024/7. számú ítélete indokolásának [115] bekezdését).
- [7] Összességében megállapította, hogy az első- és másodfokú adóhatóságok eljárása az indítványozó tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát, valamint a jogorvoslathoz való jogát nem sértette. Az indítványozó nem volt elzárva attól, hogy az elsőfokú adóhatóság határozatának megállapításaival szemben jogorvoslati jogával éljen.

Olyan lényeges eljárási szabályszegést, amely az ügy érdemére is kihatással lett volna, a Miskolci Törvényszék 5.K.700.278/2024/7. számú ítéletében nem azonosított.

- [8] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria Kfv.I.35.159/2024/2. számú végzésével annak befogadását megtagadta a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont *ab*) és *ad*) alpontjai alapján. Döntése elvi tartalmaként a Kúria rögzítette: „[a] felülvizsgálati kérelem befogadhatóságáról való döntés során a Kúria nem végezheti el a támadott jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatát, csak azt vizsgálhatja, hogy a kérelem alkalmas-e az ügy érdemére kiható anyagi jogi, vagy eljárásjogi jogszabálysértés észlelésére, illetve kimutatható-e jogkérdésben eltérés a Kúria közölt határozatától. Ehhez a felülvizsgálati kérelem és a jogerős ítélet és szükség szerint az elsőfokú peres iratok formai összevetését kell elvégeznie” (lásd: a Kúria Kfv.I.35.159/2024/2. számú végzése indokolásának [29] bekezdését).
- [9] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Elsősorban a tisztességes hatósági [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése], valamint tisztességes bírósági eljáráshoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] való jogának sérelmét állította indítványában. Állítása szerint a másodfokú adóhatóság nem értesítette őt az eljárás megindításáról és nem tájékoztatta a bizonyítékokról, az adóhatóság rendelkezésére álló iratokat az indítványozó csak a per során ismerhette meg, azonban a bizonyítékok beszerzésének dokumentumait a per során sem ismerhette meg, mert az adóhatóság azt kérése ellenére nem küldte meg. Az indítványozó álláspontja szerint az adóhatóság a döntése alapját képező valós indokot a határozatban nem jelenítette meg, a döntés lényeges tartalmát nem ismertette vele, a Miskolci Törvényszék pedig nem intézkedett az iratok bekéréséről. A másodfokú adóhatóság megsértette továbbá az indokolási kötelezettségét [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése], ugyanis döntése „lakonikus rövidségű”, a tényállást és a „jogi indokolást” sem tartalmazza. A másodfokú adóhatóság határozatának indokolásából az indítványozó szerint nem derül ki, hogy a bizonyítékokat milyen jogszabályhely alapján szerezte be és mely szempontrendszer alapján értékelte. A Miskolci Törvényszék ítéletéből pedig indítványozó számára nem vált világossá [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése], hogy a bíróság hogyan értékelte a bizonyítékokat. Az indítvány szerint a neki okozott jogsértéseket csakis egy új eljárásban lehetett volna orvosolni. Nézete szerint az eljárás az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő *fair* jellege csak a Kp. tételes rendelkezéseinek maradéktalan betartásával biztosítható.
- [10] Összességében az indítvány szerint az adóhatóságok és az ügyében eljáró bíróság az indítványozó észrevételezési jogát korlátozták, hiszen nem ismerhette meg a bizonyítékokat. Álláspontja szerint ezért az adóhatóság döntése a tisztességes hatósági eljáráshoz, a bíróság eljárása pedig a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő joga sérelméhez vezetett.
- [11] Fentiekén túl az indítvány szerint az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdései azt a kötelezettséget róják a bíróságokra, hogy követniük kell az EJB döntéseiben foglalt gyakorlatot. Az indítvány megemlítette még az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (6) bekezdését, de érdemi indokolást ezek sérelméhez nem fűzött.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról döntött, amelynek során az eljáró tanács vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [13] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt: a Kúria Kfv.I.35.159/2024/2. számú végzését 2024. július 4-én hozta meg, a panaszt az indítványozó 2024. augusztus 1-jén nyújtotta be.
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a panasszal támadott bírói döntés (vagyis a Kúria végzése) az ügy érdemében hozott vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [15] Az indítványozó az alapul szolgáló bírósági eljárásban felperesként vett részt. Az alkotmányjogi panasz benyújtására tehát indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és mivel a támadott kúriai végzés tárgya az indítványozóra vonatkozó határozat felülvizsgálata, érintettnek is minősül.
- [16] Az indítványozó rendes jogorvoslati jogát kimerítette, amikor az adóhatóság határozatával szemben keresetet nyújtott be a törvényszékhez, amelynek ítéletével szemben fellebbezésre nincs törvényi lehetőség. A rendkívü-

li jogorvoslat kimerítése nem kötelező az alkotmányjogi panasz benyújtásához, jóllehet az indítványozó élt a felülvizsgálati kérelem lehetőségével is. Ezek alapján megállapítható, hogy az indítványozó a rendelkezésére állt jogorvoslatokat kimerítette.

- [17] A Kúria azon döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható {lásd hasonlóan: 3035/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3263/2024. (VII. 12.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [18] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg. A Kúria Kfv.I.35.159/2024/2. számú végzése az eljárást befejező döntés, amely a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ab)* és *ad)* alpontjai alapján, mérlegelés eredményeként született, így az alapügyben hozott törvényszéki ítélet is felülvizsgálható {lásd hasonlóan: 3042/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [29]}.
- [19] 3.3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz előterjesztésére valamely, az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jog sérelme esetén van lehetőség. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény az E cikk (3) bekezdése {lásd például: 3014/2024. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [23]} és Q) cikke {lásd például 3105/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [21]} az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ezek állított sérelme sem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}, ami jelen ügyben nem teljesült.
- [21] Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja törvényi követelményét, azokat az Alkotmánybíróság jelen eljárásának keretei között nem vizsgálhatta.
- [22] 3.4. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában teljesíti: *a)* tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); *b)* az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (a bizonyítékok megismeréséhez fűződő jog és az indokolt hatósági és bírósági döntéshez fűződő jog sérelme); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Miskolci Törvényszék 5.K.700.278/2024/7. számú ítéletét); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése]; *e)* indokolást arra nézve, hogy a támadott ítélet miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [23] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdésének sérelmét ezzel szemben az indítvány ugyan megemlíti, de arra nem tér ki, hogy a támadott bírói ítéletek miért és mennyiben sértik az Alaptörvény ezen rendelkezését. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek puszta felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3031/2021. (II. 2.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése sérelmét állító kérelem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában írt feltételnek.
- [25] 3.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [26] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a tisztességes hatósági és tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben fennálló alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést külön vizsgálta a következők szerint.
- [27] 3.5.1. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog jogállami követelményrendszerben való érvényesülése elsősorban azt követeli meg, hogy kifejezett törvényi rendelkezés tisztázza, mit és miként kell hatósági döntésbe foglalni. „A hatósági döntés indokolásának a minősége elemi összefüggésben áll a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, amelyet az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése foglal magában. A jogállami követelményrend-

szernek a megnyilvánulása az, hogy az Alaptörvény önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a *fair* hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi jogvédelem kiterjed többek között a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [29]} {3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [26]; 4/2019. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [81]–[82]}.

- [28] Az iratbetekintés az Alkotmánybíróság értelmezésében ahhoz a követelményhez igazodik, hogy az ügyfél jogait gyakorolni, kötelezettségeit teljesíteni tudja. „A vizsgálati típusú eljárásokban e jog biztosítja, hogy a hatóság jogi álláspontjával szemben az ügyfél szükség szerint ki tudja alakítani a nyilatkozatai, észrevételei, indítványai tartalmát, a hivatalból indított, felelősséget megállapító hatósági eljárásokban pedig védekezését. Ennek megfelelően a tisztességes hatósági eljáráshoz való jognak szerves részét képezi a nyilatkozattételhez és – olyan szakigazgatási eljárásokban, amelyek retrospektív szemléletű ellenőrzést folytatnak le és bírság kiszabásához is vezethetnek – a védekezéshez való jog. E nyilatkozattételhez és védekezéshez való jog érvényesülése feltételezi, hogy az ügyfél (adózó) megismerhesse a hatóság bizonyítási eljárását, az annak keretében beszerzett okirati és egyéb bizonyítékokat, amelyekre a hatóság az ügyfelet érintő döntéseit alapozza. A megismerés hiánya az adott esetben akár ki is zárhatja, hogy az ügyfél már az eljárás folyamán észrevételt tehesen a tényállás feltáratlanságára, avagy a későbbiekben a hatósági határozat iratellenességére. [...] Az iratbetekintés a közigazgatási szerv jogszerű működésének egyik törvényi garanciája és emellett az ügyfelek hatósági eljárásban való hatékony részvételének lehetőségét alapozza meg. Emiatt a nyilatkozattételhez és védekezéshez való jogon keresztül a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog értelmezési tartományához is szükségképpen hozzátartozik” {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [36]–[37]}.
- [29] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog pedig az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítványok képezik. Ekként azonosította már az Alkotmánybíróság például „a bírósághoz fordulás jogát {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás nyilvánosságát és a bírósági döntés nyilvános kihirdetését {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság független és pártatlan eljárását {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, az észszerű időn belüli eljárást {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [15]}, az indokolt bírói döntéshez való jogot {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}, a fegyverek egyenlőségét {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]}, az igazságszolgáltatás integritásának védelmét {3/2021. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [69]}” {3291/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [47]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság fent összefoglalt gyakorlata és az indítvány tartalma alapján megállapította, hogy jelen alkotmányjogi panasz mindehhez képest, az Áfa levonási jog megtagadásával összefüggésben, nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [31] 3.5.2. A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [32] Az ügyben született jogalkalmazói döntések alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jelen panaszában is azon törvényességi aggályait sorolja fel, amelyeket már az elsőfokú határozattal szemben benyújtott fellebbezésében és keresetlevelében, majd a felülvizsgálati kérelmében is nevesített.
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ügyféli jogainak korlátozására vonatkozó állításait (mint törvényességi kifogásokat) az ügyben eljáró másodfokú adóhatóság és a Miskolci Törvényszék megvizsgálták. A Miskolci Törvényszék ítéletének indokolásában részletesen adott számot az adóhatósági eljárásban alkalmazott bizonyítékok indítványozó általi megismeréséről. A Miskolci Törvényszék az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatának figyelembevételével vizsgálta a tisztességes ügyintézéshez való jog – indítványozó által felhívott – részjogosítványainak megsértését is. Ezen belül kitért az eljárási határidők túllépésére (Indokolás [116]–[121]), a tényállás-tisztázási kötelezettség megsértésére (Indokolás [114]), az adóhatóság indokolási kötelezettségére (Indokolás [115]) és az iratbetekintési jog érvényesülésére (Indokolás [123]).
- [34] Az Alkotmánybíróság 3183/2017. (VII. 14.) AB végzésében már megítélte a bírói döntések hosszúságának alkotmányossági vetületét és megállapította, hogy „az indokolás terjedelme önmagában nem fokmérője a tisztességes eljárás követelményének, így ezen formai szempont önmagában eleve nem alkalmas alapjogi sérelem okozására. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint »[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.« {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}” (Indokolás [14]).

- [35] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is kiemeli, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. [...] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; lásd legutóbb: 3319/2024. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [36] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a törvényesség vizsgálata során az ügyben eljáró Miskolci Törvényszék kimerítően vizsgálta az indítványozó által felhozott érveket az ügyféli jogai esetleges sérelmét illetően. Az, hogy az indítványozó a bírói döntésben foglaltakkal nem ért egyet, nem adhat alapot az alaptörvény-konformitás vizsgálatára alkotmányjogi panasz keretén belül.
- [37] Mindezek alapján az indítványban foglaltak nem vetették fel az érdemi vizsgálat szükségességét és a bírói döntések alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [38] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, 29. §-ának, valamint az 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjának, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2969/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kaposvári Törvényszék 2.Pf.20.811/2023/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Kalics Henrietta ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kaposvári Törvényszék 2.Pf.20.811/2023/4. ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Siófoki Járásbíróság 3.P.20.490/2022/21. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően kérte a Kaposvári Törvényszék ítélete végrehajtásának felfüggesztését is.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó (az alapügy felperese) és egy hitelező bank között 2006. december 11-én rulírozó *multicurrency* hitelszerződés jött létre 43 000 000 Ft hitelösszegre, mely erejéig az indítványozó különböző devizanemekben, így forintban, svájci frankban és euróban hívhatott le kölcsönt. A hitelkeretet az indítványozó teljes egészében kimerítette. A hitel visszafizetésének határideje a módosított szerződés szerint 2008. december 11. napja volt. A kölcsönszerződés biztosítására két biztosítéki szerződés jött létre az indítványozó édesapja és a bank között, melyeket közjegyző közokiratba is foglalt. Az alperes bank utóbb nemfizetés miatt a hitelszerződést felmondta. 2010. július 3. napján az indítványozó édesapja elhunyt, örökösei az indítványozó, valamint két örökösstárs.
- [4] Az alperes bank az örökösökkel szemben több végrehajtási eljárást kezdeményezett végrehajtási záradék kibocsátása útján, melyekben az adósok felelőssége egyetemleges. A végrehajtási eljárásokban különböző összegű megtérülések keletkeztek. A végrehajtási eljárások teljesítéssel befejezést nyertek, azonban az alperes bank azt állapította meg, hogy az indítványozóval az érintett hitelszerződésből kifolyólag továbbra is követelése áll fenn, ezért fizetési meghagyás kibocsátását kérte az indítványozóval szemben 20 000 CHF és járulékai megfizetése iránt az adott napi árfolyammal átszámolva 5 129 200 Ft összegben. A fizetési meghagyás szabályosan kézbesítésre került, majd ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett, mely alapján végrehajtási eljárás indult az indítványozóval szemben.
- [5] 2.1. Az indítványozó keresetet terjesztett elő az alperes bankkal szemben a végrehajtási eljárás megszüntetése iránt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (1) bekezdés *a*) pontja és 528. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján, *res iudicata*-ra hivatkozással. Az alperes bank a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az indítványozó helytállási kötelezettsége más akkor, amikor egyenes adósként, és más akkor, amikor a készfizető kezes jogutódjaként áll helyt, így nem lehet beszélni tény-, jog- és alanyazonosságról sem.
- [6] A másodfokon eljáró Kaposvári Törvényszék hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatás alapulvételeivel a megismételt eljárásban elsőfokon eljáró Siófoki Járásbíróság a keresetet 3.P.20.490/2022/21. számú ítéletében elutasította. Az ítélet indokolása szerint a végrehajtási záradék kibocsátása önmagában ítélt dolgot nem teremt, hiszen kérhető a végrehajtási eljárás megszüntetése is. Az elsőfokú bíróság a perben kétszer intézett hiánypótlási felhívást az indítványozóhoz a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése alapján, nemteljesítés miatt egy alkalommal a keresetlevelet visszautasította, majd a megváltoztatott kereset miatt újra felhívta az indítványozót és ezt követően az indítványozó kizárólag teljesítésre alapított keresetváltoztatás iránti kérelmét ismét visszautasította. Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtette, hogy az indítványozó a másodfokú bíróság iránymutatásának megfelelően a keresetét nem tudta előterjeszteni, az ítélt dologra alapított kereset pedig nem volt alapos.

- [7] 2.2. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Kaposvári Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a 2.Pf.20.811/2023/4. számú ítéletével helybenhagyta. Az indítványozó fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság keresetváltoztatást visszautasító végzése nem tartalmazott tájékoztatást arról, hogy annak jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt a keresetlevelet szabályszerűen újra benyújthatja és ezzel a joghatások fennmaradnak. Ezért volt kénytelen az indítványozó a keresetváltoztatás helyett új keresetváltoztatást benyújtani, amit a tárgyalás napján a tárgyalás megkezdése előtt 11 perccel tett meg. Álláspontja szerint az előterjesztés és a lajstromozás körülményeit nem vizsgálta meg az elsőfokú bíróság és ezért adott arról tájékoztatást külön meghozott végzésében, hogy a tárgyalás berekesztése után, 10 óra 54 perckor előterjesztett irat a Pp. 224. §-a értelmében hatálytalan. Álláspontja szerint szabályszerűen nyújtotta be a keresetváltoztatást, azt a feladás időpontja szerint már a tárgyalás berekesztését megelőzően benyújtotta, ezért azt érdemben el kellett volna bírálnia a bíróságnak, melynek elmaradása miatt a hatálytalanságról tájékoztató végzéssel együtt az elsőfokú ítélet eljárási jogszabályokba ütközik. Az alperes bank fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.
- [8] A Kaposvári Törvényszék ítéletének indokolásában kitért arra, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során többször is tájékoztatást adott az indítványozó számára a kereseti kérelem előterjesztésével összefüggésben. Az ítélet szerint az indítványozó az eljárás során nem tudta azt igazolni, hogy a bírósági központi rendszerbe a tárgyalás előtt 10 perc 13 másodperccel feladott beadványa megérkezett, tekintettel arra, hogy a beadványok érkeztetése során a központi rendszer érkeztetési időpontja (és nem pedig a feladás időpontja) az irányadó (Kaposvári Törvényszék ítélete, Indokolás [19]). Az ítélet kitért arra is, hogy az elsőfokú bíróság a keresetváltoztatást elutasító kérelmében részletes indokát adta annak, hogy az mennyiben nem felel meg a hatályon kívül helyező végzésben foglalt feltételeknek és nem alkalmas az érdemi elbírálásra.
- [9] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő, majd egészítette ki az Abtv. 27. §-a szerinti panaszát, melyben a Kaposvári Törvényszék 2.Pf.20.811/2023/4. ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Siófoki Járásbíróság 3.P.20.490/2022/21. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, továbbá kérte a támadott bírósági döntések végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a 28. cikket.
- [10] Az indítvány kifejti, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vezetett, hogy a másodfokú ítélet a kereseti kérelem elutasítása körében nem tartalmazott a jogszabályoknak megfelelő indokolást, amikor nem jelölte meg, hogy melyik törvényi rendelkezés alapján kell a központi rendszer érkeztetési időpontját irányadónak tekinteni a beadványok érkeztetésénél. Az indítványozó álláspontja szerint a keresetváltoztatási kérelem megalapozatlan hatályon kívül helyezése az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak nagyfokú megsértését jelenti, melynek következtében az elsőfokú bíróság olyan kereseti kérelem vonatkozásában hozott ítéletet, melyet az indítványozó már nem tartott fenn. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is állítja, hogy az eljáró bíróságok számos vonatkozásban megsértették a Pp. irányadó rendelkezéseit, ellehetlenítve ezzel az indítványozó keresetváltoztatáshoz való jogának gyakorlását.
- [11] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát is azáltal, hogy „az elektronikus kapcsolattartás vonatkozásában alkalmazandó jogszabályi rendelkezés józan észnek megfelelő jogalkalmazására és tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezésére irányuló célját egyértelmű, konkrét szabályozásra hivatkozás nélkül figyelmen kívül hagyta.” Az indítvány szerint a jogorvoslathoz való jog sérelméhez vezetett továbbá az is, hogy a másodfokú bíróság a jogszabályokat azok céljától eltérően értelmezte.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek, így különösen az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 29–30. §-ában és 52. § (1b) bekezdésében foglalt törvényi feltételeknek eleget tesz-e.
- [14] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ában meghatározott esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az indítványozó jogi képviselője a Kaposvári Törvényszék ítéletét 2024. január 30. napján vette át, mely időponthoz képest az alkotmányjogi panasz határidőben (2024. február 7. napján) került előterjesztésre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, ezért érintettsége fennáll. Az indítványozó jogi képviselője az Alkotmánybíróság eljárására is kiterjedő ügyvédi meghatalmazását csatolta.

- [15] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással terjeszthető elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot [lásd például: 3244/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [16]]. Az alkotmányjogi panasz ezért ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdése törvényi követelményét.
- [16] 4.3. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek csak részben tesz eleget, a következők szerint.
- [17] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (7) bekezdését, valamint a 28. cikket]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a támadott bírói döntések megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [18] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, illetve egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott jogszabály, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezéseivel.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmével összefüggésben önálló, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő. Az indítványozó lényegében csupán azért állítja a jogorvoslathoz való jog sérelmét, mert a másodfokú bíróság az indítványozótól eltérő jogi álláspontot képviselt ítéletében. Az alkotmányjogi panasz ezért ebben az elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti törvényi követelményét.
- [20] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [21] 4.4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Ezeknek a feltételeknek az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem felel meg.
- [22] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét részben a Pp. szabályainak többszöri megsértésével (ideértve különösen a keresetváltoztatás iránti kérelem megalapozatlan hatályon kívül helyezését), részben az indokolási kötelezettség nem megfelelő teljesítésével indokolta.
- [23] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára.
- [24] Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban megjelölt eljárási szabálysértésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy valamely, az eljáró bíróságok által állítólagosan elkövetett eljárási szabálysértés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét el nem érő, kirívóan súlyos, nyilvánvalóan önkényes jogalkalmazási hiba hiányában még az indítványozó jogi érvelésének helytállósága esetén is legfeljebb törvénysértésként, és nem pedig alaptörvény-sértésként értékelhető, ekként azok felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel [lásd például: 3331/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [35]]. Jelen esetben azonban az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem jelölt meg olyan elemet, amelyre tekintettel az indítványozó álláspontja szerint fennálló törvénysértés elérte volna az alaptörvény-ellenesség kételyének szintjét. Az Alkotmánybíróság, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel [elsőként: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [25] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség megsértését is állította, arra hivatkozással, hogy a Kaposvári Törvényszék ítéletében nem támasztotta

alá jogszabályi hivatkozással, hogy az eljáró bíróság miért a beadvány központi érkeztetésének időpontját tekintette irányadónak a feladás időpontja helyett. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, ugyanakkor azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, és különösen nem következik az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {lásd például: 3050/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [33]}. Jelen esetben a Kaposvári Törvényszék ítéletében ugyan kétségtelenül nem jelölte meg tételesen a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendeletet (a továbbiakban: Bűsz.), az indítványozó ugyanakkor maga is azt állítja alkotmányjogi panaszában, hogy fellebbezését részben éppen a Bűsz. szabályára alapította, ekként az indítványozó számára is kétséget kizáróan nyilvánvaló lehetett, hogy a Kaposvári Törvényszék ítéletének ezen elemében az indítványozó fellebbezésében foglalt, a Bűsz. szabályán alapuló jogi érvelés megalapozottságát vizsgálja.

- [26] Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem.
- [27] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában, továbbá az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [28] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről {hasonlóan például: 3021/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [25]}.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/388/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3148/2025. (V. 15.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. § (2) bekezdés *f*) pontja, valamint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény 3/A. § (1) bekezdés *b*) pontja, (2), (3), (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék bírója az előtte 21.P.22.102/2024. szám alatt folyamatban lévő, a közérdekű adat kiadása iránt indított peres eljárást végzéssel felfüggesztette, majd az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 27. § (2) bekezdés *f*) pontja és a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Takarékos törvény) 3/A. § (1) bekezdés *b*) pontja, valamint (2), (3) és (4) bekezdése alaptörvény-ellenességét, mert azok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint VI. cikk (3) bekezdés 2. fordulatát sértik. Kezdeményezte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság zárja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály folyamatban lévő ügyekben való alkalmazását.
- [2] 2. A rendelkezésre álló iratok alapján az ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. A perben felperes magánszemély közérdekű adatigényléssel fordult az állami tulajdonban lévő gazdasági társasághoz (a továbbiakban: alperes). A felperes az alperes külföldi misszióhoz, illetve az alperes külföldi kirendeltsége, irodájának nyitásához, fenntartásához kötött szerződések, illetve azok mellékleteinek elektronikus úton való megküldését, kiadását kérte. Az alperes a Takarékos törvény 3/A. § (1) bekezdése alapján az adatok kiadását megtagadta. A hivatkozott rendelkezés *b*) pontja szerint ugyanis „[h]a a köztulajdonban álló gazdasági társaság a külügyi vagy külgazdasági kapcsolatok jövőbeli kialakítására, módosítására vagy megszüntetésére irányuló dokumentumokban, vagy az erre vonatkozó döntés előkészítése céljából keletkezett dokumentumokban szereplő pénzügyi, műszaki és üzleti adatok megismerése Magyarország külügyi, külgazdasági érdekeinek illetéktelen külső befolyástól mentes érvényesítését vagy nemzetbiztonsági érdekeit veszélyezteti, az azok közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatként történő megismerése iránti igény teljesítését, – a megtagadás alapján szolgáló közérdek fennállásáig, de legfeljebb azok keltezésétől, vagy az aláírás napjától számított 10 évig – meg kell tagadni.”
- [4] 2.2. A felperes az alperessel szemben az Infotv. 31. §-ára alapítottnan, közérdekű adat kiadása iránt keresetet terjesztett elő. Az alperes a Takarékos törvény 3/A. § (1) bekezdés *b*) pontja, illetve az Infotv. 27. § (2) bekezdés *f*) pontjaira hivatkozva kérte a kereset elutasítását.
- [5] Az alperes a Takarékos törvény 3/A. § (3) bekezdésében megkövetelt, a külgazdasági és külügyminiszter által adott véleményt csatolta. A Fővárosi Törvényszék a nyilvánosan tartott folytatólagos érdemi tárgyalásról szóló jegyzőkönyv alapján – per felfüggesztését megelőzően – tájékoztatta a feleket, hogy a miniszter által adott vélemény nem tekinthető bizonyítéknak. Ezért a bíróság meglátása szerint a véleményben szereplő külügyi érdekek további igazolása szükséges, azonban az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet nem az ilyen típusú érdekek felülvizsgálatát teszi lehetővé. Ennek következtében, álláspontja szerint, annak csupán formális felülvizsgálata biztosított. A bíróság tájékoztatta a feleket, hogy nincs abban a helyzetben, hogy anyagi pervezetés körében további bizonyításra, bizonyítási hiányosságra fel tudja hívni az alperest. A Fővárosi Törvényszék jogszabály, a minősített adatok esetén rendelkezésre álló titokfelügyeleti eljárás hiányát észlelte.

- [6] 3. Az eljáró bíró az Abtv. 25. §-a alapján az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte, és az Infotv. 27. § (2) bekezdés *f*) pontja, valamint a Takarékos törvény 3/A. § (1) bekezdés *b*) pontja, (2), (3), (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazásuk kizárását indítványozta.
- [7] Az indítványozó bíró szerint az információhoz való szabad hozzáférhetőség különösen a közhatalom, illetve az állami szervek tevékenységének átláthatósága körében alapvető jelentőségű. A közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozása esetén az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti tesztnek érvényesülnie kell. Az Infotv. sérelmezett rendelkezése alapján törvény korlátozhatja a közérdekű és közérdekből nyilvános adat megismeréséhez való jogot külügyi kapcsolatokra tekintettel. A megismerésre irányuló igény kizárólag akkor tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek súlya meghaladja a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő érdeket. A szintén támadott Takarékos törvény 3/A. § (3) bekezdése kötelezi a minisztert ezen „közérdek-teszt”-en alapuló véleményalkotásra, amely vélemény az adatkezelő döntésének alapjául szolgál.
- [8] A közérdekű adat kiadása iránt indult perben a bíróságnak érdemben kell vizsgálnia az adatmegismerés megtagadásának okait, a miniszter által megadott vélemény megalapozottságát. Az adatkezelőnek – alperesnek – az Infotv. 31. § (2) bekezdése alapján bizonyítania kell a megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait. Jelen ügyben az alperes csatolta a miniszteri véleményt, és annak zártan kezelését is kérte. Az indítványozó bíró szerint a miniszter véleménye nem tekinthető bizonyítéknak. A vélemény az alperes döntésének alapját képezi, az csupán az alperes véleménybeszerzési kötelezettségének teljesítését igazolja. A miniszter és az alperes között fennálló függelmi viszony miatt a vélemény bizonyítékként való elfogadása sértené azon alapelvet, mely szerint *ab ovo* alaptörvény-ellenes az adatkezelő szabad belátására bízott, diszkrecionális nyilvánosságkorlátozás. Így az formális felülbírálatot eredményezne. A bíró szerint a véleményben szereplő konkrét külügyi érdekek fennállta, súlya, a konkrét kért dokumentumok kiadhatósága szakkérdés. „[u]gyanakkor e szakkérdésről való érdemi állásfoglalás eljárásjogi keretei – tekintettel az érdek súlyára leginkább egy titokfelüyeleti eljárás [Infotv. 31. § (6a) bekezdés, 62.skk §§] analógiájára kialakított garanciális eljárás – hiányoznak a magyar jogrendszerből [az igazságügyi szakértői szakterületekről], valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet (kompetencia rendelet) alá nem subsumálható ezen szakkérdés], ezáltal a jelenlegi szabályozási mód nem ad hatékony bírói jogvédelemre módot, mely utóbbi fogalom alatt azt értjük, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben tud dönteni.”
- [9] Az indítványozó bíró szerint a megjelölt jogszabályi rendelkezések a peres felek érdemi és hatékony jogorvoslathoz való jogát, illetve ezen keresztül az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésének 2. fordulatót sértik.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen azt kell megvizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelelő-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek.
- [11] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett –, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezheti a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [12] 4.1. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az indítványozó bíró olyan jogkövetkezmény alkalmazását kérte-e, amelynek kezdeményezésére jogosult.
- [13] A bíró a Takarékos törvény 3/A. § (3) bekezdését érintően előadott érvelése szerint tehát a jelenlegi szabályozás nem teszi lehetővé a hatékony, érdemi elbírálást tartalmazó jogorvoslatot, az csak formális felülvizsgálatot eredményez.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alapvetően rövid, túlnyomórészt jogszabályismertetést, nem pedig alkotmányjogilag releváns érvelést tartalmazó indokolás nem az egyes megjelölt jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét támasztja alá. Az indítványozó bíró nem érvel amellett, hogy a külügyi kapcsolatok, nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatok alapján a közérdekű adatok megismerése korlátozásának, illetve külügyi, külgazdasági, nemzetbiztonsági érdekek mentén való megtagadásának jogszabályi – Infotv. és Takarékos törvény támadott rendelkezései szerinti – biztosítása, előírása alaptörvény-ellenes lenne. Ahogy az indítvány csak megjelöli, de nem indokolja a Takarékos törvény 3/A. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenességét sem.
- [15] Ezzel szemben az indítványozó bíró már a tárgyalás alatt, a jegyzőkönyvben adott tájékoztatásában kifejtette, hogy a szabályozás aggályosságát a jogszabály hiányosságában, illetve titokfelüyeleti eljárás hiányában látja. Majd az indítványban – a fentiekben idézettek szerint – szintén a tárgyi szakkérdésben való érdemi állásfoglalás eljárásjogi keretei szabályozásának hiányát állította. Az indokolás alapján az eredményez alaptörvény-ellenes

helyzetet, hogy a jogalkotó nem teremtette meg annak az eljárásjogi, titokfelügyeleti szabályozási keretét, amely a konkrét külügyi, külgazdasági érdekek mint szakkérdés felülvizsgálatát lehetővé tenné.

- [16] A jogszabály hiányosságán keresztül az indítványozó bíró valójában abban a döntésben való bizonytalanságát tárta az Alkotmánybíróság elé, hogy a miniszter által adott vélemény bizonyítéknak tekinthető-e, avagy sem. Az Alkotmánybíróság azonban nem foglalhat állást abban, hogy az eljáró bíróság miként értékelje a miniszter véleményét. A bíró által felvetett kérdés szakjogi, törvényértelmezési kérdés. Az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok hatáskörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3167/2014. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [12]; 3172/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3292/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [45]}. „Az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az alkotmányossági felülvizsgálata tartozik az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe. Az alkalmazandó jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok feladata {3167/2014. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [12]}” {3172/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [17] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár a bíró kifejezetten kiemelte, hogy mulasztás megállapítását nem kezdeményezheti, és az indítvány nem tartalmaz a mulasztás megállapítása iránti kifejezett kérelmet, tartalmilag azonban az indítvány mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességre utal. Lényegét tekintve tehát nem az Infotv. és a Takarékos törvény megjelölt rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését célozza, hanem a jelenleg hatályos rendelkezések hiányosságát állítja.
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogalkotó által mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását mint az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásként. Amint arra az Alkotmánybíróság több korábbi döntésében is utalt „a bírói kezdeményezés csak jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatja” [lásd például: 3136/2018. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [15]; 3212/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [19] Mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatálybalépése óta nincs jogszabályi lehetőség, így annak kezdeményezésére az indítványozó sem jogosult.
- [20] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést az indítványozó jogosultságának hiánya miatt az Abtv. 64. § b) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/3701/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3149/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 337. § (1) bekezdése és (4) bekezdése, 365. § (2) bekezdés *b*) pontja és (3) bekezdése, a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 1. § (5) bekezdése, továbbá a Fővárosi Ítéltábla 16.Gpkf.43.428/2023/3. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék 1. Gpkf.75.573/2022/2. számú végzése és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 8.Pk.175.578/2021/27. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő (Ormai, Papp, Czike és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda; Okányi Ügyvédi Iroda; Bibók Ügyvédi Iroda; Wolf Ügyvédi Iroda; a hivatalos iratok átvételére kijelölt jogi képviselő neve: dr. Okányi Zsolt ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a alapján. Az indítványozó az Alkotmánybíróságtól – az Abtv. 27. §-a alapján – a Pesti Központi Kerületi Bíróság 8.Pk.175.578/2021/27. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék 1.Gpkf.75.573/2022/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 16.Gpkf.43.428/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 337. § (1) bekezdése és (4) bekezdése, 365. § (2) bekezdés *b*) pontja és (3) bekezdése, illetve a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bpnp.) 1. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a megelőző eljárás iratai és a támadott bírósági döntések alapján a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. Két, egymással vállalkozási jogviszonyban álló gazdasági társaság (a továbbiakban: Kft. és Zrt.) közül Zrt. kifizetetlen számlái után Kft.-vel szemben 1 000 000 Ft tartozást halmozott fel. Kft. felhívta hitelezőit (így a későbbi előzetes bizonyítás iránti eljárásban kérelmezőket), hogy követeléseiket közvetlenül Zrt.-től hajtsák be. Kft. a kérelmezőkkel – meghatározott számlák és összegek erejéig – engedményezési szerződést kötött. Fizetési-képtelen helyzetének következtében Kft.-vel szemben felszámolási eljárást indítottak, mely során – Zrt. hitelezői igényeinek bejelentését és – Zrt.-vel szemben fennálló követeléseinek beszámítását követően megállapították, hogy Kft.-nek 42 727 710 Ft-os tartozása van Zrt.-vel szemben.
- [4] A kérelmezők a beszámítást megalapozatlannak és jogsértőnek tartották, előzetes bizonyítás lefolytatása iránti kérelmet terjesztettek elő. A kérelmet azzal indokolták, hogy meg kívánják győződni arról, hogy mely személlyel szemben indítsanak peres eljárást, illetve, hogy határozhassanak abban a kérdésben, hogy milyen egyéb (például büntető) eljárásokat indítsanak. A kérelmüket a Pp. 334. § *b*) pontjára alapították. A Pesti Központi és Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) az ismeretlen kérelmezett elleni bizonyítási indítványnak részben helyt adott, és az ott írt okiratok beszerzését elrendelte.
- [5] A szemletárgy birtokosaként kötelezett, érdekelt indítványozó eljárás szabálytalansága iránti kérelmet terjesztett elő. A PKKB előtti kérelmében az indítványozó arra hivatkozott, hogy a bíróság az eljárási szabályok megsértésével rendelte el az előzetes bizonyítást. Az indítványozó szerint a Pp. 337. §-ban meghatározott azon feltételek nem álltak fenn, amelyek alapján az indítványozó mint ellenérdekű fél meghallgatása az előzetes bizonyítás elrendelését megelőzően mellőzhető lett volna. Az ellenérdekű fél nem volt ismeretlen, illetve a sürgősség megállapításának feltételei sem álltak fenn. Emellett nem álltak fenn a Pp. 334. §-ban meghatározott, az előzetes bizonyítás elrendelésének feltételei sem.

- [6] A PKKB az indítványozó eljárás szabálytalansága iránti kérelmét 0101-8.Pk.175578/2021/27. számú végzésével elutasította. Az indítványozó által előterjesztett fellebbezést a Fővárosi Törvényszék visszautasította, mert az külön fellebbezéssel nem támadható határozat ellen irányult. A Pp. 156. § (2) bekezdésére, a Pp. 365. § (2) bekezdés b) pontjára és a (3) bekezdésére, továbbá a törvényjavaslat részletes miniszteri indokolására utalt, és a Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy a külön fellebbezéssel támadható végzések esetében a Pp. az adott jogintézménynél szabályozza ennek a lehetőségét. Ahol erről nem rendelkezik, abban az esetben a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek. A Fővárosi Ítéletábla a Fővárosi Törvényszék visszautasító végzését helyben hagyta. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította. A Kúria szerint az eljárás szabálytalansága iránti kérelmet elutasító végzéssel szembeni fellebbezést visszautasító végzést helyben hagyó jogerős végzés nem az ügy érdekében hozott végzés.
- [7] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtett álláspontja szerint az eljáró bíróságok döntéseikkel a tisztességes eljáráshoz, illetve jogorvoslathoz való alapjogát, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését megsértették. Úgy véli, hogy a Pp. 337. § (1) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe, míg a Pp. 337. § (4) bekezdése, a 365. § (2) bekezdés b) pontja és (3) bekezdése, illetve a Bpnp. 1. § (5) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközik. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [8] 2.2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszát arra alapította, hogy előzetes bizonyítás elrendelését megelőzően a meghallgatáshoz való jogától, majd – mint kötelezett – az elrendelt előzetes bizonyítással szembeni jogorvoslathoz való jogától fosztották meg.
- [9] Az indítványozó megítélése szerint a tisztességes eljáráshoz való joga azáltal sérült, hogy az előzetes bizonyítás elrendelését megelőzően – jogszabálysértő módon – a bíróság nem hallgatta meg. Majd az ennek elmulasztása miatt előterjesztett szabálytalansági kifogását a bíróság elutasította, és alapjogsérelmét az elutasítással szembeni fellebbezésére sem reparálták. Az eljáró bíróságok jogértelmezése nincs összhangban a bírósághoz fordulás jogával, illetve a fegyverek egyenlőségéhez való joggal.
- [10] Az indítványozó szerint a jogorvoslathoz való joga is sérült azáltal, hogy az eljáró bíróságok az előzetes bizonyítást elrendelő határozattal szemben előterjesztett valamennyi jogorvoslati kérelmét arra alapítottan utasították vissza, hogy az elrendelő határozattal szemben jogorvoslatnak helye nincs, és az előzetes bizonyítás szabálytalanságához kapcsolódó kifogásait a polgári peres eljárásban terjesztheti elő.
- [11] 2.2.2. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában azt kifogásolta, hogy a szabályozás alapján a kötelezett, annak meghallgatása nélkül kötelezhető bizonyításra irányuló cselekményre úgy, hogy – előzetes bizonyítás keretén belül – a számára jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésére.
- [12] Az indítványozó a Pp. 337. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állította, mert az a bírósághoz fordulás, illetve a fegyverek egyenlőségéhez fűződő jogát sérti. A Pp. 337. § (1) bekezdése szerint a bíróság az előzetes bizonyítás elrendelése tárgyában az ellenérdekű fél szóbeli vagy írásbeli meghallgatása után határoz, kivéve, ha az ellenérdekű fél ismeretlen, vagy az előzetes bizonyítás elrendelése sürgős. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét abban látta, hogy a jogrendszer nem teszi lehetővé a kötelezett meghallgatását az előzetes bizonyítási eljárás során. Az eljárási cselekményről a félnek tudomással kell rendelkeznie, jogai gyakorlásának előfeltétele az eljárás megindításáról való értesítés. Ezzel szemben a Pp. 337. § (1) bekezdése csak az ellenérdekű fél meghallgatásának kötelezettségét írja elő, míg a lehetséges kötelezett meghallgatásáról nem rendelkezik.
- [13] Az alkotmányjogi panasz szerint alaptörvény-ellenes a Pp. 337. § (4) bekezdése, 365. § (2) bekezdés b) pontja és (3) bekezdése, illetve a Bpnp. 1. § (5) bekezdése, mert azok együttes alkalmazása a kötelezettel szemben elrendelt előzetes bizonyítás esetén a jogorvoslathoz való jogot nem biztosítja. A kötelezettet megilleti, hogy tényleges és hatékony jogorvoslattal élhessen azon döntéssel szemben, amely rá nézve kötelezést tartalmaz. Ezt a támadott szabályozás nem biztosítja. A jogalkotónak az ügy érdemét érintő, illetve az eljárást befejező döntésekkel szemben biztosítania kell a jogorvoslathoz való jogot, amely igazolására az indítványozó idézte az Alkotmánybíróság gyakorlatát. Az indítványozó szerint az előzetes bizonyítást elrendelő végzés, valamint „az előzetes bizonyítási eljárás szabálytalansága miatti kifogás” is minősülhet az ügy érdekében hozott, illetve az eljárást befejező döntésnek, ha az az érintett alapvető jogaira joghatással bír, lényegesen befolyásolja az érintett jogait, jogi helyzetét. Az eljáró bíróságok jogértelmezésére előadta, hogy a nemperes eljárást nem feltétlenül követi polgári peres eljárás, ahogy az sem bizonyos, hogy a polgári pert a kérelmező az indítványozóval szemben indítja meg. Amennyiben ez mégis megtörténne, a jogellenesen elrendelt bizonyítás jogszabálysértő mivoltának bizonyítási terhét az indítványozóra telepítenék. Emellett a kérelmező az iratok bizonyítékként történő felhasználása nélkül olyan információk birtokába jut, amelyek kiadására az indítványozó nem lenne köteles.

- [14] 2.2.3. Az indítványozó szerint fenti jogait nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szükségességi-arányossági tesztnek megfelelően korlátozták. Az indítványozó kitért arra is, hogy a tisztességes eljáráshoz, illetve jogorvoslathoz való jognak a nemperes, így az előzetes bizonyítási eljárásban is érvényesülnie kell.
- [15] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézhezvételétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő az alkotmánybírósági eljárásra vonatkozó meghatalmazását csatolta.
- [17] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti [a) pont], továbbá az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [b) pont]. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése ugyanezen feltételeket rögzíti amellet, hogy a panasznak nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés, és hogy a panasz az ügyben alkalmazott, alaptörvény-ellenes jogszabállyal szemben nyújtható be. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, és az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek való megfelelés vizsgálatát követően az alábbi megállapításokat tette.
- [18] 3.2.1. Az indítványozó jogi személy az eljárásban érintettként vett rész, így az alkotmánybírósági eljárásban az egyedi ügy érintettjének és jogosultaknak is tekinthető. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [19] 3.2.2. Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz befogadásának feltétele, hogy az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés okozza az indítványozó alapjogának sérelmét. E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]; 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés [42]}. Az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét. Az Alkotmánybíróságnak tehát esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az indítványozó olyan döntéssel szemben terjesztette-e elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, amely ellen annak helye lehet. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni {3210/2023. (V. 5.) AB végzés, Indokolás [47]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben kifejtette, hogy a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}. Tehát „amelyek joghatásaként a még perré nem alakult eljárás, a per, vagy annak valamely szakasza lezárul. A bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére mint folyamatra vannak kihatással, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert megszüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés {például 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}” {3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [22] Az indítványozó által is idézett 3132/2022. (IV. 1.) AB végzésében a vizsgálat tárgya az előzetes bizonyítási eljárásban kirendelt szakértő díját megállapító végzést helybenhagyó végzés volt. Az ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott (előbbi döntést felülvizsgáló) bírósági határozat nem a per érdemében hozott döntés, de az adott közjegyzői nemperes eljárást befejező egyéb döntés (Indokolás [36]). Az Alkotmánybíróság szerint „az előzetes bizonyítási eljárás iránti kérelem alapján induló közjegyzői polgári nemperes eljárásban a kérelem tárgyában hozott határozat ezen nemperes eljárást befejező határozatnak tekintendő” (Indokolás [44]).

- [23] Jelen ügyben a vizsgálat tárgyát az előzetes bizonyítás iránti eljárásban előterjesztett, az eljárás szabálytalansága iránti kérelem tárgyában hozott döntés képezte. Az indítványozó szerint az eljárás szabálytalansága iránti kifogást elutasító végzés, az azzal szemben előterjesztett fellebbezést visszautasító végzés, és az azt helyben hagyó végzés az eljárást lezáró döntés, mert azzal az indítványozó számára az előzetes bizonyítási eljárás lezárult.
- [24] A Pp. 156. §-a szerint az eljárás szabálytalanságát a fél az eljárás folyamán bármikor kifogásolhatja. Amennyiben a bíróság a kifogásnak helyt ad, annyiban a kifogással érintett eljárási cselekményt szabályszerűen lefolytatja vagy a szükséghez képest megismétli. Elutasítás esetén legkésőbb az ítéletben köteles döntését megindokolni. Az eljárási szabálysértés iránti kifogást elbíráló döntés nem tekinthető az ügy érdemében hozott, vagy az eljárást egyéb határozattal befejező bírói döntésnek, még akkor sem, ha azt nem a peres, hanem az azt megelőző előzetes bizonyítási eljárás során hozták.
- [25] Az eljárási kifogás benyújtása és annak elbírálása nem indít meg, illetve nem fejez be egy elkülönült bírósági eljárást. Az eljárás szabálytalansága iránti kifogás, illetve az azt elbíráló bírósági döntés az adott eljárás esetleges szabálytalanságának kijavítására, orvoslására irányul azért, hogy az eljárási szabálysértés ne csak az ítélet elleni fellebbezésben legyen sérelmezhető. A vizsgált döntés nem tekinthető az eljárást lezáró döntésnek. Az eljárás az eljárás szabálytalansága iránti kérelmet elutasító végzéssel szemben előterjesztett fellebbezést visszautasító végzést helyben hagyó döntés joghatásaként nem fejeződik be.
- [26] A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 27. §-ban meghatározott feltételeket.
- [27] 3.2.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panasz befogadásának nem előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés. A befogadás feltétele viszont, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott jogszabályi rendelkezést az eljáró bíróságok az ügyben alkalmazzák. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. 337. § (1) bekezdése, a 365. § (2) bekezdés *b)* pontja és (3) bekezdése alkalmazott jogszabálynak minősül.
- [28] A Pp. 337. § (4) bekezdése szerint „[a]z előzetes bizonyítást elutasító végzés ellen külön fellebbezésnek van helye”. Viszont az ügyben az alkotmánybírósági eljárás tárgya nem az előzetes bizonyítás iránti kérelmet elbíráló döntés, hanem az eljárási szabálytalanság iránti kifogás tárgyában hozott döntés volt. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok ugyan utaltak a Pp. 337. § (4) bekezdésére, de azt érdemben nem alkalmazták.
- [29] A Bpnp. 1. § (5) bekezdése szerint „[a]z eljárásban az ügy érdemében is végzéssel kell határozni. Az eljárást befejező végzés ellen fellebbezésnek van helye”. A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék végzését helyben hagyta, de kiegészítette. A Fővárosi Ítéltábla végzésében hangsúlyozta, hogy az eljárás szabálytalansága nem külön nemperes eljárás, ezért a Bpnp. rendelkezései nem alkalmazhatók rá. A végzés szerint nem releváns az eljárás szabálytalansága iránti kifogást elbíráló döntés befejező jellege, illetve a Bpnp. 1. § (5) bekezdése. A Fővárosi Ítéltábla indokolása értelmében a Bpnp. 1. § (5) bekezdése sem tekinthető alkalmazott rendelkezésnek.
- [30] A támadott jogszabályi rendelkezés bíróságok általi alkalmazásának hiányában az alkotmányjogi panasz nem tesz eleget az Abtv. 26. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek {lásd például hasonlóan: 3110/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [46]}.
- [31] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Alkotmánybíróság vizsgálta az alkotmányjogi panasz e feltételeknek való megfelelését is.
- [32] Az indítványozó Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a Pp. 337. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló érvelését arra alapította, hogy a Pp. szabályai kizárólag az ellenérdekű fél előzetes bizonyítás elrendelését megelőző meghallgatását írják elő. A szabályok nem teszik lehetővé a kötelezett attól független meghallgatását, hogy őt a kérelmező ellenérdekű félként megjelölte-e vagy sem. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen panaszelem tartalmát tekintve jogalkotói mulasztás megállapítására irányul, az indítványozó az alaptörvény-ellenességet a Pp. hiányzó szabályára vezeti vissza.
- [33] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványokat tartalmuk és nem elnevezésük szerint bírálja el {3200/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [22]; 16/2019. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt jogszabályi rendelkezés esetén formálisan ugyan nem, azonban indítványa tartalmát tekintve kifejezetten jogalkotói mulasztás megállapítását kérte. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 46. § (1)–(2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására az indítványozó nem jogosult.

- [34] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Pp. 337. § (1) bekezdésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pontjában foglalt feltételnek, így érdemi vizsgálatra nem alkalmas [lásd hasonlóan: 3009/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [31]]. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz egyebekben a határozott kérelem feltételeinek megfelel.
- [35] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány Pp. 365. § (2) bekezdés *b*) pontját és (3) bekezdését alaptörvény-ellenesnek tartó elemében vizsgálta az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [36] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági, vagy más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. De az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint csak az ügy érdemében hozott vagy eljárást befejező döntések esetén alkotmányos elvárás a jogorvoslat biztosítása. Ebből a szempontból azonban nem a formai szabályozás, hanem a döntés tartalma mérvadó: „adott esetben a döntés joghatására figyelemmel határozható meg, hogy érdemi illetve eljárást befejező döntésről van-e szó” {3111/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [31], [33]}. Az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz olyan érvelést, amely következtében felmerülne, hogy az eljárás szabálytalansága iránti kifogást elbíráló döntés ilyen döntés lenne. Az indítványozó nem adott elő olyan érvelést, amely alappal felvethetné a jogorvoslathoz való jogának sérelmét, amely felvetné az Abtv. 29. § szerinti kérdések valamelyikét.
- [37] Az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben biztosított jogának sérelmét a támadott jogszabályok együttes alkalmazásának következtében látta, mert azok nem biztosítják jogorvoslathoz való jogát a rá kötelezést tartalmazó, elrendelt előzetes bizonyítással szemben. Az indítványozó érvelése elsősorban az előzetes bizonyítással szembeni jogorvoslati jog – álláspontja szerint – alaptörvény-ellenesen történő kizárására irányult az eljárás szabálytalansága elleni kifogását elbíráló döntéseken keresztül. Az Alkotmánybíróság eljárásának tárgyát azonban ez utóbbi, azaz az eljárás szabálytalansága elleni kifogás tárgyában született döntések, illetve az azokban alkalmazott jogszabályi rendelkezések képezték. A Pp. 337. § (4) bekezdését az Alkotmánybíróság nem tekintette alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek.
- [38] Az ügyben releváns szabályozás szerint az elsőfokú bíróság végzése ellen fellebbezésnek akkor van helye, ha a törvény külön megengedi [Pp. 365. § (2) bekezdés *b*) pont]. Az eljárás szabálytalansága iránti kifogást elbíráló döntéssel szemben – az eljáró bíróságok értelmezése alapján – nincs helye külön fellebbezésnek. Ugyanakkor a Pp. 365. § (3) bekezdése alapján, ha a Pp. a külön nem fellebbezhető végzésre indokolási kötelezettséget ír elő, azt a fél az ítélet elleni fellebbezésben támadhatja, míg a Pp. 369. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbíráhatja az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét. A peres eljárásban az eljárás szabálytalansága az ítélet elleni fellebbezés során támadható. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy gyakorlata szerint nem az ügy érdemében hozott, illetve a nem eljárást lezáró döntéssel szembeni önálló jogorvoslat hiánya nem jelenti feltétlenül a jogorvoslati jog korlátozását {3111/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [31]}. Ahogy az Alkotmánybíróság korábbi – a régi Pp. támadott rendelkezésével összefüggő – határozata szerint „[ö]nmagában az a körülmény, hogy a jogalkotó bizonyos esetekben kizárja a fellebbezés lehetőségét, nem eredményezi a jogorvoslathoz való jog alkotmányosértő korlátozását” {3084/2018. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [39] Az indítványozó szerint, ha a kérelmező nem indít peres eljárást, vagy azt nem az indítványozó ellen indítja meg, nem biztosítottak a jogszabályi feltételek a vele szemben kötelezést tartalmazó előzetes bizonyítással szembeni jogvédelemre. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó a bizonyítási eljárásban a szemletárgy birtokosa, aki ezen „pozíciójából” adódóan élhet eljárási jogaival, perorvoslatot terjeszthet elő. A Pp. 330. §-a alapján a bíróság végzéssel határoz a szemle foganatosíthatóságáról. Amennyiben a bíróság „a megtagadás ellenében kívánja foganatosítani a szemlét, a szemletárgy birtokosát ennek tűrésére kötelezi és figyelmezteti a szemle akadályozásának a jogkövetkezményeire; döntése előtt a feleket meghallgathatja vagy lehetővé teheti, hogy írásban nyilatkozzanak”. A Pp. 330. § (4) bekezdése alapján a tűrésre kötelezett fellebbezhet a végzéssel szemben. Végzésében a PKKB tájékoztatta az indítványozót, hogy amennyiben a tőle kért iratok olyan üzleti titkot tartalmaznak, amelyek kiadására nincs felhatalmazással, az okiratok bemutatására, megküldésére való felhívás esetén közölheti. A Fővárosi Törvényszék külön felhívta az elsőfokú bíróságot, hogy az indítványozó szemle lefolytatásának megtagadására való hivatkozását külön eljárásban vizsgálja és határozzon a

szemle fogantatásáról. A bemutatottak alapján az indítványozó feltételezésen alapuló érvelése mentén sem merül fel az Alkotmánybíróság érdemi eljárásának szükségessége.

[40] Az alkotmányjogi panasz tehát nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéte-lyét, illetve nem fogalmazott meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem. Így az indítvány nem telje-síti az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt sem.

[41] 5. A kifejtettek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, 27. §-ban, 52. § (1b) bekezdés *f*) pontjában és 29. §-ban meghatározott befogadhatósági feltételeknek, ezért az Alkotmánybíró-ság – az Abtv. 56. § (3) bekezdése szerinti rövidített indokolással ellátott végzésében – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2747/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3150/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság Göd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi építési szabályzatáról szóló 24/2016. (XII. 9.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 20/2019. (X. 10.) önkormányzati rendelete hatályba nem lépéséről szóló 23/2019. (XI. 6.) önkormányzati rendelete, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 101.K.701.908/2023/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és alkalmazásának kizárására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Maklár Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Maklár Zoltán irodavezető ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés és a 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványban kérte a Göd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi építési szabályzatáról szóló 24/2016. (XII. 9.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 20/2019. (X. 10.) önkormányzati rendelete hatályba nem lépéséről szóló 23/2019. (XI. 6.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör2.), valamint a Budapest Környéki Törvényszék 101.K.701.908/2023/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és az Ör2.-nek az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben való alkalmazhatóságának kizárását, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, a T) cikk (2)–(3) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a 32. cikk (3) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] 1.1. Az alapügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó adásvételi előszerződést kötött gödi ingatlanokra, amelyekre az indítványozó javára jelzálogjogot jegyeztek be az ingatlannyilvántartásba. Az ingatlanok tulajdonosai meghatalmazást adtak az indítványozónak, hogy településrendezési szerződést kössön Göd Város Önkormányzatával (a továbbiakban: Önkormányzat) az ingatlanokat magába foglaló területre vonatkozó településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat módosítása érdekében. Az indítványozó és az Önkormányzat 2019. szeptember 9. napján településrendezési szerződést kötöttek.
- [3] Az állami főépítési hatáskörben eljáró Pest Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: állami főépítész) a tervezett módosításhoz – számos kritika megfogalmazásával – 2019. október 1. napján PE/ÁF/00003-8/2019. számon adott záró szakmai véleményt. Az Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) 2019. október 9. napján fogadta el a helyi építési szabályzatról szóló 24/2016. (XII. 9.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 20/2019. (X. 10.) önkormányzati rendeletet (a továbbiakban: Ör1.). Az Ör1. 50. §-a szerint, a rendelet a kihirdetésének napját követő 30. napon lép hatályba. Az Ör1. a 24/2016. (XII. 9.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: HÉSZ) több rendelkezését is módosította, így többek között a perben érintett területen a korábbinál kisebb mértékben határozta meg a kialakítható új telkek legkisebb területét.
- [4] Az állami főépítész a 2019. október 15. napján kelt, PE/ÁF/00003-9/2019. számú iratával a záró szakmai véleményét visszavonta arra hivatkozással, hogy az Ör1. a benyújtott formában – jogszabályon alapuló ellentmondások miatt – jogszerűen nem fogadható el.
- [5] A képviselő-testület a 2019. november 5-én tartott rendkívüli ülésén elfogadta az indítvánnyal érintett – 2019. november 9. napján hatályba lépett és 2019. november 10. napján hatályát veszített – Ör2.-t.
- [6] Az indítványozó 2020. október 7. napján az érintett területen fekvő ingatlanok vonatkozásában telekcsoport újraosztás engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő. Az Önkormányzat jegyzője a 11/353-2/2020. számú előzetes szakhatósági állásfoglalásában a kérelmezett telekalakításhoz nem járult hozzá, mert a kialakítandó telkek egyike sem felel meg az övezeti előírásnak. A szakhatósági állásfoglalásra tekintettel a Pest Vármegyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) az indítványozó telekalakítás iránti kérelmét a 2020. december 15-én kelt, 830048/3/2020. számú határozatával elutasította.
- [7] Az indítványozó keresetet terjesztett elő az alperes határozatának felülvizsgálata iránt, melyben a támadott határozat megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Kifejtette, hogy az alperes ha-

tározata olyan előzetes szakhatósági állásfoglaláson alapszik, amely a jogszabályba ütköző Ör2. rendelkezésén alapul. Az indítványozó a Kúria Önkormányzati Tanácsának megkeresését is indítványozta az Ör2. más jogszabályba ütközésének vizsgálata végett.

- [8] A Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) a 101.K.700.511/2021/28. számú végzésével kezdeményezte a más jogszabályba ütközésére irányuló normakontrollt, de a Kúria a Köf.5.007/2022/6. számú határozatával az Ör2. más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló bírói indítványt elutasította.
- [9] Az önkormányzati tanács határozata indokolásában rámutatott arra, hogy a bíróságnak az Ör2. más jogszabályba ütközését állító indítványában nem volt elegendő idéznie a felperesnek az Ör2. törvényellenességét alátámasztó érveit, abban a saját belső meggyőződésének kellett volna tükröződnie. Rámutatott arra is, hogy a bíróságnak azt is szükséges lett volna indokolnia, hogy az Ör2.-t milyen okból tartotta az ügyben alkalmazandó jogszabálynak.
- [10] A Törvényszék ezt követően 101.K.701.669/2022/4. számú végzésével ismételten indítványozta a Kúria előtt az Ör2. felülvizsgálatát, de ezt a Kúria Köf.5.020/2022/2. számú végzésével, annak elkésettsége okán visszautasította, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 39. § (1) bekezdése alapján.
- [11] 1.2. A Törvényszék ezt követően indítványozta az előtte folyamatban lévő 101.K.700.066/2023. számú eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján, hogy az Alkotmánybíróság az Ör2. alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és mondja ki az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben való alkalmazhatóságának kizártságát, tekintettel arra, hogy az indítványozó szerint a támadott jogszabályi rendelkezés ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és 32. cikk (3) bekezdésével. A Törvényszék álláspontja szerint az „Ör2. egésze alaptörvény-ellenes más jogszabályba ütközés okán”. Hangsúlyozta azt is, hogy Ör2.-t érintően kizárólag alaptörvény-ellenességre hivatkozik, azt is megemlítette ugyanakkor, hogy a bíróság hiába indítványozta az Ör2. más jogszabállyal való összeütközésének vizsgálatát, annak érdemi lehetőségétől a Kúria elzárta a bíróságot. Álláspontja értelmében, habár az Ör2. az ügy kiindulási pontját képező telekalakítás iránti kérelem elbírálásakor már valóban nem volt hatályban, azonban annak elbírálását érintően mégis kiemelt jelentőséggel bírt, ugyanis az Ör2. elfogadására tekintettel nem lépett hatályba az Ör1., amelynek eredményeként a kialakítható új legkisebb telkek körébe az érintett ingatlanok már nem tartozhattak bele. Amennyiben az Ör1. lépett volna hatályba, az így módosult HÉSZ alapján az indítványozó telekalakítás iránti kérelme tekintetében eltérő döntés születhetett volna. Ebből következően a Törvényszék szerint az Ör2. mind az alperesi döntés eszenciáját képező szakhatósági állásfoglalás, mind az alperesi döntés meghozatalában bár közvetett, de kiemelt szereppel bírt. Szerinte a jogszabály alkalmazandóságának nem szükséges közvetlen módon megvalósulnia, tehát a közvetett alkalmazandóság is elégséges annak más jogszabályba való ütközésének indítványozásához.
- [12] Az alaptörvény-ellenesség tartalmi indokolása körében a Törvényszék előadta, hogy álláspontja szerint az Ör2. meghozatalának folyamata során több releváns jogszabály megsértésével mind az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében definiált jogállamisági klauzula elválaszthatatlan részét képező jogbiztonság követelményének, mind pedig 32. cikk (3) bekezdésének sérelme is megállapítható. Arra hivatkozott, hogy kirívóan súlyos jogszabálysértés történt, amikor állami főépítész visszavonta a korábbi véleményét, hiszen legfeljebb arra lett volna jogosult, hogy jogszabályi ütközés esetén törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezzen. A Törvényszék álláspontja szerint már önmagában ez a körülmény is megalapozza az Ör2. magasabb szintű jogszabályba való ütközését, ami által megvalósult szerinte az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdésének sérelme. Mindezekon felül azt is hangsúlyozta a Törvényszék, hogy az Ör2. további eljárási szabályok megsértésével került meghozatalra: az Ör2. tartalmát nem tárgyalta meg a Bizottság, mivel számára azt meg sem küldték. A Törvényszék szerint azonban a Bizottság az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 33/2014. (XII. 1.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: SZMSZ) alapján köteles lett volna javaslatot tenni a HÉSZ-t érintő módosítás, így az Ör2. vonatkozásában. Ennek következtében a Törvényszék szerint az Ör2. az SZMSZ 2. melléklet „Városfejlesztési Bizottság feladat- és hatáskörei” címe 1. b) pontjának, illetve az ennek szabályozási kereteit megteremtő Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 53. § (1) bekezdés g) pontjának és 59. § (2) bekezdésének megsértésével került megalkotásra. Az SZMSZ-ben foglalt kötelezettség elmaradása a Törvényszék meglátása szerint olyan súlyú garanciális jogalkotási szabálysértésnek számít, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének tartalmába tartozó jogbiztonság követelményének sérelmét eredményezte, ezzel az Ör2. közjogilag érvénytelennek minősült.
- [13] 1.3. Az Alkotmánybíróság 3362/2023. (VII. 19.) AB végzésével (a továbbiakban: Abv.) az Ör2. alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasította, mivel az indítvány az Abtv. 25. §-ában és 52. §-ában előírt feltételeknek nem tett eleget.

- [14] 1.4. Ezt követően a Törvényszék 101.K.701.908/2023/17. számú ítéletében (a továbbiakban: Törvényszéki Ítélet) az indítványozó keresetét mint alaptalant a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította. A Törvényszék ítélete kiemeli, hogy az Ör1. hatályba nem lépése folytán az indítványozó által kezdeményezett telekalakítási eljárásban a HÉSZ rendelkezéseit kell alkalmazni. Az alperesnek a telekalakítás iránti eljárásban a határozat hozatalakor hatályos jogszabályként a HÉSZ rendelkezéseit kellett alkalmazni, mivel az Ör1. nem lépett hatályba, így a HÉSZ perbeli ingatlanokra vonatkozó övezetének módosítására nem került sor. A HÉSZ módosításának elmaradása az indítványozó tulajdonjoghhoz fűződő jogait nem érintette. Az indítványozó az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) szabályain alapuló építési jogai sem sérültek azzal, hogy a tervezett telekalakítás elutasítása folytán a tulajdonát képező ingatlanok beépítésére az Má-1 építési övezet előírásai alapján a továbbiakban is van lehetősége. A bíróság a Kp. 85. § (1) és (2) bekezdése alapján a keresettel támadott határozatot a meghozatalakor hatályban lévő jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja. A telekalakítás iránti kérelemről szóló döntés hozatalának időpontjában az Ör1. által módosított HÉSZ szabályait a hatálybalépésének elmaradása folytán nem lehetett figyelembe venni. A Törvényszék mellőzte az indítványozónak a 3197/2018. (VII. 21.) AB határozat alapján ismételt előterjesztett indítványára az Ör2. alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárás kezdeményezését figyelemmel arra, hogy az előző kérelem alapjául szolgáló okok nem változtak meg. A Törvényszék utalt arra, hogy az indítványozó a közigazgatási eljárásban és a közigazgatási perben maga sem vitatta, hogy az Ör1. rendelkezései nem voltak hatályban. Az Alkotmánybíróság az Abv. indokolásában foglaltak értelmében az Ör2. miatt a HÉSZ szabályozása nem módosult és a folyamatban lévő közigazgatási eljárásban a HÉSZ azonos szöveggel volt hatályban, amelyből eredően a közigazgatási perben is az alperes határozatának hozatalakor hatályos HÉSZ rendelkezéseit kell alkalmazni. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a jelen esetben nem arról van szó, hogy egy korábban hatályos rendelkezés megváltozott volna, ami akár tartalmi, akár formai okból adott esetben akár vizsgálható lenne alaptörvény-ellenesség szempontjából, hanem arról, hogy az Ör2. miatt a HÉSZ szabályozása végül nem módosult. Mindezekből következően a Törvényszék az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti indítványt mellőzte.
- [15] 2. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 26. § (1) bekezdés valamint a 27. § (1) bekezdés alapján. Álláspontja szerint az Ör2. valamint a Törvényszéki Ítélet sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a T) cikk (2)–(3) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a 32. cikk (3) bekezdését.
- [16] A panasz alapja az, hogy az Önkormányzat Alaptörvénybe ütköző módon alkotott jogszabályt, amellyel egy kihirdetett érvényes jogszabály hatályba lépését Alaptörvénybe ütköző módon akadályozta meg. Az indítványozó szerint az előterjesztésre vonatkozó szabályok megszegésével előterjesztett Ör2.-t nem lehetett volna jogszerűen elfogadni, ezért az Ör2. „közjogilag semmis”. A hatályba lépés előtt négy nappal elfogadott, a hatálybalépést megakadályozó Ör2. vonatkozásában úgy véli, hogy az Ör2. alkalmazására semmiféle felkészülési idő nem állt az indítványozó rendelkezésére.
- [17] Az Ör2. elfogadása során az önkormányzat – túl azon, hogy kiszámíthatatlan szabályozást valósított meg, amely önmagában sérti a tulajdonhoz fűződő alapjogot – semmiféle közérdeket nem határozott meg, amely megalapozhatta volna az Ör1. hatályba nem lépését. Azzal, hogy az Ör1. az Alaptörvénybe ütköző Ör2. miatt nem lépett hatályba, maga a módosítatlan tartalmú – és jelen ügyben alkalmazandó – HÉSZ sem lehet az Alaptörvény rendelkezéseinek megfelelő jogszabály, a HÉSZ jelenleg formálisan hatályos tartalmának megfelelő jogalkalmazás az Ör2. nélkül értelmezhetetlen.
- [18] Jelen ügyben nincs jelentősége annak, hogy az Ör2. egy még hatályba nem lépett jogszabály hatályba nem lépésére vonatkozó rendelkezést tartalmazott, ugyanis amennyiben egy végrehajtottá vált és hatályát vesztt jogszabály Alaptörvénybe ütközését az Alkotmánybíróság nem állapíthatja meg, azzal sérülne az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisági alapelv, és ezzel semmiféle alkotmányos korlátja nem lenne Alaptörvénybe ütköző olyan jogszabályok megalkotásának, amelyek hatályba lépésüket követően rendkívül rövid idő elteltével (mint a perbeli ügyben) hatályba lépnek, végrehajtottá válnak, majd hatályukat veszítik. Álláspontja szerint jelen ügyben – annak ellenére, hogy már nem hatályos jogszabály – az Ör2. a Törvényszéki Ítélet indokolása szerint a bíróság által egyértelműen alkalmazott jogszabálynak minősül.
- [19] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított kérelmére vonatkozó indokolása szerint a Törvényszéki Ítélet alaptörvény-ellenessége megállapítására és az ítélet megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz alapja az, hogy „az ítélet olyan jogszabályon (Ör2.) alapul, amely Alaptörvénybe ütközik”.
- [20] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő jogállamisági kritérium, valamint az az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdéséből következő, a más jogszabályoknak történő megfelelésre vonatkozó előírás sérült, amikor

egyrészt a kihirdetett érvényes jogszabály hatályba nem lépését elrendelő jogszabály (Ör2.) megalkotására a jogalkotásra vonatkozó eljárási szabályok közjogi érvénytelenséget eredményező megsértésével, és a kel­lő felkészülési idő biztosítása nélkül (annak kirívó hiányával) került sor; másrészt a jogalkotásnak a jogalkotó által kinyilvánított egyedüli és kizárólagos alapja és oka egy nyilvánvalóan törvénybe ütköző hatósági aktus (törvénybe ütköző állami főépítési záró szakvélemény); harmadrészt hiányzik a hatályba nem lépést elrendelő jogszabályok megalkotására előírt normatív (Jat.-ban megkövetelt) feltétel („szabályozás célja másként nem ér­hető el”). Figyelemmel arra, hogy a jogalkotó által megkötött, érvényes és jelenleg is hatályos településrende­zési szerződésben foglalt szabályozási céloknak mindenben megfelelő, kihirdetett érvényes jogszabály hatály­ba lépését a hatályba lépése előtt 4 nappal hozott jogszabály akadályozta meg, és a változatlan tartalommal hatályban maradt településszerkezeti tervben foglalt céloknak mindenben megfelelő kihirdetett érvényes jog­szabály hatályba lépését a hatályba lépése előtt 4 nappal hozott jogszabály akadályozta meg, az indítvány sze­rint a jogalkotás olyan mértékben kiszámíthatatlanná vált, hogy a jogbiztonság legelemibb kritériumának sem felelt meg.

- [21] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [22] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmány­jogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az in­dítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indít­vány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [23] 3.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz­nak az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján történő vizsgálata eredményeként az alábbiakat állapította meg.
- [24] 3.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha a megjelölt jogszabá­lyi rendelkezés alkalmazásra került, és annak révén következett be az alaptörvény-ellenesség. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panasz benyújtásának tehát alapvető feltétele az, hogy a támadott bírósági határozatban az alkotmányellenesnek vélt jogszabály valóban alkalmazásra kerüljön. Ez következik abból, hogy a törvény az „alkalmazása folytán” fordulatot használja.
- [25] Az Alkotmánybíróság már az Abv.-ben megállapította, hogy a Törvényszéknek az Ör2.-t nem kellett – mert fogalmilag nem lehetett – alkalmaznia.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Abv.-ben utalt következetes gyakorlatára, miszerint a norma alkalmazásának alapvető feltétele a támadott norma és az egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés.
- [27] A konkrét ügyben maga a Törvényszék sem állította egyértelműen azt, hogy az Ör2.-t közvetlenül alkalmaznia kellene, inkább csak arra igyekezett utalni, hogy az Abtv. 25. §-a szerinti bírói kezdeményezés feltételeinek tel­jesítéséhez a támadott jogszabályi rendelkezés „közvetett alkalmazandósága” is elegendő. Ugyanakkor az Al­kotmánybíróság számára már az Abv. alapjául szolgáló indítványból is nyilvánvalóan megállapítható volt, hogy az Ör2. egy olyan módosító rendelet volt, ami eleve csak egyetlen érdemi rendelkezést tartalmazott, nevezete­sen azt, hogy az Ör1. nem lép hatályba. Ennélfogva az is nyilvánvaló, hogy az Ör1. rendelkezései (melyek ha­tályba lépése az indítványozónak érdeke lett volna) soha nem voltak hatályban, nem vette kezdetét a rendelet ún. általános időbeli hatálya, azaz jogkövetkezményt soha nem váltottak ki. Jelen esetben tehát nem arról van szó, hogy egy korábban hatályos rendelkezés megváltozott volna (ami akár tartalmi, akár formai okból adott esetben akár vizsgálható lenne az alaptörvény-ellenesség szempontjából), hanem arról, hogy az Ör2. miatt a HÉSZ szabályozása végül nem módosult. A Törvényszék előtt folyamatban lévő ügyben tehát a HÉSZ mindvég­ig ugyanazzal a szöveggel volt hatályban, a Törvényszéknek kétséget kizáróan az abban foglalt hatályos sza­bályokat kellett alkalmaznia, és egyben az Ör2.-t pedig egyértelműen nem kellett (mert fogalmilag nem lehetett) alkalmaznia. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt az Abv.-ben, tekintettel arra, hogy az nem felelt meg az Abtv. 25. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételeknek, az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.
- [28] Az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban nem látott indokot arra, hogy az Abv.-ben foglalt megállapításaitól eltérjen. Mindezt alátámasztja, hogy az Abv.-t követően meghozott Törvény­széki Ítéletben maga az eljáró bíróság erősítette meg, hogy az Abv. alapjául szolgáló bírói kezdeményezés alap-

- jául szolgáló okok nem változtak meg, erre tekintettel már mellőzte az indítványozó ismételt előterjesztett indítványát az Ör2. alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárás kezdeményezésére.
- [29] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az Ör2. nem került alkalmazásra a sérelmesnek vélt Törvényszéki Ítéletben.
- [30] A támadott jogszabályi rendelkezések bíróságok általi alkalmazásának hiányában pedig az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek [lásd hasonlóan: 3333/2024. (VIII. 23.) AB végzés, Indokolás [29]; 3110/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [46]; 3225/2023. (V. 5.) AB végzés, Indokolás [18]; 3291/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3072/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [8]].
- [31] 3.4. Az Abtv. 27. §-a szerinti, a bírói döntés ellen előterjeszhető alkotmányjogi panaszát az indítványozó arra alapozta, hogy „az ítélet olyan jogszabályon (Ör2.) alapul, amely Alaptörvénybe ütközik”.
- [32] Az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jog sérelme azonban az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz keretében kifogásolható, és nem az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján. Az indítványozó tehát lényegében az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panaszában is az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapozott érveit adta elő.
- [33] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti panaszelem így nem tartalmaz önálló, az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti indokolástól tartalmilag elkülönülő indokolást.
- [34] Az indítvány mind a támadott jogszabály, mind a támadott bírói döntés tekintetében tartalmilag ugyanazokat a – támadott jogszabállyal szemben megfogalmazott – érveket hozta fel.
- [35] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében, ha a panasznak több tárgya van, a panasz tárgyaira vonatkozóan külön-külön kell az alkotmányjogi panaszban bemutatni, hogy azok milyen indokok, érvek alapján alaptörvény-ellenesek [lásd hasonlóan 3193/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [15]; 3251/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]]. Ha az indítványozó egyetlen beadványban egyaránt támad jogszabályi rendelkezést és bírói döntést is, esetleg ezek közül többet is, akkor panaszának valamennyi jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés vonatkozásában, külön-külön ki kell elégítenie a törvényben meghatározott követelményeket [3193/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [36] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti kérelem – a fentiekben kifejtettek alapján – nem tartalmaz alkotmányjogi-lag értékelhető, tartalmilag önálló indokolást. A bírói döntéssel szemben felhozott indokolás is valójában a támadott jogszabály vitatását tartalmazza.
- [37] Mindezekre tekintettel az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó követelménynek.
- [38] 4. A kifejtettek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, illetve az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában meghatározott befogadhatósági feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3163/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3151/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 37. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Madari Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Madari Tibor) útján elsődlegesen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.P.86.267/2022/30. számú elsőfokú, és a Fővárosi Törvényszék 67.Pf.634.005/2023/15. számú másodfokú ítéletére is kiterjedően kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Másodlagosan az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 37. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó (az alapügy felperese) és az alapügy III. rendű alperese mint adósok 2005. szeptember 29-én hitelszerződést kötöttek egy hitelintézettel (a továbbiakban: I. rendű alperes). Ennek értelmében az I. rendű alperes 72 750 svájci franknak megfelelő hitelkeretet bocsátott az indítványozó és a III. rendű alperes rendelkezésére, melynek terhére kölcsönszerződés megkötését vállalta azzal, hogy a kölcsön maximuma 10 millió forintnak megfelelő értékű deviza lehet. Ugyanezen a napon az indítványozó önálló zálogjogot engedett az I. rendű alperesnek a tulajdonában álló ingatlanra. Az indítványozó és a III. rendű alperes a kölcsönszerződésből fakadó tartozásairól 2005. október 6-án közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Az I. rendű alperes 2012. július 5-én a kölcsönszerződést felmondta, majd 2017. március 17-én a II. rendű alperesre engedményezte a kölcsönszerződésből eredő követeléseit. A felperes 2015. április 17-én átvette az I. rendű alperes DH2. tv. szerinti elszámolását.
- [4] Az indítványozó a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz 2021. június 30-án benyújtott keresetlevelében a DH2. tv. 37. §-a alapján, egyes szerződéses rendelkezések tisztességtelensége miatt a kölcsönszerződés semmisségének megállapítását és – az érvénytelenség jogkövetkezményeként – a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte. A II. és a III. rendű alperest az I. rendű alperessel szembeni ítélet tűrésére kérte kötelezni. Álláspontja szerint az elévülés valamennyi érvénytelenségi ok tekintetében mindaddig nyugodott, amíg nem fordult ügyvédhez, mert laikusként nem volt tisztában fogyasztói jogaival és a kölcsönszerződés tisztességtelen jellegével. Meglátása szerint az is megalapozza az elévülés nyugvását, hogy az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C–51/17. számú ítéletének publikálásáig pernyertességének esélye egyébként is csekély lett volna.
- [5] Az elsőfokú bíróság 10.P.86.267/2022/30. számú ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek levonására irányuló kereseti kérelem elévült, s ez – a DH2. tv. 37. § (1) és (2) bekezdésében rögzített speciális rendelkezéseire tekintettel – kizárja a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem elbírálását. E körben utalt több, az elévülés nyugvásának kérdését taglaló, adott esetre is irányadó bírói döntésre, hangsúlyozva, hogy nem eredményezi az elévülés nyugvását a fél szubjektív vélekedése a döntés várható kimeneteléről. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó egyes szerződési feltételekkel kapcsolatos jogi meggyőződése, illetve a jogi kép-

viselőhöz fordulással kapcsolatos késelem nem tekinthető az elévülés nyugvását eredményező, menthető oknak. Az indítványozó ugyanis objektíve nem volt elzárva attól, hogy a jogszabályokból és a fogyasztóvédelmi irányelvből következő érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányuló intézkedést tegyen. Az ügyvédhez fordulással kapcsolatos indítványozó érvek tekintetében az elsőfokú bíróság utalt a 28/1992. (IV. 30.) AB határozatban kifejtettekre is.

- [6] Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 67.Pf.634.005/2023/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az elévülés kezdő időpontjától eltekintve egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival. Az elévülés tekintetében a másodfokú döntés rámutatott, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 1. § (6) bekezdése alapján a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény elévüléssel kapcsolatos szabályait a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében úgy kell értelmezni, hogy e követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik. Az elévülés kezdő időpontja ezért az I. rendű alperes 2012. július 5-én kelt felmondása hatályosulásának – a felmondás indítványozó általi átvételének – napja, azaz 2012. július 10-e. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy mivel a DH2. tv. 37. §-a értelmében a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelem csak a jogkövetkezmény levonására irányuló kérelemmel együtt terjeszthető elő, ezért nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy a felperes érvénytelenség megállapítására irányuló keresetét érdemben nem vizsgálta.
- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereseti kérelmének helyt adó döntés hozatalát, jogkövetkezményként az érvénytelen szerződés hatályossá nyilvánítását kérte. Másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó megismételte a korábban előadott érveit, miszerint dönteni kellett volna az elsődleges, érvénytelenség megállapítására irányuló, elévülhetetlen kereseti kérelméről, a joggyakorlat változása és jogszabályok ismeretének hiánya, valamint anyagi helyzete okán jogi képviselőhöz fordulással kapcsolatos késelemre olyan körülmények, amelyek akadályozták igényérvényesítését, ezáltal az elévülés nyugvását eredményezik.
- [8] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.226/2024/12. számú ítéletével a jogerős döntést hatályában fenntartotta. Rögzítette, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítására, és az érvénytelenség jogkövetkezményének levonására irányuló kereseti kérelem – eltérően a jogerős ítéletben írtaktól – nem keresethalmazat, hanem egyetlen, tisztán marasztalási kereset. A bíróságnak erről az egy keresetről kellett dönteni, amely tekintetében – az I. és II. rendű alperesek megalapozott elévülési kifogása alapján – megállapította, hogy az bírósági úton nem érvényesíthető. Ebből következően nem jogszabálysértő a jogerős ítélet azon ok miatt, hogy nem döntött az elsődleges, megállapításra irányuló kereseti kérelemről. A Kúria szerint az ügyben eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy a jogszabályok ismeretének hiánya, a joggyakorlat változása, illetve az, hogy a laikus felperes mikor fordult jogi képviselőhöz, nem minősül az elévülés nyugvását eredményező, a követelés érvényesítését gátló menthető körülménynek. A kúriai döntés indokolása, utalva a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelvben (a továbbiakban: irányelv) foglaltakra is, kitért az EUB számos, a fogyasztói követelések elévülésének kérdésével foglalkozó ítéletére. Rámutatott, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében előadott álláspontja – amely szerint a jogkövetkezmények levonására irányuló igény a Kúria 2021. november 22-én kelt, Gfv.VI.30.366/2021/12. számú ítéletének meghozatalának napjáig, de legalább a 2018. szeptember 20. napján kelt, C–51/17. EUB ítélet meghozataláig nyugodott – teljesen relativizálná az elévülés nyugvásának szabályait. Utalt arra is, hogy az indítványozó nyilatkozatai és a felülvizsgálati kérelem alapján valójában azzal nem volt tisztában, hogy a bíróság hogyan ítélné meg a keresetét, amely pedig nem tekinthető az elévülés nyugvását eredményező menthető oknak (Kúriai ítélet [50]).
- [9] 2.2. Az indítványozó hiánypótlást követően egységes szerkezetbe foglalt, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panaszában az Alaptörvény E) cikk (1) és (3) bekezdése, az M) cikk (2) bekezdése (fogyasztók jogainak védelme), a XV. cikk (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és részjogosítványa – indokolt bírói döntéshez való jog –, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét elsősorban abban látja, hogy az ügyben eljáró bíróságok téves következtetésre jutottak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására vonatkozó igény tekintetében az elévülés nyugvásával kapcsolatban. Érvéle szerint a jogkövetkezmények levonása iránti fogyasztói igény elévülésének nyugvását idézte elő egyrészt az a körülmény,

hogy jogban járatlan fogyasztóként a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződésig nem volt tisztában fogyasztói jogaival, másrészt az, hogy fogyasztói jogainak érvényesítése alacsony jövedelmű nyugdíjasként – a Kúria devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések tisztességtelensége körében kimunkált gyakorlatára is figyelemmel – rendkívül nehéz lett volna. A végrehajtási eljárásra tekintettel azonban a per megindítása mellett döntött.

- [11] A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme körében kifogásolta, hogy a bíróságok érdemben nem döntöttek az érvénytelenség megállapítására irányuló kereseti kérelméről. A Kúria nem adta észszerű indokát annak, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránti, önálló fogyasztói igény elévülése esetén miért nem érvényesíthető a szintén önálló, elévülési időtől függővé nem tehető érvénytelenség megállapítása iránti igénye, ezért az ügyben eljáró bíróságok ítéleteinek indokolása kirívóan önellentmondásos és egyoldalú.
- [12] Az Alaptörvény E) cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban látja, hogy az első- és másodfokú bíróság az irányelvben foglaltakkal és az EUB vonatkozó és következetes gyakorlatával ellentétes döntést hozott. Álláspontja szerint a bíróságok az uniós jogforrásokra történő hivatkozásait érdemben nem vizsgálták, s nem oldották fel az uniós és a nemzeti jogforrások közötti ellentmondást. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme ezért az Alaptörvény E) cikk (1)–(3) bekezdésének, az M) cikk (2) bekezdésében foglalt fogyasztók jogai védelmének sérelmével együttesen valósul meg.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelmét abban látja, hogy az ügyben eljáró bíróságok a DH2. tv. 37. § (1)–(2) bekezdésének téves jogértelmezésével különbséget tesznek a jogorvoslathoz való jog időbeli érvényesíthetősége tekintetében a devizahiteles és nem devizahiteles adósok között. Ez egyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét is jelenti, mert „mindhárom ítélet megtagadta a felperestől azon jogorvoslati alapjogának érvényesíthetőségét, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása útján megszünhessen a felperessel szemben jogtalanul indított és jogtalanul folyamatban lévő végrehajtási eljárás”. Utalt arra, hogy a devizaalapú kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítására irányuló perek száma okán a kérdés a magyar fogyasztói társadalom széles körét érinti.
- [14] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában az indítványozó előadta, hogy amennyiben a bíróságok mégis helyesen értelmezték a DH2. tv. 37. § (1) és (2) bekezdését, akkor e törvényi rendelkezések sértik az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdéséből levezethető fogyasztói jogok védelmének kötelezettségét és az erőfölénnyel való visszaélés tilalmát, a XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [16] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt határidőn belül nyújtotta be.
- [17] Az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet olyan, az ügy érdemében hozott döntés, amellyel szemben helye lehet alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az indítványozó jogosult és érintett is, mert a bírósági eljárásban félként vett részt, saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [18] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint a 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [19] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény E) cikkében rögzített integrációs klauzulából nem következik, hogy az EUB joggyakorlatának esetleges figyelmen kívül hagyása Alaptörvényben biztosított jog sérelmét eredményezze {3488/2022. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [18]}. Az Alaptörvény E) cikkére ebben az összefüggésben tehát nem alapítható alkotmányjogi panasz {3003/2022. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [17]; 3140/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [17]–[18]}. Hasonlóan nem biztosít jogot, ezért nem lehet alkotmányjogi panasz alapja sem a fogyasztók védelmével és az erőfölénnyel visszaélés tilalmával összefüggésben felhívott Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése {3387/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [15]; 3380/2018. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásban ezért az indítvány érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [20] A panasz az EUB gyakorlatával kapcsolatos elemei nem alkalmasak érdemi elbírálásra, mert az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése szerinti eljárásban – az Alkotmánybíróság mint az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve – kizárólag alkotmányossági szempontú vizsgálatot folytathat le {lásd hasonlóan: 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [7]}, tehát a jogszabályi rendelkezés és a bírósági döntés uniós joggal, illetve az EUB gyakorlatával való összhangja hatáskör hiányában nem vizsgálható {3196/2022. (IV. 29.) AB határozat (a tovább-

- biakban: Abh.), Indokolás [23]; 3472/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [6]). Ezen indítványelemek nem felelnek meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és a 27. § (1) bekezdés a) pontjában támasztott követelménynek.
- [21] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának minősülő tartalmat hordoznak, így azokra alkotmányjogi panasz alapítható {3093/2024. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [15]; 17/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [22] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [23] 3.3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az nem tartalmaz önálló indokolást arra nézve, hogy a DH2. tv. támadott rendelkezései miért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joggal és a XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmával. Az indítványozó e körben mindössze arra hivatkozik, hogy amennyiben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal érintett bírói döntések alaptörvény-ellenessége nem állapítható meg, akkor az alkalmazott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenessége eredményezi a felhívott Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét.
- [24] Ezen panaszelem nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, mert a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége tekintetében nem tartalmaz különálló, azaz az Abtv. 27. § szerinti panasz indokolásában felhozott érveken túlmutató, önálló alkotmányos összefüggéseket bemutató indokolást, ezért érdemi vizsgálatra nem alkalmas. {lásd hasonlóan: 3149/2024. (V. 3.) AB végzés, Indokolás [32]; 3142/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [25] 3.3.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz tekintetében vizsgálta a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeinek fennállását.
- [26] Az indítvány a határozottság követelményének részben eleget tesz, tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, s kifejezetten kéri a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és a XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az indítvány – terjedelmes volta ellenére – releváns alkotmányjogi összefüggéseket is bemutató indokolást nem adott elő.
- [28] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint: „[a] mégoly terjedelmes, szerteágazó területekről összeválogatott szakmai anyagokat vegyítő beadvány sem helyettesítheti a támadott bírói döntésre irányuló, releváns, konkrét (az Alkotmánybíróság által vizsgálható) alkotmányjogi indokolást tartalmazó, és a határozott kérelem Abtv.-ben rögzített kritériumainak megfelelő indítványt” {3550/2023. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [45]; 3164/2024. (V. 10.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [29] Az előzőekben írtakra tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát jelentő indokolt bírói döntéshez való jog állított sérelmével összefüggésben tesz eleget a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételnek.
- [30] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [31] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárással kapcsolatban korábbi döntéseiben már megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {lásd például 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3430/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, s nem a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára rendelkezik hatáskörrel {3231/2012.

- (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [33] A fenti gyakorlatára is figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria azon értelmezése, mely szerint devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések esetében kizárt, hogy a fél a szerződés érvénytelenségének megállapítását az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása nélkül kérje, a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése értelmezésével kapcsolatos – a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó – szakjogi, törvényességi kérdés. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a jogszabályok önálló, a konkrét tényállásra vonatkoztatott értelmezése a rendes bíróságok feladata {3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]}. A hatalommegosztás rendszerében ezért a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; lásd még: 3069/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [34] A „[...] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, csak azt értékelheti, hogy a bíróság a döntésében az eljárásban résztvevő feleknek az ügy érdemi, lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e, és értékelő tevékenységéről számot adott-e [lásd hasonlóan: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; Abh., Indokolás [36]}.
- [35] Az indokolt bírói döntéshez való joggal összefüggő panaszellel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogerős döntés részletesen értékelte az indítványozó érveit. Kifejezetten kitért arra, hogy miért nem fogadta el az indítványozó elévülés nyugvásával kapcsolatos álláspontját az érvénytelenség jogkövetkezményeinek megállapítása iránti igény tekintetében, s jogszabályi hivatkozással alátámasztva indokolta, hogy miért mellőzte az érvénytelenség megállapítására irányuló kérelem vizsgálatát. A Kúria is tételesen értékelte a felülvizsgálati kérelemben előadott, már az alapügyben is vizsgálat tárgyát képező indítványozói érveket, jogszabályi hivatkozásokat és az EUB gyakorlatát, s ennek során kifejezetten kitért az elévülés nyugvásával kapcsolatos indítványozói érvekre.
- [36] Összességében megállapítható, hogy a panasz nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdéseket fogalmaz meg, a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatban foglalt döntést magát, illetve annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}. Önmagában azonban az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [37] 5. A kifejtettek alapján az indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és a 27. § (1) bekezdésében, valamint a 29. §-ban meghatározott befogadhatósági feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

*Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3110/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3152/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 31.Bpkf.11.892/2023/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Litresits András ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján kérte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.B.21.283/2020/82. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 31. Bpkf.11.892/2023/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az indítványozó magánindítványára megindult rágalmozás vétsége miatti büntetőeljárást a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.B.21.283/2020/82. számú végzésével megszüntette. A magánvádló az eljárás során lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, majd ezt követően megjelent a 2023. március 9-én tartott tárgyaláson, ezért a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 773. § (2f) bekezdése alapján a jelenléte kötelezővé vált. Erről és ennek a Be. 776. §-ában foglalt jogkövetkezményeiről a bíróság a magánvádlót kioktatta. A tárgyaláson a bíróság többször is figyelmeztette a magánvádlót a rend megtartására, a megfelelő hangnem használatára, de a bíróság megítélése szerint a magánvádló olyan magatartást tanúsított, amely lehetetlenné tette a tárgyalás jelenlétében történő folytatását, ezért a bíróság a büntetőeljárást a Be. 776. § (2) bekezdés b) pont bc) alpontja alapján megszüntette. A Pesti Központi Kerületi Bíróság végzése ellen az indítványozó fellebbezéssel élt, amelyben kérte az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését, valamint az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását és az eljáró bírót kizárását. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú végzést helybenhagyta. A törvényszék megítélése szerint is a magánvádló az elsőfokú tárgyaláson olyan magatartást tanúsított, amely okán lehetetlenné vált a tárgyalás jelenlétében történő lefolytatása, így egyetértett az elsőfokú bíróság eljárást megszüntető döntésével.
- [3] 1.2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.B.21.283/2020/82. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 31.Bpkf.11.892/2023/6. számú végzése ellen. Indítványában az Alaptörvény II. cikkére, VI. cikk (1) és (3) bekezdéseire, a IX. cikk (4) bekezdésére, a XV. cikk (2) bekezdésére, a XXVIII. cikk (1)–(2) és (7) bekezdéseire, valamint a 28. cikk sérelmére hivatkozással indítványozta a végzések megsemmisítését.
- [4] Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogellenesen szüntette meg az eljárást arra hivatkozva, hogy az indítványozó rendzavaró magatartásával lehetetlenné tette a tárgyalás jelenlétében való folytatását, mert véleménye szerint a Be. 776. § (2) bekezdés b) pont bc) alpontja alkalmazásának nem volt helye. Előadta továbbá, hogy a jogi képviselője által bejelentett fellebbezést nem rögzítették a jegyzőkönyvben, valamint jogi képviselője részére az elsőfokú végzés a fellebbezésre nyitva álló határidő alatt nem került megküldésre, valamint azt, hogy az eljáró bíróval szemben előterjesztett kizárási kérelmét a másodfokú bíróság megtagadta. Az indítványozó szerint ezek a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét okozták. Jó hírnevének sérelmét pedig abban látta, hogy a bíróságok nem értékelték megfelelően a bizonyítékokat, így nem nyújtottak neki jogvédelmet.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp megvizsgálta, teljesültek-e az indítvány befogadhatóságának az Abtv.-ben meghatározott feltételei.
- [6] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját

egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.

- [7] 2.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont első fordulata értelmében az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az „Alaptörvény 28. cikke szerinti – a bíróságoknak címzett – értelmezési szabály nem tekinthető önmagában olyan, Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [29]; 3362/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [21]}.” Ennek megfelelően önmagában az Alaptörvény 28. cikkére nem alapozható alkotmányjogi panasz.
- [8] 2.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek való megfelelést vizsgálta. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, VI. cikk (1) és (3) bekezdés, IX. cikk (4) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1)–(2) és (7) bekezdés], valamint a támadott bírói döntéseket. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény II. cikkének, IV. cikk (1) és (3) bekezdéseinek, a IX. cikk (4) bekezdésének, a XV. cikk (2) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmére, nem indokolta meg azonban alkotmányos érveken alapuló indokolással, hogy a kifogásolt bírósági határozat miért sérti az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit. Az elégtelen alkotmányjogi indokolás az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi elbírálás akadályát jelenti {3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]; 3119/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [7]}. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény II. cikkének, IV. cikk (1) és (3) bekezdéseinek, a IX. cikk (4) bekezdésének, a XV. cikk (2) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmére vonatkozó részét érdemben nem vizsgálta.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése kapcsán a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslatihoz való joggal kapcsolatban megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek.
- [11] 2.3. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így bármelyik kimerítése önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság törvénytől szüntette meg vele szemben az eljárást, valamint hogy a bíróságok tévesen állapították meg a tényállást, nem megfelelő bizonyító erőt tulajdonítottak az egyes bizonyítékoknak. Sérelmezte ezen túlmenően kizárási indítványának elutasítását.
- [13] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az indítvány alapvetően a bírósági döntések tartalmát, a bíróságok jogértelmezését vonja kétségbe, ezáltal alapvetően az elsőfokú végzés elleni fellebbezésben foglal-

takat ismétli meg, amelyekre a másodfokú bíróság érdemben reagált. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság részletesen kifejtette, miért került sor a Be. 776. § alapján az eljárás megszüntetésére. Az alkotmányjogi panasz ezen túlmenően nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, valamint nem vet fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem.

- [15] Az indítványozó bizonyítással összefüggésben felvetett kifogásai, hogy az alapeljárás során több bizonyítékkal is cáfolta a sérelmezett közlések valóságtartalmát, olyan kérdés, amelynek vizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetesen hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a bíróságok számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Hasonlóképpen nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe a bíró kizárása megállapításának és kizárásának mint szakjogi kérdésnek a vizsgálata, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen okból előterjesztett kifogásait sem vizsgálhatta érdemben {3032/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [16] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben nem vet fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [17] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jogának sérelmére hivatkozva előadta, hogy a jogi képviselője által a bíróság döntésének kihirdetését követően bejelentett fellebbezést nem rögzítették a jegyzőkönyvben, továbbá jogi képviselője részére az elsőfokú végzés nem került megküldésre a fellebbezésre nyitva álló határidő alatt. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék végzésében rögzítette, hogy az indítványozó jogi képviselője – a magánvádló nevében is – a tárgyaláson fellebbezést jelentett be, majd azt írásban is indokolta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság észlelte a végzés megküldésének elmaradásával kapcsolatos problémát, ezért a felterjesztett iratokat visszaküldte az első fokon eljáró bíróságnak azzal, hogy azokat a határozatnak megfelelően kézbesítse a magánvádló részére, majd a fellebbezési határidő lejártát követően terjessze fel ismételten. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az indítvány a jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatban sem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [18] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panasz – figyelemmel az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2634/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3153/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.20.329/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Pesta János és Társa Ügyvédi Iroda) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, amelyben kérte a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság P.21.120/2021/77. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 47.Pf.630.714/2023/6. számú ítélete és a Kúria Pfv.20.329/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a megjelölt határozatok sértik az Alaptörvény II. cikkét és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó tulajdonostárs volt egy társasházban, az indítványozó tulajdonát ajándékozás jogcímén szerezte meg az I. rendű felperestől. Az indítványozó kereseti kérelmében 300 ezer Ft megfizetésére kérte kötelezni a tulajdonostársakat a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 138. § (1) bekezdésének első fordulata alapján, mert a ráépítéssel szerzett földtulajdon forgalmi értékét az emeleti lakás tulajdonosai nem fizették meg a részére.
- [3] A kétszer is megismételt eljárásban első fokon eljáró Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság P.21.120/2021/77. számú ítéletében elutasította az indítványozó keresetét. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 47.Pf.630.714/2023/6. számú ítéletében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [4] A Kúria Pfv.20.329/2024/2. számú végzésével hivatalból elutasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 273. § (2) bekezdés a) pontja alapján, mert a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a törvényben előírt értékhatárt nem haladja meg.
- [5] 2. Az indítványozó az eljárás során hozott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Abtv. 27. §-a alapján.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül, amelynek alaptörvény-ellenességét abban látja az indítványozó, hogy egy tisztességtelen eljárásban hozott döntést hagyott meg hatályában.
- [7] Az indítványozó szerint a jogerős ítélet tisztességtelen eljárásban, tisztességtelen indok alapján született, ezért ennek megsemmisítése szükségképpen ki kell hasson a mérlegelési jogkörben hozott kúriai végzésre.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének arra hivatkozással állította az indítványozó, hogy ezen cikk fogalmi egységet alkot az Alaptörvény 28. cikkével és azáltal, hogy a bíróságok önkényesen negligálták a kereseti kérelmében megjelölt anyagi jogi igényét, megsértették a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [9] Az Alaptörvény II. cikkének megsértését azzal indokolta az indítványozó, hogy az emberi méltósághoz való jog részét képezi az önrendelkezési jog, ekként a perben érvényesíteni kívánt anyagi jogi igényét a bíróságoknak kötelességük lett volna elbírálni, valamint vitatta, hogy az általa érvényesíteni kívánt igény elévült.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] Az Abtv. 27. §-a a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria döntésén keresztül támadta a jogerős és az elsőfokú ítéletet is, azonban ezek ellen korábban nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.

- [13] Az Alkotmánybíróság a régi Pp. alapján hozott bírósági határozatokra vonatkozó gyakorlata szerint „[a] jogerős döntés tehát akkor támadható a Kúria nem érdemi döntésén keresztül, ha az indítványozó korábban, a megfelelő határidőben már nyújtott be alkotmányjogi panaszt a jogerős döntéssel szemben, ám a párhuzamosan benyújtott felülvizsgálati kérelem okán az visszautasítására került. A jelen ügyben az indítványozó korábban, a felülvizsgálati kérelemmel párhuzamosan nem nyújtott be alkotmányjogi panaszt, így az Ügyrend 32. § (4) bekezdése jelen ügyben nem alkalmazható.” {3218/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}
- [14] Mindezekre tekintettel az indítványozó alkotmányjogi panasa a Fővárosi Törvényszék 47.Pf.630.714/2023/6. számú jogerős ítélete vonatkozásában elkésettnek minősül, ekként a másodfokú ítélet vonatkozásában előterjesztett kifogásai nem voltak vizsgálhatók.
- [15] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet az Alkotmánybíróságnál benyújtani; és ugyan a határidő elmulasztása igazolási kérelemmel kimenthető, a döntés közlésétől számított száznyolcvan nap elteltével nincs helye alkotmánybírósági eljárás megindításának. [Abtv. 30. § (3) és (4) bekezdései]
- [16] Ezt követően az Alkotmánybíróság a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott végzése vonatkozásában folytatta a befogadási feltételek vizsgálatát. A testület megállapította, hogy az indítvány a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott végzése tekintetében határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [17] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény II. cikkét és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [18] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [19] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [20] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény II. cikkének a megsértésére is hivatkozott, azonban e vonatkozásban különálló, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást nem terjesztett elő, az emberi méltósághoz való jog sérelmével összefüggésben előadott érvei tartalmilag megfeleltethetők az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértésére vonatkozó érveinek, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó vonatkozó indokolását e körben értékelte.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [22] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [23] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [24] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és a II. cikk sérelmét lényegileg azonos indokolás mentén kifogásolta.
- [25] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi részekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [27] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértése alatt ugyanazon indokolás alapján az alsóbb fokú bíróságok jogértelmezését kifogásolta, miközben a felülvizsgálati eljárás során a Kúria arra figyelemmel nem döntött érdemben az indítványozó felülvizsgálati kérelméről, mert az nem felelt meg a régi Pp. 273. § (2) bekezdés a) pontja alapján támasztott követelményeknek.
- [28] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése értelmében „[a] Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata alkotmányjogi panasszal az általános szabályok szerint önállóan is támadható. Ilyen esetben az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg.”
- [29] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó által kifogásoltakat a Kúria arra tekintettel nem vizsgálta érdemben, mert perjogilag a felülvizsgálati értékhatár nem teljesülése miatt nem volt helye felülvizsgálati eljárásnak az indítványozó ügyében, e tekintetben a Kúria döntése nem minősül mérlegelési jogkörben hozott döntésnek. Következésképpen az Alkotmánybíróság előtti alkotmányjogi panasz eljárásban nincs lehetőség arra, hogy az indítványozó utóbb orvosolja a perjogilag nem megfelelően előterjesztett felülvizsgálati kérelme hiányosságait, hiszen az ilyen tartalmú érvelés nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik.
- [30] Az Alkotmánybíróság egyebekben nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, az emberi méltósághoz való joggal összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [31] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és d) pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3113/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3154/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.047/2024/18. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.047/2024/18. számú végzése ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértését kifogásolta.
- [2] Az indítványozó mint az alapügy felperese azért indított pert az alperessel szemben, mert állítása szerint egy 2011-ben elszenvedett kulcsonttörése következményeként az alperes helytelen diagnózist állított fel és helytelen terápiát alkalmazott, valamint elmulasztotta tájékoztatási kötelezettségét. Az indítványozó állítása szerint a röntgenfelvételekhez nem megfelelő beállítást alkalmaztak, ami alapján a törésképet helytelenül értékelték, ami helytelen terápiához vezetett.
- [3] Az első fokon eljáró Szegedi Járásbíróság 6.P.20.815/2019/37. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 2.Pf.21.636/2019/11. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. A Kúria Pfv.III.20.804/2020/10. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] Az indítványozó perújítást kezdeményezett, amely kérelméhez új bizonyítékot csatolt. Az első fokon eljáró Szegedi Járásbíróság 21.P.21.027/2023/21. számú végzésében elutasította az indítványozó perújítási kérelmét. A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.047/2024/18. számú végzésében helyben hagyta az elsőfokú végzést.
- [5] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntések okszerűtlen mérlegelésen alapulnak, valamint nem vizsgálták érdemben a perújítási kérelmét annak elkésztéséig okán, ezért sérült az indítványozó tisztességes bírósági eljárás-hoz való joga.
- [6] Az indítványozó az Alaptörvény XX. cikke szerinti egészséghez való jogának sérelmét azzal indokolta, hogy a kezelőorvos részben téves diagnózisa nyomán nem részesült olyan orvosi kezelésben, amelynek köszönhetően teljesen meggyógyulhatott volna.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [10] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át.
- [11] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

- [12] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [13] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény sérülni vélt cikkeként a XX. cikk (1) bekezdését megjelölte ugyan, azonban ahhoz külön, alkotmányjogi szempontból releváns érdemi indokolást nem fűzött. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [16] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata. {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a perújítási kérelem tárgyában eljáró bíróságok nem találták megengedhetőnek a perújítást, mert az általa becsatolt bizonyítékot már elbírált bizonyítéknak minősítették, valamint megállapították, hogy az indítványozó elmulasztotta a perújítási kérelem előterjesztésére nyitva álló szubjektív határidőt.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ügyében eljáró bíróságok részletesen megindokolták, hogy a perújítás feltételeinek fennállását milyen okokból nem tartják megállapíthatónak.
- [20] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tartózkodik az indokolásban megjelenő érvek megalapozottságának vizsgálatától, mert a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozók által „[...] megfogalmazott általános kritika nem teszi érdemben felülvizsgálhatóvá a panaszt pusztán azért, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozik” {3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [35], 3172/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság utal azon gyakorlatára, amely szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [24] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [25] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére és 29. §-ára valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel visszautasította.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3090/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3155/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.I.30.432/2023/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Trinn Gábor ügyvéd, Trinn Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, amelyben kérte a Kúria Gfv.I.30.432/2023/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó mint számlavezető és az alperes gazdasági társaság mint számlatulajdonos között szerződés jött létre értékpapír- és ügyfélszámla vezetéséről. Az indítványozó – a per felperese – mint bizományos és az alperes mint megbízó a szerződés megkötésekor bizományosi keretszerződést kötöttek határidős deviza- és állampapír ügyletekre, külföldi részvény, áru- és tőzsdeindexből származtatott árfolyamkülönbözeti ügyletekre, illetve határidős ügyletekre, valamint szabványosított határidős és tőzsdei opciós ügyletekre. A per tárgyát is képező ügyleteket lebonyolító internetes kereskedési rendszert egy dán bank működtette, vele az indítványozó mint az alperes bizományosa állt szerződéses kapcsolatban, az indítványozó ügyfelei által lebonyolított ügyletek eredőjéért az indítványozó tartozott elszámolással a bank felé. 2015-ben az euró/svájci frank opciós ügyletek árfolyamának módosulása miatt az alperes alszámláján veszteség keletkezett, az indítványozó felszólította az alperest ezen összeg megfizetésére, azonban az alperes a követelést alaptalannak tartotta és kifogással élt. Az indítványozó keresetében ezen összeg és késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest, mert a bizományosi szerződés értelmében az alperes nem fizette meg azt a veszteséget az indítványozó számára, amely az alperes megbízásából egy internetes platformon megkötött ügyletek lezárásából származott.
- [3] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 33.G.40.550/2021/39. számú ítéletében helyt adott az indítványozó keresetének. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 15.Gf.40.076/2023/7/II. számú ítéletében akként változtatta meg az elsőfokú ítéletet, hogy az indítványozó keresetét elutasította.
- [4] Az indítványozó felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria Gfv.I.30.432/2023/10. számú ítéletében hatályában fenntartotta a másodfokú ítéletet.
- [5] 2. Az indítványozó a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességnek a megállapítását és megsemmisítését kérte az Abtv. 27. §-a alapján.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú ítélet polgári anyagi jogilag téves volt, ezért kérte annak felülvizsgálatát, azonban a Kúria a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és a jogorvoslathoz való jogot sértő módon nem bírálta el érdemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmében kifejtett jogi álláspontot.
- [7] Az indítványozó szerint a felülvizsgálati eljárás során a Kúria nem azt vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemmel támadott másodfokú ítélet megfelel-e a felülvizsgálati kérelemben tételesen megjelölt anyagi jogszabályhelyeknek, hanem alaptörvény-ellenes módon „átértelmezte” a felülvizsgálati kérelmet, amelynek formai okokból nem adott helyt, azt érdemben nem vizsgálta.
- [8] Az indítványozó kifogása szerint a Kúria eljárása azt eredményezte, hogy az ügy végleges eldöntése során érdemi jogi álláspontja teljesen figyelmen kívül maradt, az indítványozó az ügyét nem adhatta elő, illetve azt hiába adta elő perrendszerűen, azt nem bírálta el érdemben a Kúria.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [10] Az Abtv. 27. §-a a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [12] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [13] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértésével kapcsolatban tartalmilag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította, ezért az alkotmányjogi panasz ezen részeit is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján bírálta el.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [16] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy állítása szerint a Kúria nem bírálta el teljes körűen a felülvizsgálati kérelmét.
- [19] A Kúria ítéletében részletesen megindokolta, hogy „a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozta megsértett anyagi jogi jogszabályhelyként az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által tévesen „jogalap összevonással” érintett Ptk. 6:276. § (4) bekezdését, így annak megsértése sem volt vizsgálható a felülvizsgálat keretében” {kúriai ítélet indokolásának [54] bekezdése}.
- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a Kúria részletesen megindokolta, hogy az indítványozó perjogilag részben nem megfelelően terjesztette elő a felülvizsgálati kérelmét, ezért az indítványozó által kifogásolt körben nem tartotta érdemi vizsgálatra alkalmasnak az indítványozó felülvizsgálati kérelmét, amely kapcsán az Alkotmánybíróság utal arra, hogy gyakorlata szerint nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [21] Az indítványozó a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni.
- [22] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltételek teljesülése hiányában – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

*Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2621/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3156/2025. (V. 15.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Balassagyarmati Törvényszék 9.Pf.20.590/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Balassagyarmati Törvényszék 9.Pf.20.590/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és annak – a Balassagyarmati Járásbíróság 3.P.20.506/2021/84. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a VI. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (1), (2), (3) és (5) bekezdései, a XVI. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése, a XX. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk sérelme miatt.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügy lényege az abban eljáró bíróságok által megállapított tényállás, az általuk hozott döntések és az indítványozó által a beadványában előadottak alapján az alábbiak szerint foglалható össze.
- [3] Az indítványozó 2017 februárjáig élt élettársi kapcsolatban az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó per alperesével, a 2013-ban született gyermekük apjával. A szülők 2017 áprilisában a bíróság jogerős végzésével jóváhagyott egyezséget kötöttek, amely szerint a gyermek a felek közös szülői felügyeletében került elhelyezésre azzal, hogy állandó lakhelye az apa tulajdonában álló ingatlan lesz. Az indítványozó még 2017 júliusában benyújtott keresetében kérte a bíróságtól az egyezség megváltoztatását és azt, hogy a bíróság őt jogosítsa fel a gyermek feletti szülői felügyeleti jog kizárólagos gyakorlására. Az első fokon eljáró bíróság 2019 januárjában kelt ítéletében a gyermek feletti szülői felügyeleti jog kizárólagos gyakorlására az apát jogosította fel. Az ítéletet a másodfokon eljáró bíróság helyben hagyta. Az indítványozó 2020 decemberében perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyet a bíróság végzésével elutasított.
- [4] Az indítványozó 2021 szeptemberében előterjesztett keresetében azt kérte a bíróságtól, hogy a gyermek feletti szülői felügyeleti jog kizárólagos gyakorlására őt jogosítsa fel azzal, hogy a gyermek lakóhelye az indítványozó lakóhelyén legyen. Az alperes apa a kereset elutasítását kérte. A peres felek a per folyamán, 2022 novemberében ideiglenes egyezséget kötöttek a gyermek és az indítványozó kapcsolattartása kérdésében. Az elsőfokú bíróság ítéletével az indítványozó keresetét elutasította, és a felek által megkötött, a bíróság által jóváhagyott egyezséget hatályon kívül helyezte. Ítéletének indoklásában a bíróság rámutatott, hogy a perben a bíróság feladata annak vizsgálata volt, hogy korábbi ítéletének jogerőre emelkedését követően történt-e olyan változás az ítélettel érintett személyek életében, amely a gyermek érdekében szükségessé tenné a szülői felügyeleti jog újra-szabályozását. Ennek feltárása érdekében a bíróság többször meghallgatta a peres feleket, beszerezte a peres felek ellen időközben – kiskorú veszélyeztetése miatt – megindított büntetőeljárás jegyzőkönyveit, tanúbizonyítást folytatott le, értékelt a rendelkezésére bocsátott gyámhatósági iratokat és a család- és gyermekjóléti központ iratait, továbbá meghallgatta a peres felek közös kiskorú gyermekét is. Mindezek alapján a bíróság elsőként arra a következtetésre jutott, hogy a felek között közös szülői felügyeleti jog szabályozására nincs lehetőség a szülők között ehhez szükséges együttműködési készség hiánya miatt, amely helyzet elsősorban az indítványozó magatartására vezethető vissza. A szülői felügyeleti jognak az indítványozó keresete szerinti megváltoztatását illetően a bíróság megállapította, hogy önmagában annak a ténynek, hogy az indítványozó időközben házasságot kötött azzal a személlyel, akivel korábban már élettársi kapcsolatban élt, semmilyen formában nem érinti a gyermekkel kapcsolatba kerülő személyek nevelésre való alkalmasságát és a gyermek érdekeit.
- [5] A bíróság kiemelten vizsgálta azt is, hogy a gyermek nevelésében korábban meghatározó szerepet betöltő apai nagyapa halálát követően az apa egyedül is alkalmas-e a gyermek nevelésére, gondozására. Az ebben a körben elhangzott eszményes és szakpszichológusi tanúvallomások egyaránt azt erősítették meg, hogy az apa

nem omlott össze a nagypapa halála miatt és – a gyermek iskolájának vezetője és helyettese nyilatkozatai alapján – nem igazolódott az sem, hogy a nagypapa halálát követően a gyermek tanulmányi eredménye romlott volna, véleményük szerint a gyermek képességének megfelelően teljesít az iskolában, az apa pedig a szükséges külön foglalkozást biztosítja a gyermek számára. Az indítványozó állításaival ellentétesen igazolódott tanú-meghallgatások eredményeként, hogy a gyermek nem éhez, hanem jól táplált és megfelelően van felöltöztetve. A bíróság álláspontja szerint kétséget kizáróan megállapítható, hogy „az alperes teljes egészében felnőtt az apai szerephez. Egyedül, önállóan, maximálisan gondoskodik a kisgyermekről, biztosítva a gyermek testi, lelki, erkölcsi fejlődését. [...] Az apa és a gyermek között szoros, mély érzelmi kapcsolat alakult ki, a gyermek szinte csüng az apján.”

- [6] A bíróság – nem vonva kétségbe a kirendelt igazságügyi szakértőnek az álláspontját arra nézve, miszerint a gyermek édesanyjára vonatkozó szélsőségesen negatív véleménye az apai befolyásolástól eredhet – hangsúlyozta, hogy a korábbi szakvélemény arra is egyértelműen rámutatott, hogy „mindkét szülő bevonja a gyermeket a közöttük lévő konfliktusba és a gyermek mindkét szülő magatartására visszavezethetően került rossz mentálhigiéniai állapotba. A bíróság döntése további alátámasztásaként kiemelte, hogy a családsegítő szakszolgálat szakemberei, a meghallgatott tanúk, a gyermek pszichológusa egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy az apa felmérte a helyzet súlyosságát, ezért lényegesen változtatott a viselkedésén, kompromisszumkésszé vált, a szabályozotthoz képest szélesebb kapcsolattartást biztosított az indítványozónak, figyelembe véve a gyermek kívánságát. A gyermek meghallgatása alapján megállapítható, hogy az apa felhagyott a gyermeknek az édesanyja ellen irányuló nevelésével, a gyermeknek az indítványozóval szemben tanúsított magatartása az indítványozó saját személyiségére vezethető vissza, akinél viszont – a bíróság megítélése szerint – „semmilyen személyiségfejlődés nem ment végbe”. A bíróság osztotta az apának azt az álláspontját, hogy az indítványozónak „a szülő felügyeleti jog újra-szabályozása csupán presztízskérdés”. Végezetül, ítéletének indokolásában a bíróság kitért arra is, hogy döntése meghozatalakor különös jelentőséget tulajdonított annak a szakpszichológus szakember nyilatkozatának, aki a gyermekkel évek óta folyamatosan foglalkozik, fejlődését, mindennapi életét figyelemmel kíséri, és amely álláspont a többi bizonyítékkal egyirányba mutató módon erősítette meg, hogy az apa „maximálisan helytáll és a gyermeket szeretetteljes, nyugodt környezetben, megfelelő módon neveli, gondozza.” Ezzel szemben az indítványozó – a bíróság megítélése szerint – „eljárások indításával, bejelentéseivel egyértelműen veszélyezteti a gyermekét, ezért [a bíróság...] nem látott lehetőséget arra, hogy a felek által az ideiglenes egyezségben rögzített, szélesebb körű kapcsolattartást biztosítson a felperesnek”.
- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és megállapította, hogy az első fokon eljáró bíróság a széles körben lefolytatott bizonyítás alapján a tényállást helyesen állapította meg, a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott, továbbá egyetért a döntés indokolásával is. A másodfokú bíróság – reagálva az indítványozó fellebbezésében foglalt kifogásokra – megerősítette az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint az indítványozó gyermeknevelési képességét házasságkötése, illetve házastársának kiemelkedő gyermeknevelési képessége nem érinti. Miután a bizonyítási eljárás eredményeként megállapítható volt, hogy az apa a gyermek nevelésére, gondozására önállóan alkalmas, ezért ennek a változásnak a per érdeme szempontjából nincs jelentősége. Az indítványozó által a fellebbezésben előadottakkal szemben – mutatott rá a törvényszék – a tanúvallomások alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az apa önállóan, segítség nélkül képes a gyermek nevelésére, továbbá az elsőfokú bíróság helytállóan vette figyelembe bizonyítékként annak a szakpszichológusnak az írásbeli nyilatkozatát, aki több éve folyamatosan foglalkozik a gyerekkel. A törvényszék megítélése szerint önmagában az a tény, hogy az apa viselkedése kedvező irányban megváltozott, pozitív körülményként értékelendő függetlenül attól, hogy az apát ebben milyen megfontolások motiválják, mint ahogyan igazoltnak látta azt is, hogy az apa részéről „ellennevelő magatartás” már nem valósul meg. Összességében az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre a törvényszék szerint, hogy a szülői felügyeleti jog megváltoztatása nem állna a gyermek érdekében, mivel az apa a korábban még szükséges támogatás nélkül is képes a gyermek önálló nevelésére, testi, szellemi fejlődésének biztosítására. A másodfokon eljáró bíróság egyértelmű álláspontja szerint a gyermekelhelyezés tekintetében a fennálló helyzet megváltoztatása indokoltságának vizsgálatára irányuló eljárásban az apa – mint a jelenlegi rend szerint a szülői felügyeleti jog gyakorlásának kizárólagos jogosultja – gyermeknevelésre alkalmasságának alátámasztását és igazolását követően az indítványozó „személyiségfejlődése vizsgálatának a döntéshozatal szempontjából nem volt jelentősége”.
- [8] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz a főtítkár hiánypótlásra történő felhívását követően kiegészített alkotmányjogi panaszával. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga megsértéseként adta elő, hogy az ügyében eljáró bíróságok a bizonyítékok törvény által megkívánt összevetését elmulasztották és ezért jutottak – nézete szerint – a valósággal ellentétesen arra a téves következtetésre, hogy a

gyermek egészséges fejlődése az apánál biztosítható. „Mindezek mellett” – folytatja érvelését az indítványozó – „az elsőfokon eljáró bíró elfogultsága az ügyben nyilvánvaló volt”, ezért ő az elsőfokú eljárásban a bíró kizárása iránt kérelmet is előterjesztett. Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panaszában megismétli a kizárás indokaként általa korábban előadottakat. Az észrevételek, kifogások lényegében a bíró tárgyalásvezetési és jegyzőkönyv-vezetési, tanú kikérdezési módszerének részletes kritikáját tartalmazzák. Így – többek között – az indítványozó azt is kifogásolja, hogy a bíró – mindaddig, amíg az alperest és jogi képviselőjét egyetlen alkalommal sem figyelmeztette, hogy ne konzultáljanak – addig órá és jogi képviselőjére többször is rászólt emiatt. Az indítványozó a bíró pervezetését elemi részletezettséggel elemző észrevételei, megjegyzései, kifogásai, kritikája mellett alkotmányjogi panaszában megjelöli azt az okot is, amelyre tekintettel a bíró – véleménye szerint – szükségképpen elfogult az ügyben, ami egyértelműen „azon tényre vezethető vissza, miszerint ő volt az eljáró bíró a peres felek között a szülői felügyelet gyakorlására irányuló előzményi perben is, és jelen perben gyakorlatilag saját döntését bírálná felül, amennyiben a felperesi keresetnek helyt adna”. Az indítványozó megítélése szerint ezek alapján az elsőfokon eljáró bíró elfogultsága „egészen nyilvánvaló volt, az ügyet tárgyilagosan megítélni nem tudta, ennek ellenére őt az ügyből nem zárták ki”. Az indítványozó szerint az általa támadott ítéletek azért sértik az Alaptörvény 28. cikkét, mert az eljáró bíróságok nem részesítették fokozott védelemben a gyermek jogait és érdekét, a „törvény” céljával ellentétesen értékelték a körülményeket és a döntés a közjónak sem felel meg. A jogbiztonság alkotmányos elvével azért ellentétesek a döntések, mert azok a bírói gyakorlat kiszámíthatatlanságához vezetnek. Az ítéletek az indítványozónak a családi élethez és a gyermekével való kapcsolattartáshoz való jogát azért sértik, mert a gyermek érdekével ellentétesen őt az apánál helyezték el és kapcsolattartás jogát az ítéletek még ahhoz képest is szűkítették, amelyben a per során a felek megállapodtak. A törvény előtti egyenlőséghez való jogát a bírói döntés az indítványozó szerint azért sérti, mert a gyermek nevelésében való részvételre az ítéletek nem egyenlő időtartamot biztosítanak neki, illetve az apának. Az indítványozó megítélése szerint az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését amiatt sértik az általa támadott döntések, „-mert a gyermek a perbeli ítéletek következtében az apai környezetben nem kapja meg a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelmet és gondoskodást”.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be alkotmányjogi panaszát.
- [11] 2.2. Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította azt is, hogy az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek a 2.4. és a 2.5. pontokban (Indokolás [14]–[17]) írtak szerint csak részben tesz eleget.
- [12] Tartalmazza a panasz a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 27. §]; b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és döntései alapvető jogai sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket; d) az Alaptörvény indítványozó által sérülni vélt rendelkezéseit; e) a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében a bírósági eljárást kifogásoló indítványelem esetében indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény általa megjelölt rendelkezésével; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az általa támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [13] 2.3. A további rendes jogorvoslattal már nem támadható törvényszéki ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó érintettsége – mint a támadott ítélettel lezárt bírósági eljárás felperesének – fennáll.
- [14] 2.4. Az Abtv. 27 § (1) bekezdés a) pontja alapján alkotmányjogi panaszt csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmére lehet alapozni. Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény bírói döntések által megsértett rendelkezéseként a B) cikk (1) bekezdését és a 28. cikket is megjelölte, de a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések egyike sem az indítványozó valamely Alaptörvényben foglalt jogáról szól. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére csak a felkészülési idő hiányával, illetve a hátrányos tartalmú visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz, az indítványozó azonban alkotmányjogi panaszában sérelmeként a fenti két alkotmá-

nyos elvárás egyikének a sérelmére sem hivatkozott. {pl. 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alaptörvény 28. cikke pedig a jogalkalmazó szervek számára állapít meg jogértelmezési szempontokat.

- [15] 2.5. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvénynek az indítványban megjelölt rendelkezéseivel.
- [16] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz fenti elvárásnak való megfelelése körében elvégzett vizsgálata alapján megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtette ki, hogy véleménye szerint pontosan mi és mennyiben okozza alkotmányjogi szempontból az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, a XV. cikk (1), (2), (3) és (5) bekezdéseinek, a XVI. cikk (1) bekezdésének és a XX. cikk (1) bekezdésének az általa állított sérelmét. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy az indítványozó által megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének pusztá állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közti ellentétet, rámutasson a sérelem és a bírói döntés közti közvetlen kapcsolatra, összefüggésre, és a támadott döntés által okozott alapjogi sérelemre is. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadott érvelése továbbá a fentiekben felsorolt egyik – általa megsérteni állított – alapjog esetében sem veszi figyelembe azok Alkotmánybíróság által kimunkált és követett alkotmányos tartalmát, és nem azokhoz viszonyítja, nem azokkal veti össze az ügyében meghozott és általa sérelmezett egyedi bírói döntéseket.
- [17] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy alkotmányossági összefüggéseket bemutató, az érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a fent hivatkozott alapjogok tekintetében az indítvány nem tartalmaz, így – az Alkotmánybíróság erre irányuló következetes gyakorlatának megfelelően – alkotmányjogilag értékelhető érvelés és indokolás hiányában ezen indítványelemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és nem alkalmasak az érdemi elbírálásra {3161/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. Ezen feltételek meglétének elbírálása az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] 3.1. Az Alkotmánybíróság az első törvényi feltétellel kapcsolatosan – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése az indítványban – emlékeztet arra, hogy a testületnek részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése részletes alkotmányos tartalmát illetően is. Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszban előadott indítványozói érvelés ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tette volna.
- [20] 3.2. Az Alkotmánybíróság másrészt – az alkotmányjogi panaszban a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség valószínűsítése – jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírói szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert követelményrendszer érvényesülését garantálja.
- [21] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárásához való alapjoga sérelmeként jelöli meg beadványában, hogy az ügyében eljáró bíróságok a bizonyítékok törvény által megkívánt összevetését elmulasztották és ezért jutottak álláspontja szerint arra – a valósággal ellentétes, téves – következtetésre, hogy a gyermek egészséges fejlődése az apánál biztosítható.
- [22] Az indítványozónak a fentiek szerint előadott sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet mindenekelőtt arra, hogy következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és érvek valóságtartalmát, helyességét, valamint azok megalapozottságát, mint ahogyan azt sem, a jogalkalmazó mely tények megalapozása tekintetében tartja szükségesnek és indokoltnak bizonyítási eljárás lefolytatását, az eljárás során feltárt bizonyítékokat és az ezen alapuló érveket helytállóan értékelte-e, és azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz

{3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]; 3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadónak tekinti továbbá azt a korábbi megállapítását, miszerint „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}. Az Alkotmánybíróság jelen ügy illetve az alkotmányjogi panasz befogadhatósága, – ennek részeként az Abtv. 29. §-ban foglalt feltételek fennállásának vizsgálata – során tekintettel volt és figyelembe vette a bíróságok bizonyítás-felvételére, a bizonyítékok mérlegelésére és értékelésére vonatkozó korábbi döntéseit is, amelyekben a testület rámutatott arra, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből nem következik semmilyen elvárás a bizonyítás rendszerére, a bizonyítási eljárás lefolytatására, annak szabályaira vagy a bizonyítékok értékelésére nézve, és nem rögzít semmilyen elvárást arra nézve sem, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti illetve mérlegelheti felül a bizonyítékokat {3104/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [17]–[18]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]}.

- [23] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú eljárás lefolytatása eredményeként döntést hozó bíró elfogultsága az ügyben nyilvánvaló volt, ügye tárgyilagos megítélése ettől a bírótól – az indítványozó meglátása szerint – azért nem volt elvárható, mert ő volt az eljáró és döntést hozó bíró a peres felek között korábban lefolytatott, a szülői felügyelet gyakorlásának megállapítására irányuló előzményi perben is, és jelen perben saját korábbi döntését kellett volna felülbírálnia, amennyiben az indítványozó keresetének helyt adott volna. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen kifogásával kapcsolatosan egyrészt utal arra, hogy az elsőfokú ítélet indokolásában (Indokolás [22]) az eljáró bíró rögzítette, hogy az indítványozó kizárási kifogásában foglaltakkal ellentétben a folyamatban lévő perben a bíróságnak (a bírónak) nem a saját korábbi döntését kellett felülbírálnia, hanem azt kellett vizsgálnia, hogy a korábbi ítélet jogerőre emelkedése óta eltelt időszakban következett-e be olyan körülményváltozás, amely a gyermek érdekében szükségessé tenné a szülői felügyeleti jog újra szabályozását. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíró ezen érvét nem cáfolja, hanem megismétli az elsőfokú eljárás során előterjesztett indokait.
- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a szubjektív kizárási ok fennállására alapozott és változatlan érvek mellett fenntartott kifogása kapcsán rámutat továbbá arra is, hogy a jogorvoslati eljárás során a három bíróból álló fellebbviteli bíróság áttekintette az elsőfokon lefolytatott eljárás egészét, és ennek eredményeként ítéletének indokolásában rögzítette, hogy „a törvényszék az iratok felülvizsgálata alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le, melynek alapján a tényállást helyesen állapította meg, s a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével a jogszabályoknak megfelelő érdemi döntést hozott. A törvényszék az elsőfokú bíróság indokaival is egyetértett, azokat megismételni nem kívánja [...]”. A fellebbviteli bíróság ítélete külön is megerősíti, hogy „[a]z elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy [...] a perben azt kellett vizsgálnia, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában hozott korábbi jogerős ítéletet követően a döntés alapjául szolgáló körülményekben következett-e be olyan lényeges változás, amely a gyermek érdekében szükségessé teszi a szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatását” (Indokolás [23]). Mindezekből következően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozónak az elsőfokú döntést hozó bíróval szemben alkotmányjogi panaszában megismételt és fenntartott elfogultsági kifogása nem alapozza meg a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, mindenekelőtt azért, mert az ügyben másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú eljárás egészének áttekintését követően jutott arra az álláspontra, hogy mindenben osztja az elsőfokú döntésben foglaltakat, ideértve annak nemcsak érdemét, de indokolását is. Ebből következően az Alkotmánybíróság véleménye szerint már nem bír jelentőséggel – de az Alkotmánybíróság eljárásában nem is lenne vizsgálható – hogy az első fokon eljáró bíróval szemben megalapozott volt-e az indítványozó részéről előterjesztett szubjektív kizárási kezdeményezés, hiszen az eljárást lezáró másodfokú eljárás eredményeként már jogerős döntést hozott a törvényszék három bíróból álló tanácsa, azaz a jogorvoslati eljárás alapján az ügy érdemét a másodfokú bíróság döntötte el.
- [25] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben eljáró bíróságok döntései és az alkotmányjogi panaszban állított alapjogi sérelem alátámasztásaként előadott indítványozói érvek vizsgálata alapján arra az álláspontra jutott, hogy az indítvány ténylegesen és tartalmát tekintve a bíróságok ténymegállapításainak, bizonyítás-felvételének és bizonyíték-értékelésének az Alkotmánybíróság által történő felülvizsgálatára, felülmérlegelésére és megváltoztatására irányul. A testület azonban ettől – ahogyan arra a fentiekben rámutatott – következetesen tartózkodik, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése és mindezekből az ügy eldöntéséhez szükséges következtetések levonása a bíróságok jogalkalmazói hatáskörébe

tartozó kérdés, amelyet az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatásköre hiányában nem vonhat megához. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetve jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákat számon kérje a bíróságoktól.

- [26] Az Alkotmánybíróság – figyelemmel a fentiekben tett megállapításaira – rámutat végezetül arra is, hogy önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de egyébként részletesen megindokolt bírói döntések érvelését tévesnek, hibásnak, sérelmesnek, illetve a saját meggyőződésével ellentétesnek tartja és vitatja, nem alkotmányossági kérdés, így nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegyének a kimondására, ekként az alkotmányjogi panasz befogadására és érdemi vizsgálatára.
- [27] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában a befogadás feltételeként előírt alternatív kritériumok egyikét sem, ekként annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs lehetősége.
- [28] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány az indokolásban kifejtettek szerint nem felelt meg az Abtv.-ben foglalt törvényi követelményeknek, továbbá nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre sem, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3028/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3157/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.630.279/2024/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.630.279/2024/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és annak – a Pesti Központi Kerületi Bíróság 28.P.85.004/2022/53. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelme miatt.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügy lényege az abban eljáró bíróságok által megállapított tényállás, az általuk hozott döntések és az indítványozó által a beadványban előadottak alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó 2021. június 13-án hajnalban erős kisugárzó fájdalmat érzett a hasa felső részében, aminek kivizsgálását kérve a reggeli órákban felkereste az I. rendű alperes egészségügyi intézmény sürgősségi betegellátó osztálya járóbeteg ambulanciáját, ahol kikérdezése mellett fizikális, EKG illetve laborvizsgálatot végeztek el, de az irányadó protokoll ellenére az ultrahangos vizsgálatot mellőzték. A vizsgálatok eredményeképpen a nyomásérzékenységen túl egyéb kóros eltérést nem állapítottak meg, az ellátó orvos az akut hasi kórképeket kizárta, diagnózisként hasi fájdalmat jelölt meg. Kezelésként az indítványozó különféle gyógyszereket kapott, ezek hatására panaszai megszűntek. Az indítványozó elbocsátása mellett javasolták háziorvosa felkeresését további kivizsgálás céljából. A háziorvos javaslata alapján az indítványozó 3 nap múlva egy magánegészségügyi szolgáltatónál a saját költségére hasi ultrahang vizsgálaton vett részt, ami alapján gyulladásoz jelek nélküli epehólyagkövességet állapítottak meg. Az ultrahang vizsgálat elmaradását kifogásoló panaszlevelére válaszként közölték vele, hogy elsődleges ellátásakor szakmai szabályszegés illetve ellátási vagy diagnosztikai hiba nem történt.
- [4] A képkötő vizsgálat eredményével az indítványozó 2021 augusztusában az I. rendű alperes általános sebészeti osztályán a panaszait okozó epekövek eltávolítását kérte. Az ellátást végző orvos operációt javasolt és tájékoztatta az indítványozót, hogy a műtét időpontjáról telefonon fogják értesíteni. Az indítványozó továbbra is fennálló panaszaira tekintettel 2021 szeptemberében felkeresett két egészségügyi magán szolgáltatót is, ahol különböző diagnosztikai vizsgálatokat végeztek és az egyik szolgáltató műtétre elő is jegyezte. Szeptember 27-én az I. rendű alperes alkalmazottja telefonon értesítette az indítványozót műtétje 2022 januárjára tervezett időpontjáról, amit ő visszautasított. Ezt követően a szükséges – műtétet megelőző – diagnosztikai vizsgálatokat követően az egyik magánintézményben 2021. október 12-én az indítványozót megműtötték.
- [5] Az indítványozó 2021. október 25-én kelt levelében felszólította az I. rendű alperes egészségügyi intézményt a magánegészségügyi ellátásban végzett kezelésével kapcsolatosan felmerült költségei megfizetésére, amit az intézmény megtagadott hivatkozva – egyebek mellett – arra, hogy a koronavírus járvány miatti veszélyhelyzet alatt a nem azonnali beavatkozásokat el kellett halasztani, így a tervezhető beavatkozások vonatkozásában várorlista keletkezett az intézményben, az indítványozó epehólyag műtétje pedig nem tartozott az azonnali műtéti ellátást igénylő elváltozások közé. Sürgősségi műtétet igénylő szövődmény a indítványozónál nem alakult ki a műtét tényleges elvégzéséig, és élete, egészsége sem volt veszélyben a betegségével összefüggésben. A műtétre – az I. rendű alperes egészségügyi intézmény álláspontja szerint – akkor sem került volna nála korábban sor, ha 2021 nyarán a hasi ultrahang vizsgálatot elvégezték volna az indítványozó elsődleges ambuláns ellátása során. 2023. január 1. napján kiválással létrejött a II. rendű alperes egészségügyi intézmény az I. rendű alperes intézmény részleges jogutódjaként, annak egyes feladatait illetően.

- [6] Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresete alapján lefolytatott eljárás eredményeként ítéletében egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy fizessék meg az indítványozónak a hasi ultrahang általa a magánszolgáltatónál elvégzetett vizsgálat ténylegesen kifizetett és igazolt összegét, illetve kötelezte az indítványozót arra, hogy fizessen meg az alpereseknek a részleges pervesztessége által indokoltta vált mértékű perköltséget, aminek az összege meghaladta az ultrahang vizsgálat költségét. Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalakor a kiegészített igazságügyi orvosszakértői véleményt vette alapul és ennek alapján megállapította, hogy az I. rendű alperes nem mellőzhette volna az indítványozó vizsgálata során a hasi ultrahang elvégzését a jelzett panaszok alapján akkor sem, ha egyéb vizsgálatok nem mutattak kóros elváltozást. Ezzel az intézmény megsértette a törvény alapján őt terhelő gondos ellátás kötelezettségét, kizárta az indítványozó egészségi állapotára vonatkozó megfelelő és teljeskörű, pontos diagnózis felállítását. Mivel – a bíróság álláspontja szerint – az I. rendű alperes mulasztásban megnyilvánuló szabályszegésével okozati összefüggésben merült fel a magánorvosi ellátás költsége az indítványozónál, ezért a bíróság következtetése szerint annak megtérítésére megalapozottan tart igényt. A bíróság megítélése szerint az indítványozó azonban az ezt meghaladó, további kártérítési igénye jogalapját nem tudta bizonyítani. A bíróság a döntését ebben a körben is a szakvélemény megállapításaira alapította, és eszerint nem volt kétséges, hogy az indítványozó epehólyag betegsége műtéti megoldást igényelt, azonban az I. rendű alperes által nyújtott ellátás során és azzal összefüggésben az indítványozó egészségkárosodást nem szenvedett és nem alakult ki nála sürgősségi műtétet igénylő szövődmény. Az I. rendű alperes tájékoztatta az indítványozót a műtét előjegyzés szerinti időpontjáról, amit az indítványozó nem fogadott el és ennek – a telefonon bejelentett – visszautasításnak az intézmény részéről történő tudomásulvétele nem sértette a vonatkozó törvényi rendelkezéseket. A bíróság véleménye szerint az indítványozón „a magánegészségügyi szolgáltatónál elvégzett műtét, valamint a kapcsolódó vizsgálatok és kezelések költségei ekként nem vezethetők vissza az I. rendű alperes bármiféle jogellenes és felróható magatartására”, így azok megtérítését az indítványozó nem igényelheti. A bíróság csak az indítványozó által igazolt hasi ultrahang vizsgálat költségét rendelte az indítványozó részére megfizetni, az ő terhére pedig a 3%-os pernyertességi arányára tekintettel állapította meg a perköltség mértékét.
- [7] A valamennyi fél fellebbezése folytán másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és az alpereseket terhelő marasztalási összeg egyetemlegességét mellőzve, de a megfizetési kötelezettség összegszerűségét nem érintve a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasította. A törvényszék a peres felek fellebbezéseinek elbírálása eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésére álló bizonyítékoknak az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések szerinti okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, „és a per főtárgya tekintetében helytálló az erre alapított valamennyi jogkövetkeztetése, érdemi döntése is”, ugyanakkor a kártérítés megfizetésének egyetemlegessége tekintetében a bíróság tévedett. A bíróság az indítványozónak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására vonatkozó fellebbezési kérelme elbírálásának eredményeként megállapította, hogy az indítványozó nem támasztotta alá kérelmét a szükséges indokolással, a másodfokú bíróság pedig nem észlelt a vonatkozó törvényi rendelkezésben meghatározott, mérlegelhető hatályon kívül helyezési okot, azaz az ügy érdemi eldöntésére kiható, lényeges eljárási szabálysértést, ezért további bizonyítási eljárás lefolytatását sem ítélte szükségesnek. A törvényszék az I. rendű felperes fellebbezési kérelmének helyt adott és vele szemben a keresetet elutasította, mivel a vonatkozó jogi szabályozás alapján igazoltnak ítélte meg, hogy az I. rendű alperessel szemben bármely jogviszonyból eredő követelés tekintetében a II. rendű alperes az I. rendű alperes jogutódjának tekintendő.
- [8] Az alperesek a kereseti *petitum* teljes, annak valamennyi elemére kiterjedő elutasítását kérték, a felperes indítványozó pedig kereseti kérelmének elutasított részeit sérelmezve támadta az elsőfokú ítéletet. A másodfokú bíróság a felek által vitatott kérdések tekintetében az egyes kérelmi elemek tekintetében érdemi vizsgálatot folytatott le. Ennek eredményeként egyetértett az elsőfokú bíróság döntésében foglaltakkal, azaz az indítványozó kérelmének részleges helyt adásával, illetve a kereseti kérelem többi elemének elutasításával. A másodfokon eljáró bíróság a fellebbezési kérelmekre nézve lefolytatott vizsgálata alapján azonban megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntésének indokolása több helyen is – az ítélet érdemi, rendelkező részét nem érintő – pontosításra és kiegészítésre szorul.
- [9] Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a kártérítési felelősség fennállásának általános törvényi feltételeit az egyes egészségügyi ellátások nyújtása kapcsán keletkezett illetve állított ilyen károkozás esetén az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 77. § (3) bekezdése konkretizálja annak előírásával, hogy minden beteget az ellátást nyújtóktól elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályok, irányelvek betartásával kell ellátni. A bíróság álláspontja szerint ebből következően az indítványozónak azt kellett bizonyítania, hogy az egészségügyi intézmény mulasztásával okozati összefüggésben kára keletkezett, ez-

zel szemben az alperesnek azt kellett igazolnia, hogy az ellátás során a szakma szabályai szerint járt el, azokat betartotta, ennek eredményeként a bekövetkezett kárért nem terheli felelősség.

- [10] A másodfokon eljáró bíróság véleménye szerint az indítványozó a rá háruló bizonyítási tehernek a hasi ultrahang vizsgálat elmaradása és az ennek okán felmerült kára kapcsán eleget tett. Ezzel összefüggésben a törvényszék kiemelte, hogy az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye az alperes mulasztásban megnyilvánuló jogellenes magatartását kétséget kizáróan alátámasztotta annak rögzítésével, hogy a szakma szabályai szerint a kérdéses esetben a hasi ultrahang vizsgálatot el kellett volna végezni, és a negatív eredmény dokumentálásával kellett volna a beteg vizsgálatát lezárni. A vizsgáló orvos azzal, hogy a szükséges vizsgálatot nem végezte el, az aktuálisan fennálló kórképet sem ismerhette fel és a szükségesnél jóval nagyobb kockázatot vállalt a gyógyszeres kezelés alkalmazásával. A szakvélemény kiegészítése ezt a véleményt megerősítette, sőt hangsúlyossá vált, hogy a hasi ultrahang vizsgálat valamennyi lehetséges kórkép kizárása vonatkozásában mellőzhetetlen. A bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el a szakvéleményt aggálytalanként, arra megalapozottan támaszkodott döntése meghozatala során, mivel a szakvélemény „egyértelmű és kategorikus”, így az kétséget kizáróan alapozza meg az egészségügyi intézmény jogellenes magatartását az elmulasztott ultrahang vizsgálat miatt. Arra a tényre is helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy ezzel a mulasztással kizárólag az indítványozó által magánegészségügyi ellátásban elvégzett ultrahang vizsgálat költsége áll közvetlen okozati összefüggésben. A törvényszék megítélése szerint az indítványozó az ezt meghaladó kárainak a jogalapját nem bizonyította, azaz további kiadásai okaként nem bizonyított akár mulasztásban, akár tevőleges magatartásban megnyilvánuló alperesi jogellenességet, továbbá a hasi ultrahang vizsgálat elmulasztásával megvalósított jogellenes magatartás pedig nincs okozati összefüggésben az indítványozó hasi ultrahang pótlását meghaladó többletkiadásaival. A bíróság ebben a körben ítéletének indokolásában hangsúlyozta, hogy a teljes reparáció követelménye nem ad lehetőséget „az adekvát kauzalitás elvének mellőzésére, vagyis kizárólag olyan károk megtérítésére kötelezhető az alperes, amely a jogellenes és felróható magatartással közvetlen oksági kapcsolatban áll”. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy az alperesek egyetemleges kötelezését mellőzte.
- [11] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz a főtítkár hiánypótlásra történő felhívását követően kiegészített alkotmányjogi panaszával. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában állította, hogy az ügyben született bírósági döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogát sértik. Ennek alátámasztásaként az indítványozó hivatkozik beadványában arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértve a vonatkozó törvény rendelkezéseit, nem tájékoztatta őt mint jogi képviselő nélkül eljáró felet perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről, a támogató és pártfogó ügyvédi képviselőtről, a bizonyítási teher mikénti alakulásáról és arról sem, hogy „a jogvita kereteinek meghatározásához különleges szakértelem szükséges, a bíróság szakértelmének hiányában szakértőt kell alkalmazni”. Alkotmányos joga sérelmeként jelöli meg az indítványozó azt is, hogy a bíróság a felek megkérdezése nélkül döntött a perben az igazságügyi orvosszakértő személyéről, továbbá a szakértő kizárólag a bíróság által részére feltett kérdésekre válaszolt szakvéleményében, az indítványozó által feltett kérdéseket a bíróság nem hagyta jóvá. Ugyanakkor álláspontja szerint a bíróság által feltett kérdések nem szolgálták a tényállás teljeskörű felderítését, amit a meghozott ítélet is bizonyít, miközben a bizonyítatlanság terhét az indítványozó viselte. Az indítványozó kifogásolja azt is, hogy a bíróság „nem hatott közre, hogy a tényállás teljes mértékben történő megállapításához szükséges további helyes kérdések feltevésére sor kerüljön”. Sérelmezi továbbá azt is, hogy mindaddig, amíg a szakértő az alperes kérdéseire részletes válaszokat adott, addig az övére csak „elnagyoltakat”.
- [12] Az indítványozó a pártatlanság követelményének sérelmeként jelöli meg beadványában, hogy az alpereseket „több jog illette meg, kérdéseket tehettek fel a szakértőhöz, melyeket a szakértő bírói engedély nélkül megválaszolt”. A bíróság nem tett eleget a részrehajlásmentes eljárás követelményének sem. Az elsőfokú bíróság eljárásával összefüggésben az indítványozó véleménye szerint az eljárási szabályok betartása mellett a bíróságnak érdemben kellett volna elbírálnia perbe vitt jogait és az ügy érdemét tekintve köteles lett volna indokolni álláspontját az ügyben „választ igénylő lényeges kérdésekben”. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság az indítványozó véleménye szerint jogi érvelést nem adott elő, ítéletét kifejezetten a szakértői véleményre alapozta, ekként az indokolás nem felel meg az alkotmányos elvárásoknak, mivel a bíróság „az ügy elbírálása szempontjából lényeges részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal nem vizsgálta meg, így annak értékeléséről számot adni nem tudott”.
- [13] Az indítványozó a másodfokú bíróság döntésére nézve megállapítja, hogy az „döntően megegyezik az elsőfokú bíróság döntésével”, azonban – véleménye szerint – a másodfokú döntés „nem alapulhat az elsőfokú döntés elfogadásán, és még ha egyet is ért azzal, a másodfokú bíróságnak ekkor is „a saját álláspontját, érvelését kellett volna előadnia”. Megítélése szerint a bíróság a fellebbezésében előadottakat egyáltalán nem is vizsgálta, ennek

okát a bíróság nem indokolta, miközben az alperesek fellebbezését elbírált. Az indítványozó – összegezve a panaszában a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmeként előadottakat – kifejtette, hogy a bíróságok „perbe vitt jogait nem bírálták el. A kereseti (kártérítési) kérelméről alkotmányos szabályban előírt garanciák megtartásával a bíróság a véglegesség igényével érdemi döntés nem született. Ezzel sérült a bírósági eljárásokban a hatékony bírói jogvédelem igénye is”.

- [14] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt, a jogorvoslathoz való jogának sérelmeként azt jelöli meg, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélettel szemben benyújtott fellebbezését „vizsgálat tárgyává nem tette, az abban foglaltakat érdemben nem bírálta el”. Meglátása szerint a másodfokú bíróság az ügyében a jogorvoslati eljárást le sem folytatta, „ezzel az eljárásjogi értelemben vett elutasító elsőfokú bírósági ítélet ellen jogorvoslattal nem élhetett”, ez pedig sérti az Alaptörvényben garantált jogorvoslathoz való jogát.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [16] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A további rendes jogorvoslattal már nem támadható törvényszéki ítélet az eljárást befejező érdemi döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtásához szükséges indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mint a támadott ítélettel lezárt eljárás felperesének – megállapítható.
- [17] 2.2. Az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek csak részben tesz eleget. Tartalmazza ugyanis *a)* azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 27. §]; *b)* az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és döntései alapvető jogai sérelmét okozták); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntéseket; *d)* az Alaptörvény indítványozó által sérülni vélt rendelkezéseit; *e)* a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek azzal; *f)* kifejezett kérelmet a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott törvényszéki ítélet alaptörvény-ellenességét, és semmisítse azt meg az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal.
- [18] 2.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *e)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezéseivel.
- [19] Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy az indítvány arra nézve nem tartalmaz értékelhető és alkotmányjogi szempontból vizsgálható érvelést és indokolást, hogy a beadványban támadott másodfokú bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogaival. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal arra, hogy az indítványozó által megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem teszi lehetővé – mert nem alapozza meg – az indítvány erre vonatkozó részének Alkotmánybíróság által történő érdemi vizsgálatát, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megsérteni állított alaptörvényi rendelkezés tartalma közti ellentétet, azaz a támadott bírói döntés által okozott alapjogi sérelmet. Az indítványozó érvelése azonban a fenti – általa megsérteni állított – alapjog esetében nem veszi figyelembe annak Alkotmánybíróság által részletezett és ki-munkált alkotmányos tartalmát, és nem ehhez viszonyítja, nem ezzel veti össze az ügyében hozott és sérelmezett konkrét egyedi döntést, azaz az indítványban hivatkozott alkotmánybírósági döntések és saját ügye között nem teremt érdemi, tartalmi kapcsolatot, azok tartalmát nem vetíti saját ügyére.
- [20] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy alkotmányossági összefüggéseket bemutató, az érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében az indítvány nem tartalmaz, ennek alapján alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában ez az indítványelem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti követelményeknek, és mint ilyennek minősülő nem alkalmas az érdemi elbírálásra [ld. pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3161/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [21] 3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő beadvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést

vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. Ezen feltételek meglétének a vizsgálata és megállapítása az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [22] 3.1. Az Alkotmánybíróság az első törvényi feltétellel kapcsolatosan – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése az indítványban – emlékeztet arra, hogy a testületnek részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően. Jelen ügy és az alkotmányjogi panasz indítványban előadott indítványozói érvelés ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [23] 3.2. Az Alkotmánybíróság másrészt – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség bemutatására vonatkozó törvényi elvárással kapcsolatosan – jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírói szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert követelményrendszer érvényesülését garantálja.
- [24] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjoga sérelmeként jelölte meg beadványában a bíróság általa hiányosnak minősített tájékoztatási tevékenységét, a tényállás felderítetlenségét, az igazságügyi orvosszakértői vélemény létrejöttének körülményeit és annak kritika nélküli elfogadását az ügyében eljáró bíróságok részéről. Megítélése szerint az ügyében meghozott bírói döntések indokolása hibás, hiányos, valamint általa vitatott és megkérdőjelezett érveket tartalmaznak a hozott döntések alátámasztásaként. Az indítványozó kifogásolja azt is, hogy a másodfokú bíróság a jogvitában eldöntendő lényeges kérdések tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját és az elsőfokú bíróság döntését a fő kérdéseket illetően megalapozottnak ítélte meg.
- [25] Az indítványozó sérelme megalapozásaként előadott indokai kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja a bírói döntés indokolásában megjelenő bizonyítékok és érvek helyességét és megalapozottságát, mint ahogyan azt sem, hogy a jogalkalmazó tevékenysége eredményeként helytállóan értékelte-e az eljárás során feltárt bizonyítékokat és az ezen alapuló érveket, és azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]; 3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}. Az Alkotmánybíróság egy másik döntésében kifejtette azt is, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. A testület a pusztán a jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság nem vizsgálja. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadónak tekinti azt a korábbi megállapítását is, miszerint „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság a jelen ügy vizsgálata során tekintettel volt és figyelembe vette a bíróságok bizonyítékértékelési tevékenységével a korábbiakban kifejtett álláspontját is. Így a testület már a 30/2024. (IX. 30.) AB határozatában is kiemelte, hogy a bizonyítékok – így az igazságügyi szakértői vélemények – értékelés és mérlegelése vagy éppen felülmérlegelése olyan, a bizonyítás körébe tartozó eljárási cselekmény, amelynek alanya kizárólag a bíróság, azaz az eljáró bíró vagy bírák. Míg a bizonyítás körébe tartozó egyéb eljárási cselekmények (indítványozás, bizonyítási eszközök megvizsgálása) a felek aktív részvételével folynak, addig ez az értékelés és mérlegelés kizárólag a bíró tevékenysége {Indokolás [91]}. A testület több döntésében rámutatott arra is, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően, beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti, illetve mérlegelheti felül a bizonyítékokat {3104/2013. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben eljáró bíróságok döntései és az alkotmányjogi panaszban állított jogsérelmek alátámasztásaként előadott indítványozói érvek vizsgálata során arra az álláspontra jutott, hogy az alkotmányjogi panasz valójában és tartalmát tekintve nem irányul egyéb, mint a rendes bíróságok ténymegállapítá-

sainak, bizonyítás-felvételének és főként a bizonyítékok értékelésének az Alkotmánybíróság által történő felülvizsgálatára és megváltoztatására. A testület azonban ettől a fent írtak szerint következetesen tartózkodik, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok – ezek körében a szakértői vélemények – értékelése, minősítése és mindezekből az ügy eldöntéséhez szükséges következtetések levonása a rendes bíróságok jogalkalmazási hatáskörébe tartozó kérdés, amelyet az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatásköre hiányában nem vonhat magához. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetve a jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.

- [28] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések vizsgálatának eredményeként megállapította azt is, hogy az ügyben eljáró bíróságok döntéseikben egybehangzón és az indokolt és szükséges részletezettséggel mutatták be, milyen tényállás, mely bizonyítékok és jogszabályi rendelkezések figyelembevétele és értékelése alapján hozták meg határozataikat. Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a bíróság tájékoztatási kötelezettsége hiányos teljesítését sérelmező kifogása kapcsán megjegyzi, hogy a bíróságnak ez a törvényben rögzített kötelezettsége nem eredményezheti azt, hogy a bíróság átveszi akárcsak részlegesen is bármelyik fél szerepét, és nem vezethet oda, hogy – amint azt az indítványozó hiányolja – a bíró maga él konkrét javaslattal bármelyik fél pernyertessége érdekében, valamely perbeli cselekmény elvégzésére. A bíró ezzel – egyebek közt – súlyosan megsértené a vele szemben fennálló és számonkérhető pártatlanság követelményét még abban az esetben is, ha ez a beavatkozása egy jogi képviselő nélkül eljáró fél érdekében történne. Az indítványozó ezen kifogásával összefüggésben egyébiránt maga is idézi a bíróság perben elhangzott, vonatkozó tájékoztatását, miszerint „az új Pp. rendszerében a bíróságnak a régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti általános tájékoztatási kötelezettsége nincs, a bíróságot csak a Pp. és egyéb törvény szerinti eljárási jogokra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség terheli, a bíróság az érvényesített anyagi jogra és annak alapján bizonyítandó tényekre vonatkozóan nem adhat a feleknek tájékoztatást”.
- [29] Az Alkotmánybíróság a fenti megállapításokkal összefüggésben végezetül rámutat még arra, hogy önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként részletesen és kimerítően megindokolt, a bizonyítékok értékelésén és mérlegelésén alapuló következtetések alapján a vonatkozó jogszabályok alkalmazásával hozott bírói döntések érvelését tévesnek, hiányosnak, a saját álláspontjával ellentétesnek tartja és vitatja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására.
- [30] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt alternatív feltételek egyikét sem, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára és elbírálására nincs lehetősége.
- [31] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre sem, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2944/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3158/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.247/2024/2. számú végzése, valamint a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/B. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetes személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnpt.) 22/B. § (4) bekezdése, míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.247/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Berettyóújfalui Járásbíróság 16. Pk.50.436/2023/2. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 32.P.101.771/2019/130. számú ítéletével szabályozta az indítványozó és gyermeke közötti kapcsolattartást, az ítélet kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezését a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.630.953/2022/13. számú ítéletével helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó 2022. december 22. napjától időszakos kapcsolattartásra lett volna jogosult a gyermekével a téli szünetben, a gyermeket azonban az édesanya a kapcsolattartás kezdő időpontjában nem adta át a gyermek rosszulletére hivatkozással. Mivel az édesanya a gyermekkel 2022. december 31. napján hajnalban visszautazott Ciprusra, ahol akkor életvitelszerűen tartózkodtak, a kapcsolattartás pótlására nem került sor.
- [5] Ezt követően terjesztett elő az indítványozó kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránt kérelmet a Berettyóújfalui Járásbíróságon. A bíróság végzésében az indítványozó kérelmét elutasította. A döntés indoklásában megállapította, hogy az édesanya megalapozottan mondta le COVID fertőzésük miatt az esedékes időszakos kapcsolattartást, az az általa csatolt teszt fotója alapján indokolt volt. Megállapította továbbá az iratok alapján, hogy az édesanya nem szegte meg neki felróhatóan a kapcsolattartás szabályait, ezért az indítványozó kérelmének nem adott helyt.
- [6] A végzés ellen az indítványozó fellebbezéssel élt, melyben elsődlegesen a határozat megváltoztatását és a kapcsolattartás elrendelését kérte eredeti kérelme alapján, másodlagosan a végzés hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő kötelezését. A Debreceni Törvényszék 1. Pkf.20.247/2024/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta a kapcsolattartás végrehajtásának szabályait, és a rendelkezésre álló adatokat megfelelően értékelve helyesen állapította meg a tényállást, az abból levont jogi következtetése is helytálló. A Törvényszék a rendelkezésére álló elsőfokú iratokból megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felek által szolgáltatott bizonyítékokat mérlegelte, és határozatában megfelelően indokolta, hogy ezek közül melyiket fogadta el, és mely bizonyítékot nem tartott relevánsnak. E tekintetben a Törvényszék eljárási szabálysértést megállapítani nem tudott. Álláspontja az elsőfokú bírósággal egyezően az, hogy – még akkor is, hogy ha a tesztek fotója csak valószínűsíti, de nem bizonyítja kétséget kizáróan a megbetegedés tényét – a panaszolt ügyben magas volt az egészségügyi kockázat, mely ráadásul nemcsak a kapcsolattartással érintett, hanem a felek másik, az indítványozóval egy háztartásban élő közös gyermeke vonatkozásában, de nem utolsósorban az indítványozóval kapcsolatosan is fennállt.

- [7] 1.2. Az indítványozó a másodfokú ítélet meghozatalát követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, amelyben részben a Bnpt. 22/B. § (4) bekezdése, részben pedig a Debreceni Törvényszék 1.Pkf.20.247/2024/2. számú végzésének – a Berettyóújfalui Járásbíróság 16. Pk.50.436/2023/2. számú végzésére kiterjedő hatályú – alaptörvény-ellenességét állította. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntések sértik az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, XVI. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [8] 1.2.1. Az Abtv. 27. § alapján az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint a XVI. cikk (1) és (2) bekezdései állított sérelmével összefüggésben az indítványozó a vonatkozó alkotmánybírói gyakorlat, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) kapcsolattartásra vonatkozó szabályainak ismertetése mellett kifejtette, hogy meglátása szerint az alapul fekvő eljárás során a bíróságok az ügy alapjogi relevanciáját felismerték, ugyanakkor a jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során nem vették figyelembe. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság az édesanya felróhatóságának vizsgálata körében az általa előadott tények bizonyítását nem kívánta meg, a tényállásában kizárólag azt állapította meg, hogy a gyermek betegsége kétséget kizáró igazolást nem nyert. A bíróság a gyermek állított betegségének jelentős egészségügyi kockázatát értékelte olyan körülménynek, melyre figyelemmel az édesanya kimentését alaposnak ítélte meg.
- [9] A kapcsolattartás idején az édesanya arra hivatkozott, hogy a gyermek nincs jól, a pótlás körében pedig egy dátum nélküli fotóval igazolta, hogy ő és a gyermek is COVID fertőzöttek. Az eljárás során megállapítást nyert, hogy a gyermek ezen időszak alatt gyermekorvosnál nem járt. Az is bizonyítást nyert, hogy a pótlásra meghatározott időszak alatt a gyermek repülőgéppel Ciprusra utazott. Ezen körülményt az eljáró bíróságok akként értékelték, hogy ez nem azt bizonyítja, hogy a gyermek nem volt beteg, csupán azt, hogy akkor már elég jól volt a gondozó szülő megítélése szerint ahhoz, hogy utazhasson.
- [10] A sérelmezett esetben az indítványozónak az óvodáskorú gyermekével maradt el a téli szünetben a teljes időszakos kapcsolattartása, ebben a korban pedig különös jelentősége van a személyes találkozásoknak. A kapcsolattartás elmaradása azt eredményezte, hogy az indítványozó 2022 decembere helyett 2024 tavaszán tudott először egybefüggően több napot a gyermekkel tölteni. Az indítványozó megjegyzi, hogy közte és az édesanya között számos végrehajtási eljárás van folyamatban.
- [11] A XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó előadta, hogy a tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmét jelenti, ha az eljáró bíróságok az irányadó eljárásjogi szabályok megsértésével a bizonyítási terhet megfordítják, és egyes tényállítások bizonyíthatatlanságát kifejezetten az eljárási szabályokkal ellentétesen értékelik az egyik fél terhére. A sérelmezett eljárás során a II. fokú bíróság a felróhatóság vizsgálata körében ugyanis megállapította, hogy a kérelmezett édesanya a gyermek betegségét nem tudta bizonyítani, ugyanakkor a felróhatóság hiányát is megállapította arra tekintettel, hogy az indítványozó sem tudta bizonyítani, hogy a gyermek nem volt beteg.
- [12] Összegezve az indítványozó meglátása szerint a gyermek érdekének és egészséghez való alapjogának, valamint az indítványozó kapcsolattartáshoz való jogának az összemérése során az eljáró bíróság konkrét egészségügyi kockázat feltárása nélkül, bizonyítatlan tények alapján, a bizonyítási terhet megfordítva hozta meg a döntését, ami az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésén, valamint a XVI. cikk (1) és (2) bekezdésein felül a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is eredményezte.
- [13] 1.2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az indítványozó a Bnpt. 22/B. § (4) bekezdését támadta. Az indítvány szerint amíg az anyagi jogi szabályozás során nem feltétele a pótlásnak, hogy a kötelezett szülő a kapcsolattartás határidőben történő biztosítása illetve annak pótlása során felróhatóan járjon el, addig az eljárásjogi szabály szerint a határozat megszegésének, mely feltétele a végrehajtás elrendelésének, a kötelezett szülő részéről a felróhatóság megállapítása nélkülözhetetlen.
- [14] A sérelmezett, és a támadott bírói döntésekben alkalmazott Bnpt. 22/B. § (4) bekezdés alapján ugyanis önkéntes teljesítés hiányában jelenleg formálisan is kizárt a kapcsolattartás pótlása, hiszen a hivatkozott törvényhely alapján amennyiben a kötelezett szülő számára a határozatban foglaltak megszegése nem felróható, a végrehajtás nem kérhető. Az indítványozó álláspontja szerint a Bnpt. 22/B. § (4) bekezdés első mondatának alaptörvény-ellenessége alapvetően abban áll, hogy aránytalanul korlátozza a jogosult különélő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz fűződő jogát, amikor a végrehajtás alapvető feltételül szabja a kötelezett szülő felróhatóságát a határozat megszegése körében, ami sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, valamint XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseit.

- [15] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a Debreceni Törvényszék végzését 2024. március 25. napján vette át, a beadványt pedig 2024. május 24. napján, határidőben nyújtotta be a jogi képviselő elektronikus úton az elsőfokú bíróságon.
- [17] 2.2. Az indítványozó mint az alkotmányjogi panaszra okot adó eljárás kérelmezője, jogosultnak és érintettnek is tekinthető. A másodfokú végzés alkotmányjogi panasszal támadható, a Bnpt. 22/B. § (4) bekezdése pedig az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabálynak tekinthető. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [18] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jogoknak tekinthetőek, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [19] 2.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti, az alábbiak szerint.
- [20] Az indítványozó a Bnpt. 22/B. § (4) bekezdését azért támadta, mert álláspontja szerint aránytalanul korlátozza a jogosult különélő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz fűződő jogát, amikor a végrehajtás alapvető feltételül szabja a kötelezett szülő felróhatóságát a határozat megszegése körében, ami sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, valamint XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseit. Ennek alátámasztására azzal érvelt, hogy míg az anyagi jogi szabályozás során nem feltétele a pótlásnak, hogy a kötelezett szülő a kapcsolattartás határidőben történő biztosítása illetve annak pótlása során felróhatóan járjon el, addig az eljárásjogi szabály szerint a végrehajtás elrendeléséhez nélkülözhetetlen a kötelezett szülő felróhatóságának megállapítása.
- [21] Az Alkotmánybíróság a 3423/2022. (X. 21.) AB végzésben (Indokolás [12]) a jelen indítványban szereplő érveléssel gyakorlatilag megegyező érvelés alapján arra a megállapításra jutott, hogy „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata szerint jogszabályi előírások értelmezéstől függő ellentéte, összeütközése nem alapvető jogokkal összefüggő, hanem jogbiztonsági kérdés. Ráadásul a jogforrási rendszerben azonos szintű jogszabályok összeütközésével kapcsolatos gyakorlat lényege, hogy meghatározott életviszonyok, illetőleg tényállások ellentétes – vagy az értelmezéstől függően ellentétes – rendezése önmagában nem is jelent alaptörvény-ellenességet [lásd legutóbb például: 3155/2018. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [23]].” A Ptk. és a Bnpt. eltérő szabályozásának állításán kívül az indítvány jelen esetben sem fejtette ki, hogy az Alaptörvényben biztosított jogok sérelme álláspontja szerint miben áll a kapcsolattartást, illetve a gyermek jogait érintően, ezért az indítvány kapcsán azt kellett megállapítani, hogy az indítványozó nem hivatkozott olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességre az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével és a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseivel kapcsolatban, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni. Mivel tehát az indítványozó nem támasztotta alá megfelelő érvekkel, hogy a Bnpt.-ben szereplő felróhatósági követelmény miért jár az általa hivatkozott Alaptörvényben biztosított jogok sérelmével, megállapítható, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának.
- [22] 2.4. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg és az alábbiakat állapította meg. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeket.
- [23] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vaglyagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [24] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára.
- [25] Ugyancsak nem veti fel az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, az alábbiak szerint.
- [26] Az indítványozó a VI. cikk (1) bekezdésének, valamint a XVI. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmét amiatt látta megvalósulni, hogy az alapul fekvő eljárás során a bíróságok az ügy alapjogi relevanciáját felismerték, ugyan-

akkor a jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során nem vették figyelembe. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság az édesanya felróhatóságának vizsgálata körében az általa előadott tények bizonyítását nem kívánta meg, a tényállásában kizárólag azt állapította meg, hogy a gyermek betegsége kétséget kizáró igazolást nem nyert. A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért áll fenn, mert az eljáró bíróságok az irányadó eljárásjogi szabályok megsértésével a bizonyítási terhet megfordították, és egyes tényállítások bizonyíthatatlanságát kifejezetten az eljárási szabályokkal ellentétesen értékelték az egyik fél terhére.

- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó okfejtése tartalmilag a számára kedvezőtlen döntés, illetve a bíróság mérlegelésének kifogásolására irányult. A ténykérdések mérlegelése azonban a bíróság hatáskörébe tartozik. Az indítvány a VI. cikk (1) bekezdésével, a XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kizárólag olyan bizonyítási, bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a tényállás megállapítása, illetve a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbírósággént”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el (ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]). Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetve jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.
- [28] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi: a Törvényszék megvizsgálta, és részletesen számot adott a döntésében arról, hogy az elsőfokú bíróság a felek által szolgáltatott bizonyítékokat mérlegelte és határozatában indokolta, hogy ezek közül melyiket fogadta el, és mely bizonyítékot nem tartott relevánsnak. E tekintetben a Törvényszék eljárási szabálysértést megállapítani nem tudott. (Debreceni Törvényszék végzése, Indokolás [19]). A Törvényszék azt is megjegyzte, hogy a felek által szolgáltatott bizonyítékok egyike sem alkalmas kétséget kizáróan annak igazolására, hogy a gyermek a nemperes eljárással érintett időszak alatt valóban COVID megbetegedéssel küzdött, de arra sem, hogy a gyermek nem volt beteg. A 3067/2021. (II. 24.) AB határozat abban ad támpontot, hogy egészségügyi kockázat meglétét kívánja meg a gyermek betegségével kapcsolatosan, mely minél magasabb szintű, annál nagyobb súllyal vehető figyelembe a kapcsolattartási joggal szemben (Debreceni Törvényszék végzése, Indokolás [20]–[21]).
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2600/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3159/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék Bpkf.229/2024/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. §-ára és 27. §-ára hivatkozással alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Abban a Győri Törvényszék Bpkf.229/2024/3. számú végzése és a Soproni Járásbíróság B.229/2023/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítvány értelmében a támadott bírósági határozatok folytán sérült az indítványozó Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz való joga és XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.
- [2] Az indítvány, annak kiegészítése és a támadott bírósági határozatok alapján az ügy lényege és az alkotmányjogi panasz tartalma az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A Soproni Rendőrkapitányság 08050/1676/2015. bü. számon büntetőeljárást indított kábítószer-kereskedelem megalapozott gyanúja miatt, amely eljárásnak gyanúsítottja volt az indítványozó – és mások – mellett S.-R. V. D. is. Utóbbi személyt a Soproni Rendőrkapitányság 2015. november 10-én, majd 2016. január 11-én és 2016. december 1-jén folytatólagosan gyanúsítottként hallgatta ki. Ezen kihallgatások alkalmával S.-R. V. D. az indítványozóval közösen elkövetett bűncselekményre vonatkozóan tett vallomást. A Győri Törvényszék Fk.130/2017. számú ügyében 2017. október 26-án tartott tárgyaláson S.-R. V. D. ezen korábbi vallomásaiban foglalt állításait fenntartotta, illetve megismételte. Ezen vallomások alapján az indítványozóval a nyomozó hatóság új gyanúsítást közölt, amely a kábítószer-kereskedelem súlyosabban minősülő – tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával elkövetett – esetét foglalta magában. S.-R. V. D. fenti vallomásai miatt az indítványozót a Győri Törvényszék már a súlyosabban minősülő bűncselekményben találta bűnösnek és ítélte el. A Győri Ítéletábla ítéletében az elsőfokú határozatot helybenhagyta és az indítványozó bűnösségét tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával bűnszövetségben elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetésében állapította meg.
- [4] Fentiek miatt az indítványozó 2019. február 7-én feljelentést tett S.-R. V. D. ellen elítélést eredményező hamis vád büntette miatt, melyben előadta, hogy S.-R. V. D. az alapügyben hamisan állította azt, hogy őt – mint fiataalkorút – az indítványozó beszervezte a kábítószer-kereskedelembé és kábítószert adott át neki azzal, hogy azt terjessze.
- [5] A Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság az indítványozó feljelentése alapján indult 08000/35/2019. bü. számú eljárásban 2019. április 2-án megszüntető határozatot hozott azzal, hogy S.-R. V. D.-vel szemben nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése. A határozat ellen az indítványozó panasszal élt. 2020. december 7-én a Győri Járási Ügyészség az eljárást megszüntető határozatot hatályon kívül helyezte és a nyomozó hatóságot új eljárásra utasította. A Kapuvári Rendőrkapitányság a 2022. május 17-én a büntetőeljárást ismét megszüntette. Az ezen határozattal szembeni panaszt a Győri Járási Ügyészség a 2022. július 7-én elutasította azzal, hogy az ügyben a sértett az igazságszolgáltatás rendje, majd a Győri Járási Ügyészség a 2022. augusztus 12-én kelt határozatával ezen határozatot kijavította, – a hamis tanúzást hamis vádra korrigálta. A Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség 2022. augusztus 31-én hozott határozatával az elutasító és az azt kijavító határozatot is hatályon kívül helyezte és megállapította, hogy az indítványozót megilletik a sértetti jogok. Mindezeket követően 2022. szeptember 15-én a Győri Járási Ügyészség megismételt eljárásban újra panaszt elutasító határozatot hozott, majd 2022. október 26-án az eljárás továbbfolytatásáról határozott. Végül 2023. július 19-én kelt határozatával a Győri Járási Ügyészség az eljárás megszüntetéséről döntött azzal, hogy nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése. A határozat elleni panaszt a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Főügyészség megvizsgálta és a 2023. szeptember 18-án kelt határozatával azt elutasította.

- [6] Az ügyészség ezen elutasító határozatát követően terjesztett elő az indítványozó pótmagánvádlóként vádindítványt, amelyben S.-R. V. D.-t minősített hamis vád bűncselekménye [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 268. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés] elkövetésével vádolta. A büntetőeljárást a Soproni Járásbíróság B.229/2023/6. számú – jelen alkotmányjogi panaszban támadott – végzésével 2024. május 31-én megszüntette. Az elsőfokú végzés szerint a bíróság megvizsgálta, hogy tettestársak esetében miként követhető el a hamis vád, feltárta a kapcsolódó bírósági gyakorlatot, majd azt a konkrét ügy egyedi sajátosságait figyelembe véve értékelte. A Győri Törvényszék Bpkf.229/2024/3. számú végzésével az elsőfokú végzést – annak helyes indokaival együtt – helybenhagyta.
- [7] Ezen végzések alaptörvény-ellenessége körében az indítványozó elsődlegesen azt kifogásolta, hogy S.-R. V. D. felelősségre vonására az általa – az indítványozó szerint – valótlanul tett, vádat megalapozó állítások miatt nem került sor, holott az indítványozót kizárólag S.-R. V. D. ezen hamis állításai miatt súlyosabb bűncselekmény miatt felelősségre. Az eljáró bíróságok nem a józan ész követelményének és a jogalkotó szándékának megfelelően jártak el, aminek következtében tévesen foglaltak állást a hamis vád bűncselekmény elkövetését érintően. Ezáltal az indítványozót megfosztották az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogától. A bíróságok eljárása egyúttal az indítványozó Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése szerinti személyi szabadsághoz való jogának a sérelmére is vezetett, mivel S.-R. V. D. valótlan állításai miatt szabtak ki rá súlyosabb szabadságvesztés büntetést, és annak mérséklése érdekében a hamis vádat megállapító ítélet hiányában nem is élhetett rendkívüli jogorvoslattal.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokait [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [9] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A bíróság tájékoztatása szerint a jogerős végzést az indítványozó 2024. augusztus 2-án vette át, így az alkotmányjogi panaszt 2024. augusztus 16-án határidőben terjesztette elő.
- [11] Nem tesz eleget ugyanakkor az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek az alábbi indokok miatt.
- [12] Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § és 27. §], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Szintén tartalmazza az indítvány az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés; Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont], a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére.
- [13] Ezenfelül ugyanakkor a határozott kérelem követelményeit az indítvány nem teljesítette.
- [14] Az Abtv. 26. §-ára, mint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezésre az indítványozó hivatkozott ugyan, de nem jelölt meg olyan konkrét törvényi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], amelynek az alaptörvény-ellenességét megállapíthatónak tartotta volna és nem is kérte valamely jogszabályi rendelkezés megsemmisítését. Így az Abtv. 26. §-ára alapított indítványi elem érdemi vizsgálatának nem volt helye.
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha megjelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [16] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket az indítványozó a konkrét esetben szintén nem teljesítette. Az indítvány vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem adott elő értékelhető indokolást sem az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértését érintően. Konkrét indokok és részletes okfejtés hiányában így az indítványozó érvelése nem volt elégséges

a bírósági határozatok érdemi alkotmányossági vizsgálatához egyik felhívott alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában sem.

- [17] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó vádindítványa alapján eljáró bíróságok részletes vizsgálatot folytattak, amelynek keretében feltárták a hamis vád bűncselekmény bírói gyakorlatát. Emellett a bíróságok megvizsgálták, hogy tettestársak esetében miként követhető el az adott bűncselekmény és a tettestársak nyilatkozatai miként értékelhetők, figyelemmel az azok által kiváltott eljárási következményekre is. Majd az általános megállapítások alapján értékelték a konkrét ügy egyedi körülményeit. Így a vádindítvány megalapozottságát és az abban foglalt bűncselekmény elkövetését érintően részletes és alapos vizsgálatot folytattak.
- [18] Az indítványozó kifogásaival összefüggésben továbbá az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [19] 3. A fentiek értelmében az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján megállapította, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2025. április 8.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3152/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3160/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 3. §-ával, valamint Kúria Mfv.II.10.145/2023/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 20.M.70.314/2021/71. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.118/2023/7. számú ítélete és a Kúria Mfv.II.10.145/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványozó másodlagosan – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjára és az Abtv. 26. (2) bekezdésére hivatkozással – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 3. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyát az alperesi munkáltató – az illetékes tankerületi központ – rendkívüli felmentéssel megszüntette, mert a pedagógiai asszisztens indítványozó jelentős mértékben megszegte a tanulók épségének és egészségének megóvására irányuló kötelezettségét, a tanulók felügyeletére vonatkozó előírásokat. Közalkalmazotti jogviszonyának jogellenes megszüntetése miatt az indítványozó munkaügyi pert indított az alperessel szemben. Keresetében kérte, hogy a bíróság 12 havi távolléti díjnak megfelelő elmaradt jövedelem címén járó kártérítés, valamint végkielégítés és a felmentési időre járó távolléti díj megfizetésére kötelezze az alperest. Az indítványozó állította, hogy a rendkívüli felmentés indoka valótlan, az alperes elmulasztotta a szubjektív határidőt, továbbá meghallgatásának elmaradása okán megsértette a tisztességes és jóhiszemű eljárás követelményét. A munkaügyi perben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 20.M.70.314/2021/71. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.118/2023/7. számú ítéletével a fellebbezést megalapozatlannak nyilvánította, s az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítésével helybenhagyta azt. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria Mfv. II.10.145/2023/8. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet.
- [3] Az indítványozó – az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészített alkotmányjogi panasza szerint – a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenesek. Az indítványozó kifogásolta: „Azzal, hogy az elsőfokú bíróság a peres eljárás során jogszolgáltatást látott el – ezt maga az eljáró bíró jelentette ki nagy nyilvánosság előtt – igazságszolgáltatás helyett, megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot és az alaptörvény 25. cikk (1) bekezdés rendelkezését”. Szerinte az elsőfokú bíróság a peres eljárás során „olyan magatartást és kijelentéseket tanúsított, melyek olyan helyzetet és azt a látszatot keltették, melyek jogos kétséget ébresztettek a bíró pártatlansága tekintetében és nagyfokú bizalmatlanságot az eljárásban érintettel szemben, ezért az elsőfokú határozat alaptörvény-ellenes, de nem a bírói döntés vonatkozásában, hanem a pártatlanság megsértése-vonatkozásában azaz a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosultságának megsértése tekintetében”. Úgy vélte továbbá, hogy azzal, hogy „az eljárásban a bíróságok *contra legem* értelmezték és alkalmazták a perbe vitt jogszabályokat sérült a tisztességes eljáráshoz való jog a jogbiztonság, a hatékony jogorvoslathoz való jog és a bírósághoz fordulás jog vonatkozásában.”
- [4] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette: „[h]átrányos megkülönböztést eredményez, és ezáltal az Alaptörvény XV. cikkét sérti az a bírósági jogértelmezés, amely szerint jogellenes az az indítványozó által becsatolni kívánt messenger üzenet a partner kifejezett hozzájárulásával történő felhasználás és a per eldöntése szempontjából lényeges tényállást tartalmazott, ezzel szemben jogszerűnek értékelte a bíróság az alperes által becsatolt azon szülői levelet, amely szülői hozzájárulást a felhasználásáról nem tartalmazott – mindezek mellett kérdéses annak keletkezési időpontja és keletkezése ezen felül a szülő hozzájárulása nélkül történő felhasználása kifejezetten levéltitkot sértő tekintettel arra, hogy a szülő a levelét az intézményvezetőnek címezte, aki továbbította az alperes részére, aki továbbította az eljáró jogi képviselő részé-

re.” Állította továbbá: „[h]átrányos megkülönböztetést eredményez, és ezáltal az Alaptörvény XV. cikkét sérti az a bírósági jogértelmezés, hogy az utólagos bizonyítási indítvány vonatkozásában a bíróság nem fogadta el a másik eljárás során keletkezett jegyzőkönyvet bizonyítékként, amely tartalmazta az alperes és felperes tanúinak ellentétes vallomásait a jelen perben történt vallomásokkal szemben, amely által új körülmény és tényállás alakult volna ki, míg az alperes javára utólagos bizonyítási indítványként elfogadta azt a másik perben tett jegyzőkönyv befogadását, melyben az igazgatóhelyettesnek olyan vallomását tartalmazta, amely új körülményt, új tényállást nem tartalmazott, nem alapozott meg.” Álláspontja szerint: „[o]bjektíve megállapítható, hogy az indítványozó és az ellenérdekű fél peres felek voltak az eljárásban, azaz homogén csoportot alkottak. A bíróság pedig az indítványozót mindvégig megkülönböztette azzal, hogy a jogszabályok helyes *ex lege* értelmezését az Alaptörvénnyel ellentétesen *contra legem* értelmezte és alkalmazta szemben az alperessel aki részben az államhoz köthető.”

- [5] Az indítványozó sérelmezte, hogy „a bíróságnak a Bszi. 3. §-a legalizálja a meggyőződésüknek megfelelő döntést”, amivel „a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát és így a vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozza.” Szerinte „a *contra legem* jogértelmezést és jogalkalmazást” „a Bszi. 3. §-a legalizálja a bíróságok számára azzal, hogy a bírák és az ülnökök függetlenek és a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek”, melynek révén sérül az Alaptörvény 28. cikke, illetve „a Bszi. 3. § ellentétes az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésében deklaráltakkal, így az alaptörvény-ellenes.” Kiegészített indítványát összegezve az indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság: „Az Abtv. 26. § (2) bekezdés vonatkozásában figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjára állapítsa meg a Bszi. 3. § rendelkezéseinek alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 41. § és 43. § (1) bekezdés értelmében azt semmisítse meg.”
- [6] A támadott bírói döntéseket érintően az indítványozó indítványi kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság: „[a]z Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. § rendelkezései vonatkozásában különös tekintettel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pont 25. cikk (1) bekezdés, 28. cikk; I. cikk, II. cikk, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés; VI. cikk (1) bekezdés; a IX. cikk (1) bekezdés és a XV. cikk vonatkozásában állapítsa meg alaptörvény-ellenességét és az abtv. 43. § vonatkozásában semmisítse meg.”
- [7] A fentiekén túlmenően kezdeményezte, hogy az „Alkotmánybíróság az indítványozó alkotmányjogi panaszának vizsgálata során vizsgálja meg a peres eljárást képező jogszabályokat a bíróságok az Alaptörvénnyel való összhangban és annak céljával értelmezték-e, alkalmazták-e. Pp. 202. §; Pp. 237. § (3) bekezdés a) pont; Pp. 263. § (1) bekezdés; Pp. 267. §; Pp. 269. §; Pp. 279. §; Pp. 294. § (6) bekezdés; Pp. 346. §; Pp. 369. § és Pp. 370. §; Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pont; Kjt. 33/A. § (2) és (3) bekezdés; Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdés; Ptk. 2:43. § c) és d) pont; Ptk. 2:45. (2) bekezdés; Ptk. 6:88. § (1) bekezdés; Ebkt. 8. § j) pont, p) pont, r) pont és t) pont”.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [9] 2.1. Az indítványozó a Bszi. 3. §-t érintően „az Abtv. 26. § (2) bekezdés vonatkozásában figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjára” kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását és a rendelkezés megsemmisítését. A Bszi. 3. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt az indítványozó nem terjesztett elő.
- [10] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja az alábbi rendelkezést tartalmazza: „[a]z Alkotmánybíróság [...] e) a Kormány, az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész vagy az alapvető jogok biztosa kezdeményezésére felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját; [...]”. A jelen ügyben az indítványt nem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja szerinti jogosult terjesztette elő. Az indítványozó magánszemély alkotmányjogi panasz alapján tehát a kizárólag az arra jogosultak által kezdeményezhető absztrakt utólagos normakontroll eljárás az Alkotmánybíróság előtt nem indulhatott. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése vonatkozásában pedig az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az alkotmányjogi panaszt „a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított százyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani”. Az Ügyrend 50. § (1) bekezdése szerint a beadvány benyújtására nyitva álló törvényi határidő esetén a beadványnak a határidő utolsó napjáig a beadvány érkeztetésére az Abtv. alapján jogosult szervhez be kell érkeznie. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszban támadott rendelkezés, a Bszi. 3. §-a

2012. január 1-jén lépett hatályba. Alkotmányjogi panaszát az indítványozó az első fokon eljáró bíróság útján 2024. június 26-án terjesztette elő. Megállapítható ezért, hogy a Bszi. 3. §-ával szemben az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszát nem az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti törvényi határidőben, elkésletten nyújtotta be.

- [11] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett ítélettel zárult ügyben felperes volt, a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [12] 2.3. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (az indítványozó peres jogi képviselője 2024. április 29-én töltötte le a Kúria támadott ítéletét, az alkotmányjogi panaszt a személyesen eljáró indítványozó az első fokon eljáró bíróság útján, 2024. június 26-án terjesztette elő) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet, illetve az első- és másodfokú ítéletet támadta.
- [13] 2.4. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy a panaszos Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható [3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]]. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény alapjogot nem rögzítő 25. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmét is, melyre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésére, illetve 28. cikkére alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható [pl. 3242/2023. (VI. 2.) AB végzés, Indokolás [16]].
- [14] 2.5. Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pont]: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]]. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény I. cikke, II. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panasz az Alaptörvény e rendelkezései kapcsán nem tartalmazott megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntések miért okozzák az Alaptörvény felsorolt cikkeinek a sérelmét, e tekintetben tehát a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét nem indokolta.
- [15] 2.6. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta. Mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróságot érintően az eljáró bírói tanács elnökének eljárása nem felelt meg a pártatlanság követelményének. A tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét állította továbbá azért, mert szerinte az eljáró bíróságok „*contra legem* értelmezték és alkalmazták a perbe vitt jogszabályokat”, konkrétan azonban nem határozta meg, hogy mely jogszabályi rendelkezés értelmezése, illetve alkalmazása idézte elő ezt a sérelmét. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése sérelmét is meg nem határozott jogszabályok Alaptörvénnyel ellentétes „*contra legem*” értelmezése és alkalmazása miatt, valamint a bíróság által elvégzett bizonyítási eljárással összefüggésben állította.

- [17] A jelen indítványra okot adó ügyben az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyának jogellenes megszüntetése miatt fordult keresettel a bírósághoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel élt, a jogerős döntés ellen pedig a Kúriához fordult. A bíróság mindhárom eljárásban ítélettel döntött. Valamennyi eljárásban az indítványozó félként vett részt, észrevételeit előadhatta. Az indítványozó az elsőfokú bíróság eljárását érintően hivatkozott arra, hogy az a pártatlanság követelményének nem felelt meg. Ezt a perben eljáró másodfokú bíróság azonban már vizsgálta, a jelzett sérelmet nem tartotta megalapozottnak, annak kapcsán indokolt döntést hozott. A másodfokú bíróság kifejtette: „[a]z elsőfokú bíróság elfogultságát panaszoló kizárás iránti kérelmet a Fővárosi Törvényszék elutasította, az elsőfokú bíróság a peres eljárás során részletes bizonyítást folytatott le, többször és nagy terjedelemben biztosította a felperes számára a megnyilatkozás, észrevétel lehetőségeit, a bizonyítékokat helyesen és okszerűen értékelte, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét alaptalanul panaszolta a felperes. A másodfokú bíróság a kizárási kérelem elintézése körében nem talált jogellenességet és ilyet a felperes sem jelölt meg, ezért azt a Pp. 17. § (4) bekezdése alapján alaptalanul panaszolta” {Indokolás [117]}. A Kúria ítéletében a másodfokú bíróság döntésével egyezően foglalt állást: „Az elsőfokú eljáró bíróság elfogultságát ismételt állította a felperes, noha a bírót ezt cáfolta, és az ezt támadó fellebbezés folytán eljáró bíróság határozata szerint sem volt ennek ellenkezője megállapítható. A rendelkezésre álló jegyzőkönyvekből egy határozott pervezetés látszik, de az semmiképp, hogy az eljáró bírót ne lett volna pártatlan, illetve hogy ne biztosította volna a tisztességes eljáráshoz való jog megvalósulását a felperes irányába” {Indokolás [121]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság a pártatlanság követelményének sérelmét, továbbá az eljáró bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárást, illetve a konkrétan meg nem határozott jogszabályok értelmezését és alkalmazását érintően előterjesztett panasszal összefüggésben hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [19] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben előterjesztett kizárási kérelemről történő döntéshozatalt, a bizonyítási eljárás lefolytatását, a bizonyítékok mérlegelését, a vonatkozó jogszabályok alkalmazását, értelmezését. Tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz így valójában a támadott bírói döntések felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. A fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [20] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 30. § (1) bekezdésének, továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*), *d*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2825/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3161/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 51. § (3) bekezdése utolsó mondata alaptörvény-ellenességének, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

2. Az Alkotmánybíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 55. § (1) bekezdése a) pontja alaptörvény-ellenességének, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.211/2024/11. számú 2025. január 16-án kelt végzésével 2025. február 5-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése és 32. § (1)–(2) bekezdése alapján fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 55. § (1) bekezdése a) pontjának, továbbá 51. § (3) bekezdése utolsó mondatának („A munkáltató a munkavállaló egészségi állapotának változására tekintettel köteles a munkafeltételeket, a munkaidő-beosztást – a 6. §-ban foglaltak figyelembe vételével – megfelelően módosítani”) alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását és megsemmisítését, valamint a konkrét ügyben történő alkalmazásának kizárását kérte.
- [2] 2. Az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a felfüggesztő végzés szerint a felperes a 2021. április 6. napján kelt munkaköri alkalmassági vélemény szerint a felperes segédmunkás munkakör ellátására egészségi okból nem alkalmas. Az alperes 2021. május 5. napján kelt levelével tájékoztatta a felperest, hogy az orvosi alkalmassági vélemény alapján munkakörében nem alkalmas munkavégzésre, erre tekintettel a munkáltatót foglalkoztatási, illetve munkabér fizetési kötelezettség nem terheli. Tájékoztatta továbbá a felperest, hogy a végzettségének megfelelő, illetve a komplex minősítést végző szakértői bizottság által megadott orvosi rehabilitáció kizáró tényezői szerint másik munkakört nem tud feljárnani a felperesnek. A fentiekre tekintettel társadalombiztosítási jogviszonya szünetel. Az alperes a felperes részére 2021. március 31. napjától munkabért nem fizetett és őt nem is foglalkoztatta. A felperes 2021. augusztus 19-én felszólította az alperest a foglalkoztatási és állásidő fizetési kötelezettség teljesítésére. A felperes 2021. szeptember 23. napján azonnali hatályú felmondással megszüntette a munkaviszonyát. A felmondás indokolása szerint a felperes 2021. március 31-től keresőképes, az üzemorvos azonban megállapította, hogy segédmunkás munkakörben munkavégzésre nem alkalmas. Ezt követően az alperes közölte, hogy másik munkakört feljárnani nem tud, azonban a munkaviszonyt egészségi alkalmatlanságra hivatkozással nem szüntette meg, sőt felszólította a felperest arra, hogy maga kezdeményezze a munkaviszonya megszüntetését. Miután a felperes nem volt hajlandó a munkaviszonyt felmondani, az alperes számára kérése ellenére sem biztosított munkát, pedig az Mt. 51. § (1) és (3) bekezdése alapján kötelessége lett volna a képzettségének és állapotának megfelelő másik munkakört feljárnani. Az alperes a munkaviszonyt továbbra is fenntartotta, de munkát nem biztosított, a felperest 2021. március 31. napjától állásidőre helyezte, de az alpbér fizetésére vonatkozó kötelezettségének – az Mt. 146. (1) bekezdésében foglaltak ellenére – nem tett eleget. Az alperes ezzel a döntésével a felperest anyagilag ellehetetlenítette, mert így 2021. március 31. napja óta semmilyen jövedelme nincs, holott jelenleg is munkaviszonyban áll, egyúttal megakadályozta azt is, hogy rehabilitációs járulékból részesüljön. A felperes az alperest felszólította a jogsértő állapot rendezésére, azonban ez nem vezetett eredményre. Az alperes a munkaviszonyt azért nem szüntette meg egészségügyi alkalmatlanságra alapított rendes felmondással, hogy ne kelljen a felperes részére a munkáltatói felmondás alapján járó kilenc havi végkielégítés és a kilencven nap felmentési időre járó távolléti díjat megfizetni. Ezen

magatartásával az alperes megsértette az Mt. 6. és 7. §-ában rögzített általános magatartási követelményeket, különösen a joggal való visszaélés tilalmát. A felperes keresetében felmentési időre járó távolléti díj, végkielégítés és ezen összegek után járó késedelmi kamatok, valamint állásidőre járó alapbér és késedelmi kamatai megfizetését kérte.

- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperest foglalkoztatási kötelezettség nem terhelte, melyre tekintettel az állásidőre járó alapbér iránti igény megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdésében írt munkáltatói kötelezettség – a felperes teljesítésre képes állapot esetén – kizárólag a munkaszerződés szerinti munkakör keretei között értelmezhető, ám a felperes ezen szerződés szerinti munkakörében nem volt teljesítésre képes.
- [4] 2.1. Az elsőfokú bíróság 33.M.70.395/2021/29. számú ítéletével marasztalta az alperest a végkielégítés, felmondási időre járó távolléti díj és állásidőre járó bér megfizetésében. A törvényszék álláspontja szerint az alperes által hivatkozott kúriai ítéletek (Mfv.X.10.038/2021/6. és Mfv.X.10.438/2018/4.) eltérő tényállásukra figyelemmel nem alkalmazhatóak. A perbeli esetben az alperes a felperes megváltozott egészségi állapotának megfelelő munkakört nem ajánlott fel a felperesnek, foglalkoztatási és munkabérfizetési kötelezettségének nem tett eleget, amelynek megsértése a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos és jelentős mértékű megszegésének minősül, ezért az azonnali hatályú felmondás jogszerű volt.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Mf.31.023/2023/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság egyetértett az alperes azon érvelésével is, hogy a keresőképeség megítélése szempontjából a komplex minősítést végző szakértői bizottság szakvéleményének nincs jelentősége. A felperes egészségkárosodásának és megváltozott munkaképességének ugyanakkor egyrészt az Mt. 51. § (3) bekezdésének alkalmazhatósága, másrészt pedig a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat lefolytatása szempontjából volt munkajogi jelentősége. Az ítéltábla ugyanakkor az alperes foglalkoztatási kötelezettségével kapcsolatban nem fogadta el az alperes fellebbezési érvelését. Kiemelte, hogy az Mt. perbeli időben alkalmazandó 55. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 51. § (3) bekezdés első mondatából következően az alperes a felperest eredeti segédmunkás munkakörben nem is foglalkoztathatta, ugyanakkor az Mt. 51. § (3) bekezdésének második fordulatából eredően további munkáltatói kötelezettségek terhelték. Álláspontja szerint a foglalkoztatási kötelezettség nem értelmezhető csupán a munkavállaló adott munkakörére. Hangsúlyozta, hogy az általa hivatkozott kúriai határozatoknak nem volt tárgya az Mt. 51. § (3) bekezdése, amely az észszerű alkalmazkodás elvének egyik szabálya, továbbá időközben az EUB gyakorlata is változott e körben. Kiemelte, hogy a felperes azonnali hatályú felmondásában is az Mt. 51. § (1) és (3) bekezdésére hivatkozott, vagyis arra, hogy az alperesnek kötelessége lett volna számára a képzettségének és állapotának megfelelő másik munkakört felajánlani.
- [6] Az ügyben az Mt. 51. § (3) bekezdés második mondatának értelmezése körében a felek eltérő álláspontot képviseltek arra figyelemmel, hogy az kizárólag a munkakörön belül vagy a munkakörön kívül is tartalmaz kötelezettséget. Az ítéltábla érvelése szerint a jogszabályi rendelkezést nem lehet elkülönülten vizsgálni az Mt. egyéb jogszabályi rendelkezésétől, így figyelemmel kell lenni az Mt. 51. § (5) bekezdésére, amely a fogyatékos-sággal élő személy foglalkoztatására vonatkozóan írja elő az észszerű alkalmazkodás feltételeinek biztosítását. Irányadónak tekintette a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelvet (a továbbiakban: foglalkoztatási keretirányelv), valamint a fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezményt (a továbbiakban: CRPD), melyet Magyarország is ratifikált a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-485/20. számú ügyében kifejtettekre utalva hangsúlyozta, hogy az Mt. 66. § (7) bekezdésének az Mt. 51. § (3) és (5) bekezdésével való együttes értelmezéséből is levezethető a nem kizárólag az eredeti munkakörre szorító foglalkoztatási kötelezettség szélesebb körű értelmezése. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az alperesnek az elsőfokú és a fellebbezési eljárásban sem volt tényelőadása arról, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdése szempontjából ténylegesen vizsgálta volna a felperes munkakörét vagy foglalkoztatási lehetőségeit, illetőleg a más munkakör felajánlásának lehetőségét. Az alperes magatartása végig elzárkózó volt, amelyet a becsatolt levelek is igazolnak. A felperes 2021. augusztus 19-én felszólította az alperest az Mt. 51. § (3) bekezdésére és arra, hogy az egészségi állapotának változására tekintettel módosítsa a munkafeltételeket vagy a munkaidőbeosztást, erre ugyanakkor az alperes nem is válaszolt. A másodfokú bíróság egyetértett azal, hogy az egészségügyi alkalmatlanságra tekintettel az alperes a felperest az eredeti munkakörében nem foglalkoztathatta, de a foglalkoztatási kötelezettség a konkrét perbeli esetben nem értelmezhető szűken, csak az adott munkakörre vonatkozóan.

- [7] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.VIII.10.090/2023/7. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.023/2023/7. számú ítéletét a Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.395/2021/29. számú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a perfelvételi tárgyalás megismétlésével új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította.
- [8] Utalt arra, hogy a jogerős ítélet helytállóan következtetett, hogy az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja és az Mt. 51. § (3) bekezdés első fordulata alapján az alperes a felperest eredeti munkakörében nem is foglalkoztathatta. A másodfokú bíróság a jogerős ítéletében ugyanakkor a keret-irányelv, valamint a CRPD és az EUB által folytatott gyakorlat alapján arra a következtetésre jutott, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdése nem csupán az eredeti munkakörre szorító kötelezettséget jelenti, az szélesebb körűen értelmezendő. Rögzítette, hogy az új eljárás során kell állást foglalni abban, hogy a felperes foglalkoztatására a korábbi munkakörében az Mt. 51. § (3) bekezdés második fordulata alapján volt-e lehetősége az alperesnek. Az indokolás szerint nyilatkoztatni kell az alperest arról, hogy a felperesnek a továbbfoglalkoztatását elutasító válasza során milyen körülményeket mérlegelt. Ezen adatok és nyilatkozatok beszerzését követően lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy az alperes az Mt. 51. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét megsértette-e, volt-e arra lehetősége, hogy a felperes munkafeltételeinek, avagy munkaidő-beosztásának módosításával foglalkoztatási kötelezettségét teljesítse, és a felperes igényt tarthat-e az állásidőre járó díjazása és az azonnali hatályú felmondása jogkövetkezményeinek megfizetésére.
- [9] A megismételt eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.345/2023/30. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította. A Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.345/2023/30. sorszámú ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. A Fővárosi Ítéltábla ebben a fellebbezési eljárásban fordult az Alkotmánybírósághoz, az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja és az Mt. 51. § (3) bekezdés első fordulata rendelkezései ellen.
- [10] 2.2. A bírói kezdeményezés tartalmazza az alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket, továbbá az egyéb, társadalombiztosítási és szociális rendelkezéseket, valamint a bírói és alkotmánybírósági gyakorlatot, az Európai Unió vonatkozó normáit és bírósági gyakorlatát, az érintett nemzetközi szabályokat.
- [11] A másodfokú bíróság az indítványban utal arra, hogy tudomása van arról, hogy a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 23.M.70.286/2024/17. számú végzésével jelen indítvánnyal részben azonos körben ugyancsak az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte. A bíróság kifejezésre juttatta, hogy az indítvánnyal egyetért, de jelen ügyben az alkalmazandó jogszabályok eltérnek, és a bíróság az indítványban foglaltakon túl további alaptörvény-ellenesség és nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítását is indítványozza.
- [12] 2.3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 23.M.70.286/2024/17. számú végzése alapján indult eljárásban 2025. február 11-én határozatot hozott, amely a Magyar Közlöny 2025. február 27-i, 19. számában jelent meg. Ez az Alkotmánybíróság 1/2025. (II. 27.) AB határozata (a továbbiakban: Abh.) a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 146. § (2) bekezdés második mondatának utolsó fordulata („ , vagy egyébként munkaköre ellátására egészségi okból alkalmatlan”) alaptörvényellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről és alkalmazásának kizárásáról, valamint alkotmányos követelmény megállapításáról.
- [13] 3. Az általános hatáskörű bíróság az előzményekre, ezek között az Mt. 51. § (3) bekezdése második fordulata mikénti értelmezésére, az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja és más jogszabályi rendelkezéseknek az azok együttes hatásából adódó alaptörvény-ellenességét – az indítvány tartalma szerint – az alábbiakra alapozza.
- [14] 3.1. Az indítvány elsőként az alaptörvény-ellenes diszkrimináció körében tartalmaz érvelést, az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontjával kapcsolatban, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése, (4) és (5) bekezdése, továbbá az ezeket értelmező alkotmánybírósági határozatok felhívásával.
- [15] A perben alkalmazandó, később törvénymódosítással [az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja módosításával] is megerősített azon munkajogi szabályozás, mely szerint egészségi okból származó alkalmatlanság esetén a munkáltatónak nincs foglalkoztatási kötelezettsége, ide tartozóan más munkakör felajánlási kötelezettsége és állásidőre járó bért sem kell fizetnie, sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését, diszkriminatív, mert a munkakör ellátására egészségi okból alkalmatlanná vált munkavállalók a jogalkalmazás alapján keresőképtelen munkavállalóknak minősülnek, és a foglalkoztatási és állásidőre járó bérfizetési kötelezettség szempontjából azonosan kezelik őket, holott a két csoport nem azonos. A megkülönböztetés hiánya fordított diszkriminációt eredményez. Jogellenes eltérő bánásmód valósul meg továbbá a rehabilitációs ellátásban vagy rehabilitációs járadékban részesülő és egyéb, fogyatékosnak minősülő munkavállalók között. Utalt az 1998. évi XXXVI. törvényre és az EUB esetjogára, a CDPR egyezményre, valamint az 1985. évi 9. törvényerejű rendeletre.

- [16] Alaptörvény-ellenes eltérő bánásmód valósul meg továbbá a munkaviszonyban és egyéb, közszolgálati jogviszonyban egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan személyek között mind az egészségi okból alkalmatlanság esetén járó munkabér, ellátás, juttatás, mind a munkáltatót terhelő foglalkoztatási kötelezettségek, valamint a munkakör-felajánlás szempontjából, a különféle jogállási törvények felidézett szabályai alapján.
- [17] 3.2. Az indítvány érvelést tartalmaz a munkához való jog, az egészséget, biztonságot és méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételek, szociális biztonsághoz való jog sérelme körében, az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontja és 51. § (3) bekezdése értelmezésével kapcsolatban.
- [18] A jelenlegi munkajogi szabályozás alapján azonban a munkáltatónak az egészségi okból alkalmatlan munkavállalót nem kell foglalkoztatnia, részére nem kell állásidőre járó bért fizetnie, nincs más munkakörfelajánlási kötelezettsége, és ugyan a jogszabály előírja, hogy a munkáltató élhet felmondással egészségi okból munkakör ellátására alkalmatlanság esetén, melyre nézve végkielégítés és felmondási időre járó távolléti díj fizetési kötelezettsége van, ugyanakkor az sem kötelező. Az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállaló munkához való joga és szociális biztonsága is sérül.
- [19] Utal arra, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdésében szabályozott kötelezettség, mely a munkafeltételek és a munkaidő-beosztás módosítását írja elő, nem elégséges az ilyen, egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállalók foglalkoztatásához. Miként a törvényhely előterjesztői indoklásából is kitűnik, azt a jogalkotó a 92/85/EGK irányelv 5. cikkében szabályozott, a várandós és szoptató munkavállalók munkahelyi kockázatnak való kitettsége elkerülése érdekében írta elő, az Mt. 60. § (1) bekezdése szerinti más munkakörben való, egészségi állapotának megfelelő munkakör felajánlását megelőzően. Ez utóbbi rendelkezés pedig kifejezetten csak a várandósság megállapításától a gyermek egyéves koráig terjedő időre vonatkozik. Továbbá önmagában a munkaidő-beosztás módosítása (pl. több műszakos munkarend helyett általános) jellemzően az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlanságra nem hat ki. Az Mt. 51. § (3) bekezdésében írt munkáltatói kötelezettség a Kúria Mfv.10.038/2021/6. számú precedensképes határozata szerint a munkáltatót kizárólag a munkaszerződés szerinti munkakör keretei között terheli, de a munkavállaló egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlansága esetén a szerződés szerinti munkakörében bizonyosan nem teljesítésre képes.
- [20] 3.3. Az indítvány hivatkozik a normavilágosság hiányára [B] cikk (1) bekezdése], normakollízióra [T] cikk (3) bekezdése].
- [21] Azzal érvel, hogy a felmondás a hatályos szabályok szerint csupán joga, és nem kötelezettsége a munkáltatónak, és mivel az új szabályozás alapján már nem jelent terhet az alkalmatlan munkavállaló munkaviszonyának a fenntartása, így az Mt. 55. (1) bekezdése a) pontjának második fordulata – a bírói gyakorlat alapján – alkalmas az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállalónál a felmondás és a végkielégítés szabályainak a megkerülésére is. A rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség alól mentesített, bérben nem részesülő munkavállaló, akinek a biztosított jogviszonya is szünetel, saját maga dönthet a munkaviszony megszüntetése mellett, azonban ekkor elesik a végkielégítéstől és felmentési idő sem jár neki. Így tehát bár a támadott szabályozás a végkielégítéshez és felmondási időhöz való jogot nem szünteti meg, de valójában megakadályozza annak realizálását. A konkrét esetben normakollízió áll fenn az egészségi okból adott munkakör ellátására alkalmatlanság miatti felmondás és végkielégítés fizetés, valamint aközött, hogy a munkáltatónak nincs foglalkoztatási és munkabér-fizetési kötelezettsége. Az ellentétes tartalmú szabályozás anyagi alkotmányellenességhez is vezet, valamint sérti az Alaptörvény fent hivatkozott rendelkezéseit. Az, hogy a munkáltatónak nincs foglalkoztatási kötelezettsége, meg nem engedett diszkriminációt, illetőleg alkotmányos alapjog korlátozását is eredményezi.
- [22] 3.4. Az indítvány tartalmaz érvelést nemzetközi egyezménybe ütközés körében is. Ennek lényege szerint a támadott szabályozás, mely szerint az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállaló kapcsán a munkáltatónak nincs foglalkoztatási, ideértve munkakör-felajánlási, állásidő-fizetési kötelezettsége, ennek folytán a munkavállaló biztosítási jogviszonya szünetel és egyéb ellátásra sem volt jogosult a perbeli időszakban, továbbá a munkáltató a munkaviszony megszüntetésére sem köteles végkielégítés és felmondási időre járó távolléti díj fizetése mellett, ellentétes a Genfben, az 1983. évi június hó 20. napján kelt, a szakmai rehabilitációról és a foglalkoztatásról (rokkant személyek) szóló egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 9. törvényerejű rendelet (Egyezmény) 1. cikk (2) és (4) bekezdésével, 3. és 4. cikkével, továbbá a CRPD 2. cikkel és 27. cikk (1) bekezdés a), b) e), h) és k) pontjával, a Módosított Európai Szociális Karta kihirdetéséről szóló 2009. évi VI. törvény (Karta) 15. cikk (2) bekezdésével.
- [23] 3.5. Az Alkotmánybíróság az indítványt a tartalma szerint bírálta el.

- [24] 4. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában és 32. § (1)–(2) bekezdésében, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [25] 4.1. Az indítványozó bíróság az Abtv. 25. § (1) bekezdésére és 32. § (1)–(2) bekezdésére alapította kérelmét, amely az Mt. két rendelkezése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására, valamint megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] eleget tesz-e.
- [26] Az indítványozó bíróság megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], valamint az indítványozó bíróság megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit: az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XII. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (3) bekezdése, valamint az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése, illetve megjelöli a nemzetközi szerződések megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [27] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a bírói indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont], az ugyanis az Abtv. 41. § (1) bekezdésében a kifogásolt jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének a megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [28] 4.2. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia {3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy az adott ügyben valóban szükséges alkalmaznia a támadott jogi normát. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye [...]” {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [29] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel a bírói indítvánnyal összefüggésben megállapítja, hogy a bírói kezdeményezés alapját képező per tárgyaához tartozó, idevágó, lényeges jogkérdés a perben érvényesített igényvel kapcsolatban az Mt. támadott rendelkezéseinek értelmezése és alkalmazása.
- [30] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó bíróság előtt olyan egyedi ügy van folyamatban, amelyben az általa támadott rendelkezéseket az ügy elbírálásához alkalmaznia, értelmeznie kell, az ügy ezekkel szoros kapcsolatban áll.
- [31] 5. Az Alkotmánybíróság 1/2025. (II. 27.) AB határozata alaptörvény-ellenesnek nyilvánította és megsemmisítette az Mt. 146. § (2) bekezdése második mondatának utolsó fordulátát („ , vagy egyébként munkaköre ellátására egészségi okból alkalmatlan”), valamint megállapította, hogy az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásánál az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a munkavállalónak az adott munkaköre ellátására egészségi okból való alkalmatlansága esetén a munkáltató általános foglalkoztatási kötelezettsége változatlanul fennáll.
- [32] 5.1. Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy a támadott jogszabályok egyenlően kezelik a keresőképtelen és az adott munkakör ellátására egészségi okból alkalmatlan munkavállalókat. Az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja mindkét csoportot mentesíti a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség alól, az Mt. 146. § (2) bekezdésének második fordulata pedig mindkét csoport tekintetében úgy rendelkezik, hogy őket távolléti díj nem illeti meg. Azonban a két munkavállalói csoport nem tekinthető azonosnak, ugyanis a keresőképtelen munkavállaló társadalombiztosítási ellátásban részesül, ezzel szemben az egészségi okból munkaköre

ellátására alkalmatlan munkavállaló ilyen ellátásra nem jogosult. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az adott rendelkezés eltérő helyzetű munkavállalók jogosultságát azonos módon szabályozza, és ezáltal az egészségi okból alkalmatlan munkavállaló többszörösen hátrányos helyzetbe kerül. Ez az ún. fordított megkülönböztetés végső soron az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdése szerinti munkavállalói jog korlátozását eredményezi. Az Alkotmánybíróság az Mt. 146. § (2) bekezdés utolsó fordulatát illetően azt állapította meg, hogy az sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, ezért azt megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság az Mt. 55. § sérelmezett rendelkezése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasította, azonban alkotmányos követelményként megállapította, hogy az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásánál a munkavállalónak az adott munkaköre ellátására egészségi okból való alkalmatlansága esetén a munkáltató általános foglalkoztatási kötelezettsége változatlanul fennáll.

- [33] 5.2. A fentiek szerint az Alkotmánybíróság az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásához alkotmányos követelményt fűzött. Az Alkotmánybíróság határozata *erga omnes*.
- [34] Az alkotmányos követelmény a konkrét esetben azt jelentette, hogy az Alkotmánybíróság a hatályos jog kímélete érdekében elkerülte a jogszabály megsemmisítését, mert a jogrend alkotmányosságát a konkrét esetben enélkül is biztosítani lehetett, ugyanis az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának van olyan értelmezése is, amely eltér az általános hatáskörű bíróság értelmezésétől, és amely mellett az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontja az Alaptörvénnyel összhangban áll. Valamely jogszabály hiányosságának vagy homályosságának alkotmányos következményei többféleképpen is levonhatók. Az Alkotmánybíróság a vizsgált jogszabály alkotmányos értelmezésének körét határozta meg konkrét ügyben a normával szembeni alkotmányos követelmény megállapításával, mert a jogszabály nem volt feltétlenül alaptörvény-ellenes. Ugyanakkor megsemmisítette azt a másik szabályt, amely továbbra is kizárta volna az indítványra okot adó esetben az állásidőre járó díjazás megfizetését az adott munkaköre ellátására egészségi okból alkalmatlanná vált munkavállaló számára.
- [35] Az Alkotmánybíróság határozata mindenkire kötelező. Az Abh. rendelkezéseit minden, folyamatban lévő ügyben alkalmazni kell. Alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság megsemmisítheti azt a bírói döntést, amelyben foglalt jogértelmezés ellentétben áll alkotmánybírói határozatban meghatározott alkotmányos követelménnyel.
- [36] 6. Az Abtv. 59. §-a szerint az Alkotmánybíróság – az Ügyrendben meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.
- [37] Az Ügyrend 65. § (3) bekezdése szerint okafogottság címén kell az alkotmánybírói eljárást megszüntetni, ha az Alkotmánybíróság által korábban alkotmányosértőnek minősített és megsemmisített jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alkotmányossági felülvizsgálatát más alaptörvényi tételre (alkotmányos összefüggésre) tekintettel kéri felülvizsgálni, mint amilyen alkotmányos összefüggés alapján az Alkotmánybíróság az adott jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést megsemmisítette.
- [38] Az Ügyrend 67. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a alapján végzésben megszüntetheti az eljárást a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén. A (2) bekezdés szerint okafogottá válik az indítvány különösen, ha az e) pont szerint az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált.
- [39] Az okafogottság felmerülése esetén bármely megindított eljárás érdemi döntés nélkül zárulhat. Az Abtv., illetve az Ügyrend alapján a megszüntetés ilyenkor mérlegelés kérdése, erre utal a megszüntetheti kifejezés használata, ugyanakkor az Ügyrendben példálózó módon felsorolt okok között van olyan, amely nem ad teret mérlegelésnek (pl. az indítványozó halála, jogutódlás lehetőségének hiányában). További feltétel, hogy az okafogottságnak nyilvánvalónak kell lennie, vagyis az ok fennállása nem képezheti mérlegelés, illetve vita tárgyát.
- [40] A jelen esetben az Abh. folytán megszűnt az indítványában jelzett, az Alaptörvényt sértő helyzet, ezáltal a bírói kezdeményezés szerinti probléma már megoldódott. Ezért az Alkotmánybíróság az eljárást megszüntette. Hasonlóképpen: az Abh. folytán okafogottá vált a vizsgálódás arról is, hogy az Mt. támadott rendelkezései a bírói kezdeményezésben felhívott nemzetközi szerződésekbe ütköznek-e.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: III/343/2025.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3162/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1.332/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria Bfv.II.1.332/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, valamint az indítványban és annak kiegészítésében foglaltak lényege a következő.
- [3] 2.1. A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2006. május 10-én kihirdetett 3.B.155/2006/21. számú ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki előre kitervelten, nyereségvágyból, közfeladatot ellátó személy ellen elkövetett emberölés büntetében. Ezért őt életfogytig tartó szabadságvesztésre és a közügyektől 10 évi eltiltásra ítélte, azzal hogy legkorábban 30 év után bocsátható feltételes szabadságra.
- [4] A védelmi fellebbezések alapján eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2007. február 6-án kihirdetett Bf.65/2006/28. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az Ítéltábla a megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, ennek eredményeként a fellebbezéseket nem találta alaposnak.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati indítványa alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság 2008. március 13-án meghozott Bfv.II.932/2007/7. számú végzésével hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet, a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.
- [6] Az indítványozó védőjének felülvizsgálati indítványa alapján eljáró Kúria a 2023. május 4-én meghozott Bfv. II.1.332/2022/2. számú végzésével elutasította az indítványozó védőjének felülvizsgálati indítványát.
- [7] 2.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifogásolta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő joga sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem érvényesült. Az indítványozó szerint a Kúria által hatályukban fenntartott első- és másodfokú döntések az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) AB határozatának rendelkező részében megállapított alkotmányos követelménnyel összeegyeztethetetlen módon beszerzett, és így az eljárás későbbi szakaszaiban figyelembe nem vehető vallomásokon alapultak.
- [8] Az indítványozó szerint a Kúria megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdését is, mivel a felülvizsgálati eljárás során nem vizsgálta meg az első- és másodfokú döntésekhez felhasznált bizonyítékok alaptörvény-ellenességét kifogásoló részét.
- [9] Az indítványozó szerint a Kúria az első- és másodfokú eljárás során elkövetett szabálysértések, törvénysértések és alaptörvénysértések (a kihallgatások körülményei, a védő szabályszerű értesítésének elmaradása, a kirendelt védő mulasztásai, a megkésett és hiányos homogenetikai szakvélemény, a vádiratban foglalttól eltérő minősítés, valamint az elsőfokú bíróság hiányos indokolása, a védői indítvány kapcsán elmaradt válasz) ellenére tartotta fenn hatályában az Ítéltábla határozatát.
- [10] Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, amelyben arról is tájékoztatta, hogy – az Abtv. és az Ügyrend rendelkezéseire tekintettel – a jogerős ítélettel szemben nincs helye alkotmánybírósági eljárás megindításának.
- [11] Az indítványozó indítványkiegészítésében a Kúria végzésével összefüggésben hivatkozott továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, 28. cikkének, II. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmére.

- [12] Az indítványozó az indítványkiegészítésében – az Alaptörvény 28. cikkének Kúria általi figyelmen kívül hagyására is hivatkozással – megismételte az indítványban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseinek sérelme kapcsán előadottakat.
- [13] Az indítványozó szerint nem helytálló a Kúria azon érvelése, miszerint a rendkívüli perorvoslat keretein belül nem vizsgálhatja a sérelmezett bírósági eljárással kapcsolatos alkotmányjogi kételyeket és ehhez képest hatályában fenntartotta az alaptörvény-ellenes bírósági ítéleteket.
- [14] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése sérelmét okozza, ha a vádlottat a bíróság hátrányosabb helyzetbe hozza ahhoz a terhelthez képest, akivel kapcsolatban, akár ugyanolyan bűncselekmény miatt a BH2016.327. megállapításait alkalmazták, pusztán az ügy időbeli meghatározottságának a különbsége miatt.
- [15] 3. Az indítványozó 2025. március 7-én érkezett beadványában az alkotmányjogi panaszát visszavonta és kérte az eljárás megszüntetését.
- [16] Az Abtv. 53. § (6) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz kivételével az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítvány nem vonható vissza. Az Ügyrend 67. § c) pontja alapján okafogottá válik az indítvány, ha azt az indítványozó visszavonta. Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – az Ügyrendben meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.
- [17] 4. Ekként az Alkotmánybíróság, tekintettel arra, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt tartalmazó indítványát visszavonta, miáltal az indítvány jelen esetben értelemszerűen okafogottá is vált, az Abtv. 59. §-a, valamint az Ügyrend 67. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének c) pontja alapján – figyelemmel az Abtv. 53. § (6) bekezdésére is – az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntette.

Budapest, 2025. április 8.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1313/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3163/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.231/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség jogi képviselője (dr. Gáldi Nóra ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.231/2024/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 104.K.700.603/2024/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a fenti, kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (2), (4), (5) bekezdéseiben foglaltakat. Emellett az indítvány hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, valamint a XI. cikk (1) és (2) bekezdései rendelkezéseire is.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az alapügy előzménye szerint az indítványozó (mint a közigazgatási jogvita felperese) – mint nem állami köznevelési intézményt fenntartó – 2019. évre vonatkozóan költségvetési támogatás iránti kérelmet nyújtott be a Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Igazgatóságánál, amelyről az BPM-ÁHI/1412-5/2019. számon döntött. Az indítványozó ezt követően a támogatás módosítását kérte, melyre tekintettel a hatóság BPM-ÁHI/4579-3/2019. számú határozatával a korábbi határozatával megállapított 2019. évi támogatás összegét módosította. A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 2. számú melléklet III. 5. aa) alpontjában foglaltak szerinti intézményi gyermekétkeztetés jogcímén járó támogatás kapcsán finanszírozható dolgozói létszámot 24,46 főben, valamint az ennek alapján az indítványozót e jogcímén megillető támogatás összegét 46 474 000 Ft-ban határozta meg.
- [4] A támogatás módosítása tárgyában hozott határozat ellen az indítványozó mint felperes keresetet nyújtott be, amelyben kifogásolta az intézményi gyermekétkeztetés jogcímén járó támogatás számításának a metódusát. A Fővárosi Törvényszék a 107.K.703.882/2021/8. számú ítéletével a keresetet elutasította, a Kúria a Kfv.35.027/2022/2. számú végzésével az indítványozó mint felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. A kúriai végzéssel szemben az indítványozó az Alkotmánybíróság előtt alkotmányjogi panasszal élt, amelyet az Alkotmánybíróság 3093/2023. (III. 1.) számú AB végzésével visszautasított.
- [5] 2.1. Az indítványozó mint felperes 2020. március 1-jén a Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Vármegyei Igazgatóságán (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) benyújtotta a 2019. évben általa igénybe vett költségvetési támogatások elszámolását. Az indítványozó a Kvtv. 2. sz. melléklet III.5 aa) alpontja szerinti intézményi gyermekétkeztetés jogcímén járó támogatás alapjául szolgáló dolgozói létszámot intézményenként vette figyelembe, amely 34,25 fő és ennek alapján a támogatás összegét 65 075 000 Ft-ban jelölte meg. Az elsőfokú hatóság határozatában megállapította, hogy az indítványozót 19 182 200 Ft elszámolt időszakra kiutalt és ténylegesen megillető támogatási különbözetből eredő visszafizetési kötelezettség terheli. A felperesi indítványozó fellebbezése folytán a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: alperes) 2024. január 23-án kelt ÖNKFO/88-1/2024. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperes a jogerős határozat ellen keresettel élt, melyet a Fővárosi Törvényszék 104.K.700.603/2024/16. számú ítéletével mint alaptalant, elutasított. Indokolásában kifejtette, hogy a releváns tényállási elemek tekintetében azonos tényállású ügyben azonos jogkérdésben a Kúria a bírósági határozatok gyűjteményében is közzétett Kfv.IV.35.472/2020/8. számú ítéletével már elvi jelleggel döntést hozott. Mivel a releváns tényállás és jogkérdés egyezőségén túl a felek előadásai is azonosak voltak, ezért a bíróság nem látta indokát, hogy eltérjen a Kúria említett döntésében foglaltaktól. Az ítélet indokolásában kitért – többek között – arra, hogy a Kvtv. 2. számú melléklet III.5. aa) alpontjában szereplő számítási módszert leíró rendelkezések valamennyi struktúrájú fenntartóra általános jelleggel rögzítik a támogatás

alapja kiszámításának a módját, amely egy absztrakt képlet. Az nem azt veszi figyelembe, hogy az egyes fenntartó mennyi intézményt tart fenn, hanem az ellátottak és a feladatellátási helyek számát. Megjegyezte továbbá, hogy a dolgozói létszám számítására nincs kihatással, hogy valamely fenntartó hány intézményt tart fenn, amennyiben az releváns lenne, akkor az (mint ahogy az ellátottak és a feladatellátási helyek száma is) kifejezetten megjelenne a jogszabályban. Ezért az alperes részéről alkalmazott számítást a jogszabályoknak megfelelőnek, az indítványozó felperes keresetét pedig alaptalannak találta.

- [6] Az indítványozó mint felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a jogerős ítélet ellen, mely befogadását a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjára alapította, valamint megismételte a kereseti kérelmében foglaltakat. Nézete szerint a jogerős ítélet sérti a Kvtv. 2. számú melléklet III. 5. pont aa) alpontját, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 1. § (1) bekezdése szerinti alapvető elvárásaként rögzített egyenlő bánásmód követelményét, valamint a gyermekek intézményi étkezéshez való Nkt. 46. § (3) bekezdésében biztosított jogát, továbbá az Nkt. 4. §-a szerint feladat ellátási hely fogalmát. A felülvizsgálati kérelmével egyidejűleg azonnali jogvédelem iránti kérelmet is előterjesztett.
- [7] A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelme befogadását megtagadta. Végzésének indokolása szerint a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, az ügy által felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségével mint befogadási okkal összefüggésben kiemelte, hogy a felvetett jogkérdés különleges súlya kizárólag akkor teszi lehetővé a jogerős ítélet felülvizsgálatát, ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön túlmutat. Viszont ez esetben is csak abban az esetben indokolt – a Kúria egységes gyakorlata szerint – amennyiben az adott kérdésben még nem foglalt állást. Kifejtette továbbá, nem vitatva az ügy társadalmi jelentőségét, hogy a Kúria Kfv.IV.35.472/2020/8. számú határozata már vizsgálta a Kvtv. 2. számú melléklet III. 5. pont aa) alpontját, és elvégezte annak értelmezését. Hivatkozott az említett kúriai döntés elvi álláspontjára, amely szerint a dolgozói létszám számítására nincs kihatással az, hogy valamely fenntartó hány intézményt tart fenn. Annak relevanciája esetén az kifejezett módon – az ellátottak és a feladat ellátási hely számához hasonlóan – megjelenne a jogszabályban. Nem jogszerűtlen a normatív szabályozás szerint történő támogatás megállapítás pusztán attól, hogy nem intézmények szerint, hanem az ellátottak száma alapján rendeli kalkulálni és meghatározni a rendelkezésre bocsátott költségvetési forrás összegét. A Kúria nem látott továbbá lehetőséget a felülvizsgálati kérelem befogadására a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa), ac) alpontjaira alapítottan sem.
- [8] 2.2. Az indítványozó az Alkotmánybírósághoz benyújtott, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz a Törvényszék ítélete, valamint a felülvizsgálati bíróság végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [9] A konkrét tényállás, az intézményi gyermekétkeztetés támogatása, az intézményi gyermekétkeztetés kapcsán az étkeztetési feladatot ellátók után járó bértámogatás, illetve ennek részeként a számított dolgozói létszám vonatkozásában részletes számítási módszert is bemutató indítványában az indítványozó előadta, hogy az elsőfokú hatóság által alkalmazott, és a Fővárosi Törvényszék által jóváhagyott számítási módszer az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző, önkényes megkülönböztetését eredményez. Az alaptörvény-ellenes megkülönböztetés nézete szerint az összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – intézményi, illetve személyi körben, a köznevelési intézmények fenntartói, tanulói, valamint dolgozói.
- [10] A részletes számítást bemutató indokolás szerint az alkalmazott számítási módszer eredményeként a támogatás szétosztása után az egyes intézményekre lényegesen kevesebb támogatás jut, mintha önállóan – a feladatellátási helyeket intézményenként összesítve – vennék figyelembe a gyermeklétszámot. Azok a tanulók, akik több intézményt, illetve feladatellátási helyet működtető fenntartó intézményével állnak tanulói jogviszonyban, hátrányos megkülönböztetést szenvednek el, mivel e számítás eredményeként az étkeztetéssel összefüggésben finanszírozott dolgozói létszám alacsonyabb, mint azoknál a fenntartóknál, ahol kevesebb intézmény, illetve feladatellátási hely működik. Az említett gyakorlat valamennyi olyan fenntartóra nézve hátrányos, amelyik több intézménnyel rendelkezik, és az intézmények feladatellátási helyeinek száma meghaladja a hatot. Nézete szerint ebbe a körbe tartozik vélhetően valamennyi nagyobb intézményrendszerrel rendelkező egyházi intézményfenntartó.
- [11] Emellett az indítványozó idézte az Alaptörvény XI. cikkének (1) és (2) bekezdéseit, továbbá az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, továbbá az Alaptörvény XV. cikk (4) és (5) bekezdéseit, anélkül azonban, hogy erre vonatkozóan bármiféle érdemi indokolást előterjesztett volna.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban járt el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befo-

gadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [13] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Erre nézve a következőket állapította meg.
- [14] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott törvényszéki ítélet, valamint a kúriai végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésének a törvényszéki jogerős ítélet tekinthető.
- [15] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése szerint a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg {erre nézve lásd pl.: 3095/2024. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [34–35]}.
- [16] Az indítványozó jelen ügyben a jogerős döntést alkotmányjogi panasszal határidőben nem támadta meg, ugyanakkor a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pont *aa*) és *ab*) alpontjai szerinti befogadhatósági ok fenn nem állása miatt megtagadó végzése mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül. Erre tekintettel a Kúria végzésén keresztül a jogerős törvényszéki döntés állított alaptörvény-ellenessége vizsgálható jelen eljárásban.
- [17] 3.2. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó indítványát határidőben nyújtotta be (az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2024. november 4-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2024. december 12-én terjesztette elő). Az Abtv. 27. §-a alapján az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.231/2024/2. számú ítélete a bírósági eljárást befejező, jogorvoslattal nem támadható döntésének alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely ellen fellebbezésnek vagy további felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozó az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mivel a közigazgatási jogvita iránt indított ügyben felperes [27. § (2) bekezdés *a*)–*c*) pontjai] volt, fennáll.
- [19] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Ugyanakkor az indítványozó állítása szerint is az indítványozó által hivatkozott és állított Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében biztosított jog sérelme a bírósági eljárásban valójában nemcsak az indítványozó mint fenntartó, hanem az intézményekben tanulók, valamint annak dolgozói Alaptörvényben biztosított jogát is érintette, ezért az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. {Ezzel összefüggésben lásd: 3532/2021. (XII.13.) AB végzés, Indokolás [23]}. Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését ugyancsak megemlíttette, azonban az Alaptörvény ezen cikke nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak, amelyre alkotmányjogi panasz lenne alapítható, ezért az indítvány ezen részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja előírásainak.
- [20] 3.3. Az indítványi kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt további követelményeinek ugyanakkor szintén csak részben tesz eleget. Az indítvány tartalmazza: *a*) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) *b*) az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés Alaptörvényben biztosított jogát sérti); *c*) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; *d*) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XV cikk (2) bekezdés]; *f*) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és

semmisítse meg azt. Azonban az indítvány az Alaptörvény XI. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint a XV. cikk (4) és (5) bekezdései vonatkozásában az alaptörvényi rendelkezéseket csupán idézi, ezekhez semmiféle érdemi indokolást nem fűz, így azok szintén nem felelnek meg a határozottság fent idézett Abtv. 52. § (1b) bekezdése b) pontjában foglaltaknak, ami az alkotmányjogi panasz eljárásban az érdemi vizsgálat akadályát képezi.

- [21] 3.4. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [22] A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő, Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes" {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]–[18]}.
- [23] Ugyanakkor a 3459/2022. (X. 28.) AB végzés – utalva a 3309/2022. (VI. 24.) AB végzésében foglaltakra {Indokolás [29]} – hangsúlyozta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság feladata nem az, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tény- és jogkérdéseit vizsgálja felül, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságtól {Indokolás [16]}.
- [24] Az indítványozó a támadott kúriai végzésen keresztül a jogerős ítéletet azért tartotta ellentétesnek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, mivel az álláspontja szerint a jogerős ítélet (illetve ezen keresztül az elsőfokú hatóság ítélete) által alkalmazott, illetve jóváhagyott számítási módszer a köznevelési intézmények fenntartói között önkényes megkülönböztetést eredményezett. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet az Alaptörvény XV. cikke tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányellenesség kételyét, mivel a felülvizsgálati bíróság végzésében részletesen megindokolta – a Kúria vonatkozó gyakorlatának bemutatásán keresztül –, hogy az adott számítási módszer miért nem eredményez hátrányos megkülönböztetést, valamint ennek folytán alaptörvény-ellenességet a különböző intézményfenntartók között. Emellett sem a jogerős ítélet, sem a kifogásolt kúriai végzés olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetnek fel, amelynek tisztázását az Alkotmánybíróság indokoltnak tartaná.
- [25] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése tekintetében az alkotmányjogi panaszt nem találta – az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek hiányában – befogadhatónak.
- [26] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontjai, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c), h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2025. április 8.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3863/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3164/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.229/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szepesházi Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szól 2011. CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó az Alkotmánybíróság előtt fekvő alapügy felperese volt, szomszédja az alperesnek.
- [4] Az ügy előzménye szerint a felek között kialakult vízelvezetéssel kapcsolatos jogvitát az eljáró bíróságok úgy zárták le, hogy megállapították a birtokháborítás tényét és az alperest csapadék elvezetéssel kapcsolatos hiányok megszüntetésére kötelezték a telkén úgy, hogy a munka elvégezte után, a felperes indítványozó köteles a vízelvezetés költségének a 30 %-át az alperes részére megfizetni. Ezt követően az indítványozó felperes kérelme alapján a bíróság végrehajtási lapot bocsátott ki az alperes ellen, mivel az indítványozó álláspontja szerint a vízelvezetési munkálatok nem a jogerős ítéletben foglaltaknak megfelelő módon készültek el. Ezután az alperes – a végrehajtói jegyzőkönyv szerint – a felmerült hibát kijavította, amely alapján a bíróság a végrehajtási eljárást befejezte. A bíróság megállapította továbbá ezzel kapcsolatosan, hogy a végrehajtás egyéb módja meghatározásának a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 173. §-a szerinti feltételei nem valósultak meg, miután a végrehajtást kérő indítványozó felperes a teljesítés megtörténtét lényegileg nem vitatta.
- [5] Ezt követően az ügy alperesének kérelme alapján kezdeményezett az eljáró bíróság végrehajtást, amelyben kötelezte az indítványozót a vízelvezetési költségek 30%-ának megfizetésére. Az indítványozó a végrehajtási lap visszavonása iránt kérelmet terjesztett elő, mivel álláspontja szerint a munkálatok nem, illetve nem megfelelő módon valósultak meg, valamint azok elvégzését nem is bizonyították kellőképpen. Az eljáró bíróság álláspontja szerint az indítványozó által felhozott érveket a perenkívüli eljárásban nem, csak a végrehajtás megszüntetése iránti perben lehet vizsgálni.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult keresettel a bírósághoz, kérve többek között a vele szemben fogantatosított végrehajtás megszüntetését. Az indítványozó hivatkozása szerint az alperes nem küldte meg számára a vonatkozó, teljesítést igazoló számlát és nem kapott felhívást az összeg megfizetésére sem, valamint álláspontja alapján a követelés is elévült. Az indítványozó hivatkozott továbbá arra is, hogy az alperes nem a jogerős ítéletben meghatározott módon építette ki a csapadék elvezető rendszert.
- [7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte és a felperes indítványozó marasztalását a perköltségek tekintetében. Vitatta a követelés elévülését és a számla megküldésének hiányát is. Hivatkozott arra, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-a alapján a felperes érdekében áll annak bizonyítása, hogy a vonatkozó szakkérdés mennyiben és hogyan is valósult meg, azonban ezzel kapcsolatban az eljárás során szakértő kirendelésére vonatkozó indítványt nem tett, csupán magánszakértői véleményt csatolt, amely az alperes álláspontja alapján több szempontból aggályos.
- [8] 1.3. A Székesfehérvári Járásbíróság az alkotmányjogi panaszban támadott 2.P.21.319/2023/22. számú ítéletével az indítványozó felperes keresetét elutasította és kimondta, hogy az alperes joggal tart igényt a vállalkozói díj arányos részére. Indokolásában rámutatott arra a bíróság, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható, hogy az alperes a végrehajtói okiratban foglalt kötelezettségének eleget tett. A kért munkálatokat megrendelte, a vállalkozó azokat elvégezte és az alperes annak díját kifizette. Megjegyezte ezen felül a bíróság,

hogy a végrehajtást kérő felperes indítványozó a munkálatokkal kapcsolatban a korábbi végrehajtási eljárás során nem tett kifogást, holott arra a Vht. vonatkozó rendelkezései alapján lehetősége lett volna.

- [9] 1.4. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Pf.229/2023/7. számú ítéletével helyben hagyta az elsőfokú bíróság döntését. Indokolásában egyetértett a Székesfehérvári Járásbíróság azon megállapításával, hogy az indítványozó élhetett volna végrehajtási kifogással az álláspontja szerint nem megfelelő csapadék elvezetési kötelezettség végrehajtásával szemben, azonban ezt nem tette meg. Kiemelte döntésében, hogy a végrehajtást kérő jogvédelméhez szükséges, és arra szolgáló egyetlen jogintézmény a végrehajtó végrehajtást befejező határozata ellen, a Vht. 217. § (2) bekezdése alapján előterjesztett kifogás. A kifogást elbíráló határozat ellen fellebbezés formájában további jogorvoslat is rendelkezésre áll. A végrehajtás megszűnése tekintetében – miután megállapították a teljesítést – az indítványozó nem tett kifogást, amelyből arra lehetett következtetni, hogy az alperes által teljesített szolgáltatást a korábban végrehajtást kérő indítványozó elfogadta.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően azért fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint a Székesfehérvári Járásbíróság 2.P.21.319/2023/22. számú ítélete, valamint a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.229/2023/7. számú ítélete sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében, a XV. cikk (1) bekezdésében, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt alapjogait. Mindezekre figyelemmel kérte a döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és azok megsemmisítését.
- [11] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében kifejtette – lényegileg az eljárás korábbi szakaszában előadottak mentén –, hogy álláspontja szerint a bírói döntések önkényes mérlegelésen alapultak és ez vezetett azok alaptörvény-ellenességéhez.
- [12] A bírósághoz fordulás jogának sérelmét a szerinte önkényes bírói mérlegeléshez kapcsolta az indítványozó. Ezzel összefüggésben előadta, hogy az – álláspontja szerint – érdemi indokait nem bírálták el (érdemben) az eljárás során, miután a végrehajtási kifogás meg nem tételére hivatkoztak a bíróságok. Erre figyelemmel vélte sérülni a jogorvoslatihoz való jogát is. Véleménye szerint a végrehajtási kifogással a nem megfelelő teljesítés és a rejtett hiba nem alkalmas módon lett volna kiküszöbölhető az esetében. Nem elfogadható a bíróságok azon korlátozása, hogy későbbi perben nem érvényesíthető a szerinte anyagi jogi igazság, ez a bírói gyakorlat alapján sem hagyható jóvá. Álláspontja alapján a kifogás önmagában nem elegendő egy olyan bizonyítási kérdés vizsgálatára, amely később kárfelelősséget is igazolna.
- [13] Vitatta az indítványozó, hogy az alperes milyen módon – nem a jogerős ítélet szerint – oldotta meg a vízvezetést a telkén. Az elsőfokú bíróság a magánszakértői vélemény mellett, az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványait sem vette figyelembe az eljárás során, miután hibásnak találta a végrehajtási jegyzőkönyvben foglaltakra való döntésalapozást, amely a munkálatok elvégzését igazolta. Véleménye alapján a végrehajtó eljárása során nem megfelelően járt el, nem volt szabályszerű és ezáltal téves megállapításokat tett, amelyek így az egész ügy kimenetét befolyásolták, a hátrányára. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott bizonyítékok önmagukban valótlank voltak, amelyet erősítettek a tanú és a magánszakértői vallomások is. Álláspontja szerint tehát az ítélet alapjául szolgált végrehajtói jegyzőkönyvben foglaltak ellenkezője nyert bizonyítást mindezek alapján, ezért annak valódisága is megdőlt. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel úgy foglalt állást szakkérdésben, hogy nem rendelt ki szakértőt, ami súlyos eljárási szabálysértés. Így nem lehet olyan megállapítást sem tennie, hogy az elvégzett munka megfelelő, ugyanis az indítványozó szerint a telke továbbra is vízgyűjtő terület maradt a per alperesének nem megfelelő vízvezető kiépítése miatt.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában is hivatkozott az eljárás során korábban előadott elévüléssel kapcsolatos kifogásaira. Kifejtette, hogy a vonatkozó számla, ami a munkálatok díjtételeit tartalmazta, elévülési időn túli követelés vele szemben, a bíróság számla esedékességével kapcsolatos megállapítása aggályos és téves.
- [15] Előadta, hogy a tisztességes bírósági eljárás teljesülésének elengedhetetlen feltétele az iratok és dokumentumok teljes körű figyelembevétele az eljárás során, mindezt az Alaptörvénnyel összhangban vizsgálva. A bíróságok eljárása azonban relatív módon elzárta a jogorvoslatlót a jogkereső indítványozót. A panaszban foglaltak szerint az ügyében sem esnek tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe, azt átlépték, ezzel önkényes mérlegelést valósítottak meg, mind az Alkotmánybíróság, mind hazánk nemzetközi kötelezettségei és a nemzetközi egyezségokmányokban foglaltak alapján is.
- [16] Végezetül az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jog sérelmét abban látta az indítványozó, hogy a bíróságok az eljárás során figyelembe vett érvek és bizonyítékok alapján a felperest kedvezőbb helyzetbe hozták, így pervesztesként fizetési kötelezettsége keletkezett és ezáltal anyagi kára is.

- [17] Panaszainak alátámasztásaként az Alkotmánybíróság több korábbi döntésére, valamint nemzetközi esetjogra és egyezségokmányokra is hivatkozott és a megsérteni vélt alapjogokon felül több további alaptörvényi rendelkezés vizsgálatát felsorolta, miután a panasz megítélése szempontjából véleménye szerint elengedhetetlenek. Ezek mellett többek között utalt az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJE) 6. és 13. cikke megsértésére is indítványában.
- [18] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [19] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [20] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek részben megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogsultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [21] 3.2.1. Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény, a XV. cikk (1) bekezdésére az indítványozó panaszában hivatkozott, ugyanakkor azzal kapcsolatban alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő. A hátrányos megkülönböztetés kapcsán felvetett érveket az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jog körébe vonta indítványában.
- [22] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadályá, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {Lásd például: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [23] Erre tekintettel ezen hivatkozott alaptörvényi rendelkezést az Alkotmánybíróság a továbbiakban nem vizsgálta.
- [24] 3.2.2. Az indítványozó az Alaptörvény vonatkozó cikkei mellett hivatkozott az EJE több cikkének megsértésére is. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja, valamint az Abtv. 32. §-a alapján csak a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálatára terjed ki a hatásköre, és arra is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör indítványára; bírói döntések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára azonban nincs hatásköre {3472/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [23]; 3332/2024. (VII. 29.) AB végzés, Indokolás [41]}.
- [25] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [26] 3.3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz előterjesztésére kizárólag az ügy érdemében hozott döntéssel vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntéssel szemben van lehetőség.
- [27] A Pp. 340. § *b*) pontja értelmében a bíróság a per érdemében ítélettel dönt. A végrehajtási pereket a Pp. a különleges eljárások között, külön fejezetben szabályozza (így a végrehajtás megszüntetése iránti pert is). Jelen esetben a bíróságok az indítványozó végrehajtás megszüntetése iránti kereseti kérelmét ítéletükkel elutasították, ezen ítéletek értelmében a végrehajtási eljárás nem fejeződött be. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a végrehajtási eljárások megszüntetésére irányuló kereseti kérelem tárgyában hozott első- és másodfokú ítélet jelen esetben az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, ekként a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek {lásd hasonlóan: 3390/2024. (XI. 8.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [28] 3.3.2. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott végrehajtás megszüntetése iránti per felperese volt. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem áll fenn.

- [29] 3.3.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy a bírói döntést érdemben érinti az alaptörvény-ellenességet vagy az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] A befogadhatóság feltételeivel kapcsolatban emlékeztetni szükséges arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tartalmát érintően. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [31] Hangsúlyozandó továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a bírói jogértelmezést jellemzően akkor vonhatja érdemi alkotmányossági felülvizsgálat alá, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban lévő, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával {3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]}. Mindazonáltal a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja.
- [32] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállónan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {lásd például: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbírói szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] (3428/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]).
- [33] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [34] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére általánosságban, a tényállás megállapításával, a bizonyítékok értékelésével és az eljáró bíróságok jogértelmezésének helytállóságával összefüggésben hivatkozott. A panasz így valójában az ítéletek ismételt felülbírlatára irányul. A fentebb idézett gyakorlat alapján viszont az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése megalapozott volt-e. Önmagában az, hogy az indítványozók az egyébként megindokolt bírósági ítélet érvelését tévesnek tartják, nem alkotmányossági kérdés. Az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményeinek sérelmeként előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést {lásd hasonlóan: 3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [35] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemmel összefüggésben emlékeztet az Alkotmánybíróság arra is, hogy gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, a kettő nem azonos: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyronvesztést szenvedett el. Az alkotmányjogi

panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze a bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett, alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának {lásd például: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}. Mindezek alapján a panasz ebben a tekintetben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

- [36] Végezetül hangsúlyozni kell, hogy „[a] jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma azt követeli meg a jogalkotótól, hogy a hatóságok vagy bíróságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni” {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. Ugyanakkor a jogorvoslathoz való jog nem garantálja az érintett által sérelmesnek tartott elsőfokú döntés megváltoztatását, és nem biztosít jogot a számára kedvezőnek tartott döntéshez. Amint arra az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott: „Az, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – pervesztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem” {3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15], 3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az iratokból és a bírósági döntésekből is egyértelműen megállapítható, hogy a jogorvoslati lehetősége az indítványozónak fennállt. Az, hogy annak formájával nem ért egyet az indítványozó, szintén nem veti fel a döntések alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [37] 4. Összefoglalva: az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel – a tulajdonhoz való joggal, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal vagy a jogorvoslathoz való joggal – összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná. A panasz így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ban meghatározott egyik befogadhatósági feltételt sem.
- [38] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 29. §-ában foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1845/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3165/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 52. § 26. pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.262/2023/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda, képviseli: Dr. Kovács Orsolya ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján.
- [2] Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.I.35.262/2023/8. számú végzése alaptörvény-ellenes, és ezért azt semmisítse meg. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állította, megjegyezte továbbá, hogy a támadott végzés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, C) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését és 28. cikkét. Az indítványozó azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg, hogy a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 52. § 26. pontja az Európai Unió Alapjogi Chartájába (a továbbiakban: Charta) és az Emberi Jogok Európai Egyezményébe (a továbbiakban: EJE) ütközik-e.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [4] Az indítványozót mint fióktelepet 2008-ban jegyezték be a magyar cégnyilvántartásba. A vitatott adóévekre (2015–2017) eső helyi iparüzési adót (a továbbiakban: hipa) önadózással teljesítette. 2021-ben önellenőrzéssel helyesbítette az előbb említett időszakot. Az önrevíziót azzal indokolta, hogy 2017. december 31-ig nem volt a hipa alanya, és ezért az önellenőrzéskor még el nem évült mindhárom adóév tekintetében az adókötelezettségét nulla forintra csökkentette.
- [5] 2022. június 22-én kelt FPH001/1012-13/2022. sz. határozatával az elsőfokú adóhatóság iparüzési adónemben a 2016-2017 adóévek tekintetében az indítványozónál elrendelt adóellenőrzés eredményeként 384 933 802 Ft adóhiánynak nem minősülő adókülönbötést állapított meg az indítványozó terhére, mivel álláspontja szerint az indítványozó hipa alanyisága fennállt, ezért adófizetésre köteles volt. 2022. szeptember 19-én az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú adóhatóság BP/1008/06783-2/2022. számú határozatával az elsőfokú adóhatóság határozatát helybenhagyta.
- [6] 2022. október 20-án az indítványozó keresetlevelet nyújtott be a másodfokú adóhatóság határozatának bírósági felülvizsgálata iránt. Keresetében elsődlegesen a másodfokú határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő megváltoztatását kérte, annak megállapításával, hogy 2016. és 2017. adóévekre adókülönbötés nem terheli. Másodlagosan a másodfokú határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését és az első fokon eljáró adóhatóság új eljárásra kötelezését kérte.
- [7] 2023. szeptember 14-én az eljáró Fővárosi Törvényszék 108.K.704.186/2022/6. számú ítéletével helyt adott a keresetben foglaltaknak. A törvényszék az indítványozó álláspontjával egyező módon megállapította, hogy a Htv. 52. § 26. d) alpontjának és az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 178. § 9. pontjának az együttes értelmezése szerint az indítványozó nem volt a hipa alanya, mert „egyéb szervezetnek” nem minősült. A hipa alanya a vállalkozó, amelyet zártkörű felsorolással határoz meg a Htv. 52. § 26. pontja. A felsorolásban a fióktelep legfeljebb a d) alpontban foglalt egyéb szervezetek közé tartozhatna, de a régi Art. 178. § 9. pontjára figyelemmel oda sem illeszthető be.
- [8] 2023. november 15-én a másodfokú adóhatóság felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a törvényszéki ítélet hatályon kívül helyezése érdekében. 2024. január 25-én a Kúria meghozta a támadott végzést, amellyel a felülviz-

gálati kérelemnek helyt adott, a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Törvényszéket új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasította. „A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az egyéb szervezet törvényi fogalma meghatározásakor tévesen lépett át a régi Art. 178. § 9. pontjában rögzített egyéb szervezet fogalom meghatározásra, mert a Htv. önálló szabályozásából eredően kizárólag az 52. § 26. pont *d*)-pontjából kellett kiindulni” (Kúria Kfv.I.35.262/2023/8. számú végzés, Indokolás [31]). A Kúria rögzítette, hogy az új eljárásban a Kúria által kifejtettek figyelembevételével kell döntenet a másodfokú adóhatósági határozat jogszerűségéről (Kúria Kfv.I.35.262/2023/8. számú végzés, Indokolás [32]). Döntése elvi tartalmaként a Kúria azt jelölte meg, hogy a „normával a jogalkotó mindig egy kitűzött célt kíván elérni, a bíróság feladata, hogy a jogértelmezését e célra tekintettel végezze el az Alaptörvény 28. cikkében írtakra is figyelemmel” (Kúria Kfv.I.35.262/2023/8. számú végzés, Indokolás [33]).

- [9] 2. A Kúria Kfv.I.35.262/2023/8. számú végzésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján, amelyet az Alkotmánybíróság az Ügyrend 32/B. § (1) bekezdése alkalmazásával egyesbíróként eljárva visszautasított az indítványozó által kezdeményezett, folyamatban volt jogegységi panasz eljárásra tekintettel, azzal, hogy az előbbi eljárás befejezését követően az alkotmányjogi panasz ismét előterjeszhető. Az indítványozó a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.60.022/2024/3. számú végzése után alkotmányjogi panaszát újra benyújtotta a Kúria Kfv.I.35.262/2023/8. számú végzésével szemben. Ennek lényege a következőképpen foglalható össze.
- [10] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke azért sérült, mert a Kúria *contra constitutionem* végzést hozott. Az indítványozó hipa alanyisága azon múlik, hogy a fióktelepet az „egyéb szervezet” fogalmába kell-e érteni. Az indítványozó előadása szerint egyértelmű, hogy a Htv. 52. § 26. pont *d*) alpontját a régi Art. 178. § 9. pontjára tekintettel kell értelmezni. Mivel az utóbbi pont az egyéb szervezetek között nem sorolja fel a fióktelepet, mivel az egyéb szervezet fogalmát a Htv. egyébként nem határozza maga, és mivel a régi Art. 178. §-a azzal kezdődik, hogy ha törvény másként nem rendelkezik, az adóról szóló jogszabályok alkalmazásában a régi Art. fogalmait kell használni, világos, hogy az indítványozó nem tartozott egyéb szervezetként a hipa alanyai közé. A Kúria a Htv. „érintett, a szöveg alapján konkrét és ekként a Kúria számára felismerhető tartalmú szabályát felülírta, az alaptörvényi értelmezési keretet átlépően kitágította, annak normatartalmától eloldódó értelmezést adott, amely a Kúria részéről már nem jogértelmezési, hanem *contra legem* jogalkalmazási, tulajdonképpen jogalkotási tevékenységet jelent” (indítvány 13. oldal). Ezzel a Kúria az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében deklarált hatalommegosztás elvét is megsértette.
- [11] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke azért sérült, mert a Kúria az indítványozó adóalanyi minőségének megállapításával úgy vont el tulajdonjogot az indítványozótól, hogy valójában a megfelelő jogszabályértelmezés alapján a kérdéses jogszabály az indítványozóra adóalanyiságot nem ír elő, ilyen értelmezés nem következik a rendelkezésből. Az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése teremt alapot a tulajdon adójogi korlátozásának és ez a bekezdés azt biztosítja az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, hogy senki sem köteles arra, hogy több adót fizessen annál, mint amennyi a törvényből következik.
- [12] Az indítványozó érvelése szerint a támadott végzés a Kúria több határozatával ellentétes, amelyeket az indítványban pontosan megjelölt. Ezáltal a kúriai végzés rombolja a bíróságok jogértelmezésének egységét. Ez ellentétes a Kúria feladatával.
- [13] Az indítványozó előadása szerint a Charta 17. cikke és az EJEE Első kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkét azáltal sértette a Htv. 52.§ 26. pontja, hogy „mind a perben releváns időszakban, mind pedig jelenleg is oly mértékben nem (volt) explicit a hipa adófizetési kötelezettségre vonatkozó szabályozás, hogy az alapján nem (volt) egyértelműen beazonosítható, hogy a külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe esetében fennáll(t)-e a hipa adófizetési kötelezettség. [...] Azaz a fentiek szerint pontatlan és nem egyértelmű szabályozás alapján nem lehet(ett) azt eldönteni, hogy jogszerűen kerülhet(ett)-e sor a külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe esetében az adóztatásra, és így a tulajdonhoz való jog korlátozására a közteherviselés érdekében” (indítvány, 20–21. oldal).
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [15] 3.1. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott kúriai végzéssel érintett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be a másodfokú adóhatóság határozatát vitatva. A Kúria sérelmezett végzése tartalmilag az Ügyrend 32. § (6) bekezdése szerinti eljárást lezáró döntésnek minősül, tekintettel arra, hogy az indítványozó a Kúria azon jogértelmezését támadta, amelyet a Kúria belefoglalt a törvényszéknek adott kötelező uta-

sításába. A kötelező utasítás tartalma vonatkozásában az indítványozót további jogorvoslati jog nem illeti meg. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést (Abtv. 27. §). Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőt ahhoz képest tartotta be, hogy visszatérő panaszát hatvan napon belül nyújtotta be a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa döntését követően.

- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állíthatja.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak töretlen a gyakorlata azzal kapcsolatban, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés; Indokolás [19]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának a B) cikk (1) bekezdésére alapított eleme nem a visszaható hatály tilalma vagy a kel-lő felkészülési idő sérelmét adta elő, és ezért ezt nem lehetett érdemben vizsgálni.
- [18] Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint szintén nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd például: 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [19] Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező erejéről rendelkezik, tehát nem keletkeztet az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3396/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az érdemi vizsgálat feltétele ebben a vonatkozásban sem teljesült.
- [20] Az Alaptörvény 28. cikkének címzettjei a bíróságok, és tartalmilag ez a cikk a jogszabály-értelmezés alapjait fekteti le {lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]; 3150/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ezért ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében sem volt helye az érdemi vizsgálatnak.
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a kérelem akkor felel meg a határozottság követelményének, ha egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, valamint az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {lásd például: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11], 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; lásd legutóbb: 3370/2024. (X. 8.) AB végzés, Indokolás [26]–[27]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményét, vagyis az indítvány nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást, így érdemi elbírálására nincs lehetőség. Az indítványozó ugyanis a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét csupán azzal támasztotta alá, hogy a közteherviselési kötelezettségre [Alaptörvény XXX cikk (1) bekezdés] az Alkotmánybíróság milyen megállapításokat tett, és arra egyáltalán nem tért ki, hogy a túlzott helyi vagyonadók kapcsán kidolgozott szempontrendszer, ami alapvetően a súlyosan aránytalan adómérték-szabályokra vonatkozik, miként és miért lenne alkalmazható a XIII. cikk (1) bekezdése hatálya alatt egy olyan bírói döntéssel szemben, amely az adóalanyiságot értelmezi.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi elem megfelel a határozott kérelemmel szemben támasztott követelményeknek.
- [24] 3.4. Arra az indítványozó is utalt, hogy nem kezdeményezheti jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárás lefolytatását az Abtv. 32. §-a értelmében, de kérte, hogy az Alkotmánybíróság hivatalból állapítsa meg, a Htv. 52. § 26. pontja sérti Charta 17. cikkét és az EJE Első kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkét. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy erre az indítványozó valóban nincs feljogosítva. A nem a jogosulttól származó, jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló kérelmet ezért az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta érdemben [Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pont]. Ennek megfelelően a kérelmet visszautasította a rendelkező rész 1. pontja szerint. Az Alkotmánybíróság nem tartotta szükségesnek hivatalból lefolytatni ezt az eljárást.
- [25] 3.5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést

érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. Az alternatív feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított panasz-elem érdemi vizsgálatához az szükséges tehát, hogy az előbbi két feltétel közül legalább az egyik teljesüljön.

- [26] 3.5.1. Az Alkotmánybíróság először az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés fennállását mérlegelte.
- [27] Ennek során figyelembe vette, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezés tartalmát érintően {a *contra constitutionem* bírói döntéssel kapcsolatban lásd például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[26]; 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [26]–[30]; 3088/2019. (IV. 26.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]}. Jelen alkotmányjogi panasz ezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolta volna.
- [28] 3.5.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy ebben az ügyben felmerül-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye.
- [29] Ezzel kapcsolatban először arra szükséges emlékeztetni, hogy a „jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [14]–[15]}. „Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon” {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]; 3298/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [30] A szóban forgó befogadási feltétellel kapcsolatban az Alkotmánybíróságnak azt kellett mérlegelnie, hogy a sérelmezett kúriai végzésben foglalt jogi álláspont felveti-e annak a kételyét, hogy a Kúria *contra constitutionem* módon értelmezte az adójogot. Ennek során az Alkotmánybíróság jelentőséget tulajdonított a következő két szempontnak. Egyrészt nem arról van szó, hogy a Kúria önkényesen félretette volna a régi Art. 178. § 9. pontját. A Kúria megindokolta, hogy ez a pont a hipa alanyiság eldöntése során miért nem alkalmazandó. Ennek jogszerűségét az Alkotmánybíróság nem bírálhatja felül. Másrészt az indítványban önellentmondások rejlenek. Az indítványozó úgy állítja azt, hogy a Kúria jogértelmezése súlyosan és egyértelműen téves, hogy az indítványozó önadózóként éveken keresztül saját magát hipa alanyként tekintette. 2021-ben állt elő azzal az érveléssel, hogy nem volt hipa alany 2015–2017 között. Az indítványozó továbbá azt is előadta a nemzetközi szerződésbe ütközéssel összefüggésben, hogy a Htv. 52. § 26. pontja annyira homályos tartalommal rendelkezik, hogy nem lehetett, és még most sem lehet egyértelműen megállapítani, hogy a hipa alanya-e. Ugyanakkor nem lehet egyszerre az is helytálló megállapítás, hogy a Kúria az egyértelmű szabályozás ellenére önkényesen tekintette hipa alanyként az indítványozót, és az is, hogy ez a pont bizonytalan tartalmú.
- [31] Az Alkotmánybíróság a fenti megállapításokkal összefüggésben rámutat arra, hogy önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként részletesen és kimerítően megindokolt, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával hozott bírói döntés érvelését tévesnek, hibásnak, sérelmesnek, a saját álláspontjával ellentétesnek tartja és vitatja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására {lásd hasonlóan például: 3382/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [32] 3.5.3. Összegzésképpen megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított eleme nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt alternatív feltételeknek. Az indítványozó valójában a kúriai jogértelmezés felülvizsgálatát kérte, amely nem tartozik az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe.
- [33] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva az Abtv. 27. § (1) bekezdés a)

pontja, 29. §-a, 52. § (1b) bekezdés e) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította a rendelkező rész 2. pontjában foglaltaknak megfelelően.

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2707/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3166/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.35.216/2023/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.35.216/2023/5. számú ítélete, valamint a Pécsi Törvényszék 2.K.700.384/2023/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1 Az indítvány alapjául szolgáló eljárásában megállapított tényállás szerint az indítványozó vevőtársával 1/2–1/2 arányban megvásárolt egy 27 hektár 5885 m² területű, kivett mocsár, kivett árok, erdő és út művelési ágú ingatlan, ami az ingatlan-nyilvántartásban belterületi ingatlanként szerepelt. Egy távközlési cégnek a szerződés megkötésekor élő bérleti szerződése volt az ingatlan egy részére bázisállomás (híradástechnikai torony) üzemeltetésére. Az elővásárlásra jogosult, földművesnek minősülő vevők vállalták, hogy eleget tesznek földhasznosítási kötelezettségüknek és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 26. § (1) bekezdés *p*) pontja alapján illetékmentesség megállapítását kérték. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Somogy Megyei Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) a 2022. november 22-én kelt 7452939048 számú fizetési meghagyásban a megvásárolt ingatlan forgalmi értékét az adásvételi szerződésben rögzített vételárral egyezően állapította meg, az indítványozót az Itv. 19. § (1) bekezdése szerint 4 százalékos illetékkelcs alkalmazásával 1 564 615 Ft visszerthes vagyónátruházási illeték megfizetésére kötelezte, ezzel egyidejűleg az Itv. 26. § (1) bekezdés *p*) pontjában foglalt feltételek hiányában az illetékmentesség iránti kérelmet elutasította.
- [3] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága a fizetési meghagyást 6437714429 számú határozatával helybenhagyta. Indokolása szerint az indítványozó illetékjogi szempontból nem termőföldet vásárolt, így illetékmentesség nem illeti meg. Az ingatlanrész a közhiteles ingatlan-nyilvántartás szerint belterületi ingatlanként és „kivett mocsár, kivett árok, erdő és út” művelési ágban van nyilvántartva, amely nem felel meg az Itv. szerinti termőföld fogalmi meghatározásnak. Azt is megállapította, hogy az adásvételi szerződéshez csatolt bérleti szerződés alapján az ingatlanrészt nem az indítványozó, hanem egy bérlő használja, így a földműves általi hasznosítás sem teljesülhet.
- [4] A Törvényszék a 2023. június 16. napján kelt, 2.K.700.384/2023/5. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Indokolásában megállapította, hogy az indítványozó az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján belterületi ingatlanrészt vásárolt, a hatóságnak pedig az ingatlan-nyilvántartási állapottal szemben bizonyítási eljárás lefolytatására nincs kötelezettsége. Az ingatlan művelési ágát, elhelyezkedését az ingatlan-nyilvántartás tartalmazza, annak módosítását csak az érintett felek, a tulajdonosok kérhetik annak érdekében, hogy a nyilvántartásban rögzített adat a tényleges állapotnak megfeleljen. A Törvényszék szerint az indítványozó által hivatkozott építési hatósági nyilatkozat, a helyi építési szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) szerinti állapot nem cáfolhatatlan bizonyíték. A bérleti szerződés körülményei a Törvényszék indokolása értelmében az illetékkiszabás szempontjából másodlagos kérdésnek tekinthetők, amely miatt mellőzte az indítványozó által felajánlott bizonyítást.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria a 2024. január 18. napján kelt, Kfv.VI.35.216/2023/5. számú ítéletével a Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. Rögzítette, hogy az Itv. a termőföldkénti minősítéshez két lényeges feltételt szab: a külterületi fekvést és a meghatározott művelési ágban való nyilvántartást. A perbeli ingatlan azonban a közhiteles ingatlan-nyilvántartás adatai szerint nem külterületen fekszik, továbbá nem egy és azonos, hanem több és nemcsak a meghatározott művelési ágban nyilvántartott. Az Inyvtv. 5. § (2) bekezdése szerint az ellenkező bizonyításáig az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett ingatlanadról vélelmezni kell, hogy az fennáll. A Kúria rögzítette, hogy az indítványozó nem vitatta az ingatlan-nyilvántartás közhiteles-

ségét, az ingatlan belterületi besorolását, és az ingatlannal kapcsolatos téves ingatlan-nyilvántartási adata sem hivatkozott. Álláspontja szerint a közhiteles nyilvántartással szembeni bizonyítás hiányában illetékügyben az adóhatóság a vagyonszerzési illetéket az ingatlannak a közhiteles ingatlan-nyilvántartásban rögzített adatai alapján állapítja meg. A hatóságnak tehát illetékügyben nincs az ltv.-n alapuló kötelezettsége az adott település önkormányzati rendeletével elfogadott HÉSZ-ben foglaltaknak a valósággal, vagy más nyilvántartásokkal való egyezőségének tisztázására.

- [6] 1.2. Az indítványozó a Kúria ítéletének meghozatalát követően az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, továbbá XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állította. Az indítványozó az Alkotmánybíróság hiánypótlásra történő felszólítása után indítványát kiegészítette. Indítványában az Alaptörvényben biztosított jog vélelmezett sérelmek megvalósulását az alábbiak szerint indokolta.
- [7] Érvelése értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát a Kúria és a Törvényszék is megsértette, mert egy nem létező jogszabályra hivatkozva hagyták helyben a hatóságok döntéseit. Szerinte nincs olyan jogszabály, amely kimondaná, hogy a hatóságoknak elegendő csak és kizárólag az ingatlan-nyilvántartás adatait figyelembe venni a döntésük meghozatalakor. Az a véleménye, hogy a vonatkozó eljárési törvények szerint a hatóságoknak széleskörű bizonyítási eljárást kell lefolytatniuk a döntésük meghozatalakor. Szerinte az indokolási kötelezettség miatt sem elegendő az ingatlan-nyilvántartás adatait figyelembe venni a döntés meghozatalakor. Kiemelte, hogy a Törvényszék az indokolásában helyesen állapította meg, hogy az ingatlan egy része külterületen van (amit korábban a hatóságok még el sem ismertek), ennek ellenére fenntartotta az illetékfizetési kötelezettséget. Úgy vélekedett, hogy a bíróságok eltúlzott jelenőséget tulajdonítanak az ingatlan-nyilvántartásban írt tényeknek, elfogadták azt, hogy az ügy összes körülményei feltárása során elegendő csak az ingatlan-nyilvántartást figyelembe venni. Szerinte tisztességtelen eljárás az, hogy a bíróságok helyesen állapították meg a tényállást, azonban abból helytelen jogi következtetésre jutottak. Kiemelte, hogy szerinte a törvények nem írják elő, hogy egyáltalán figyelembe kell venni az ingatlan-nyilvántartás adatait, így ez azt jelenti, hogy nem csak az ingatlan-nyilvántartás adatai vehetők figyelembe a bizonyítási eljárás során, hanem szabadon felhasználható és szabadon fel is kell használni más bizonyítékokat is a helyes döntés meghozatala érdekében. Álláspontja értelmében az adóhatóságnak nem az ingatlan-nyilvántartással szemben kell döntenie, hanem azzal együtt, de más bizonyítási eljárást is lefolytatva kell eljárnia, más bizonyítékokat is figyelembe kell vennie.
- [8] Mivel szerinte ezeket a kötelezettségeket már a hatóságok sem tartották be, ezért az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított, tisztességes hatósági eljáráshoz való jogának megsértését is állította, ezen belül azt is kiemelte, hogy sérült a hatóság döntéseivel összefüggésben az indokolási kötelezettség is.
- [9] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, tulajdonhoz fűződő jogának megsértését arra alapozva állította, hogy a földterület olyan részére is kirótták az illetéket, melyet visszterhes vagyonszerzési illeték megfizetése nélkül, illetékmentesen lehet megvásárolni.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő hatvan napon túl, a 180. napon nyújtotta be [Abtv. 30. § (1) és (4) bekezdés], azonban igazolási kérelmet is előterjesztett. Az Alkotmánybíróság az igazolási kérelmet egyesbírói eljárásban meghozott végzésével elfogadta.
- [12] Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], továbbá tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Ugyanakkor az indít-

- ványozó a XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban egyáltalán nem adott elő indokolást, mindösszesen annak állítására szorítkozott, hogy a terület egy részére vonatkozóan nem kellett volna illetéket fizetnie. Mindezek alapján ez az indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja előírásainak.
- [13] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 27. §]. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak.
- [14] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg, figyelemmel a panasz tartalmára és az Alkotmánybíróságnak a XXIV. és XXVIII. cikkel kapcsolatos, részletesen kimunkált esetjogára.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint a hatósági döntések és bírói ítéletek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogát és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírói eljáráshoz fűződő jogát azáltal sértik, hogy a hatóságok nem szereztek be az ügyben hivatalból az ingatlan-nyilvántartáson kívüli bizonyítékokat, a bíróság pedig a per során annak ellenére hagyta helyben a hatósági döntéseket, hogy eközben megállapították azt, hogy a perbeli ingatlan részben külterületen fekszik.
- [17] A tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. A Kúria a felülvizsgálati eljárása során vizsgálta a kifogásolt kérdést, döntését pedig megindokolta, részletesen kifejtve, hogy a hatóságoknak milyen bizonyítékokat kell beszerezniük, és azt is, hogy a közhiteles nyilvántartással szemben helye lett volna ellenbizonyításnak. Egyértelműen rámutatott arra, hogy az indítványozó az alapeljárásban nem kezdeményezte egyéb bizonyíték beszerzését, holott erre lett volna lehetősége. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Valamint az, „hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességesége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek” {3416/2023. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével összefüggésben arra is rámutat, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; legutóbb: 3016/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [25]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszában az indítványozó nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítvány az eljáró bíróságok döntéseivel kapcsolatban nem alkotmányossági, hanem törvényességi, szakjogi kifogásokat fogalmaz meg. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [20] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3151/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3167/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz eljárás tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.682/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Rozsnyói Dávid ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.I.20.682/2024/2. számú végzése, valamint azzal összefüggésben a Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.202/2022/68. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [4] Az alapügyben I. rendű felperes indítványozó, valamint a II–IV. rendű felperesek a tulajdonukban lévő egyes ingatlanok vonatkozásában birtokháborítás megszüntetése iránt benyújtott keresetükben kérték, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket az eredeti birtokállapot helyreállításával arra, hogy egyes perbeli ingatlanok teljes területét az indítványozó birtokába, más ingatlanok teljes területét pedig a II–IV. rendű felperesek birtokába adják vissza és az azokra történő bejutást, akadálymentes használatot, hasznosítást korlátozás nélkül biztosítsák, továbbá tiltsa el az alpereseket attól, hogy a jövőben tilos önhatalommal birtokba vegyék a területeket. Másodlagosan arra kérték kötelezni az alpereseket, hogy az érintett ingatlanokat a felpereseknek adják ki. Felperesek a keresetüket a későbbiekben azzal pontosították, hogy az ingatlanokra való bejutás korlátozásmentes biztosítását akként kérik, hogy a bejutás mezőgazdasági és egyéb munkagépekkel, teher- és személygépjárművekkel, motorkerékpárral, kerékpárral és gyalogosan is korlátozásmentesen kerüljön biztosításra az alperesek által.
- [5] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alpereseket, hogy az egyik perbeli ingatlant az indítványozó birtokába teljes egészében, míg egy másik ingatlant az annak határvonalán álló nagy kapu és a kaputól az ingatlanon álló, korábban gabonátárolóként üzemeltetett felépítményekhez közvetlenül vezető aszfaltút kivételével adják ki. A bíróság az indítványozó első- és másodlagos kereseti kérelmeit ezt meghaladóan, a II. és III. rendű felperesek kereseti kérelmeit pedig teljes egészében elutasította (amellett, hogy az egyik perbeli ingatlan vonatkozásában a II. és IV. rendű felpereseket érintően, általuk az alperesek önkéntes teljesítésére tekintettel bejelentett elállására figyelemmel a pert külön végzéssel korábban megszüntette).
- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését részben megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította.
- [7] Az indítványozó ezt követően terjesztett elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt a Kúria döntésével, valamint a Tatabányai Törvényszék jogerős ítéletével szemben. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állítva, az ezen Alaptörvényben biztosított jogokkal kapcsolatos alkotmánybírósági gyakorlat részletes áttekintését is tartalmazó alkotmányjogi panaszában alapvetően azt kifogásolta, hogy a Törvényszék nem kezelte külön a felépítmények és a földterületek birtoklásának kérdését. Indítványában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság tévesen, iratellenesen, az ingatlanokon található felépítmények régóta vitás birtoklásával és azzal összefüggésben az érintett területek földhasználati jogával kapcsolatban korábban, illetve részben a per idején is folyamatban volt más, jegyzői- és bírósági eljárásokban tett megállapítások félreértelmezésével; továbbá az eljárási garanciák (megfelelő indokolás) betartása nélkül; a tulajdonhoz való jogát korlátozó, lényegében azt teljesen kiüresítő ítéletet hozott. A sérelmezett ítélet ráadásul nem tartalmaz az ilyen tartalmú döntések esetében kötelező tartalmi kellékként elvárt, a korlátozás arányosságára és az azt megalapozó közérdekfennállására vonatkozó okfejtést sem, így véleménye szerint az ügyében másodfokon eljáró bíróság nem ismerte fel, illetve nem mérlegelte az ügy alapjogi vonatkozásait, ily módon az

indítványozót – mint tulajdonost – az Alaptörvény általa hivatkozott rendelkezéseit sértően fosztotta meg a tulajdonában lévő ingatlanok birtoklásától, használatától és hasznosításától egyaránt.

- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 3.1. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, ezért az alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [10] A Kúria 2024. szeptember 29. napján átvett végzésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül, 2024. november 27. napján, vagyis határidőben nyújtotta be.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott törvényszéki végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Az indítványozó a Tatabányai Törvényszék jogerős ítéletét 2024. május 6. napján vette át, vagyis az indítvány ezen bírői döntés vonatkozásában az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt határidőn túl került benyújtásra.
- [12] 3.2. Az Alkotmánybíróság Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a panasszal határidőben támadott bírői döntés (vagyis a Kúria végzése) az ügy érdemében hozott vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit.
- [13] A Kúria azon döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható {lásd hasonlóan: 3035/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3263/2024. (VII. 12.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ezen döntéssel szemben további jogorvoslati lehetőség nem áll az indítványozó rendelkezésére, tehát jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó kimerítette.
- [14] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálhatja – kivételesen – az alapügyben hozott azon bírői döntést, amellyel szemben az Abtv. szerinti határidőn belül alkotmányjogi panasz önállóan nem került benyújtásra (jelen ügyben tehát a Tatabányai Törvényszék szintén támadott jogerős ítéletét), ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg. A Kúria indítványozó által támadott Pfv.I.20.682/2024/2. számú végzése az eljárást befejező, nem érdemi döntés. Az indítványozó a beadványában – az idevágó alkotmánybírósági gyakorlatra történő utalással – arra hivatkozik, hogy a Kúria a felülvizsgálatot visszautasító döntését mérlegelési jogkörben hozta meg, így álláspontja szerint azon keresztül a számára sérelmes, az indítvány érvelésében általa részletesen értékelt jogerős döntés is támadható, az Alkotmánybíróság által vizsgálható.
- [15] Ezen indítványozói érveléssel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria a visszautasító végzésében {lásd.: Indokolás [5]–[8]} utalva az 1/2017. PJE jogegységi határozat alapján megfelelően irányadó, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény vonatkozó részeire is, azért találta érdemi elbírálásra alkalmatlannak az indítványozó felülvizsgálati kérelmét, mert az alapján a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban Pp.) 110. § (3) bekezdésében rögzített tartalom szerinti elbírálás elvének alkalmazása mellett sem volt megállapítható, hogy az indítványozó „a jogerős ítéletet pontosan milyen keretben (egészében vagy mely részében) támadja, valamint pontosan milyen határozat meghozatalát kívánja: mely felperesek milyen keresetével összefüggésben támadja a jogerős ítéletet, és pontosan mely kereset(ek)nek megfelelő döntést kér a Kúriától.” {lásd.: Kúria Pfv.I.20.682/2024/2. számú végzés, Indokolás [8]}. Mindezekre tekintettel a Pp. 415. § (1) bekezdés *f*) pontjában rögzített módon a Kúria a felülvizsgálati kérelmet az eljárás bármely szakaszában visszautasítja, ha [...] *f*) a kérelem nem felel meg a törvény által meghatározott követelményeknek, és az ennek megfelelő kiegészítése a kérelem benyújtására biztosított törvényes határidőn belül nem történt meg, vagy [...] törvényi kizáró ok alapján utasította vissza; vagyis az indítványozó hivatkozásától eltérően döntése nem mérlegelésen, hanem a Pp. kógens előírásán alapult.
- [16] Mindezekre tekintettel az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján a Kúria Pfv.I.20.682/2024/2. számú végzésén keresztül a jogerős (másodfokú) döntés utólag nem volt alkotmányjogi panasszal támadható, így e döntés vonatkozásában a panasz a jelen végzés 3.1. pontjában (Indokolás [11]) írtakra is figyelemmel elkészt.
- [17] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban már csak a Kúria végzését támadó elemében értékelhette {lásd hasonlóan pl: 3053/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [34]–[38]; 3370/2024. (X. 8.) AB végzés, Indokolás [15]–[19]}.

- [18] 3.3. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek a Kúria felülvizsgálatot visszautasító döntése tekintetében az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [19] Az indítvány megjelöli ugyan az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont: az Abtv. 27. §-a]; a támadott bírói döntés(ek)e)t [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont: az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése]; és kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]; azonban az alkotmányjogi panasz – miközben a jogerős döntés alaptörvény-ellenessége tárgyában terjedelmes és részletező okfejtést tartalmaz – a Kúria támadott végzése tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogilag is értékelhető indokolást. Noha az indítványozó az általa sérülni vélt alapjogokkal kapcsolatos alkotmánybírói gyakorlatot részletesen bemutatja beadványában, azokkal valójában kizárólag az Alkotmánybíróság által a jelen végzés 3.2. pontjában (Indokolás [14] és köv.) fentebb írtak értelmében érdemben nem vizsgálható másodfokú ítéletet kapcsolja össze érvelésében. A Kúria támadott döntése vonatkozásában mindössze említésszerűen utal rá, hogy mivel a felülvizsgálat visszautasítása következtében a Kúria – értelemszerűen – nem vizsgálta érdemben a jogerős döntés tekintetében véleménye szerint kétségtelenül megalapozott – és egyben annak alaptörvény-ellenessége megállapítását is alátámasztó – szakjogi kifogásait, valamint annak vélt indokolási hiányosságait, így maga is alaptörvény-ellenesnek minősül. Ezen következtetése indokait azonban az indítvány nem fejt ki, alkotmányjogilag is értékelhető érvekkel a Kúria végzése vonatkozásában nem támasztja alá.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a határozott kérelem követelménye magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya [lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadálya” [lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [21] Jelen panasz alapvetően az indítványozó által sérelmesnek tartott jogerős bírói döntés tartalmi kritikáját fogalmazza meg, a Kúria jogértelmezési tevékenysége, annak esetlegesen az alkotmányosság szintjére felérő hiányossága tekintetében érvelést egyáltalán nem ad elő. Az indítvány érdemi elbírálását az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének állítása és alapjogi érveléssel kellően alátámasztott indokolása alapozhatja meg. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel [3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11], 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a Kúria támadott végzésével összefüggésben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt követelményét, vagyis az indítvány nem tartalmaz érdemi indokolást, így az indítvány ezen elemének érdemi elbírálására sincs lehetőség.
- [23] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.682/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjai, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/3700/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3168/2025. (V. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.763/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Biczi és Turi Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Biczi Tamás) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.763/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Miskolci Törvényszék 100.K.701.400/2021/64. számú ítéletére és a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal BO/51/00335-1/2021. számú határozatára is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó egy gazdasági társaság – az alapügy felperese –, melyet a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal határozatával arra kötelezett, hogy 2019. december 31. napjáig kohászati alap- és segédanyag besorolású termékek értékesítéséről vagy helyben történő felhasználásáról vagy feljogosított átvevőnek történő átadásáról, valamint egyes meghatározott feladatok elvégzéséről gondoskodjon. Az indítványozó a határozatban előírt feladatok teljesítését megkezdte, az egyes intézkedések teljesítésére – több alkalommal – az előírt határidő meghosszabbítását kérte. Az indítványozó 2020. április 20. napján előterjesztett újabb halasztás iránti kérelmére a Kormányhivatal azt a tájékoztatást adta, hogy az érintett kötelezettségek vonatkozásában a 2 hónapos határidőn belül történő teljesítést nem kifogásolja, további halasztás azonban környezetvédelmi szempontból nem engedélyezhető.
- [4] Az indítványozó az anyagokkal különféle műveleteket hajtott végre, majd az érintett terület környezeti rehabilitációja céljából pályázatot nyújtott be, mely beruházás közbeszerzési eljáráshoz volt kötve. A közbeszerzési pályázatba kívánta bevonni a területen található „gyártott és raktározott termékek” kategóriába sorolt anyagok felhasználására is vonatkozó hatósági rendelkezéseket. Az alperes Kormányhivatal az ingatlanokon helyszíni szemlét tartott, feljegyzéseket, mintavédelmi jegyzőkönyvet készített, majd ezen dokumentumokat és laboreredményeket megküldte az indítványozó számára. Az indítványozó a kötelezettségek teljesítésére vonatkozóan új ütemterv elfogadását javasolta, melynek következtében újabb helyszíni szemle tartására is sor került. Az alperes Kormányhivatal 2021. május 7. napján meghozta a BO/51/00335-1/2021. számú határozatát, amelyben az addig teljesített feladatok egy részét az indítványozó kérelmére elfogadta, másik részét nem fogadta el, valamint a még nem teljesített feladatok vonatkozásában a határidőt módosította.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően az ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt keresetet terjesztett elő, melyet a Miskolci Törvényszék a 100.K.701.400/2021/6. számú ítéletével elutasított. A bíróság összegző megállapítása szerint az alperes Kormányhivatal eleget tett a tényállástisztázási és az indokolási kötelezettségének, határozatában részletesen ismertette, hogy az egyes anyagokat milyen okból tekinti hulladéknak, és azt is, hogy azok eltérő (földműanyagként történő) felhasználására miért nincs lehetőség, továbbá utalt az általa figyelembe vett bizonyítékokra, valamint helytállóan és teljeskörűen hivatkozott az irányadó jogszabályi rendelkezésekre, azokból megfelelő – a perben kirendelt szakértő által is megerősített – következtetéseket vont le. Az ítélet szerint tévesen hivatkozott az indítványozó arra, hogy a határozat indokolásából a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége nem állapítható meg, ugyanis jelen esetben nem mérlegelési jogkörben meghozott határozatról volt szó, az alperes Kormányhivatalnak azt kellett vizsgálnia, hogy felperes eleget tett-e a korábbi határozatokban meghatározott kötelezettségeinek (Miskolci Törvényszék ítélete, Indokolás [92]).

- [6] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Kfv.IV.37.763/2023/7. számú ítéletével a Miskolci Törvényszék 100.K.701.400/2021/6. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges releváns tényeket, körülményeket feltárta, a tényállást az ítélet indokolásában hiánytalanul ismertette, a keresetlevélben felhozott valamennyi jogi érvelés vizsgálatát elvégezte és érdemben helytálló következtetést vont le arra nézve, hogy az alperes Kormányhivatal határozata megalapozott és a vonatkozó jogszabályoknak megfelel. A Kúria ítélete elvi tartalma szerint a „hulladék” jogi kategória, a hulladék státuszba kerülésnek a forgalomképtelenség nem fogalmi eleme, míg „termék” kategóriába csak olyan anyag sorolható be, amelynek használata a környezetre vagy az emberi egészségre nem eredményez káros hatást (Kúria ítélete, Indokolás [86]–[87]).
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti panaszát, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.763/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Miskolci Törvényszék 100.K.701.400/2021/6. számú ítéletére, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal BO/5100335-1/2021. számú határozatára is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott ítéletek, illetőleg határozat sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését, a XXI. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a 28. cikket, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítvány kifejti, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére vezetett, hogy az alperes Kormányhivatal nem tájékoztatta az indítványozót arról, hogy egyes anyagokat mely naptól tekintett hulladéknak. A panasz szerint az, hogy a Kormányhivatal 2019. december 31. napját követően tekintette az anyagokat hulladéknak, a Kormányhivatal perben előadott álláspontjái nem volt ismert az indítványozó számára, az az alperes addigi cselekményeiből egyáltalán nem következett, sőt cselekményei ezzel ellentétben álltak. Az indítványozó szerint az alperes Kormányhivatal csak ezen dátumhoz képest másfél évvel később, a 2021. május 7. napján kelt határozatában tájékoztatta az indítványozót arról, hogy az anyagok hulladék státuszba kerültek. Az indítványozó érvelése szerint a Kormányhivatal jogi álláspontja mind a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.) rendelkezéseivel, mind pedig az Európai Bíróság jogi álláspontjával ellentétes. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kormányhivatal határozata más vonatkozásban (a földműanyaggá minősítés elfogadhatatlanná nyilvánítása miatt) is súlyosan szakszerűtlen, ráadásul a Kormányhivatal az indítványozó egyes kérelmeit el sem bírálta, azaz nem folytatott le hatósági eljárást sem, ami mind az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szerinti tájékoztatási kötelezettség elvét, mind pedig az ügyféllel való együttműködés elvét sértette. A hatósági eljárás lefolytatásának elmaradása pedig az ügyféli jogok gyakorlását is ellehetlenítette az indítvány szerint.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás sérelmét jelenti az indítvány szerint, hogy a Kúria és a Miskolci Törvényszék támadott ítélete több ellentmondást tartalmaz, az eljáró bíróságok az indítványozó számos érvét, nyilatkozatát figyelmen kívül hagyták, az ítéletek indokolásai több tekintetben hiányosak, a megállapított tényállás több esetben súlyosan iratellenes. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi az alkotmányjogi panasz szerint, hogy az eljáró bíróságok helybenhagyták az önmagában is alaptörvény-ellenes határozatot.
- [10] Az Alaptörvény 28. cikkébe ütköző, önkényes jogértelmezést valósítottak meg az eljáró bíróságok az alkotmányjogi panasz szerint azért, hogy anyagok hulladékká minősítése során a Ht. céljával, valamint az Európai Bíróság gyakorlatával ellentétes módon teremtették meg az anyagok hulladékká válásának jogszabályi hátterét.
- [11] Az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogának megsértéséhez vezetett, az is hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a panaszos azon érvelését, hogy a kirendelt szakértő az indítványozó (mint bizonyítási indítványt előterjesztő felperes) kérdéseire egyáltalán nem válaszolt, valamint iratellenesen állapították meg, hogy teljesültek-e a hulladék státusz megszűnésére vonatkozó kritériumok. Iratellenesen és alaptörvény-ellenesen állapították meg a bíróságok azt is, hogy az indítványozó pontosan milyen kérdésben terjesztett elő bizonyítási indítványt.
- [12] A fentiekben túl mind a Miskolci Törvényszék, mind pedig a Kúria ítéletének indokolását több helyen is ellentmondásosnak és hiányosnak, illetőleg iratellenesnek tartja az indítványozó.
- [13] Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésében foglalt egészséges környezethez való joggal összefüggő alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinti az indítványozó, hogy a Kúria döntésében megjelenő hulladék-fogalom összhangban áll-e az Alaptörvénnyel, figyelemmel a Ht. és az Európai Bíróság megközelítésére.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben indokolást nem tartalmaz.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek, így különösen az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 29–30. §-ában és 52. § (1b) bekezdésében fogalt törvényi feltételeknek eleget tesz-e.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ában meghatározott esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2024. május 2-án töltötte le elektronikus úton, míg az alkotmányjogi panaszt 2024. július 1-jén – szintén elektronikus úton –, határidőben nyújtotta be.
- [17] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, ezért érintettsége fennáll. Az indítványozó jogi képviselője az Alkotmánybíróság eljárására is kiterjedő ügyvédi meghatalmazását csatolta.
- [18] 3.2. A határidőben benyújtott indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek csak részben tesz eleget, a következők szerint.
- [19] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont]. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését, a XXI. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a 28. cikket]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a támadott bírói döntések megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [21] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással terjeszthető elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére pedig csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával és a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {az R) cikk (2) bekezdésére és a 28. cikkre például: 3048/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [11], a B) cikk (1) bekezdésére például: 3032/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja törvényi követelményét.
- [22] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, illetve egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott jogszabály, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezéseivel.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése szerinti egészséges környezethez való jog sérelmével összefüggésben önálló, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő, e körben kizárólag az eljáró hatóság és bíróságok törvényértelmezését kifogásolja, melynek vizsgálata az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik (függetlenül az indítványozó által állított értelmezés helyességétől vagy helytelenségétől). Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben pedig egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti törvényi követelményét.
- [24] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének ugyanakkor az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben eleget tesz.
- [25] 3.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Ezeknek a feltételeknek az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem felel meg.
- [26] 3.3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz, figyelemmel az Alkotmánybíróság Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [28]–[33]; 18/2024.

(XI. 11.) AB határozat, Indokolás [83]–[89]), valamint XXVIII. cikk (1) bekezdéseivel {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [23]–[34]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [48]–[51]} kapcsolatos gyakorlatára, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára, valamint az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára.

- [27] 3.3.2. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz sem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, sem a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem, az alábbiak szerint.
- [28] Az alkotmányjogi panasz a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, illetőleg a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelme körében olyan tényállás-megállapítási, bizonyítási, bizonyíték-értékelési és szakjogi kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi, és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a tényállás megállapítása, illetve a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {lásd például: 3088/2024. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság feladata ugyanis nem az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyes tény-, vagy jogkérdéseinek felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.
- [29] Az Alkotmánybíróság jelen esetben megállapította: az eljáró bíróságok ítéletéből egyértelmű, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeknek megfelelő részletességű indokolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy az alperes Kormányhivatal a kérdéses termékeket mely időponttól és miért tekintette hulladéknak, figyelemmel mind az alperes korábbi határozataira, mind a Ht. előírásaira, mind pedig az Európai Bíróság gyakorlatára (Miskolci Törvényszék ítélete, különösen Indokolás [63]–[65]). Önmagában az a tény, hogy a bíróság jogi álláspontját az indítványozó vitatja, még nem veti fel az alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [30] Az alkotmányjogi panaszban hivatkozott, az indítványozó által állított iratellenesség, mint szakjogi-törvényességi kérdés önmagában (az alaptörvény-ellenesség szintjét elérő indokolás hiányában) ugyancsak nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, az indítványozó ugyanakkor alkotmányjogi panaszában nem adott elő arra vonatkozó érvelést, hogy a támadott döntések állított hiányosságai miért tették az indítványozó álláspontja szerint törvénytörő döntéseket egyben alaptörvény-ellenessé is.
- [31] Az indítványozónak az alperes Kormányhivatal eljárásával kapcsolatos érveivel összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság utal arra, hogy ezen kérdések vizsgálatát az indítványozó a keresetlevelében nem kérte, arra csak utóbb hivatkozott, melyet a Miskolci Törvényszék tiltott keresetkiterjesztésként értékelt (Miskolci Törvényszék ítélete, Indokolás [68]). Tekintettel arra, hogy a támadott bírói döntések egyértelmű eljárásjogi indokát adták annak, hogy miért nem vizsgálták érdemben az alperes Kormányhivatal eljárásának indítványozó által állított szabálytalanságait, az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz ezen okból sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [32] 4. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 15.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2742/2024.

HELYESBÍTÉS

Az Alkotmánybíróság Határozatai 2025. évi 1. számában közzétett 22/2024. (XII. 23.) AB határozat előadó alkotmánybírója *dr. Szabó Marcel* alkotmánybíró, a 23/2024. (XII. 23.) AB határozat előadó alkotmánybírója *dr. Patyi András* alkotmánybíró.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu
A szerkesztésért felel: dr. Juhász Dorina, főtanácsadó
layout: www.escom.hu
Kiadja az ORAC Kiadó Kft., 1037 Budapest, Montevideo u. 14.
Felelős kiadó: dr. Frank Ádám, a kft. ügyvezetője
Internet: www.orac.hu • E-mail: info@orac.hu
HU ISSN 2062-9273